

Základná škola s materskou školou Sedlice,

082 43 Sedlice

Školský vzdelávací program

pre 1. a 2. stupeň ZŠ

ISCED 1, ISCED 2

..

Motto: **Škola pre každého**

Pre 1. stupeň

Pre 2. stupeň

Vzdelávací program Vzdelávací program

Stupeň vzdelania: **ISCED 1**

Dĺžka štúdia: **4-ročná**

Stupeň vzdelania: **ISCED 2**

Dĺžka štúdia: **5-ročná**

Vyučovací jazyk: **slovenský**

Študijná forma: **denná**

Druh školy: plnoorganizovaná **obecná**

Predkladateľ:

Názov školy: Základná škola s materskou školou Sedlice

Adresa: Sedlice 3, 082 43 Sedlice

IČO: 37876881

Riaditeľ školy: Mgr. Štefan Rimák

Koordinátor pre tvorbu ŠKVP: Mgr. Monika Hurajová

Ďalšie kontakty: tel. 051/7782217

mail: zasedlice@zasedlice.edu.sk

Zriaďovateľ:

Názov: Obec Sedlice

Adresa: Obecný úrad 176 , 082 43 Sedlice

Kontakty: tel./fax. 051/7782214

mail: obecsedlice@stonline.sk

V Sedliciach Platnosť dokumentu od 1. 9. 2008

Mgr. Štefan Rimák

riaditeľ školy

Pečiatka školy:

Záznamy o platnosti a revidovaní školského vzdelávacieho programu:

Platnosť ŠkVP Dátum	Revidovanie ŠkVP Dátum	Zaznamenanie inovácie, zmeny, úpravy a pod.
1.9.2008	1.9.2009	Zrušil sa predmet Aktívne písanie a čítanie v 5 ročníku. Posilnil sa predmet Slovenský jazyk a literatúra v 5. ročníku z 5 hodín na 6 hodín týždenne.
1.9.2009	1.9.2010	Zrušil sa predmet Šport v 5. a 6. ročníku. Posilnil sa predmet Telesná a športová výchova v 5. a 6. ročníku z 2 hodín na 3 hodiny týždenne. Zrušil sa predmet Tvorba životného prostredia v 5. a 6. ročníku. Posilnil sa predmet Biológia v 5. ročníku z 1 hodiny na 2 hodiny týždenne. Posilnil sa predmet Dejepis v 6. ročníku z 1 hodiny na 2 hodiny týždenne.
1.9.2009	1.9.2010	Zmena počtu žiakov školy zo 168 na 159
1.9.2010	1.9.2011	Zmena počtu žiakov školy zo 159 na 153
1.9.2011	1.9.2012	Zmena počtu žiakov školy zo 153 na 163 Prijatie školského špeciálneho pedagóga na čiastočný úväzok.
1.9.2012	1.9.2013	Zmena počtu žiakov školy zo 163 na 161 Portfólio žiaka sa doplní o ľubovoľnú písomnú prácu z matematiky v 5. ročníku a v 2. ročníku list priateľovi nahradí o ľubovoľný pracovný list z matematiky.
1.9.2013	1.9.2014	Zmena počtu žiakov školy zo 161 na 155 Zmena učebných zdrojov v predmete matematika pre 9. ročník Revidovanie obsahu vzdelávania začlenených žiakov so ŠVVP NŠFG v podmienkach ZŠ s MŠ Sedlice
	1.9.2015	Odstránenie učebných osnov jednotlivých predmetov pre 1. a 5. ročník

	1.9.2016	Odstránenie učebných osnov pre 2. a 6. ročník Zoznam učiteľov a vyučovacie predmety, ktoré vyučujú spolu s časovou dotáciou
	1.9.2017	Odstránenie učebných osnov jednotlivých predmetov pre 3. a 7. ročník Zoznam učiteľov a vyučovacie predmety, ktoré vyučujú spolu s časovou dotáciou Aktualizácia počtu žiakov ZŠ, MŠ a počtu stravníkov v ŠJ Aktualizácia zoznamu prác v hodnotiacom portfóliu Úprava UO - v predmete DEJ – 9.roč. z dôvodu navýšenia o 1 hodinu
	1.9.2018	Odstránenie učebných osnov jednotlivých predmetov pre 4. a 8. ročník Zoznam učiteľov a vyučovacie predmety, ktoré vyučujú spolu s časovou dotáciou Aktualizácia počtu žiakov ZŠ, MŠ a počtu stravníkov v ŠJ Aktualizácia zoznamu prác v hodnotiacom portfóliu

I. Všeobecná charakteristika školy

1. Veľkosť školy

Základná škola s materskou školou Sedlice je plne organizovanou školou s deviatimi ročníkmi, kde pre každý ročník je jedna trieda. Kapacitne je škola stavaná pre cca 250 žiakov. K 1.9.2018 školu navštevuje 140 žiakov. Budova základnej školy sa nachádza na okraji obce v tichom prostredí obklopená zeleňou. Materská škola je umiestnená v samostatnej budove v strede obce a navštevuje ju v súčasnosti v dvoch oddeleniach 32 detí. Škola je vybavená počítačovou učebňou, jazykovou učebňou, knižnicou,

dielňou pre techniku, výtvarnou učebňou, telocvičňou s posilňovňou a saunou. V budove ZŠ sa nachádza aj moderná školská jedáleň, v ktorej sa stravuje zhruba 160 strávníkov. V exteriéri areálu ZŠ sa nachádza veľké a malé trávnaté futbalové ihrisko, doskočisko na skok do diaľky, zelená trieda, skleník, detské ihrisko so zábavnými prvkami, lavičky, ovocný sad, kvetinové záhony, okrasné kríky a stromy, ale aj parkovisko pre zamestnancov školy a hostí. V pláne máme vybudovanie detského ihriska so zábavnými prvkami a oddychovou zónou. Celý pozemok je kompletne oplotený.

Všetky vytvorené materiálne, priestorové, technické a hygienické podmienky vytvárajú dobré pracovné prostredie pre pedagógov a žiakov. Nemalú pozornosť venujeme ďalšej vybavenosti učební, učebných priestorov, kabinetov, telocvične, technickému vybaveniu školy, stravovaniu v školskej jedálni, podmienkam pre duševnú hygienu žiakov i učiteľov a opatreniam týkajúcich sa bezpečnosti pri práci.

2. Charakteristika žiakov

Škola má charakter spádovej školy, kde asi 70 % žiakov je z miestnej obce Sedlice. Zvyšok tvoria žiaci z príľahlých obcí: Klenov, Miklušovce, Suchá Dolina a Ľubovec, ktorí denne dochádzajú do školy spojmi SAD. Jedným zo zameraní školy je aj starostlivosť o vzdelávanie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, ktorých počet sa pohybuje na úrovni 14 % z celkového počtu žiakov. Škola tak pracuje so žiakmi s rôznymi formami špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb, ako dyslexia, dysgrafia, dyskalkúlia, dysortografia, poruchy učenia, narušená komunikačná schopnosť, narušený vývin reči, DMO, ADHD. Takíto žiaci sú pravidelne sledovaní na vyučovaní interným špeciálnym pedagógom a v predpísaných intervaloch reidiagnostikovaní. Každý začlenený žiak má vypracovaný na základe odporúčania CPPP vlastný individuálny vzdelávací plán, ktorý je na základe potrieb aktualizovaný a doplňovaný. Už piaty rok zamestnávame asistenta učiteľa, ktorý pomáha začleneným žiakom pri vzdelávaní počas vyučovania.

3. Charakteristika pedagogického zboru

Pedagogický zbor tvoria: riaditeľ školy, poverený zástupca riaditeľa pre ZŠ, zástupca riaditeľa pre MŠ, 16 učiteľov vrátane výchovného poradcu, špeciálneho pedagóga, 4 učiteľov na čiastočný pracovný úväzok, 2 vychovávateľky na čiastočný úväzok, 1 asistentka na čiastočný úväzok, 2 asistentky na plný úväzok. V MŠ sa o výchovu a vzdelávanie detí predškolského veku stará zástupca riaditeľa pre MŠ a 3 učiteľky. Pedagogický zbor je zmiešaný s väčšinovou prevahou žien a 100% pedagogickou

spôsobilosťou. Vekovo je pestrý – od mladých kolegov až po skúsených spolupracovníkov. Okrem svojej priamej vyučovacej činnosti učitelia vystupujú aj vo funkciách koordinátorov pre výchovu proti formám diskriminácie a výchovy k ľudským právam, výchovy k manželstvu a rodičovstvu, prevencie drogových závislostí, zdravotnej výchovy, environmentálnej výchovy, pre BOZP a CO a v neposlednom rade ako koordinátori pre tvorbu školského vzdelávacieho programu. Jednou z priorít školy je vzdelávanie a výchova žiakov podľa najnovších poznatkov o výchove a vzdelávaní, preto sa veľký dôraz kladie na ďalšie vzdelávanie pedagogických pracovníkov. Prioritnými oblasťami sú pedagogika, psychológia osobnostná a sociálna výchova, nové metódy a formy vo vyučovaní ako aj práca s informačnými a komunikačnými technológiami. V minulom období takmer 100% pedagogických pracovníkov prešlo základným kurzom školenia pre prácu s výpočtovou technikou a jej využitím vo vyučovacom procese. K výmene pedagógov dochádza iba v nevyhnutných prípadoch počas materskej dovolenky, alebo pri odchode do dôchodku. Našou snahou je teda mať stabilizovaný a plne kvalifikovaný kolektív so schopnosťou ďalej sa vzdelávať podľa svojich potrieb, ale aj potrieb školy.

Naši žiaci sú aj na základe kvalitnej práce výchovného poradcu a svojich vyučujúcich pravidelne umiestnení v celoslovenskom testovaní nadpriemerne.

4. Organizácia prijímacieho konania

Vzhľadom na to, že škola je oblasťou, kde rodičia nemajú možnosť voľby inej školy, musí škola poskytovať vyvážené všeobecné vzdelanie, prístupné všetkým deťom. Nemôžeme sa teda profilovať jednostranne ani nemôžeme mať jednostranne zamerané ročníky, napr. jazykovú, matematickú alebo športovú triedu, pretože v každom ročníku je iba po jednej triede. Z tohto dôvodu škola nemá žiadne špecifické požiadavky na prijatie do 5. ročníka.

5. Dlhodobé projekty

Škola je zapojená do dlhodobých projektov a to:

- Infovek
- Mliečna liga

6. Spolupráca s rodičmi a inými subjektmi

Zdravú a príjemnú klímu v škole vytvárajú spoločne nielen žiaci a učitelia, ale aj rodičia a iné partnerské subjekty. Našou snahou je tak vytvoriť pre všetky skupiny prostredie otvorené, prostredie dôvery a spolupráce. Rodičia dostávajú informácie o výchovno-vzdelávacích výsledkoch svojich detí prostredníctvom klasickej, ale aj internetovej

žiackej knižky, na rodičovských združeniach, konzultačných dňoch, prípadne osobne či telefonicky. Usilujeme sa o plnenie podmienok otvorenej školy, a preto rodičia a ďalšia verejnosť môže navštevovať po dohode s učiteľom jednotlivé vyučovacie hodiny. Pre užší kontakt a spoluprácu s rodičmi využívame aj neformálne akcie a schôdzky (deň matiek, deň detí, stretnutie pod jedličkou, školský karneval, školské výlety a exkurzie, zápis dieťaťa do 1. ročníka), ale aj našu webovú stránku alebo školský časopis, ktorý vychádza raz štvrťročne.

Zástupcovia rodičov žiakov jednotlivých tried tvoria Radu rodičov, ktorá sa schádza približne 2 x za školský rok, kde na požiadanie je vedením školy informovaná o činnosti školy, o výsledkoch vzdelávania, zámeroch a ďalšom rozvoji. Rodičia sa tiež vyjadrujú k aktuálnym problémom vzdelávania a výchovy detí. Rada rodičov sa snaží finančne podporovať nadaných a talentovaných žiakov v účasti na rôznych súťažiach, odmeňuje žiakov reprezentujúcich školu i žiakov s výbornými študijnými výsledkami. Zo svojich finančných prostriedkov zabezpečuje žiakom pitný režim formou nápojového automatu.

Na základe § 14 ods.6 písm. a, b zákona NR SR č.596/2003 Z.z. je zriadená na našej škole aj Rada školy. Je iniciatívnym a poradným samosprávnym orgánom, ktorý vyjadruje a presadzuje verejné záujmy a záujmy žiakov, rodičov, pedagogických zamestnancov a ostatných zamestnancov školy v oblasti výchovy a vzdelávania. Plní tiež funkciu verejnej kontroly práce vedúcich zamestnancov tejto školy z pohľadu školskej problematiky. Schádza sa spravidla 4 x ročne alebo častejšie podľa potreby. Rada školy má 11 členov. Členmi rady školy sú štyria zvolení zástupcovia rodičov, dvaja zvolení zástupcovia pedagogických zamestnancov, jeden zvolený zástupca nepedagogických zamestnancov, štyria delegovaní zástupcovia zriaďovateľa.

Dobre spolupracujeme taktiež so všetkými spádovými obcami, odkiaľ naši žiaci dochádzajú. Sú s nimi konzultované aktuálne problémy, ktoré škola má a spoločne sú hľadané východiská. Podľa požiadaviek obce pripravujeme pre spoluobčanov a ďalšiu verejnosť akcie vzdelávacieho, kultúrneho a športového charakteru. Škola úzko spolupracuje s CPPP v Prešove, ktoré nielen zaisťuje potrebné vyšetrenie žiakov, ale každoročne pomáha špeciálnym programom Proforient žiakom ôsmeho a deviatego ročníka s voľbou povolania.

7. Priestorové a materiálne–technické podmienky školy

Základnú školu s materskou školou je možné rozdeliť na štyri časti – hlavnú budovu, telocvičňu, jedáleň a materskú školu. V areáli školy sa nachádza aj parkovisko s vjazdom z hlavnej ulice, ktoré slúži zamestnancom školy, rodičom, hosťom alebo

návštevníkom telocvične. Hlavná dvojposchodová budova slúži žiakom základnej školy. V tejto budove sídli vedenie školy, sú tu všetky odborné učebne (školská dielňa, počítačová učebňa s notebookom a dataprojektorom, jazyková učebňa, výtvarná učebňa, cvičná kuchynka), kabinety so svojimi zbierkami, knižnica, sklad učebníc a školský klub detí. V budove školy je ďalej k dispozícii jedna spoločná šatňa pre všetkých žiakov a na každom poschodí kompletne zrekonštruované sociálne zariadenia. Vybavenie kabinetov je každoročne obnovované a dopĺňané aktuálnymi učebnými pomôckami podľa požiadaviek vedúcich zbierok a podľa finančných možností školy. Škola disponuje modernou didaktickou technikou v podobe 23 počítačových zostáv, 3 notebookov, 1 centrálného počítača cez ktorý blokuje prístup k nevhodným internetovým stránkam pre našich žiakov a zachytáva škodlivé vírusy, 9 interaktívnych tabúl / špec. učebňa, učebne ročníkov / a 5 samostatných projektorov. Učiteľom na vyučovanie taktiež slúžia prenosné CD a DVD prehrávače. Okrem toho škola disponuje bohatou vybavenou knižnicou s možnosťou samoštúdia odbornej literatúry. Bola dokončená výmena triedneho inventára na 1. stupni a na 2. stupni ZŠ, boli zakúpené nové žiacke stoly. V rámci rekonštrukcie ZŠ bolo realizované vybudovanie jazykovej učebne s príslušnou didaktickou technikou. Stravovanie žiakov a zamestnancov školy je zabezpečené v novozrekonštruovaných priestoroch ZŠ, kde sa vybudovala nová jedáleň a kuchyňa s modernou gastrotechnikou, kde sa stravníkom pripravujú chutné a zdravé obedy. V priestoroch areálu školy je detské ihrisko s niekoľkými zábavnými prvkami. V rámci voľnočasových aktivít Školské stredisko záujmových aktivít, ktoré je súčasťou Základnej školy každoročne ponúka žiakom zhruba 15 záujmových krúžkov, ktoré sú zriadené zväčša na základe širokého spektra záujmov našich žiakov. Všetky krúžky vedú skúsení vedúci, ktorí sa snažia o sústavné kvality rozvíjania záujmov a formovania talentu našich žiakov. Naším hlavným cieľom však je zmysluplne vyplniť voľný čas našich detí.

Škola ako životný priestor

Aby sa žiaci i pedagógovia cítili v škole čo najpríjemnejšie, kladieme dôraz na: príjemné a estetické prostredie tried a chodieb, ktoré sú vždy upravené, čisté a vkusne doplnené o izbové kvetiny. V týchto priestoroch postupne dopĺňame a vyzdobujeme nástenky a vitríny o aktuálne informácie, diplomy a ocenenia, ktoré sme v poslednom období získali. Keďže priestoru na prezentáciu nie je veľa, k dispozícii na chodbách máme aj niekoľko praktických paravánov, na ktorých prezentujeme najvydarenejšie žiacke projekty a výtvarné práce. Priateľskú a príjemnú atmosféru v škole sa snažíme dotvoriť aj úpravou parku pred školou, zriadením oddychovej zóny v budove školy na

dolnej chodbe, ale aj poskytnutím pitného režimu pre žiakov a zamestnancov školy formou inštalovania automatu s čistou minerálnou alebo stolovou vodou.

8. Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní

Veľmi dbáme na bezpečné a zdravie vyhovujúce podmienky v priestoroch na vyučovanie. Vždy na začiatku školského roku triedni učitelia vykonávajú poučenie žiakov o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a zároveň zopakujú žiakmi pravidlá bezpečného správania sa v škole. Všetky odborné učene, telocvičňa a školská jedáleň majú schválené prevádzkové poriadky, podľa ktorých sa riadia žiaci a zamestnanci školy. Pre zamestnancov sú vykonávané každoročné pravidelné školenia o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a proti požiaru. V škole sa pravidelne vykonávajú revízie elektrických, plynárenských rozvodov, bleskozvodov, komínov a hasiacich prístrojov. Zo strany odborových orgánov, inšpektorátu práce, hasičského a záchranárskeho zboru, aj regionálneho úradu verejného zdravotníctva sú vykonávané pravidelné kontroly zamerané na bezpečnosť a ochranu zdravia. Práve vykonávanie takýchto a im podobných revízií nám pomáha vo veľkej miere eliminovať vznik akéhokoľvek úrazu na minimum.

II. Charakteristika školského vzdelávacieho programu

1. Pedagogický princíp školy (vlastné ciele výchovy a vzdelávania)

Výchovno-vzdelávaciu činnosť smerovať k príprave žiakov na život, ktorý od nich vyžaduje, aby boli schopní kriticky a tvorivo myslieť, rýchlo a účinne riešiť problémy.

Pripraviť človeka rozhladeného, čitateľsky gramotného, vytrvalého, schopného kooperovať a pracovať v tíme, schopného sebamotivácie k celoživotnému vzdelávaniu.

Dosiahnuť zvýšenie gramotnosti v oblasti IKT žiakov v našej škole.

Zabezpečiť kvalitnú prípravu žiakov v cudzích jazykoch so zreteľom na možnosti školy, so zameraním na komunikatívnosť a s ohľadom na schopnosti jednotlivých žiakov.

Formovať u žiakov zdravý životný štýl, vnútornú motiváciu, emocionálnu inteligenciu, sociálne cítenie a hodnotové orientácie. Rozvíjať prvky estetického cítenia, úctu k tradíciám, kultúre a kultúrnemu prostrediu.

Vychovávať žiakov v duchu humanistických princípov.

V spolupráci s rodičmi žiakov vychovať pracovitých, zodpovedných, morálne vyspelých a slobodných ľudí.

Zhrnutie cieľov nášho ŠkVP v oblasti výchovy a vzdelávania

Hlavné ciele nášho ŠkVP sme zhrnuli do niekoľkých okruhov: 1. Zdravý životný štýl. 2. Prehĺbenie jazykových a komunikačných schopností. 3. Výchova kultúrneho čitateľa a užívateľa IKT. 4. Estetická výchova. 5. Environmentálna výchova. 6. Otvorená škola.

Ďalšie ciele:

napr. posilniť úlohu a motiváciu učiteľov, ich profesijný a odborný rast, podporovať talenty, osobnosť a záujmy každého žiaka, skvalitniť spoluprácu s rodičmi, verejnosťou a inými školami aj v zahraničí, zaviesť nové formy a metódy práce.

2. Zameranie školy a stupeň vzdelania

Našu školu orientujeme na všestranný rozvoj osobnosti žiaka, rozvoj jeho zdedených i získaných dispozícií. Pritom dbáme, aby žiaci v škole neboli preťažovaní. Vieme, že dieťa je preto dieťaťom, aby sa pripravilo na život dospelého človeka.

V detskej psychológii je často zdôrazňované:

„Čím dlhšie žiak zostáva dieťaťom, tým úplnejší sa stane jeho vývoj“.

Náš školský vzdelávací program vychádza z cieľov základného vzdelávania, ktoré tento typ školy poskytuje, z dosiahnutia kľúčových kompetencií, z našich skúseností, ktoré sme získali počas niekoľkoročnej snahy o inováciu pedagogického procesu, analýzou vlastných možností a schopností pedagogického zboru, z požiadaviek rodičov a z naviazania na tradície školy. Názov ŠKOLA PRE KAŽDÉHO vyjadruje základnú myšlienku vzdelávacieho programu – otvorenosť školy všetkým deťom, rodičom a verejnosti – a to ako obsahom vzdelania, demokratickými princípmi, rešpektovaním žiaka ako osobnosti, širokou ponukou, diferencovaným prístupom, vzťahmi v škole, naplňovaním najzákladnejších potrieb, spoločnými zážitkami učiteľov, rodičov a žiakov, tak zapojením školy a ich absolventov do verejného života, ich profesijnej orientácie, slobodnej a tvorivej práce, samostatného myslenia a zodpovedného rozhodovania, chápania globálnych vzťahov, spriaznenosťou s prírodou a jej zákonmi a uznávanými životnými a mravnými hodnotami. Školský vzdelávací program kladie dôraz na všestranný rozvoj osobnosti každého jedinca. Pre úspešný rozvoj dieťaťa má veľký význam život v populačne prirodzenej skupine, kde sú zastúpení jedinci s rôznymi vlohami a vlastnosťami. Patria sem tiež deti s rôznymi

typmi postihnutia. Náš ŠkVP počíta s integráciou týchto detí, hlavne detí s vývojovými poruchami učenia a LMD. Naši žiaci so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami majú vypracovaný individuálny výchovno-vzdelávací program.

ŠkVP vychádza tiež z tradičného postavenia školy v obci, ako významného prvku pri vytváraní občianskych kompetencií. Otvoriť dvere chceme aj k orientácii v ďalších základných hodnotách pre život každého jedinca. Považujeme za nutné naznačiť cestu k zdravému životnému štýlu, viesť ku schopnosti kultúrneho a estetického zážitku či vlastnej tvorivosti a k záujmu o veci verejné ako lokálneho, tak globálneho charakteru. Značný dôraz je kladený na informačno-komunikačné technológie, ktorých využívanie by sa malo stať pre absolventa nášho programu bežné.

Stupeň vzdelania

ISCED 1 - po ukončení 4. ročníka ZŠ

ISCED 2 - po ukončení 9. ročníka ZŠ

3. Profil absolventa

Snažíme sa vzdelávanie robiť tak, aby absolventi I. a II. stupňa našej školy nielen získali potrebné vedomosti a zručnosti, ale aby všetky svoje vedomosti, zručnosti, schopnosti dokázali aj správne využiť pri realizácii úloh.

Sme škola a ako vzdelávacia inštitúcia sa nevzdávame ani úlohy výchovy, preto chceme, aby náš absolvent bol aj usilovný, svedomitý, samostatný, čestný.

Absolvent našej školy by mal svojím vystupovaním robiť dobré meno škole, byť schopný vytvárať dobré medziľudské vzťahy, byť schopný hodnotiť svoju úlohu v škole, v rodine a v spoločnosti, byť schopný starať sa o svoje fyzické i psychické zdravie, vedieť uzatvárať kompromisy, byť schopný vyhľadávať, hodnotiť a využívať pri učení rôzne zdroje informácií, osvojiť si metódy štúdia a práce s informáciami, poznať metódy prírodných vied (hypotéza, experiment, analýza) a diskutovať o prírodovedných otázkach, mať schopnosť presadzovať ekologické prístupy pri riešení problémov, mať schopnosť vnímať dejiny vlastného národa vo vzájomnom prepojení s vedomosťami zo všeobecných dejín, dobre ovládať slovenský jazyk a sám sa starať o kultúru svojho písomného a ústneho vyjadrovania, ovládať dva svetové jazyky, mať schopnosť vnímať umenie, snažiť sa porozumieť mu a chrániť umelecké prejavy, byť si vedomý svojich kvalít, byť pripravený uplatniť sa v zamestnaní a byť zodpovedný za svoj život.

V rámci čitateľskej gramotnosti by mali vedieť čítať s porozumením. V rámci písomnej komunikácie by mali vedieť vyjadrovať svoje pocity a názory a najmä aby všetky svoje vedomosti, schopnosti dokázal aj správne využiť pri realizácii životných úloh.

4. Pedagogické stratégie

Pedagogické stratégie sú súborom postupov, metód, pravidiel a aktivít, ktoré prispievajú k rozvoju kľúčových kompetencií žiakov. Sú uplatňované všetkými pedagógmi pri vyučovaní, ale aj mimo neho. Je ich možno získať vždy len ako výsledok celkového procesu vzdelávania. Zároveň tvoria dôležitý základ pre celoživotné vzdelávanie žiakov. Vzdelanie je prepojené s výchovou a tento neodlučiteľný zväzok stojí na mravných hodnotách a princípoch. V oblasti rozumovej výchovy je našim cieľom rozvíjať u žiakov tvorivé myslenie, samostatnosť, aktivitu a sebahodnotenie. Osobnostný a sociálny rozvoj budeme realizovať rozvíjaním zručnosti pri práci v skupinách, kde aj žiaci s vývinovými poruchami učenia zažijú pocit úspechu. Pri práci v skupinách budeme rozvíjať nácvik zručnosti života (flexibilita, iniciatíva, integrita, komunikácia, ohľaduplnosť, participácia, priateľstvo, riešenie problémov, sebadôvera, spolupráca, starostlivosť, trpezlivosť, úsilie, vytrvalosť, zmysel pre humor, zodpovednosť, zvedavosť). S pomocou osvojených vedomostí, zručností, schopností, postojov a hodnôt je tak každému žiakovi umožnené sa vhodným spôsobom presadiť v osobnom živote i v pracovnom procese.

Kľúčové kompetencie, ktoré majú pomáhať žiakom pri získavaní základov všeobecného vzdelania, sú podrobne spracované v jednotlivých povinných a voliteľných predmetoch.

Jedná sa o nasledujúce kľúčové kompetencie:

Kompetencie pre učenie

- Vhodne motivujeme žiakov.
- Vedeť žiakov k zodpovednosti za výsledky svojho vzdelania.
- Učíme žiakov nájsť zmysel celoživotného vzdelávania, učíme ich vytvárať si pozitívny prístup k učeniu.
- Pre zvládnutie učiva využívame rôzne metódy a formy práce.
- K lepšiemu a ľahšiemu pochopeniu učiva využívame didaktické pomôcky, audiovizuálnu techniku, informačno-komunikačné technológie.
- Učíme žiakov systematicky plánovať a organizovať, vyhodnocovať výsledky svojej práce a práce druhých, prijať kritiku.
- Vedeť žiakov k pochopeniu a vyhľadávaniu informácií a súvislostí.
- Uplatňujeme individuálny prístup k žiakom.
- Vedeť žiakov ku kritickému hodnoteniu a sebahodnoteniu, k obhájeniu vlastného názoru.

- Učíme žiakov pracovať trpezlivo, poučiť sa z vlastných chýb.
- Dávame žiakom priestor na vlastný názor, postupy, nápady.

Kompetencie k riešeniu problémov

- Učíme žiakov nachádzať správne postupy.
- Podporujeme využívanie modernej techniky pri riešení problémov.
- Pri riešení problémov učíme žiakov používať metódu „SWOT“ a „brainstorming“.
- Podporujeme kreativitu každého jedinca.
- Vyberáme vhodné metódy postupov so zreteľom na vek a skúsenosti žiakov.
- Učíme žiakov predchádzať problémom.
- Vedeť žiakov k vyhodnoteniu správneho postupu, k neopakovaniu chýb.
- Oceňujeme samostatnosť, kreativitu a netradičné spôsoby učenia.
- Ideme príkladom – učíme sa sami lepšie, s rozumom a s nadhľadom, riešiť rôzne problémové situácie v škole.

Kompetencie komunikatívne

- Vedeť žiakov k otvorenej a správnej komunikácii.
- Rozvíjame u žiakov komunikatívne schopnosti a návyky.
- Učíme žiakov komunikovať v rôznych životných situáciách.
- Podporujeme zdravé kritické myslenie a sebakritiku.
- Učíme žiakov prezentovať svoje názory, zhodnotiť výsledky svojej práce.
- Dôraz kladieme na schopnosť obhájiť svoj názor.
- Rozvíjame u žiakov schopnosť viesť dialóg, diskutovať o problémoch.
- Kladieme dôraz na jasné, stručné, logické a zrozumiteľné vyjadrovanie.
- Učíme žiakov umeniu počúvať druhých.
- Zoznamujeme žiakov s prostriedkami verbálnej i neverbálnej komunikácie.
- Prioritne sa zameriavame na rozvíjanie komunikačných schopností žiakov v materinskom jazyku, cudzom jazyku, v informačných a komunikačných technológiách a v sociálnych vzťahoch.
- Ideme príkladom – profesionálnym prístupom ku komunikácii so žiakmi, rodičmi, zamestnancami školy a širokou verejnosťou. Sami otvorene komunikujeme na „kultúrnej úrovni“, svoje názory opierame o logické argumenty. Netolerujeme ohováranie, nezdvorilosť a „zákulisné“ jednanie. Pozitívne svoju školu a učiteľskú profesiu prezentujeme na verejnosti.

Kompetencie sociálne a personálne

- Minimalizujeme používanie frontálnej metódy výučby, podporujeme skupinové vyučovanie a kooperatívne vyučovanie.
- Učíme žiakov spolupracovať v tíme, vo dvojiciach, v skupine.
- Učíme ich vzájomnej pomoci, ohľaduplnosti, tolerancii.
- Rozvíjame medziľudské vzťahy.
- Riadime sa spoločne vytvorenými pravidlami.
- Dodržujeme ich plnenie.
- Učíme žiakov mať v skupine rôzne úlohy.
- Netolerujeme prejavy neznášanlivosti, rasizmu, šikanovania, násilia.
- Podporujeme asertívne správanie.
- Ideme príkladom – podporujeme spoluprácu všetkých členov pedagogického zboru a spoluprácu pedagogických i nepedagogických pracovníkov školy. Rešpektujeme prácu, povinnosti a zodpovednosť ostatných. Uprednostňujeme záujmy školy, žiakov a rodičov pred svojimi osobnými záujmami. Pomáhame svojim spolupracovníkom, učíme sa od nich, vymieňame si s nimi skúsenosti.

Kompetencie občianske

- Podporujeme účasť žiakov na akciách organizovaných školou.
- Podporujeme účasť žiakov na súťažiach a olympiádach.
- Spoločne vytvárame pocit spolupatričnosti so školou, rodinou, verejnosťou.
- Vychovávame slobodného, demokratického občana s vlastným názorom.
- Učíme žiakov tolerancii, ohľaduplnosti, zodpovednosti.
- Netolerujeme prejavy sociálne patologických javov, rasizmu, agresivity, a hrubého správania.
- Ponúkame žiakom širokú škálu pozitívnych aktivít.
- Pomáhame žiakom nájsť správne stanovisko v danej situácii.
- Učíme žiakov riešiť a zvládnuť problémy.
- Vedíme žiakov k zostaveniu správneho rebríčka životných hodnôt, k sebaúcte a k úcte k ostatným.
- Dôsledne dbáme na dodržiavanie pravidiel slušného správania.
- Učíme žiakov citlivo vnímať situáciu.
- Pozitívne pôsobíme na utváranie vzťahu k ostatným ľuďom, k prírode, spoločnosti.
- Učíme žiakov nebáť sa priznať si svoju chybu, otvorene o nej hovoriť.
- Neustále monitorujeme správanie žiakov, včas prijímame účinné opatrenia.

- Disciplinárne priestupky riešime individuálne, princíp kolektívnej viny a kolektívneho potrestania nepripúšťame.
- Problémy riešime vecne, rozumne a spravodlivo, vždy bez emócií a osobnej zaujatosti.
- Sme vždy pripravení ktorémukoľvek žiakovi podať pomocnú ruku.
- Ideme príkladom – rešpektujeme právne predpisy, vnútorné normy školy, plníme príkladne svoje povinnosti. Rešpektujeme osobnosť žiaka a jeho práva. Budujeme priateľskú a otvorenú atmosféru v triede aj v škole. Správame sa k žiakom, ich rodičom, svojim spolupracovníkom tak, ako si prajeme, aby sa oni správali k nám.

Kompetencie pracovné

- Vedíme žiakov k pozitívnemu vzťahu k práci.
- Učíme žiakov hľadať a vytvárať si správne pracovné návyky a postupy.
- Snažíme sa žiakov vhodne motivovať pre určitú činnosť.
- Odmeňujeme a chválime za dobre odvedenú prácu.
- Zaisťujeme žiakom tvorivé a bezpečné pracovné prostredie
- Vedíme žiakov k dodržiavaniu pravidiel správania, bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.
- Vedíme žiakov k prezentácii svojich výrobkov.
- Učíme žiakov objektívnemu hodnoteniu ostatných a sebahodnoteniu.
- Cielene motivujeme žiakov pri výbere povolania.
- Rôznymi formami (exkurzia, beseda, film a pod.) zoznamujeme žiakov s najrôznejšími profesiami a možnosťami ďalšieho vzdelávania sa.
- Ideme príkladom – príkladne si plníme svoje pracovné povinnosti (príchod na hodinu, príprava na vyučovanie, ...). Dodržujeme dané slovo. Vážime si svoje povolanie.

Didaktikou nášho vzdelávacieho programu sa prelínajú aj ďalšie zásady:

- Vyučovanie zakladáme na prirodzených situáciách a učebnej látke potrebnej v živote k ďalšiemu vzdelávaniu a uplatneniu sa.
- Vyučovanie prispôbujeme individualitám žiakov. Chceme dosiahnuť to, aby naša škola umožnila individuálne uplatnenie každému žiakovi.
- Vyučovanie má charakter nielen vzdelávací, ale aj výchovný.
- Vychádzame zo snahy žiakov čo najlepšie sa pripraviť do života.

- Chceme mať školu založenú na radostnej práci žiakov. Jej hybnou silou bude vzbudzovanie záujmu žiakov o učenie.

Výber niektorých foriem práce uplatňovaných vo vyučovaní na našej škole

▪ Projektové vyučovanie

Škola pravidelne využíva projektové vyučovanie. Tieto aktivity prebiehajú buď v jednotlivých predmetoch alebo v celoškolských projektoch. Cieľom je zhromažďovanie informácií k zadanej téme, ich triedenie, prepojovanie poznatkov, vytváranie myslenia v súvislostiach.

Takto sa poprepája niekoľko predmetov a do projektu sa začlenia rôznorodé aktivity včítane výtvarných, hudobných a iných.

▪ Problémové a kooperatívne vyučovanie

Problémový spôsob vyučovania vedie žiakov k premýšľaniu nad problémom a k navrhovaniu možných riešení. Cieľom je pohľad na problém, ako na výzvu. Kooperatívne vyučovanie umožňuje žiakom čerpať zo zdrojov skupiny ako celku a uvedomiť si, že hodnota skupiny je vyššia než súčet možností jednotlivcov. Schopnosť tímovej spolupráce patrí medzi kľúčové a je predpokladom žiakovho úspešného zapojenia sa v budúcom zamestnaní.

Túto schopnosť treba budovať postupne a systematicky a vo všetkých vyučovacích predmetoch.

Daný spôsob vyučovania uplatňujeme spoluprácou v 4 – 6 členných skupinách s rozdelením úloh a aktívnym prístupom žiaka. (Čím práve ja môžem prispieť k úspešnému splneniu úloh a podať nadpriemerný výkon?). Sebareflexia skupiny.

▪ Čítaním a písaním ku kritickému mysleniu

Týmto spôsobom sa žiaci učia pracovať s informáciami – získavať ich z rôznych zdrojov, porovnávať ich medzi sebou, tvoriť myšlienkové mapy, interpretovať ich, kriticky posudzovať ich objektívnosť a pod. Cieľom je viesť žiaka k efektívnej orientácii v množstve informácií, s ktorými sa každodenne stretáva a pripraviť ho na možné riziká skreslených a manipulatívnych informácií.

Tieto vzdelávacie stratégie často volíme predovšetkým pre ich vysokú schopnosť motivovať žiakov k celoživotnému vzdelávaniu. Tiež sa osvedčili pri integrácii žiakov do bežného kolektívu triedy. Účinne pomáhajú rozvíjať aj žiakov nadaných, ktorí tu môžu uplatniť svoje individuálne tempo a zameranie.

5. Zabezpečenie vzdelávania pre žiakov so špeciálnymi potrebami

Ako už z názvu nášho ŠKVP vyplýva, škola vytvára priestor pre rozvoj osobnosti každého žiaka, a teda aj žiakov so špecifickými poruchami učenia alebo správania a žiakov so zdravotným znevýhodnením, ktorí našu školu navštevujú. Týchto žiakov začleňujeme do bežných tried a sú vzdelávaní podľa individuálnych vzdelávacích plánov, ktoré sú vypracované triednym učiteľom v spolupráci s vyučujúcim, výchovným poradcom, zástupcom CPPP, rodičom, poprípade iným odborníkom. Do tohto kolektívu plánujeme zaradiť aj špeciálneho pedagóga, ktorý bude pôsobiť priamo v škole.

a, Vzdelávanie žiakov svývinovými poruchami učenia alebo správania

Vzdelávanie žiakov s vývinovou poruchou učenia prebieha v súlade so Vzdelávacím programom pre žiakov s vývinovými poruchami učenia, ktorý je súčasťou štátneho vzdelávacieho programu, a teda aj s obsahom predmetov Individuálna logopedická intervencia a Rozvíjanie špecifických funkcií. Cieľom vzdelávania je pripraviť žiakov na vzdelávanie na akejkoľvek strednej škole, aby mohli vykonávať zvolenú profesiu.

Naši žiaci, ktorí sa vzdelávajú v školskej integrácii, majú možnosť vo vyučovacom procese používať kompenzačné pomôcky podľa svojich potrieb. Školský špeciálny pedagóg poskytuje špeciálnopedagogické poradenstvo a konzultácie žiakom, rodičom, učiteľom. Vykonáva špeciálnopedagogické intervencie smerujúce k odstráneniu porúch v osobitnej miestnosti vybavenej pomôckami, počítačom a oddychovou zónou. Podieľa sa na výchove a vzdelávaní žiakov a v prípade potreby s nimi precvičuje zručnosti osvojené na hodinách matematiky a slovenského jazyka a literatúry.

Svojím obsahom sa vzdelávací proces u žiakov so vývinovými poruchami učenia a správania zásadne neodlišuje od vzdelávania ostatných žiakov. Vývoj žiaka svývinovými poruchami učenia je vždy individuálny. Pri vyučovaní týchto žiakov je potrebné podporovať schopnosť koncentrácie, usmerňovať ich hyperaktivitu a impulzívne jednanie. Ďalej sa snažíme žiakov viesť k pocitu zodpovednosti, poznaniu seba samého, k dodržiavaniu zásad psychohygieny práce a vytváraniu vlastného režimu.

Škola zabezpečí:

- spoluprácu s CPPP v Prešove a ďalšími subjektmi podľa potreby
- odbornú starostlivosť (školský špeciálny pedagóg, výchovný poradca) - materiálne

zabezpečenie podľa potreby- vypracovanie individuálno-vzdelávacieho programu, jeho dodržiavanie a vyhodnocovanie

- individuálnu prácu so žiakom
- rešpektovanie jeho pracovného tempa a časté opakovanie prebratého učiva
- využívanie reedukačných postupov podľa druhu a stupňa poruchy- rozvíjanie jeho nadania a talentu - jednotný prístup všetkých vyučujúcich- pri klasifikácii zohľadniť druh a stupeň poruchy

b, Vzdelávanie žiakov s telesným postihnutím

Vzdelávanie žiakov s telesným postihnutím bude prebiehať formou individuálnej integrácie. Žiaci sa budú vzdelávať podľa spracovaného učebného plánu bežných tried a na základe individuálneho vzdelávacieho plánu. Na rozdiel od vzdelávania žiakov so špecifickými poruchami učenia alebo správania, môžu byť na odporúčanie lekára realizované zmeny v učebnom pláne týkajúce sa jeho obmedzení v telesnej výchove, výtvarnej výchove, pracovnom vyučovaní, prípadne v ostatných predmetoch. Keďže škola nie je bezbariérová, v prípade ťažkého postihnutia bude nutná prítomnosť osobného asistenta, ktorý bude žiakovi pomáhať.

c, Vzdelávanie žiakov s mentálnym postihnutím

Vzdelávanie žiakov s mentálnym postihnutím prebieha v súlade so Vzdelávacím programom pre žiakov s mentálnym postihnutím, ktorý je súčasťou štátneho vzdelávacieho programu. Ide o rozvoj vedomostí, skúseností, postojov, pracovných zručností a návykov žiakov s mentálnym postihnutím na úrovni, ktorá je pre nich osobne dosiahnuteľná. Žiakov vedieme ku kompenzácii ich obmedzení, aby v reálnom živote prekonávali čo najmenej bariér.

d, Vzdelávanie žiakov s poruchou aktivity a pozornosti

Vzdelávanie žiakov s poruchou aktivity a pozornosti prebieha v súlade so Vzdelávacím programom pre žiakov s poruchou aktivity a pozornosti, ktorý je súčasťou štátneho vzdelávacieho programu. Snažíme sa o korekciu a reedukáciu poruchy, ktorá ovplyvňuje učenie a správanie žiakov. Základom špecifického postupu vo vzdelávaní je pozitívny vzťah medzi učiteľom a žiakom a úzka spolupráca s rodinou žiaka. Na vyučovacích hodinách učiteľia zohľadňujú psychický stav a potreby žiakov, ktoré sú dôsledkom poruchy.

d, Vzdelávanie žiakov so sociálne znevýhodneného prostredia

Škola dosiaľ nemá skúsenosti s takými žiakmi, ale v prípade potreby im dokáže zabezpečiť plnohodnotnú starostlivosť a vzdelávanie podľa ich individuálnych potrieb.

d, Vzdelávanie žiakov s nadaním

Rovnako veľkú pozornosť, ktorú venujeme žiakom so špeciálnymi vzdelávacími potrebami sa snažíme venovať aj žiakom s nadaním. Táto skutočnosť si vyžaduje od učiteľov podstatne náročnejšiu prípravu na vyučovanie pre jednotlivé vyučovacie predmety, zvlášť pre tie, v ktorých žiak prejavuje nadanie. Podľa našich skúseností je veľmi dôležitá aj zvýšená motivácia žiaka pre rozširovanie základného učiva do hĺbky práve v týchto predmetoch. Ďalej je potrebná otvorenosť celého pedagogického zboru k novým metódam a formám vyučovania, ale i k problémom so sociálnym prispôsobovaním týchto žiakov. V rámci vyučovania matematiky prejavujú títo žiaci kvalitnú koncentráciu, dobrú pamäť, záľubu pre riešenie problémových úloh. Na hodinách im je umožnené pracovať individuálne pri riešení náročnejších cvičení, hlavolamov alebo záhad. Na žiakov s hudobným nadaním kladie učiteľ vyššie nároky odpovedajúce ich možnostiam a schopnostiam. Vhodným spôsobom ich učiteľ zapojuje do činnosti počas hodiny – môžu doprevádzať na hudobný nástroj, predspievať pieseň... Žiakom výtvarne nadaným sú zadávané náročnejšie práce – vyberajú si rôzne techniky a témy. Žiaci nadaní skôr technicky, manuálne zručný, bývajú poverovaní náročnejšími časťami zadanej úlohy, sú poverovaní vedením skupín. Sú nasmerovaní k zapojeniu sa do záujmových aktivít organizovaných školou. Pohybovo nadaní žiaci sú podporovaní v záujme rozvoja všetkých pohybových aktivít, hlavne tých pre ktoré žiak prejavuje najväčšie nadanie a talent. Žiaci sú zapájaní do športových súťaží v ktorých reprezentujú školu. Usmerňujeme týchto žiakov v osobnostnej výchove, vedíme ich k rovnému prístupu k menej nadaným spolužiakom, k tolerancii a ochote pomáhať slabším.

6. Začlenenie prierezových tém

Prierezové témy (PT) reprezentujú v školskom vzdelávacom programe okruhy aktuálnych problémov súčasného sveta a sú nedeliteľnou súčasťou základného vzdelania.

Tematické okruhy prierezových tém prechádzajú naprieč vzdelávacími oblasťami a umožňujú prepojenie vzdelávacích oborov. Tým sa zvyšuje komplexnosť žiakovho vzdelávania a rozvíjajú sa jeho kľúčové kompetencie. Aby sme túto možnosť využili čo najlepšie, nevytvárame pre prierezové témy samostatné výchovné predmety, ale integrujeme ich do iných vyučovacích predmetov. Obsah prierezových tém môžeme

realizovať aj formou projektov, v ktorých musia žiaci používať vedomosti, zručnosti a schopnosti nadobudnuté v rôznych vyučovacích predmetoch.

Na úrovni nižšieho sekundárneho vzdelávania zavádza Štátny vzdelávací program tieto prierezové tematiky:

Multikultúrna výchova
Mediálna výchova
Osobnostný a sociálny rozvoj
Environmentálna výchova
Dopravná výchova – výchova k bezpečnosti v cestnej premávke
Ochrana života a zdravia
Tvorba projektu a prezentačné zručnosti
Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra

Multikultúrna výchova

Cieľom prierezovej témy multikultúrna výchova je výchovné a vzdelávacie pôsobenie zamerané na rozvoj poznania rozličných tradičných aj nových kultúr a subkultúr, akceptáciu kultúrnej rozmanitosti ako spoločenskej reality a rozvoj tolerancie, rešpektu a prosociálneho správania a konania vo vzťahu ku kultúrnej odlišnosti. Multikultúrnú výchovu sme začlenili do učebných osnov predmetov regionálna výchova, dejepis, geografia, občianska výchova. Prvky multikultúrnej výchovy rozvíjame pri výučbe slovenského a anglického jazyka.

Mediálna výchova

Cieľom prierezovej tematiky je rozvinúť:

- schopnosť uplatňovať stratégie kompetentného zaobchádzania s rôznymi druhmi médií a ich produktmi,
- spôsobilosť zmysluplne, kriticky a selektívne využívať médiá a ich produkty (čo znamená viesť žiakov k tomu, aby lepšie poznali a chápali pravidlá fungovania „mediálneho sveta“, zmysluplne sa v ňom orientovali a selektovane využívali médiá a ich produkty podľa toho, ako kvalitne plnia svoje funkcie, najmä výchovno-vzdelávaciu a mravnú),
- schopnosť vytvoriť si ako občan vlastný názor na médiá na základe prijímaných informácií.
- schopnosť kriticky posudzovať mediálne šírené posolstvá, objavovať v nich to hodnotné, pozitívne formujúce ich osobnostný a profesijný rast, ale tiež ich schopnosť uvedomovať si negatívne mediálne vplyvy na svoju osobnosť a snažiť sa ich zodpovedným prístupom eliminovať.

Mediálnu výchovu sme začlenili do predmetov: slovenský jazyk a literatúra, občianska výchova, informatika, výtvarná výchova, hudobná výchova.

Osobnostný a sociálny rozvoj

Cieľom jerozvíjať u žiakov sebareflexiu (rozmýšľať o sebe), sebapoznávanie, sebaúctu, sebadôveru a s tým spojené prevzatie zodpovednosti za svoje konanie, osobný život a seba vzdelávanie, naučiť žiakov uplatňovať svoje práva, ale aj rešpektovať názory, potreby a práva ostatných, pomáhať žiakom získavať a udržať si osobnostnú integritu, pestovať kvalitné medziľudské vzťahy, rozvíjať sociálne zručnosti potrebné pre život a spoluprácu, podporovať svojím obsahom prevenciu sociálno-patologických javov v škole (prevenciu šikanovania, agresivity, užívania návykových látok).

Osobnostný a sociálny rozvoj sme začlenili do predmetov: občianska výchova, etická výchova, prvouka, slovenský jazyk a literatúra, telesná výchova, regionálna výchova, dejepis,

Environmentálna výchova

Cieľom tejto prierezovej témy je prispieť k rozvoju osobnosti žiaka tak, že v oblasti vedomostí, zručností a schopností nadobudne schopnosť chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznania zákonov, ktorými sa riadi život na Zemi; poznať a chápať súvislosti medzi vývojom ľudskej populácie a vzťahom k prostrediu v rôznych oblastiach sveta; pochopiť súvislosti medzi lokálnymi a globálnymi problémami a vlastnú zodpovednosť vo vzťahu k prostrediu. Environmentálnu výchovu sme začlenili do predmetov: biológia, prírodoveda, matematika, slovenský jazyk a literatúra, výtvarná výchova, tvorba životného prostredia.

Dopravná výchova – výchova k bezpečnosti v cestnej premávke

Úlohou dopravnej výchovy v školách je postupne pripraviť deti na samostatný pohyb v cestnej premávke - ako chodcov alebo cyklistov - pričom je potrebné mať na zreteli aj aspekt výchovy budúcich vodičov motorových vozidiel. Dopravnú výchovu realizujeme v 5. roč. , ako súčasť kurzu OČAP, organizovanom 2 krát ročne, ale aj v predmetoch: prvouka, regionálna výchova, vlastiveda.

Ochrana života a zdravia

Ochrana života človeka a jeho zdravia integruje postoje, vedomosti a zručnosti žiakov zamerané na ochranu života a zdravia v mimoriadnych situáciách. Podobne pri pobyte

a pohybe v prírode, ktoré môžu vzniknúť vplyvom nepredvídaných skutočností ohrozujúcich človeka a jeho okolie. Cieľom je teda pripraviť každého jednotlivca na život v prostredí, v ktorom sa nachádza. Ochrana života a zdravia sa v našej škole realizuje prostredníctvom jednotlivých učebných predmetov prvouka, prírodoveda, telesná výchova, biológia, náboženská výchova, etická výchova, ako aj pomocou samostatnej organizačnej formy vyučovania – účelovým cvičením OČAP 2 krát ročne, kde je zaradená do obsahu:

- riešenie mimoriadnych situácií – civilná ochrana
- zdravotná príprava - pohyb a pobyt v prírode

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

Hlavným cieľom je, aby sa žiaci prostredníctvom vlastnej organizácie práce naučili riadiť seba, tím, vypracovať si harmonogram svojich prác, získavať potrebné informácie, spracovať ich, vedeli si hľadať aj problémy, ktoré treba riešiť, správne ich pomenovať, utvoriť hypotézu, overiť ju a pod. Prierezová téma je realizovaná integráciou v učebných osnovách týchto predmetov: anglický jazyk, geografia, občianska výchova,

7. Projekty a kurzy

KOČAP – kurz ochrany človeka a prírody.

Jednodňový – pre 2. stupeň ZŠ sa realizuje pre každý ročník dvakrát v roku.

Plavecký kurz – organizuje sa pre žiakov 5. ročníka ZŠ počas 1 týždňa blokovou výučbou.

Deň racionálnej výživy – pripravuje sa pre žiakov 1. – 9. ročníka ZŠ – príprava a prezentácia vlastných nápojov a pokrmov, ktoré považujeme za zdravé a výživné.

Deň ekologických aktivít – pripravuje sa pre žiakov 1.- 9. ročníka ZŠ. Jednodňová akcia plná ekologických aktivít (separácia odpadu, čistenie lesných studničiek, ošetrovanie a výsadba kríkov a stromov).

III. Vnútný systém kontroly a hodnotenia

Vnútný systém hodnotenia kvality zameriame na 3 oblasti:

1. Hodnotenie žiakov
2. Hodnotenie pedagogických zamestnancov
3. Hodnotenie školy

1. Hodnotenie vzdelávacích výsledkov práce žiakov

Cieľom a základom každého hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov v škole je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, v čom má nedostatky, kde má rezervy, aké sú jeho pokroky. Súčasťou hodnotenia je tiež povzbudenie do ďalšej práce, návod, ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov. Každý rok sa vydáva žiakovi vysvedčenie za oba polroky spolu (za 1. polrok škola môže vydať žiakovi výpis z vysvedčenia na základe písomnej žiadosti zákonného zástupcu).

Pri hodnotení a klasifikácii vychádzame z metodických pokynov MŠ SR č. 22/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov ZŠ, č. 6164/96-153 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov so špeciálnymi pedagogickými potrebami a č. CD-2004-12003/23597-1:095 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov s vývinovými poruchami učenia. Okrem sumatívnych výsledkov sa sústreďujeme na rozpracovanie normatívneho hodnotenia výsledkov žiakov formou hodnotiaceho portfólia.

Zásady pre hodnotenie

Uplatňujeme primeranú náročnosť a pedagogický takt.

Sústreďujeme sa na individuálny pokrok každého žiaka.

Pre celkové hodnotenie žiakov používame klasifikáciu.

Dbáme na to, aby sme prostredníctvom hodnotenia nerozdeľovali žiakov na úspešných a neúspešných.

Hodnotenie robíme na základe určitých kritérií, prostredníctvom ktorých budeme sledovať vývoj žiaka.

Pri hodnotení učebných výsledkov žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami sa bude brať do úvahy možný vplyv zdravotného znevýhodnenia žiaka na jeho školský výkon.

Odlišujeme hodnotenie spôsobilostí od hodnotenia správania.

Formy overovania vedomostí a spôsobilostí žiakov

- Písomné skúšanie - písomné práce, slohové práce, testy, diktáty, cvičenia,...
- Ústne skúšanie – odpoveď na danú tému, čítanie, recitácia, ...
- Vypracovanie referátov, prezentácií a prác k danej téme.

- Úprava zošitov, samostatné aktivity, domáce úlohy.
- Výroba pomôcok, modelov, laboratórne práce.
- Projektové a skupinové práce

Základné pravidlá hodnotenia a klasifikácie prospechu

Hodnotenie musí prebiehať priebežne v celom časovom období a výsledná známka je stanovená na základe dostatočného množstva rôznych podkladov.

V prípade zhoršenia je nutné ihneď písomne informovať rodičov a konzultovať s nimi daný problém.

Klasifikuje sa vždy len dostatočne prebrané a precvičené učivo.

Všetky písomné práce, testy, diktáty a pod. sú vždy dopredu oznámené žiakom, aby mali dosť času sa na overovanie vedomostí zodpovedne pripraviť.

Štvrťročné písomné práce presahujúce 30 min., môžu písať žiaci najviac 1x za deň.

Učiteľ zoznamuje žiaka s výsledkom každej klasifikácie, zdôvodňuje ju a poukazuje na chyby a nedostatky.

Pri ústnom skúšaní oznamuje výsledky hodnotenia bezprostredne, pri písomnom skúšaní najneskôr do 14 dní od ich vypracovania.

Opravené písomné práce musia byť predložené všetkým žiakom a na požiadanie aj zákonným zástupcom žiaka.

Známky učiteľ zapisuje žiakovi do žiackej knižky a je zodpovedný za ich včasné zapísanie (ak žiak nemá žiacku knižku, je mu známka zapísaná na nasledujúcej hodine v danom predmete).

Žiak má právo si svoje prípadné neúspešné hodnotenie, po dohode s vyučujúcim, opraviť.

Prospech žiaka v jednotlivých vyučovacích predmetoch sa klasifikuje týmito stupňami:

1 – výborný; 2 – chváľitebný; 3 – dobrý; 4 – dostatočný; 5 – nedostatočný

Známka z hodnotenia vedomostí nezahŕňa hodnotenie žiakovho správania.

Správanie žiaka sa klasifikuje týmito stupňami:

1 - veľmi dobré; 2 – uspokojivé; 3 - menej uspokojivé ; 4 - neuspokojivé

Celkové hodnotenie žiaka na konci prvého a druhého polroka vyjadruje sa na vysvedčení stupňami:

prospel s vyznamenaním; prospel veľmi dobre; prospel; neprospel.

Práce v hodnotiacom portfóliu v 9. ročníku

Jedna práca – VUM

Slohová práca - SJL

2. Vnútný systém kontroly a hodnotenia zamestnancov

Vnútný systém kontroly a hodnotenia zamestnancov školy zabezpečuje harmonickú organizáciu celého výchovno-vzdelávacieho procesu a ďalších školských aktivít..

Plán evaluácie učiteľa

CIEL'	INDIKÁTORY	METÓDA	PERIODICITA
Kvalita vyučovacieho procesu	Záznam z hospitácie vedenia školy, výsledky ŠŠI	Hospitácia + pohospitačný rozhovor	Min. 2x ročne
	Disciplína žiakov	Pozorovanie	Priebežne
	Vzťah učiteľ - žiak	Pozorovanie	Priebežne
	Spolupráca s rodičmi	Kontrola zápisníc z triednych aktívov	Priebežne
	Úroveň a výsledky predpísaných písomných prác a testov	Kontrola	1 x ročne
	Úroveň spracovania tematických plánov	Kontrola	1 x ročne
	Plnenie tematických plánov	Kontrola	3 x ročne
	Integrovaní žiaci	Kontrola individuálnych plánov	1 x ročne
	Využitie IKT vo vyučovaní	Pozorovanie	Priebežne
Rozvoj osobnosti, vzdelávanie	Účasť na vzdelávaní	Prehľady, záznamy	1 x ročne
	Dlhodobé štúdium	Prehľady, záznamy	1 x ročne
Prínos pre školu, motivácia	Príprava na súťaže a výsledky	Pozorovanie, osobný rozhovor	Priebežne
	Projektové aktivity	Pozorovanie, osobný rozhovor	Priebežne
	Úprava interiérov a exteriérov školy	Pozorovanie, osobný rozhovor	Priebežne
	Práca v metodických orgánoch	Kontrola plnenia plánov	Priebežne
	Práca v iných funkciách (triedny učiteľ, výchovný poradca a pod.)	Kontrola záznamov a plánov	Priebežne
	Vedenie zbierok kabinetov	Kontrola záznamov	Priebežne
	Iné mimoškolské aktivity	Pozorovanie, osobný rozhovor	Priebežne
Vedenie pedagogickej a školskej dokumentácie	Triedna kniha, triedny výkaz, katalógový list	Kontrola	10 x ročne
	Osobný list	Kontrola	1 x ročne
	Kniha príchodov a odchodov, kniha	Kontrola	Priebežne

	zastupovania		
	Žiacke portfólio	Kontrola	2 x ročne

Plán autoevaluácie učiteľa

CIEĽ	INDIKÁTORY	METÓDA	PERIODICITA
Výsledok pedagogického pôsobenia (okamžitý)	Či žiaci pochopili – nepochopili učivo Prečo sme nestihli Čo sa žiakom páčilo - nepáčilo	Diskusia so žiakmi	Priebežne počas hodiny
Úroveň vedomostí, zručností a schopností, výstupov	Schopnosť aplikovať učivo	Prospech, testy, písomné práce, vstupné a výstupné previerky, Monitor, žiacke súťaže, úspešnosť prijatia žiaka na vyšší stupeň školy, ...	Priebežne podľa tematických plánov
Kvalita vyučovacieho procesu	Metódy, vystupovanie, rečové schopnosti, používanie pomôcok, IKT, ...	Vzájomná hospitácia, otvorená hodina audio alebo video nahrávka, rozbor hodiny	Podľa uváženia
Zpätná väzba učiteľ - žiak	Vid' dotazník	Dotazník hodnotenia učiteľa žiakom (doporučené vo vyšších ročníkoch) Rozhovor (v nižších ročníkoch)	Podľa uváženia
Komplexný osobnostný rast	Ďalšie vzdelávanie, príspevky do odbornej tlače, osvedčenia, ocenenia prác svojich žiakov, výsledky testov Monitor, úspechy v súťažiach, ...	Portfólio	Priebežne

3. Hodnotenie (evaluácia) školy

Cieľom hodnotenia je:

- aby žiaci a ich rodičia získali dostatočné a hodnoverné informácie o tom, ako zvládajú požiadavky na ne kladené,
- aby aj verejnosť vedela, ako škola dosahuje ciele, ktoré sú na žiakov kladené v ŠVP.

Dôraz je kladený na:

- konštatovanie úrovne stavu,
- zisťovanie súvislostí a okolností, ktoré výsledný stav ovplyvňujú.

V nasledujúcej prehľadnej tabuľke sme si vymedzili oblasti, ktoré budeme pravidelne monitorovať, ciele, kritériá a nástroje na zisťovanie stavu úrovne a stanovili sme si aj časový harmonogram evaluačnej činnosti.

Plán evaluácie a autoevaluácie školy a jej evaluačnej činnosti

EVALUÁCIA	CIEĽ		INDIKÁTORY	METÓDA	PERIODICITA
	KOMPLEXNÉ ZHODNOTENIE PRÁCE ŠKOLY A JEJ JEDNOTLIVÝCH OBLASTÍ	Úroveň výchovno-vzdelávacieho procesu	Hodnotenie hodín, vedomosti a schopnosti žiakov, aktivita, písomné práce, vzťahy v škole, úroveň pedagogického zboru a jeho zloženie, plnenie tematických plánov, organizácia školy, otvorenosť školy, prístup k žiakom so ŠPP, úspešnosť žiakov, dokumentácia,...	Štátna školská inšpekcia – správa ŠŠI a, komplexná b, čiastková	Škola neovplyvní
		Plnenie cieľov ŠVP			
		Personálne obsadenie	Hodnotenie zriaďovateľom	Externý audit	Každoročne
		Manažment			
		Hospodárenie	Rozbory výkazov, zmluvy, personalistika, plnenie rozpočtov a záväzných ukazovateľov		
		Odborné oblasti – revízie	Technický stav, predpisy, dokumentácie	Revízne správy odborných firiem a kontrolórov	Revízie podľa plánov
		Kontroly BOZP, PO a pod.			
		Hodnotenie úrovne práce riaditeľa školy	Výsledky dlhodobej práce	Hodnotenie zriaďovateľom	Každoročne
	Úroveň vedomostí a schopností – výsledky vzdelávania		Prospech, výsledky testov, Monitor, projektové úspechy,	Kontrola, prehľady, záznamy	Každoročne

		olympiády, súťaže, výsledky príjmacích pohovorov na vyšší typ školy		
--	--	---	--	--

AUTOEVALUÁCIA	CIEĽ	INDIKÁTORY	METÓDA	PERIODICITA
	SWOT analýza	Silné a slabé stránky školy, príležitosti, riziká a šance školy	Prehľady, dotazníky – učitelia, rodičia, žiaci, zriaďovateľ	1 x za 3 roky
	Klíma školy	Úroveň komunikácie, kritéria a transparentnosť odmeňovania,	Dotazníky – učitelia, rodičia, žiaci, zriaďovateľ	1 x za 3 roky
	Vyhodnotenie strategického plánu školy	Vyhodnotenie jednotlivých dielčích oblastí	Kombinácia jednotlivých evaluačných nástrojov podľa typu oblasti	Každoročne
	Sponzoring a fundraising	Získanie prostriedkov od sponzorov Úspešnosť projektov	Vedenie prehľadov	Každoročne
	Prezentácia v médiách	Články v tlači, príspevky v iných masmediálnych prostriedkoch	Prehľad o článkoch v tlači a o reláciách v televízii a rozhlase	Každoročne
	Demografický vývoj a záujem o školu	Žiaci nastupujúci do 1.ročníka, dôvody pre výber školy	Dotazník pre rodičov, zoznamy žiakov	Každoročne
	Zhodnotenie práce školy v školskom roku, plnenie cieľov ŠVP	a, úroveň pedagogického procesu b, hospodárenie a čerpanie rozpočtu	Správa o výchovno-vzdelávacej činnosti Správa o hospodárení školy	Každoročne
	Podpora žiakov so ŠVVP	Vypracovanie a plnenie plánov, individuálna práca so žiakom, odborná starostlivosť	Prehľady, rozhovor s rodičom, dotazník pre rodičov	Každoročne
	Priebeh vzdelávania	Priebeh pedagogického procesu, metódy a formy, príprava na vyučovanie, úroveň písomných prác, výsledky v súťažiach, tematické plány, úroveň vedenia dokumentácie, aktivita vo vzťahu k škole	Hospitácie, pohospitačný rozhovor kontroly testov, zošitov, vedenie prehľadov o súťažiach, vedenie prehľadov o vzdelávaní pracovníkov, kontrola dokumentácie, osobný pohovor	2 x ročne 1 x ročne Každoročne Každoročne 1 – 2 x ročne
	Úspešnosť absolventov	Zhodnotenie relatívnych úspechov	Správa výchovného poradcu	Každoročne
	Úroveň vedomostí a schopností	Výsl. porov. testov, Monitor	Prehľad o výsledkoch	Každoročne
	Výchovné problémy	Neospravedlnené hodiny Sociálno-patologické javy- prevencia Monitoring - drogy	Prehľady – triedny učiteľ, výchovný poradca, dotazník 3. – 9. ročník	Každoročne Aktuálne podľa situácie
	Postoj rodičov a žiakov ku škole	Podľa časti dotazníka	Dotazník 8. ročník, 4. ročník	Každoročne
	Hodnotenie školy pedagógmi	Podľa časti dotazníka	Dotazník	1 x 3 roky
	Úspešnosť jednotlivých akcií	Stupeň hodnotenia jednotlivými pedagógmi	Zhodnotenie akcie pedagógmi V budúcnosti opakovať - neopakovať	Ihneď po ukončení akcie

IV. Školský učebný plán

Školský učebný plán pre 9. ročník

Vzdelávacia oblasť	Predmety	Počet hodín 9. ročník	Poznámky
Jazyk a komunikácia	Slovenský jazyk	5	
	Anglický jazyk	3	
	Ruský jazyk	2	
Matematika a práca s informáciami	Matematika	5	
	Informatika	1	
Človek a spoločnosť	Dejepis	3	
	Geografia	1	
	Občianska výchova	1	
Človek a hodnoty	Etická výchova / náboženská výchova	1	
Človek a príroda	Biológia	1	
	Chémia	2	
	Fyzika	1	
Umenie a kultúra	Výchova umením	1	
Zdravie a pohyb	Telesná a športová výchova	3	
Spolu		30	

Hodnotenie a klasifikácia

Žiaci budú klasifikovaní zo všetkých predmetov okrem etickej a náboženskej výchovy, ktoré sa neklasifikujú. Na vysvedčení sa uvádza absolvoval /neabsolvoval/.

Učebné osnovy

všeobecnovzdelávacieho predmetu

Názov predmetu	Slovenský jazyk a literatúra
Časový rozsah výučby	9. Jazyk a sloh-3 hod. týždenne /99 hod. ročne Literatúra-2 hod. týždenne/66 hod. ročne
Škola (názov, adresa)	ZŠ s MŠ Sedlice
Názov ŠkVP	Škola pre každého
Kód a názov ŠVP	ŠVP pre 2. stupeň v Slovenskej republike
Stupeň vzdelania	ISCED 2 - nižšie sekundárne vzdelávanie
Dĺžka štúdia	5 rokov
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk

Charakteristika predmetu slovenský jazyk a literatúra

Vzdelávací obsah slovenského jazyka a literatúry tvoria tri oblasti:

- Jazyková komunikácia
- Komunikácia a sloh
- Čítanie a literatúra

Jazyková a slohová zložka nie sú oddelované, ale tvoria integrálnu súčasť vyučovania materinského jazyka.

Jazyková časť predmetu sa zaoberá problematikou jazyka ako nástroja myslenia a komunikácie medzi ľuďmi. Jazyk je vnímaný ako potenciálny zdroj osobného a kultúrneho obohatenia človeka.

Dobré zvládnutie jazykového učiva a najmä komunikačných a kognitívnych kompetencií (spôsobilostí) považujeme za východisko kvalitnejších výsledkov celého školského systému a následnej schopnosti žiakov uplatniť sa na trhu práce a v súkromnom živote.

Vo vyučovaní jazyka sa do popredia dostane analýza a interpretácia textov/prejavov a tvorba vlastných textov/prejavov, ktoré budú adekvátne konkrétnej komunikačnej situácii.

Analýza a interpretácia jazykových prejavov poskytne žiakom priestor na sebauvedomenie. Dá šancu objaviť a následne prejsť pozitívny vzťah k sebe a iným, nadobudnúť primeranú sebadôveru, schopnosť dokázať hodnotiť svoje prednosti i nedostatky, umožní dokázať vyjadrovať svoje pocity a hodnotiť svoj vlastný citový stav, dokázať hodnotiť svoje správanie a jeho dôsledky.

Cieľom je, aby si žiaci uvedomovali jazykovú a kultúrnu pestrosť v rámci Európy a sveta, ale aj v rámci jednotlivých sociálnych prostredí. Cez pochopenie významu jazyka pre národnú kultúru by mali dospieť k chápaniu odlišností, tolerancii a orientácii v multikultúrnom prostredí.

Zmena didaktickej koncepcie vyučovania materinského jazyka sa odzrkadlila v

- a) sústave vzdelávacích cieľov,
- b) obsahovom usporiadaní predmetu,
- c) realizačnej rovine vzdelávania.

Zmena v sústave vzdelávacích cieľovúzko súvisí s novým členením všeobecných cieľov vzdelávania, ktoré sa orientujú na kompetenčno-pojmový model výchovy a vzdelávania. Jazyková a slohová časť predmetu rozvíja predovšetkým interaktívne využívanie komunikačných nástrojov.

V usporiadaní predmetu sa do popredia dostávajú komunikačné spôsobilosti a v úzadí sa ocitli jazykové pojmy, t. j. opustila sa jednostranná tendencia obsiahnuť „školskú podobu“ vednej disciplíny. Faktograficky presýtený obsah sa zredukoval v prospech aktivít žiakov, ktorí majú v čo najväčšom rozsahu interpretačno-hodnotiacim spôsobom pracovať s jazykovými komunikátmi. Najväčší akcent sa pritom kladie na vlastnú tvorbu *jazykových prejavov, prácu s informáciami, čitateľskú gramotnosť, schopnosť argumentovať* ap.

Realizačná rovina vzdelávania sa priklonila ku konštruktivistickému prístupu k učeniu. Znamená to, že riešením úloh žiak sám prichádza na základe usmerňovaného zážitkového vyučovania na nové poznatky, ktoré vyučujúci systematizuje a zovšeobecňuje.

Veľkú pozornosť treba venovať získavaniu komplexných kompetencií, napr. dotvárať schopnosť žiakov interpretovať rôzne druhy súvislých aj nesúvislých textov (je nutná spolupráca aj s inými vyučovacími predmetmi, ktoré budú rozvíjať ďalšie stratégie čítania s porozumením orientované na texty špecifické pre dané predmety). Veľký dôraz je na vlastnej produkcii ústnych aj písaných prejavov samotnými žiakmi.

V posledných dvoch ročníkoch ZŠ sa systematizujú jazykové pojmy do zatiaľ neúplného jazykového systému, ktorý sa dotvorí až na strednej škole.

V literárnom vzdelávaní na 2. stupni ZŠ je potrebné posilniť komunikatívno-zážitkový model vyučovania.

Dôraz sa kladie na prácu s literárnym textom. Čítanie a interpretácia textu tvorí základ pre rozvíjanie kognitívnych funkcií. Cez čítanie, interpretáciu textu, verbalizáciu vlastného čitateľského zážitku, verejnú prezentáciu textu získavajú a rozvíjajú žiaci kľúčové kompetencie a postupne sa zmocňujú aj potrebných literárnoteoretických vedomostí.

Základnou úlohou literárnej výchovy sa tak stáva postupný prechod jednotlivými fázami čítania:

- čítanie so simultánnym porozumením,
- analýza štruktúry textu a identifikácia jeho významu,
- interpretácia textu.

Dôležitým prvkom v obsahu predmetu je tvorba textov s estetickým poslaním, ktoré súvisia s obsahom učiva. Ide v nich o aplikáciu literárnovedných poznatkov získaných pri čítaní, analýze a interpretácii literárnych diel a pri konštruovaní nových literárnoteoretických poznatkov.

Žiak má získať také intelektuálne zručnosti, ktoré z neho robia vzdelaného čitateľa, ktorý v literatúre nachádza zábavu, poučenie, vie sa v nej orientovať a intelektuálne a duchovne sa vzdelávať

Ciele predmetu slovenský jazyk a literatúra

Cieľom vzdelávania v oblasti slovenského jazyka a literatúry je dosiahnuť takú úroveň

rečových zručností v príslušnom jazyku, aby žiaci zvládli každú komunikatívnu situáciu či

už hovorovú alebo odbornú v rozsahu odbornosti všetkých vzdelávacích oblastí a primerane a vhodne z hľadiska jazykového štýlu, s príslušnou gramatickou a pravopisnou normou v ústnom i písomnom prejave.

Cieľom vyučovania slovenského jazyka na 2. stupni základnej školy je:

- viesť žiakov k spoznávaniu jazyka ako vnútorne štruktúrovaného a uceleného systému (viesť ich k poznaniu bohatosti jazykových prostriedkov na jednotlivých rovinách jazykového systému, k odhaľovaniu vzťahov významu a formy a vzťahov medzi jednotlivými rovinami jazykového systému; zameriavať sa na funkčné využitie jazykových a mimojazykových prostriedkov písaných a ústnych prejavov).
- Rozvíjať komunikačné schopnosti a návyky žiakov, aby získali kvalitnú jazykovú kompetenciu, t. j. schopnosť primerane reagovať v rozličných jazykových situáciách (získať správne ortografické a ortoepické návyky a zručnosti, ale aj zručnosti v štylizácii príslušnej vety či textu).
- Pestovať v žiakoch lásku k materinskému jazyku a vedomie jazykovej príslušnosti k istému etniku, pocit jazykovej príbuznosti a spolupatričnosti s inými etnikami (prostredníctvom ovládania normy spisovného jazyka viesť žiakov k zvyšovaniu jazykovej kultúry ich verbálnych prejavov, ústnych i písaných).
- Prostredníctvom jazyka viesť žiakov k spoznávaniu histórie vlastného národa a vážiť si ľudí, ktorí sa zaslúžili o rozvoj a poznanie slovenského jazyka.
- Prehľbovať estetické cítenie žiakov, a tak im umožniť vnímať a precítiť krásu umeleckého slova či diela.
- Rozvíjať etické cítenie žiakov založené na empatii a asertivite, viesť ich k prosociálnemu správaniu, aby si dokázali uvedomiť podstatu a význam ľudských hodnôt.
- Zoznámiť žiakov so súborom diel slovenskej a základnej svetovej literatúry, ktorá svojou štruktúrou i spôsobom tematizácie sveta zodpovedá dosiahnutému stupňu psychického i fyzického vývinu žiakov.
- viesť žiakov od základnej gramotnosti k získaniu čitateľských návykov, orientovať sa na knihu, vzbudiť záujem o čítanie a pozitívne prijímať literatúru a kultúru.
- Pochopiť umeleckú literatúru ako nejednoznačný, otvorený pohľad na svet a jeho zobrazenie.

Z celkového cieľa vyučovania slovenského jazyka na 2. stupni základnej školy vyplývajú i čiastkové ciele, ktoré sa majú dosiahnuť

- ✓ Žiaci sa učia analyzovať text s dôrazom na vyhľadávanie jazykových javov, ich triedenie a usúvzťažňovanie. Učia sa syntetizovať získané poznatky.
- ✓ Získavajú prehľad o jednotlivých rovinách jazykového systému, o základných jazykových prostriedkoch na týchto rovinách, o jazykových kategóriách na rôznom stupni zovšeobecnenia.

Učebné osnovy predmetu

✓ Cvičia sa v pravopisnej norme a učia sa správne vyslovovať a ústne realizovať text aj s uplatnením suprasegmentálnych javov.

- ✓ Spoznávajú základné údaje z histórie jazyka a jazykovedy.
- ✓ Učia sa orientovať v základných jazykových príručkách.
- ✓ Odhaľujú zmysel základných lingvistických termínov.
- ✓ Poznávajú štylistickú hodnotu jednotlivých jazykových javov.
- ✓ Učia sa uplatňovať poznatky o jazykovom systéme pri tvorbe vlastných textov.
- ✓ Cvičia sa v osvojovaní si štylisticky primeranom používaní jazykových javov.

Nacvičujú zvládnutie rôznych jazykových situácií. Precvičujú si písomnú aj ústnu

podobu jazykových prejavov. Učia sa pracovať s konceptom a robiť korekciu textu s

využívaním korektorských značiek.

✓ Získavajú základnú orientáciu v jednotlivých slohových postupoch, v žánroch a útvaroch jednotlivých štýlov. Získavajú aj základnú predstavu o štýle.

✓ Vnímajú a prijímajú literárny text, prostredníctvom ktorého nadobúdajú čitateľské zručnosti, učia sa pochopiť a porozumieť textu.

✓ Získavajú systém vedomostí o literatúre, t. j. základné identifikačné znaky druhov a žánrov a elementárne charakteristiky literatúry ako umeleckého druhu.

EDUKAČNÉ CIELE PREDMETU SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA

KOGNITÍVNE KOMPETENCIE	KOMUNIKAČNÉ KOMPETENCIE	INTERPERSONÁLNE KOMPETENCIE	INTRAPERSONÁLNA KOMPETENCIA
Spôsobilosť používať kognitívne operácie.	Spôsobilosť prijať, vyhľadávať, spracovať a tvoriť informácie.	Spôsobilosť akceptovať skupinové hodnoty a rozhodnutia.	Schopnosť vytvárať a reflektovať vlastnú identitu.
Spôsobilosť učiť sa sám aj v skupine	Spôsobilosť odovzdávať vlastné poznatky a skúsenosti.	Schopnosť kooperovať v skupine.	Schopnosť vytvárať si vlastný hodnotový systém.
Spôsobilosť kriticky myslieť	Spôsobilosť formulovať svoj názor a argumentovať.	Schopnosť tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín.	Schopnosť sebaregulácie a ochrany vlastného života.
Spôsobilosť formulovať a riešiť problémy.	Spôsobilosť verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city	Schopnosť empatie.	
Spôsobilosť myslieť tvorivo a spôsobilosť uplatniť výsledky tvorivého myslenia.			

Kompetencie predmetu slovenský jazyk a literatúra

Cieľom vzdelávania je rozvíjať kľúčové kompetencie tak, aby žiaci:

- pochopili vzdelávanie v príslušnom jazyku ako svojbytný historický jav, v ktorom sa odráža historický a kultúrny vývoj národa a zároveň ako významný zjednocujúci

činiteľ národného spoločenstva a ako dôležitý prostriedok celoživotného vzdelávania,

- nadobudli a rozvíjali pozitívny vzťah k materinskému jazyku a pochopili jeho potenciálne zdroje pre svoje osobné a kultúrne bohatstvo,

- vnímali a postupne osvojovali si jazyk ako bohatý mnohotvárný prostriedok k získavaniu a odovzdávaniu informácií, k vyjadrovaniu vlastných postojov

a názorov,

- rozvíjali komunikatívne schopnosti a návyky, aby získali kvalitnú jazykovú kompetenciu, t. j. schopnosť primerane reagovať v rozličných jazykových situáciách,

- zvládli základné pravidlá medziľudskej komunikácie daného kultúrneho prostredia a nadobudli pozitívny vzťah k jazyku v rámci interkultúrnej komunikácie,

- samostatne získali informácie z rozličných zdrojov a zvládli práce s jazykovými a literárnymi textami,

- nadobudli sebedomie pri vystupovaní na verejnosti a kultivovaný prejav ako prostriedok presadenia samého seba,

- nadobudli etické cítenie založené na empatii a asertivite, naučili sa prosociálne správať, aby si dokázali uvedomiť podstatu a význam ľudských hodnôt,

- nadobudli vzťah a dokázali individuálne prežiť slovesné umelecké dielo, mali vlastné čitateľské zážitky, rozvíjali svoj pozitívny vzťah k literatúre a k ďalším druhom

umenia vychádzajúcich z umeleckých textov a rozvíjali svoje emocionálne

a estetické cítenie a vnímanie.

Poznávacie a rečové kompetencie

Verejná prezentácia textu, verejný prejav

- 1) Pri ústnom prejave dodržiavať správne dýchanie, artikuláciu, spisovnú výslovnosť a správne uplatňovať suprasegmentálne javy.
- 2) Pri ústnom prejave primerane uplatňovať mimojazykové prostriedky.
- 3) Reprodukovať umelecký aj vecný text (doslovne, podrobne, stručne).

Pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti

Učebné osnovy predmetu

- 1) Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.
- 2) Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.
- 3) Na základe indukcie a zovšeobecnenia odvodiť charakteristiky (definície) nových javov.
- 4) Usporiadať známe javy do tried a systémov.
- 5) Aplikovať jazykovedné vedomosti na vecné a umelecké texty.
- 6) Pri písomnom prejave aplikovať pravopisnú normu.

Analytické a syntetické zručnosti

- 1) Uskutočniť jazykovú analýzu textu a vytvárať jazykový systém.
- 2) Odlíšiť medzi sebou umelecký a vecný text.
- 3) Odlíšiť medzi sebou texty z hľadiska jazykového štýlu, slohových postupov a slohových útvarov/žánrov.

Tvorivé zručnosti

- 1) Vytvoriť vlastný text na základe dodržiavania stanoveného slohového útvaru/žánru, slohového postupu, jazykového štýlu.
- 2) Ústne prezentovať vlastný text.
- 3) Napísať krátky príbeh (vlastný zážitok alebo vymyslený príbeh).
- 4) Dokončiť rozprávanie alebo neukončené prozaické dielo.
- 5) Zdramatizovať kratší prozaický alebo básnický text.

Informačné zručnosti

- 1) Používať jazykové príručky a slovníky, korigovať podľa nich vlastné texty.
- 2) Vyhľadávať, spracúvať a používať informácie z literárnych prameňov a internetu.

Komunikačné zručnosti

- 1) Adekvátne komunikovať s prihliadnutím na komunikačnú situáciu.
- 2) Vyjadrovať sa neverbálne a chápať neverbálnu komunikáciu.
- 3) Verejne prezentovať a obhájiť vlastný názor.

Komunikačné jazykové kompetencie	
Čítanie s porozumením	
1. Zamerať svoje čítanie podľa potreby	Vybrať text podľa komunikačného zámeru a podľa danej situácie. Nahlas, ticho a opakovane prečítať text.
2. Pochopiť význam textu	Pochopiť umelecký a vecný text s využitím explicitných informácií. Pochopiť text podľa implicitných informácií. Tvoriť a overiť navrhnuté hypotézy. Reprodukovať umelecký a vecný text na základe chronologickej alebo logickej postupnosti.
3. Pochopiť formálnu stránku textu	Rozoznať všeobecné usporiadanie textu – odseky, nadpisy atď. Rozpoznať a pomenovať rozličné texty a určiť ich horizontálnu štruktúru.
4. Odlíšiť vetu a text	Vyhľadať prvky nadväznosti medzi slovami a skupinami slov, ktoré slúžia na plynulý prechod medzi vetami, odsekmi, časťami výpovedí. Určiť časovú a logickú postupnosť pri rozvíjaní témy.
5. Pochopiť zmysel umel. a vecného textu vzhľadom na využitie	☐ interpunkčných znamienok ☐ gramatických kategórií (rod, číslo, pád, osoba, číslo, čas
6. Pochopiť význam lexikálnych jednotiek	Porozumieť významu slov v umeleckých a vecných textoch. Overiť si význam slova. Porozumieť štruktúre slova a jeho častiam, napr. slabikám a hláskam. Rozoznať sémantické vzťahy medzi slovami, skupinami slov jednovýznamové – viacvýznamové slová.

Komunikačné jazykové kompetencie	
Písanie	
1. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum	Sformulovať tému adekvátnu cieľu komunikácie. Vybrať vhodný slohový útvar/žáner v súlade s cieľmi písania.
2. Organizovať text z hľadiska kompozície	Zostaviť osnovu, koncept. Zoradiť motívy a myšlienky podľa časovej a logickej postupnosti. Prispôbiť formálnu úpravu textu vybranému žánru.
3. Zosúladiť štylistickú úroveň s cieľom písania a čitateľmi.	Zosúladiť slovnú zásobu s cieľom komunikácie. Využívať bohatstvo lexiky, spisovný jazyk, resp. nárečie. Overiť si v jazykovedných príručkách vhodnosť a správnosť použitých slov. Využívať primerané štylistické prostriedky
4. Štylizovať jednoduché vety a jednoduché súvetia	Utvoriť jednoduché holé a rozvítené vety: ☐ používanie interpunkčných znamienok vo vetách; ☐ využívanie gramatických jednotiek vo vetách; ☐ používanie lexikálnych jednotiek vo vetách.
5. Používať informácie a textové pasáže z iných zdrojov, napr. humorný príbeh a materiál z iných médií	Vybrať a použiť slová, frázy, jazykové štruktúry.
6. Transformovať texty z jedného žánru do druhého	Identifikovať rozdielnosti jednotlivých útvarov/žánrov. Vytvoriť modifikovaný text.
7. Opakované čítanie a oprava konceptu textu so zameraním na gramatiku, interpunkciu a pravopis	Revidovať a editovať koncept textu s cieľom zlepšiť štýl a opraviť gramatické chyby, pravopis a interpunkciu
8. Revidovať a editovať koncept s využitím spätnej väzby od	Revidovať kontext textu s cieľom: ☐ rozvíjať a zlepšovať organizáciu myšlienok; ☐ realizovať zmeny štruktúry, obsahu s cieľom eliminovať gramatické

Učebné osnovy predmetu

učiteľa a spolužiakov	chyby, zlé formulácie viet a pod.; ☐ upraviť text po formálnej stránke.
9. Rešpektovať jazykové pravidlá	Vo vlastných jazykových prejavoch dodržiavať pravidlá a požiadavky ortografie, morfológie a syntaxe.

Komunikačné jazykové kompetencie	
Hovorenie	
1. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum	Sformulovať tému adekvátnu komunikačnej situácii. Zosúladiť jazykové prvky s cieľom komunikácie. Zvoliť vhodný spoločenský tón komunikácie v súlade s jej cieľom a prostredím. Začať a ukončiť komunikáciu na určitú tému. Analyzovať kvalitu ústneho prejavu.
2. Organizovať a rozvíjať svoje myšlienky v súlade s komunikačnou situáciou	Sformulovať vlastný názor a pomocou argumentov ho obhájiť. Pomocou kontrolných otázok zhodnotiť, či ostatní porozumeli prejavu. Kriticky zhodnotiť prehovor niekoho iného.
3. Používať informácie a textové pasáže z iných zdrojov, napr. humorný príbeh a materiál z iných médií vo vlastnej tvorbe	Vybrať slová, frázy, jazykové štruktúry z iných zdrojov a použiť ich vo vlastnom prejave.
4. Používať slovnú zásobu primeranú určitému cieľu komunikácie a publiku	Využívať jazykovú pestrosť a variabilitu komunikácie aplikovaním spisovných, nárečových a slangových prvkov s ohľadom na situáciu a komunikačných partnerov.
5. Štylizovať jednoduché holé a rozvité vety v texte	Utvoriť jednoduché holé a rozvité vety. Uplatňovať logickú nadväznosť vytvoreného textu.
6. Rešpektovať jazykové pravidlá	Jazykové pravidlá: ortoepické, lexikologické, morfológické.
7. Využívať pri komunikácii mimojazykové prostriedky	Uplatňovať plynulosť, tempo a zrozumiteľnosť prejavu. Využívať gestikuláciu, mimiku, proxemiku a haptiku.

Poznávacie a čitateľské kompetencie

Technika čítania a verejná prezentácia textu

- 1) Plynulo čítať súvislý umelecký text, pri hlasnom čítaní správne dýchať, artikulovať a dodržiavať spisovnú výslovnosť.
- 2) Recitovať prozaické a básnické diela. Rešpektovať rytmickú usporiadanosť básnického textu, frázovať básnický aj prozaický text v zhode s vlastným chápaním jeho významu.
- 3) Čítať text postavy dramatického diela pri spoločnom dramatizovanom čítaní. Modulovať hlas podľa zmyslu textu.

Pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti

- 1) Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.
- 2) Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.
- 3) Usporiadať známe javy do tried a systémov.
- 4) Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty s analogickou štruktúrou (jednoduchý transfer).

Analytické a interpretačné zručnosti

- 1) Prerozprávať obsah prečítaného diela.
- 2) Odlíšiť epické, lyrické a dramatické texty.
- 3) Vytvoriť dejovú osnovu prečítaného diela, vyhľadať kľúčové slová.
- 4) Určiť hlavné a vedľajšie postavy diela.
- 5) Abstrahovať a sformulovať hlavnú myšlienku prečítaného diela, vrátane lyrickej básne.
- 6) Analyzovať umelecký text po stylisticko-lexikálnej a kompozičnej stránke a určiť funkciu jednotlivých prvkov pre celkové vyznenie diela, interpretovať význam diela.
- 7) Sformulovať vlastné hodnotenie diela a podložiť svoje stanovisko argumentmi.

Tvorivé zručnosti

- 1) Zdramatizovať básnický alebo prozaický text (rozprávka, bájka, povesť).
- 2) Ilustrovať umelecký text.
- 3) Napísať kratší prozaický útvar (bájka, rozprávka), básnický text, scenár.
- 4) Inscenovať kratší dramatický text.

Informačné zručnosti

- 1) Orientovať sa v školskej a verejnej knižnici.
- 2) Pracovať s knižným fondom vo forme kartotéky a v elektronickej podobe.
- 3) Vedieť získať informácie z integrovaného informačného systému a internetu.
- 4) Budovať si vlastnú knižnicu.

Štruktúra predmetu

Slovenský jazyk na 2. stupni ZŠ zahŕňa **jazykovú zložku, slohovú zložku a literárnuzložku**. Jazyková a slohová zložka nie sú oddelované, ale tvoria integrálnu súčasť vyučovania materinského jazyka.

Pri tematických celkoch sa neuvádza časová dotácia. Je v kompetencii učiteľa určovať a upravovať si dotáciu hodín podľa podmienok v danej triede.

I. JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

- Zvuková stránka jazyka a pravopis
- Lexikológia
- Morfológia
- Syntax
- Dejiny jazyka a jazykoveda

II. KOMUNIKÁCIA A SLOH

- Komunikácia ako zdroj informácií
 - Ústny a písomný prejav
 - Rozprávanie príbehov a zážitkov
 - Vlastné tvorivé písanie
 - Subjektívna a objektívna komunikácia

III. LITERATÚRA

- Všeobecne o literatúre
 - Základné literárne druhy
 - Základné literárne žánre
 - Kompozícia literárneho diela
 - Štylistika literárneho textu
 - Metrika
 - Informácie o autoroch literárnych diel

Vzdelávací štandard zo slovenského jazyka pre 2. stupeň základnej školy (5. – 9. roč.)

tvoria dve oblasti: **obsahový štandard a výkonový štandard**.

Obsahový štandard zahŕňa rozsah učiva, ktoré má žiak z materinského jazyka

nadobudnúť v ročníku ako záväzné základné učivo z daného tematického okruhu, aby sa zabezpečila požadovaná úroveň vzdelávania žiakov v materinskom jazyku.

Výkonový štandard obsahuje súhrn požiadaviek na vedomosti a zručnosti žiakov, ktoré si majú osvojiť z daného tematického celku v príslušnom ročníku, aj keď na rozličnej úrovni, čo je determinované viacerými činiteľmi.

Ak žiaci zvládnu učivo v uvedenom rozsahu, učiteľ má možnosť diferencovať nároky na žiakov v závislosti od ich schopností a záujmov, čiže má možnosť učivo prehľbovať a rozširovať.

Roč.	Jazyk a sloh		Literatúra		Kontrolné diktáty		Slohové kontrolné práce	
	Počet hod.		Počet hod.					
	týžden.	ročne	týžden.	ročne				
9.	3	99	2	66	1.	Interpunkcia	1.	Úvaha
					2.	Skloňovanie SD	2.	Výklad
					3.	Jednoduché súvetie		Úradný/Štruktúrovaný
					4.	Opakovanie ISCED 2		životopis
								(možnosť výberu)

9.ročník Jazyk a sloh

Obsahový štandard			Výkonový štandard
Temat.celok	Téma	Pojem	
Hláskoslovie a zvuková stránka jazyka	prestávka sila hlasu splývavá výslovnosť dôraz melódia vety tempo reči samohlásky dvojhlásky spoluhlásky podľa znelosti: párové znelé a neznelé a znelé nepárové (zvučné) spoluhlásky z hľadiska pravopisu: tvrdé, mäkké, obojaké spoluhlásky: slabičné a neslabičné spodobovanie		Žiak: -rozlišuje jednotlivé segmenty vonkajšej kompozície textu a dokáže ich vyjadriť pri hlasnom čítaní (sila hlasu, hlavný slovný prízvuk, prestávka, intonácia) správne používa vo vete prestávku, dáva dôraz -správne intonuje oznamovacie, opytovacie, rozkazovacie, zvolacie, želacie vety -spisovne sa vyjadruje pri čítaní uplatňuje primeranú silu hlasu a dodržiava správnu melódiu -správne vyslovuje slová, v ktorých nastáva spodobovanie -pri čítaní dodržiava správne dýchanie

	pravidlo o rytmickej krátení a výnimky z pravidla o rytmickej krátení výslovnosť a pravopis cudzích slov: výslovnosť slabík de/di, te/ti, ne/ni, le/li v cudzích slovách interpunkcia: spojovník, pomlčka, úvodzovky, lomka	správne v domácich a cudzích slovách artikuluje a spisovne vyslovuje slabiky de, te, ne, le, di, ti, ni, li; správne vyslovuje domáce a zdomácnené cudzie slová so slabikami de, te, ne, le, di, ti, ni, li. -dodržiava správnu dĺžku slabík a pravidiel spodobovania
Lexikológia Významová rovina	Slovná zásoba odvozené slová (predponami, príponami) zložené slová skracovanie slov synonymá antonymá jednovýznamové a viacvýznamové slová ustálené slovné spojenia: príslovie, porekadlo, pranostika, prirovnanie slová vzniknuté prenášaním významu: metafora, metonymia, personifikácia, prirovnanie historizmy archaizmy zastarané slová neologizmy slová podľa citového zafarbenia: neutrálne, expresívne (kladné a záporné) domáce slová a slová cudzieho pôvodu spisovné a nespisovné slová (nárečia a slang) Jazykové príručky, slovníky	Žiak: -vysvetlí pojmy: odvozené slovo, synonymum, antonymum, ustálené slovné spojenie – príslovie, porekadlo, pranostika, prirovnanie a uvedie konkrétne príklady s vysvetlením -vysvetlí pojmy spisovný jazyk a nárečie, identifikuje texty z hľadiska nárečia a vie ich zaradiť k trom nárečovým skupinám -uvedie príklady na jednovýznamové a viacvýznamové slová, používa ich v textoch a ústnych prejavoch -prispôsobuje lexiku textu cieľu písania a komunikačnej situácii a pri tvorbe vlastného textu využíva čo najširšiu slovnú zásobu s ohľadom na žáner/slohový postup/štýl a cieľ komunikácie -aplikuje v texte nadobudnuté vedomosti z ortografie, lexikológie, morfológie, syntaxe: -správne napíše cudzie slovo, ak sa s ním predtým stretol na hodine, štylisticky správne využíva spisovné a nespisovné slová, neutrálne slová a citovo zafarbené (expresívne) slová, domáce slová a cudzie slová, zastarané slová a nové slová, slangové slová, -pri tvorbe vlastného textu aplikuje znalosti o synonymách, čím sa vyhýba častému opakovaniu niektorých slov vo svojom prejave -pozná funkciu jednotlivých jazykovedných príručiek a vie si vybrať a používať vhodnú jazykovednú príručku v súlade s cieľom komunikácie využíva vo svojom texte ustálené slovné spojenia – príslovia, porekadlá, pranostiky, prirovnania

		-zdôvodní výber a použitie jednotlivých ustálených slovných spojení – prísloví, porekadiel, pranostiek, prirovnaní.
Morfológia Tvarová rovina	- neživotné podstatné mená mužského rodu cudzieho pôvodu zakončené na -r, -l - pravopis prídavných mien - delenie čísloviek a tvary - zámen - slovesá - príslovky - predložky - spojky - častice - citoslovčia - gramatické kategórie - pravopis	Žiak: -rozumie funkciu ohýbných slovných druhov a gramatických kategórií vzhľadom na význam umeleckého a vecného textu -aplikuje svoje vedomosti o skloňovaní podstatných mien (vzory: chlap, hrdina, dub, stroj, žena, ulica, dlaň, kosť, mesto, srdce, vysvedčenie, dievča) a prídavných mien (pekný, cudzí) vo vlastnom texte - identifikuje v texte neživotné podstatné mená mužského rodu zakončené na -r, -l, použiť ich v správnom tvare a vysvetliť ich pravopis -správne používa akostné prídavné mená vo svojom texte a správne ich vystupňovať - vysvetlí funkciu stupňovania vo svojom texte -rozoznáva základné a radové číslovky vo svojom texte - aplikuje vedomosti o skloňovaní základných a radových čísloviek v texte a dodržiava ich pravopis -aplikuje znalosti o slovesách a príslovkách a vie vysvetliť ich funkciu v texte -dodržiava správne predložkové väzby pri tvorbe slovných spojení, viet a celých textov -používa v texte vhodné spojky s použitím čiarky -vhodne dopĺňa častice, chápe funkciu vytyčovacej a uvádzacej častice - aplikuje citoslovčia pocitov a zvukov v texte
Syntax Skladbová rovina	holá veta rozvitá veta základné vetné členy podmet: vyjadrený, nevyjadrený prísudok: slovesný, neslovesný vetný základ zhoda vetné sklady: prísudzovací, určovací, priradovací jednočlenná veta: slovesná, neslovesná dvojčlenná veta: úplná, neúplná	Žiak : -samostatne tvorí jednoduché holé a rozvité vety s rôznou modalitou, pričom dodržiava správny slovosled a správne používa interpunkčné znamienka - v jednoduchých holých a rozvitých vetách správne používať základné/hlavné a vedľajšie vetné členy, určuje ich a zdôvodňuje ich významovú a gramatickú funkciu -správne tvorí záporné jednoduché vety

	jednoduchá veta – rozvitá s viacnásobným vetným členom vedľajšie vetné členy: predmet príslovkové určenie: miesta, času, príčiny, spôsobu prívlastok: zhodný, nezhodný prístavok jednoduché súvetie súdržnosť textu zápor v slovenčine	-pri tvorbe vlastných textov využíva celú škálu vetných štruktúr
Slohová zložka	jazykové štýly: náučný, administratívny, publicistický, rečnícky, umelecký slohové postupy: informačný, rozprávací, opisný, výkladový úvaha úradný list štruktúrovaný a úradný životopis	Žiak: -v rozličných informačných zdrojoch vyhľadá informácie (slová, vety, textové pasáže) súvisiace s obsahom jeho textu -systematicky a prehľadne tvorí poznámky, zaznamenávať kľúčové slová a následne ich uplatniť vo vlastnom texte -zaujme stanovisko k výberu a použitiu informácií z rozličných zdrojov v texte spolužiakov v rozličných informačných zdrojoch vyhľadá informácie (údaje v tabuľkách), rozlíšiť ich význam a na základe toho rozhodnúť o ich využití v rámci svojho textu -porovná a odlíši: výtah, odborný opis, prihláška, úradný list, úradný/štruktúrovaný životopis, slávnostný príhovor, prejav, úvaha, výklad od iných jemu známych/neznámych slohových útvarov /žánrov - porovná a odlíši texty jednotlivých slohových postupov a jazykových štýlov. - samostatne aplikuje svoje vedomosti o jednotlivých žánroch/útvaroch pri transformácii textu z jedného žánru do druhého (výtah, odborný opis, prihláška, úradný list, úradný/štruktúrovaný životopis, slávnostný príhovor, prejav, úvaha, výklad).

9.ročník Literárna výchova

Temat. celok	Obsahový štandard		Výkonový štandard
	Téma	Pojem	

Poézia	VYVODENIE NOVÝCH LITERÁRNYCH POZNATKOV Vonkajšia kompozícia poézie ako stupeň textovej viazanosti (grafické členenie básne, verš, strofa). Konštruovanie nových literárnych poznatkov: delenie lyrickej poézie na spoločenskú , prírodnú, reflexívnu a ľúbostnú. Prelínanie druhových princípov – lyricko-epická báseň . Vyvodenie a definovanie pojmov – óda, sonet, epitaľ. Konštruovanie nových literárnych poznatkov aforizmus a epigram . Konštruovanie literárnych poznatkov: metonymia a básnická otázka. Konštruovanie nových literárnych pojmov: obkročný rým, presah. Na základe pravidelného počtu slabík vo verši vyvodiť pojem sylabický veršový systém Štylisticko-lexikálna analýza lyrickej poézie, funkcia umeleckých jazykových prostriedkov v lyrickej poézii.	Žiak: -na základe prečítaného textu priradiť báseň k literárnemu žánru: óda, sonet, spoločenská, prírodná, ľúbostná lyrika, epitaľ. - definuje sylabický veršový systém na základe získaných poznatkov - vyznačí usporiadanie rýmov a pomenuje ich - vyhľadáva základné informácie o štúrovcoch - vyabstrahuje a sformuluje hlavnú myšlienku.
Lyrická poézia		
Epická poézia		
	ČÍTANIE A INTERPRETÁCIA TEXTU Čítanie s porozumením a interpretácia textu. Hlasné čítanie – moduláciou hlasu vyjadriť vlastný postoj a vnímanie literárneho textu. Abstrahovať a sformulovať hlavnú myšlienku prečítaného diela. Analyzovať texty lyrických textov podľa tematiky, bližšie určiť druh lyriky (ľúbostná, prírodná, spoločenská, reflexívna). Znalosť literárnych pojmov aplikovať v práci s literárnym textom. Analýza vonkajšej kompozičnej výstavby textu a jej pomenovanie literárnoteoretickými termínmi. Vyhľadávať v literárnom texte známe umelecké štylistické prostriedky, pomenovať ich literárnoteoretickým termínom. Pokus o tvorbu vlastnej metonymie. Komparatívna analýza textu – porovnanie lyrického textu s veršovaným a neveršovaným epickým textom, vysvetlenie funkcie umeleckých prostriedkov v jednotlivých literárnych druhoch. Verbalizácia vlastného zážitku z lyrického textu a jeho podpora príkladmi z textu.	Žiak: -plynulo číta lyrický text, frázuje ho v súlade s osobným vnímaním. -verbálne vyjadruje vlastný zážitok a podporuje ho príkladmi z textu. -pri interpretácii vhodne používa literárny pojmový aparát

Epika a epické žánre Román vo veršoch Román v próze	VYVODENIE NOVÝCH LITERÁRNYCH POZNATKOV Vyvodenie a definovanie pojmu epika ako viazaná aj neviazaná reč - román ako súčasť veľkej epiky, román vo veršoch – epos. Konštruovanie nových literárnych poznatkov: vyvodenie a definícia pojmu román a jeho jednotlivých druhov: historický, dobrodružný, a vedecko-fantastický román, dievčenský a román vo forme denníka. Ďalšie pojmy súvisiace s delením románov – generečný, detektívny. Konštruovanie nových literárnych poznatkov: vyvodenie a definícia diely (<i>dilógia, trilógia</i>). Členenie rozsiahlejšieho textu na kapitoly, rozdelenie románového príbehu na diely (<i>dilógia, trilógia</i>). Konštruovanie nových literárnych poznatkov: metonýmia . Identifikovať v literárnej ukážke metonýmiu, definovať ju ako druh trópu ako prenesenie pomenovania na základe súvislosti (vecnej alebo logickej)	Žiak -vytvorí a vysvetlí definíciu pojmu román -odlíši román od ostatných žánrov veršovanej a neveršovanej epiky a s rozhodnutie zdôvodni -pri štylistickej a lexikálnej analýze literárneho diela vyhladá jednotlivé jazykové prostriedky a dokáže vysvetliť ich funkciu v rámci estetického pôsobenia diela -používa literárny pojmový aparát v texte, vyhladáva jazykové prostriedky so zameraním na metonýmiu
	ČÍTANIE A INTERPRETÁCIA TEXTU Čítať text s porozumením s dôrazom na techniku čítania (na základe kritérií stanovených učiteľom), frázovať prozaický text v zhode s vlastným chápaním jeho významu. Identifikovať v danom texte rozprávača a formu vyjadrenia (on – forma, ja –forma). Na základe analýzy postáv v literárnej ukážke určiť hlavnú postavu (postavy), vedľajšie literárne postavy, ako východisko pre charakteristiku postáv využiť ich prehovory (monológ, dialóg). Charakterizovať literárne postavy ako výsledok autorovho umeleckého videnia a ponímania sveta. Hodnotiť konanie a myslenie literárnych postáv z vlastného pohľadu, podložiť svoje stanovisko argumentmi. Vyjadrovať sa na primeranej kultúrnej úrovni. Vyhľadať slovné druhy v časti literárnej ukážky, zistiť frekvenciu slovies, určiť ich úlohu v rozprávacom postupe. Úloha opisu v románe. Porovnať román s poviedkou z hľadiska počtu postáv, radenia dejových línií, tematiky, spoločných a odlišných znakov. Svoje tvrdenia dokumentovať prečítaním	Žiak: -samostatne a bez prípravy správne, plynule a nahlas číta prozaický text, ktorého obsah, štýl a jazyk sú primerané jeho jazykovej úrovni a skúsenostiam, dokáže prispôbiť rýchlosť čítania textu, aby mohol, čo najefektívnejšie pochopiť význam prozaického textu Žiak: -určí a charakterizuje hlavné a vedľajšie postavy v literárnom texte -sformuluje subjektívne hodnotenie prečítaného textu a primerane ho obhajuje. Pri obhajobe názoru dodržiava pravidlá spoločenskej komunikácie literárne postavy vníma ako výsledok autorovho umeleckého videnia -prepája poznatky z literatúry s poznatkami z jazykovej zložky -kriticky zhodnotí hlavného hrdinu (literárne postavy), jeho konanie a

	(citovaním, parafrázovaním) časti konkrétneho literárneho diela. Porovnať druhy románov na základe charakteristických vlastností (dej, postava, prostredie, zameranie na čitateľa). Verbalizácia čitateľského zážitku, subjektívne hodnotenie prečítanej ukážky, obhajoba vlastného názoru. Zameniť hlavnú postavu, zameniť prostredie deja, sledovať a komentovať zmenu konania vedľajších postáv, ak sa zmení charakter hlavnej postavy. Čítanie ilustrácií, získané predstavy o postave, prostredí vyjadriť aj pomocou vlastnej ilustrácie. Zostaviť dejovú osnovu – rozprávanie príbehu. Vynechať časť literárnej ukážky, dotvoriť podľa vlastnej fantázie - rozvíjať štylizračné schopnosti, slovnú zásobu a plynulé rozprávanie. Vyhľadávanie a spracovanie informácií o autoroch a dielach formou projektu, referátu. Prezentácia vo forme prednášky, powerpointová prezentácia	myslenie z vlastného pohľadu, podľa svoje stanovisko argumentmi -dodržiavať pri svojom prejave jazykovú kultúru -na základe deja, témy, prostredia a zamerania na čitateľa určí druh románu -vysvetlí vonkajšiu kompozíciu románu -Prezentuje získané poznatky z interdisciplinárnej a odbornej literatúry
Dramatické umenie Tragédia Komédia Muzikál	VYVODENIE NOVÝCH LITERÁRNYCH POZNATKOV Konštruovanie nových literárnych poznatkov: vyvodenie a definícia pojmu dráma ako základného literárneho druhu. Konštruovanie nových literárnych poznatkov: vyvodenie a definícia pojmov tragédia, komédia (<i>veselohra</i>), činohra. Konštruovanie nových literárnych poznatkov: vyvodenie a definícia pojmov opera, opereta, muzikál. Identifikovať základné charakteristické znaky drámy - neprítomný rozprávač, dialógy a monológy, veršované a neveršované. Analýza drámy po kompozičnej stránke: - vonkajšia kompozícia: dejstvo, scény, výstupy; - vnútorná kompozícia: úvod, zápleтка, vyvrcholenie, obrat, rozuzlenie. Konštruovanie nových literárnych poznatkov: vyvodenie a definícia pojmov: inscenácia divadelnej, rozhlasovej alebo televíznej hry; tvorcovia - herci, režisér, scenárista, zvukári, osvetľovači, kostyméri a iní. Konštruovanie nových literárnych poznatkov: vyvodenie a definícia pojmov: premiéra, repríza, derniéra.	Žiak -vytvorí a vysvetlí definíciu pojmu dráma -vytvorí a vysvetlí definíciu pojmov tragédia, komédia a činohra -charakterizuje muzikál ako žáner hudobného divadla -pri čítaní textu jednotlivých postáv vyjadrí moduláciou hlasu obsah textu -vysvetlí pojmy vnútorná kompozícia: úvod, zápleтка, vyvrcholenie, obrat, rozuzlenie a vysvetlí pojmy vonkajšia kompozícia (dejstvo). -charakterizuje spoločné a odlišné znaky dramatických žánrov.

	ČÍTANIE A INTERPRETÁCIA TEXTU Čítanie s porozumením a interpretácia textu. Tiché čítanie. Prerozprávanie deja prečítaného textu. Hlasné dramatizované čítanie so zameraním na moduláciu hlasu ako výraz vlastného chápania významu textu (technika dramatizovaného čítania). Kompozičná a štylisticko-lexikálna analýza textu a určenie významu a funkcie jazykových prostriedkov. Komparatívna analýza textu, porovnávanie dramatických žánrov s epickými žánrami. Komparatívna analýza – porovnať divadelnú hru s filmovým, televíznym a rozhlasovým spracovaním (napr. známej rozprávky, povesti). Charakteristika hlavných a vedľajších postáv. Formulovanie hlavnej myšlienky. Tvorba – transformácia literárneho textu na dramatický; zdramatizovať text niektorej literárnej ukážky v učebnici. Transformácia dramatického literárneho textu na prozaický. Transformácia textu epickej básne na veršovaný dramatický text. Verbalizácia čitateľského zážitku, subjektívne hodnotenie prečítanej drámy(návšteva divadelného predstavenia)	-spracuje zaujímavú príhodu zo života triedneho kolektívu ako scenár a zinscenuje divadelnú hru. -uplatňuje mimojazykové prvky (gestikulácia, mimika) pri prezentácii dramatického textu. -abstrahuje a sformuluje hlavnú myšlienku dramatického textu -transformuje veršovaný a neveršovaný text na dramatický a naopak
--	--	--

Stratégia vyučovania

Ročník	Metódy	Formy práce
9. ročník	Motivačné: -motivačné rozprávanie, -rozhovor, -demonštrácia, -problém ako motivácia,	Frontálna práca žiakov Individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s učebnicou

Učebné osnovy predmetu

	-heuristický rozhovor, -aktualizácia obsahu učiva, -pochvala, -kritika. Expozičné: -rozprávanie, -opis, -výklad, -problémové vyučovanie (brainstorming), -situačné metódy, -rolové metódy, -metódy samostatnej práce a autodidaxie, -tvorba projektu, -diskusia, -práca s encyklopédiami a internetom. Fixačné: -ústne opakovanie, -metóda otázok a odpovedí, -písomné opakovanie, -domáca úloha Diagnostické a klasifikačné: -ústne skúšanie, -písomné skúšanie, -sebahodnotenie.	
--	---	--

Učebné zdroje

Učebné osnovy predmetu

Ročník	Odborná literatúra	Didakt. technika a materiálne výučbové prostr.	Ďalšie zdroje
9. ročník	Krajčovičová, J. - Kesselová, J.: Slovenský jazyk pre 9. ročník základnej školy a 4.ročník gymnázia s osemročným štúdiom. SPN: Bratislava. 2011 Petríková, D.: Literárna výchova pre 9.ročník základnej školy a 4. ročník gymnázia s osemročným štúdiom. VKÚ, 2. akciová spoločnosť. Harmanec. 2011	Dataprotektor PC Videoprotektor Magnetická tabuľa Interaktívna tabuľa CD Časopisy Denníky Pracovné listy Slovníky	Internet Knížnica

Hodnotenie predmetu

Učebné výsledky žiakov budú hodnotené v súlade s metodickým materiálom **Metodický pokyn č.22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy.**

Hodnotenie sa bude realizovať ústnou i písomnou formou.

Stupnica hodnotenia previerok:

100 % - 90 %	= 1
89 % - 75 %	= 2
74 % - 50 %	= 3
49 % - 30 %	= 4
29 % - 0 %	= 5

Stupnica hodnotenia diktátov:

0 - 1	chyba = 1
2 - 3	chyby = 2
4 - 7	chýb = 3
8 - 10	chýb = 4
11 - viac chýb	= 5

Učebné osnovy predmetu

Hodnotenie školských slohových písomných prác: známka vyjadruje hodnotenie dodržania slohového útvaru, slohového postupu, štylizácie, pravopisu, estetickej úpravy textu.

Pri hodnotení žiakov treba mať na pamäti komplexnosť hodnotenia založenú na prirodzenom individuálnom prístupe k osobnosti žiaka.

Pravidelne treba uplatňovať aj sebahodnotenie. Hlavným cieľom je naučiť žiaka hodnotiť samého seba, aby vedel posudzovať vlastné sily a schopnosti. Hodnotí sa osvojenie základných poznatkov, zručností a postojov stanovených výkonovou časťou vzdelávacieho štandardu v predmete občianska náuka. Učiteľ dáva žiakom šancu vyvíjať sa primeraným tempom.

Metódy a prostriedky hodnotenia: Sebahodnotenie, hodnotenie spolužiakmi, pochvala, uznanie, prezentácia prác, diagnostický rozhovor, debata, reflexia, odmena, pozornosť, podanie ruky.

Učebné osnovy všeobecnovzdelávacieho predmetu

Názov predmetu	Anglický jazyk
Časový rozsah výučby	9. ročník - 3 hod. týždenne/99 ročne
Ročník	deviaty
Škola (názov, adresa)	ŽŠ s MŠ Sedlice, 082 43 Sedlice 3
Názov ŠkVP	Škola pre každého
Kód a názov ŠVP	ŠVP pre 2. stupeň v Slovenskej republike
Stupeň vzdelania	nižšie sekundárne vzdelávanie
Dĺžka štúdia	5 rokov
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk

9. ročník

Charakteristika predmetu v 9. ročníku

Anglický jazyk prispieva k pochopeniu a objavovaniu tých skutočností, ktoré presahujú oblasť skúseností sprostredkovaných materinským jazykom a štátnym jazykom. Anglický jazyk poskytuje živý jazykový základ a predpoklady pre komunikáciu žiakov v rámci Európskej únie. Osvojenie si anglického jazyka pomáha žiakovi prekonávať bariéry, a tak prispievať k zvýšeniu jeho mobility v osobnom živote, v ďalšom živote a napokon uplatnením sa na trhu práce. Anglický jazyk umožňuje poznávať odlišnosti v spôsobe života ľudí iných krajín a ich odlišné kultúrne tradície. Poskytujú prehĺbenie vedomostí a vzájomného medzinárodného porozumenia a tolerance a vytvárajú podmienky pre spoluprácu škôl na medzinárodných projektoch.

Ciele predmetu anglický jazyk je:

Cieľom vyučovania anglického jazyka na základnej škole je naučiť žiakov všetky formy dorozumievania sa v cudzom jazyku na stredne pokročilej úrovni. V súčasnosti majú žiaci stále viac možností uplatňovať svoje jazykové zručnosti pri hovorení, počúvaní či už priamo cez živú osobu alebo prostredníctvom rozhlasu a televízie. V čase rozvoja počítačovej techniky je písanie a čítanie v anglickom jazyku medzi ľuďmi na celom svete veľmi rozšírené.

Požadovaný výstup žiakov z anglického jazyka v 9. ročníku je zameraný:

Lexika

Tematický celok Základný obsah – obsahový Štandard	Výstup na hodnotenie vytvorený produkt
Vitajte. Čo máte radi? Prítomný jednoduchý a prítomný priebehový čas	Žiak sa dokáže predstaviť, pýtať sa iných osôb, čo majú radi, dokáže podľa počutého a zaradiť informáciu, dokáže predstaviť niekoho, informovať sa a odpovedať
Problémy, Betina párty, šikanovanie, Tu je niečo zlé, Vianočná koleda Minulý jednoduchý čas, minulý priebehový čas Predprítomný čas Členy	Žiak dokáže opísať čo sa dialo minulý týždeň, vie vyjadriť svoje city, myšlienky, čítať text a zachytiť problémy týkajúce sa šikanovania osob, vedieť postrehnúť z počutého textu, čo urobili osoby v situácii, vie odpovedať na základné otázky súvisiace so šikanovaním.
Čas a miesto, Perfektné miesto na život? Vaše telo, Zmena stretnutia, Trávenie času Budúci čas will, going to Jednoduchý prítomný čas Prvý kondicionál	Žiak dokáže vyjadriť svoj názor na tému perfektné miesto na život, reagovať na príbeh alebo udalosť.
Risk, Odvážil by si sa? Nebezpečný svet, Varovania a rady. Buď opatrný so želanými Podmieňovací spôsob would Druhý kondicionál Zámena	Žiak dokáže dávať rady a varovania ktoré využívá v každodennej konverzácii, vyjadriť svoje schopnosti, diskutovať na aktuálne témy, vytvoriť prehľad pravidiel a povinností.
Možem sa spýtať? Používanie masovokomunikačných prostriedkov. Žiadosti. Zamestnania. Vražda v divadle.	Žiak dokáže porozumieť z čítaného hlavné body textu a zamestnaní vedieť rozlíšiť v počutom texte dôležité informácie pochopiť obsah reklamných textov vytvoriť dotazník so špecifickými otázkami

Učebné osnovy predmetu

	pre osobu (správne gramaticky tvoriť vety)
Predávanie a nakupovanie. Peniaze. Neobyčajné miesto . Kupovanie lístka. Zľava storočí.	Žiak dokáže: Vybrať z ponúknutých možností Stanoviť pravidlá Ponúknuť a reagovať na ponuku Vyjadriť svoj názor
Protest, Bobove športové topánky. Povedanie:Nie. Priame otázky. Rómeo a Júlia.	Žiak dokáže zápletku príbehu, diferencovať formálny a neformálny štýl komunikácie, používať zdvorilé frázy štylizovať text použitím spojok .

KOMPETENCIE

Tem. celok: Problémy

Žiak dokáže čítať text a zachytiť problémy týkajúce sa šikanovania osob, vedieť postrehnúť z počutého textu, čo urobili osoby v situácii, vedieť charakterizovať šikanovanie a vyjadriť k tomu svoj názor, vedieť porozprávať o zaujímavých činnostiach osôb

Tem. celok: Miesto a čas

Žiak dokáže porozumieť čítanému textu, vyhľadať špecifické informácie, z počutého textu vedieť pochopiť hlavnú myšlienku a špecifické informácie, vyjadriť svoj názor na starostlivosť o svoje zdravie, reagovať na prečítaný text napísať jednoduchý systém vzdelávania na Slovensku

Interakcia: hovoriť o možnostiach vzdelávania na Slovensku, vedieť dohodnúť si stretnutie

Tem. celok: Risk

Žiak dokáže: z prečítaného textu vybrať špecifické informácie, zachytiť dôležité informácie, ktoré na niečo nebezpečné upozorňujú , povedať, ktoré sú pravidlá, ktorých sa treba dodržiavať a čo by sa stalo, keby tieto pravidlá boli porušené, napísať článok na aktuálnu tému, diskutovať na aktuálne témy, vytvoriť prehľad pravidiel a povinností.

Tem. celok: Môžem sa opýtať?

Žiak dokáže: porozumieť z čítaného hlavné body textu a zamestnaní, rozlíšiť v počutom texte dôležité informácie, pochopiť obsah reklamných textov, vytvoriť dotazník so špecifickými otázkami pre osobu (správne gramaticky tvoriť vety)

Tem. celok: Nakupovanie a predávanie

Žiak dokáže: zachytiť v texte špecifické informácie, rozdiely v hoteloch, vyjadriť sa k počutému textu o zaujímavých miestach a vybrať si z nich, porovnávať výhody a nevýhody rôznych spôsobov cestovania, cestovanie vlakom, aké to má výhody, opísať ideálne miesto na pobyt.

Tem. celok: Protest

Žiak dokáže: porozumieť hlavnú myšlienku textu o príhode v autobuse, z počutého textu vedieť identifikovať, aké informácie odzneli, diferencovať formálny a neformálny štýl komunikácie, používať zdvorilé frázy, štylizovať text použitím spojok.

Obsah predmetu

Požiadavky pre vzdelávanie v cudzích jazykoch vychádzajú zo spoločného Európskeho referenčného rámca pre jazyky, ktorý popisuje rôzne úrovne ovládania cudzích jazykov. Vzdelávanie v 1. cudzom jazyku smeruje k dosiahnutiu úrovne B2. Spoločný názov pre úroveň A1 a A2 je používateľ základného jazyka, čo predpokladá, že učitelia sa ovládajú jazyk v základnom rozsahu, čo mu umožňuje opisovať každodenné situácie, ale je nútený meniť obsah výpovede a hľadať slová.

Učitelia, ktorí dosiahnu úroveň A2:

- dokáže podať jednoduchý opis a charakteristiku ľudí, každodenných zvyklostí, opis toho, čo má a nemá rád,
- dokáže odpovedať na sled jednoznačne formulovaných otázok
- rozumie slovným spojeniam a výrazom vzťahujúcim sa na oblasti každodenného života,
- rozumie jednoduchým krátkym textom na známe konkrétne témy.

Tem. celok/ hod.	obsahový štandard	výkonový štandard	kompetencie	lekcia
Getting started/15	HELLO - I'm... My name is... What's your name?	- vedieť sa pozdraviť, predstaviť sa, odpovedať na pozdrav,		1
	HELLO - I'm from... Where are you from?	- vedieť odpovedať na pozdrav, rozlúčiť sa, poďakovať a vyjadriť svoje uznanie,	- pestovanie spoločenskej komunikácie,	1
	Workbook - What's your name? /s.2,3/	- nácvik otázky a odpovede,		1
	NUMBERS 0 - 100	- vedieť zopakovať číselky z nahrávky,	- orientovanie sa v svete čísel,	1
	NUMBERS 0 - 100	- vedieť čítať číselky,	- učenie žiakov k sebahodnoteniu a hodnoteniu	1

Učebné osnovy predmetu

	Workbook - Numbers, -ty or -teen, spelling /s.4,5/	- nácvik písania, hláskovania číselníkov,	ostatných žiakov,	1
	SOME USEFUL WORDS - What`s this? It`s a/an...	- vedieť pomenovať predmety, veci,		1
	ADJECTIVES - opposites, colour	- vedieť priradiť veci základnú vlastnosť,	-rozvíjanie slovnej zásoby,	1
	Workbook - a or an; words; colours; adjectives	- nácvik otázky a odpovede, pomenovanie vecí,	-pestovanie schopností pýtať sa a odpovedať,	1
	IN THE CLASSROOM - Instructions	- poznať jednoduché pokyny v triede,		1
	IN THE CLASSROOM - Instructions	- vedieť ďalšie pokyny,	-vie použiť jednoduché pokyny,	1
	Workbook - Instructions, slovná zásoba /s.8,9/	- nácvik priradovania pokynov k obrázkom,		1
	SPELLING AND THE ALPHABET	- naučiť sa písať, vnímať a prejavovať svoje city,	- dokáže vyhláskovať	1
	SPELLING AND THE ALPHABET	- vedieť vyhláskovať svoje meno a známe veci,		1
	WHOSE IS THIS? - Parts of the body	- vedieť pomenovať časti tela, vyjadriť sympatie, fyzickú bolesť,	-pomenovanie časti tela,	1
Communication/18	WHOSE IS THIS? - This is/ That`s/ There`s/ There`re	- uvedenie stavby vety,	- vytváranie správnej stavby vety,	1
	Workbook - the alphabet; mistakes /s.10,11/	- priradovanie viet k obrázkom,	-priradovanie vecí k obrázkom,	1
	PREPOSITIONS - in, on , under	- vedieť použiť predložky miesta vo vete,	- pestovanie správnej orientácie v priestore,	1
	PLURALS - s/es	- vedieť tvoriť mn. č. pod. mien, nepravidelné,		1
	Workbook - in/on/under; plurals /s.12,13/	- nácvik použitia predložiek, tvorba mn.číslo,	-vie použiť mn.č. ,	1
	COMMUNICATION - Talking	- vedieť zachytiť informácie z počutia, začleniť informáciu, informovať sa ,		2
	COMMUNICATION - To be (affirmative, negative)	- poznať tvary slovesa "to be" ,		2
	Workbook - in/on/at; story	- použitie predložiek,		2

Učebné osnovy predmetu

/s.14,15/	obohatiť slovnú zásobu,		
THE POSTCARD - Read and listen	- zachytiť informácie z počutia, tvorba otázky,		2
THE POSTCARD - Short and long forms "to be"	- nácvik krátkych tvarov, začať a ukončiť list, korešpondovať,		2
Workbook - is/am/are; answers; /s.16,17/	- dopĺňanie slovesa "to be", písanie listov,		2
THE RADIO - Read and listen	- počúvanie nahrávky a čítanie s porozumením, vyjadriť svoj súhlas, nesúhlas, presvedčenie,	- pestovanie schopnosti vnímať text s porozumením,	2
THE RADIO - To be - question	- vedieť tvoriť otázku pomocou slovesa "to be",		2
Workbook - his/her/my/your/our/its/their /s.18/	- nácvik používania prívlastňovacích zámen,	- dokáže vyjadriť vzťah k veciam a osobám,	2
IS THIS THE END FOR BIRDMAN - Read and listen	- vedieť zachytiť hl. myšlienku komiksu z počutia, dať súhlas, odmietnuť, zakázať, sľúbiť,		2
Workbook - an interview /s.19/	- dopĺňanie správnych výrazov do viet,		2
GRAMMAR - To be - negative	- vedieť tvoriť zápor daného slovesa,		2
Workbook - negatives /s.20/	- nácvik písania viet tvorením záporu slovesa,		2
Workbook - words and mistakes /s.21/	- obohatenie sl. zásoby, vedieť opraviť chyby,	-tvorenie projektu,	2
YOUR PROJECT - What to do	- opísať seba a svoje obľúbené veci a ľudí,	-tvorenie projektu,	2
YOUR PROJECT - Prezentácia	- prezentovať svoj projekt, uviesť tému, hlavnú myšlienku, oboznámiť s obsahom, prejsť z jedného bodu na iný, ukončiť svoj výklad,		2
TO BE - Questions	- vedieť tvoriť otázky,		2
TO BE - Negatives	- vedieť tvoriť zápor, stiahnuté tvary,		2
Workbook - Progress check /s. 22,23/	- precvičovanie gramatických javov,	- pestovanie schopnosti zrozumiteľne sa vyjadrovať,	2

Učebné osnovy predmetu

My world/18	REVISION 1 - Short forms, possessive adjectives	- vedieť skrátene tvary, poznať privl. zámená,		2
	REVISION 1 - Questions, privlastňovanie `s	- vedieť tvoriť otázky, mn. číslo a privlastňovať,		2
	MY WORLD - My favourite group	- počúvanie textu a jeho čítanie, vyjadriť spokojnosť, nespokojnosť, vyjadriť, čo mám rád, čo sa mi páči, čo uznávam,	- rozvíjanie schopností vyjadriť svoj názor,	3
	MY WORLD - Grammar	- tvorenie plurálu, používanie this/these,		3
	Workbook - words; this/these /s.24/	- obohacovanie slovnej zásoby,		3
	Workbook - prices /s.24/	- nácvik čítania a písania cien (libra, euro),	- používanie správnej meny,	3
	A LETTER TO A PENFRIEND - Listen and read	- vedieť prečítať text po počutia, začať a ukončiť list, korešpondovať,		3
	A LETTER TO A PENFRIEND - To have got	- používanie slovesa s osobami,		3
	Workbook - Shopping /s.25/	- dopĺňanie výrazov do dialógov,	- vyjadrovanie vlastníctva predmetov,	3
	Workbook - has got/have got /s.26/	- nácvik používania slovesa k osobe,		3
	GRAMMAR - To have got - Questions	- vedieť tvoriť otázku pom. slovesa "to have got",		3
	Workbook - is or has? /s.27/	- nácvik používania "has" alebo "is",		3
	THE ANIMAL PICTURES - Read and listen	- vedieť zachytiť viac informácií z počutia,	- zisťovanie informácií z počutia,	3
	THE ANIMAL PICTURES - To have got - negative	- vedieť tvoriť zápor slovesa "to have got",		3
	Workbook - haven't got or hasn't got /s.28,29/	- nácvik správneho používania slovesa k osobe,		3
	GRAMMAR - To have got - short and long forms	- naučiť sa skrátené formy slovesa "to have got",		3
	Písanie	- vedieť napísať jednoduchý pozdrav, predstaviť niekoho, reagovať na predstavenie niekoho,	- pestovanie schopnosti vyjadrovať sa písomnou formou,	3

Učebné osnovy predmetu

	Precvičovanie učiva			3
	DAYS OF THE WEEK	- poznať všetky dni v týždni,	- orientovanie sa v dňoch v týždni,	3
	Workbook - days of the week /s.30,31/	- vedieť povedať aké predmety máme v jed. dňoch,		3
	MY SCHOOL - Read and listen	- počúvanie a zachytenie informácií o škole,		3
	MY SCHOOL - Subject	- poznať predmety v škole,		3
	MY SCHOOL - Your timetable	- vedieť napísať osobné údaje, rozvrh hodín,	- poskytovanie osobných údajov,	3
	Workbook - Progress check /s.32,33/	- nácvik dialógov, dopĺňanie osobných údajov,		3
	YOUR PROJECT - What to do	- napísať o svojom najlepšom kamarátovi, opísať, identifikovať, korigovať-opraviť,	-tvorenie projektu,	3
	YOUR PROJECT - Prezentácia	- prezentovať svoj projekt,	-tvorenie projektu,	3
	Práca so slovníkmi	- obohacovanie slovnej zásoby, začleniť informáciu, odpovedať na žiadosť,		3
	Hry, piesne	- oboznámiť sa s angl. piesňami a hrami,	-	3
	Precvičovanie a opakovanie učiva			3
	TIME - Numbers	- zopakovať číslovky,		4
	TIME - What`s the time, please?	- osvojenie určovania času v angličtine,	- orientácia v čase,	4
	TIME - Write the times	- vedieť písať čas v angličtine,		4
Time/18	GRAMMAR - Present simple	- opakovať prítomný jednoduchý čas,	- reagovanie na niečo, čo sa udialo v prítomnosti,	4
	Workbook - clocks;what`s the time please /s.34/	- nácvik zobrazenia času na hodinách z počutia,		4
	Workbook - on or at; words	- nácvik používania predložiek času, slovná zás.,		4

Učebné osnovy predmetu

	MONDAY TO FRIDAY - Read and listen	- počúvanie a čítanie, vyjadriť záujem o niečo, vyjadriť záujem o to, čo niekto rozpráva,		4
	MONDAY TO FRIDAY - Present simple - questions	- vedieť tvoriť otázku v prít. jednoduchom čase,	- komunikovanie a využívanie otázok,	4
	Workbook - my day /s. 36,37/	- vedieť opísať svoj deň,		4
	FREE TIME - Read and listen	- počúvanie a čítanie, vyjadriť svoje želanie, túžby, plány, vyjadriť svoju schopnosť vykonať niečo,	- rozvíjanie schopností prezentovať svoj názor,	4
	FREE TIME - Do or does, questions	- oboznámiť sa s 3. os. jedn. číslo,		4
	Workbook - Lucy`s day /s. 38/	- nácvik používania 3. os. jed. čísla,		4
	Workbook - Do or Does /s.39/	- nácvik otázky v prít. jed. čase,		4
	Precvičovanie a opakovanie učiva			4
	MILLIE AND THE TIME MACHINE - Read and listen	- vedieť zachytiť hl. myšlienku komiksu z počutia, dať súhlas, odmietnuť, zakázať, sľúbiť,	- pestovanie schopnosti zachytiť hl. myšlienku,	4
	MILLIE AND THE TIME MACHINE - Present s. - neg.	- vedieť tvoriť zápor v prít. jed. čase,	- vyjadrovanie záporu,	4
	GAME - I don`t like/He doesn`t like	- nácvik záporu v tretej osobe prít. času,		4
	Workbook - work or works /s. 40,41/	- nácvik 3. os. jed. čísla v prít. jednoduchom čase,		4
	YOUR PROJECT - What to do	- vedieť opísať ako trávim voľný čas,	-tvorenie projektu,	4
	YOUR PROJECT - Prezentácia	- prezentovať svoj projekt,	-tvorenie projektu,	4
	Workbook - Progress check /s.42,43/	- slovná zásoba, precvičovanie prít. jed. času,		4
	Precvičovanie a opakovanie učiva	- vedieť použiť predložky času on/at,		4
	REVISION 2 - Present simple	- vedieť tvoriť zápor, otázku a poznať 3. os. jed. čísla,		4
	REVISION 2 - Vocabulary	- vedieť opísať svoj deň, doplniť osobné údaje, vyjadriť vedomosti,	-vie popísať denný režim,	4

Učebné osnovy predmetu

		poznatky, zistenia,		
	PLACES - Rebecca`s project	- počúvanie a čítanie,		5
	PLACES - Can/Can`t	- oboznámenia sa so slovesom "can",		5
	Workbook - what can`t they do /s. 44/	- nácvik použitia slovesa v zápore,	-vie vyjadriť nesúhlas,	5
	GRAMMAR - Can -questions	- vedieť tvoriť otázku so slovesom "can",		5
	Workbook - questions and answers /s.45/	- nácvik otázok a odpovedí so slovesom "can",		5
Places/18	OUR HOUSE - Read and listen	- počúvanie a čítanie, opísať dom/byt, porozprávať niečo,		5
	OUR HOUSE - There is /There are	- vedieť používať dané výrazy vo vetách,	- vyjadrovanie existencie osôb a vecí,	5
	Workbook - words; in/on/under /s.46,47/	- slovná zásoba, zopakovať predložky miesta,		5
	OUR TOWN - Read and listen	- počúvanie a čítanie,	- pestovanie schopností vnímať text s porozumením,	5
	OUR TOWN - There is - questions	- vedieť tvoriť otázky pomocou there is,		5
	Workbook - prepositions of place /s.48/	- nácvik prísloviek miesta,		5
	THE SHERWOOD FOREST GAME - Read and listen	- počúvanie a čítanie, obohatenie sl. zásoby, navrhnúť niečo, ponúknuť pomoc,	- pestovanie dobrých medziľudských vzťahov,	5
	THE SHERWOOD FOREST GAME - Play the game	- hra, ospravedlniť sa, odmietnuť obvinenie, vyčítať, vyjadriť prekvapenie/nezáujem,		5
	Workbook - prepositions of place /s.49/	- zopakovanie prísloviek miesta,		5
	Workbook - Let`s go... /s.50/	- nácvik písania viet pomocou "let`s",		5
	Práca so slovníkmi	- obohacovanie slovnej zásoby,	- obohacovanie slovnej zásoby,	5
	Precvičovanie a opakovanie učiva			5
	Workbook - complete the	- vedieť správne doplniť		5

Učebné osnovy predmetu

	dialogues /s.50,51/ YOUR PROJECT - What to do	výrazy do viet, - opísať svoje mesto alebo svoj dom,	-tvorenie projektu	5
People/12	YOUR PROJECT - Prezentácia	- prezentovať svoj projekt,	-tvorenie projektu	5
	Workbook - Progress check /s.52,53/	- zopakovať - can, must, let`s, there is/are, prepositions,		5
	Precvičovanie a opakovanie učiva			5
	PEOPLE - Read and listen	- počúvanie a čítanie, vyjadriť, že niekto sa mi páči alebo nepáči,		6
	PEOPLE - Have got/has got	- vedieť opísať ľudí pomocou "have got/has got",	- rozvíjanie schopností opisu osôb,	6
	Workbook - whose book is it /s. 54,55/	- prívlastňovanie pomocou `s,		6
	FAMILY LIFE - Read and listen	- vedieť zachytiť hl.myšlienku textu z počutia, predstaviť členov rodiny, opísať ich,		6
	FAMILY LIFE - Present continuous	- oboznámenie sa s prítomným priebehovým časom,	- komunikovanie v prítomnom čase,	6
	Workbook - present continuous /s.56,57/	- nácvik písania viet v prít. priebeh. čase,		6
	GRAMMAR - Present continuous - negative	- vedieť tvoriť zápor v tomto čase,	- vyjadrenie záporného postoja,	6
	Precvičovanie a opakovanie učiva	- zopakovať present simple,		6
	PEOPLE OR MACHINES? Read and listen	- zachytiť čo najviac informácií z počutia, vyjadriť súhlas/nesúhlas, nespokojnosť s niečím, vyjadriť strach, obavu alebo nadšenie,		6
	PEOPLE OR MACHINES? Compare	- porovnávanie present simple a continuous,		6
	Workbook - how often /s.58,59/	- vedieť rozlíšiť prítomné časy,		6
	MICKEY`S TALKING T-SHIRT -Read and listen	- vedieť zachytiť hl. myšlienku komiksu z počutia, vyjadriť	- komunikovanie pomocou modelových	6

Učebné osnovy predmetu

		nespokojnosť/spokojnosť,	situácií,	
	MICKEY'S TALKING T-SHIRT - How much ...?	- zopakovať plural/singular pod. mien a ceny/libra,		6
	Workbook - how much? /s.60,61/	- vedieť doplniť výrazy do dialógov, vedieť plurál PM,		6
	YOUR PROJECT - What to do	- opísať ľudí, ktorých poznám (vonkajší vzhľad),	-tvorenie projektu	6
	YOUR PROJECT - Prezentácia	- prezentovať svoj projekt,	-tvorenie projektu	6
	REVISION 3 - Present simple or continuous?	- vedieť použiť jednotlivé časy,		6
	REVISION 3 - Singular and plural	- vedieť, ktoré pod. mená používame iba v pluráli,		6
	Workbook - Progress check /s.62,63/	- samostatná práca s textom a osobnými údajmi,		6
	GAME	- vedieť samostatne naštudovať pokyny hry,	- využívanie vedomostí v praktických činnostiach,	6
	Opakovanie gramatiky			
	Samoštúdium/samohodnotenie	- vyjadriť vedomosti/poznatky/zistenia, vyjadriť neznalosť, vyjadriť svoju schopnosť vykonať nejakú činnosť,		
	Hodnotenie práce žiakov			
	Hry, dramatizácia	- rozprávať príbeh, anekdotu, začať príbeh, zhrnúť príbeh.		
	Hry, piesne		- pestovanie kladného vzťahu k jazyku .	
	Koniec školského roka - inform. o jazyk. portfóliu			

Hodnotenie – portfólium pre hodnotenie

Učebné osnovy predmetu

Žiaci v deviatom ročníku sú hodnotení podľa klasifikačného poriadku. Hodnotí sa ústny prejav, písomný prejav, konverzácia, referáty a projekty. Okrem hodnotenia známku, ktorá zhodnocuje výsledok práce žiaka, je zaradené aj slovné hodnotenie. Slovné hodnotenie zohľadňuje kognitívne schopnosti žiakov, ich postoje k školskej práci, individuálne i sociálne správanie, celkovú aktivitu. Pomáha pri vytváraní sebahodnotenia žiaka. Slovné hodnotenie poskytuje priestor na hodnotenie iných žiakov ako aj seba samého. Kombinujú sa obidva spôsoby hodnotenia.

Predmetom hodnotenia je :

V I. polroku: - vypracovanie projektu ,čitateľský denník

- ústne odpovede
- písomné previerky z tematických celkov

V II. Polroku: - vypracovanie projektu, čitateľský denník

- ústne odpovede
- písomné previerky z tematických celkov

Pri hodnotení učebných výsledkov žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami sa bude brať do úvahy možný vplyv zdravotného znevýhodnenia žiaka na jeho školský výkon.

UČEBNÉ ZDROJE

Project 5

Učebné osnovy všeobecnovzdelávacieho predmetu

Názov predmetu	Ruský jazyk
Časový rozsah výučby	deviaty – 2 hodiny týždenne/66 hodín ročne 66 hodín ročne
Ročník	deviaty
Škola (názov, adresa)	ZŠ s MŠ Sedlice, 082 43 Sedlice
Názov ŠkVP	Škola pre každého
Kód a názov ŠVP	ŠVP pre 2. stupeň ZŠ v Slovenskej republike
Stupeň vzdelania	nižšie sekundárne vzdelávanie
Dĺžka štúdia	5 rokov
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk

Charakteristika predmetu:

Základným cieľom vyučovania ruského jazyka je podpora vzájomného porozumenia medzi ľuďmi rusky hovoriacich krajín a umožnenie komunikácie s nimi. Komunikatívne vyučovanie umožňuje predovšetkým učiacemu sa získať vôľu a schopnosť používať rusky jazyk vhodným a správnym spôsobom na efektívnu komunikáciu. Vyučovanie ruského jazyka musí zodpovedať požiadavkám súčasnej spoločnosti a vzdelávacej úlohy ZŠ, napomáhať človeku orientovať sa vo svete, umožňovať sprostredkovanie a spracovanie skúsenosti a je prostriedkom na kreatívnu a estetickú tvorbu.

Predmet RJ je obsahovo zameraný na poskytnutie základných predpokladov pre komunikáciu žiakov v rámci EÚ, prispieva k väčšej mobilite v osobnom živote, v ďalšom štúdiu a napokon uplatnením sa na trhu práce. Jednou z najdôležitejších tém je multikultúrna výchova žiakov. V praxi to znamená najmä sprostredkovanie takých hodnôt a utváranie takých názorov a postojov žiakov, ktoré sú potrebné na začlenenie sa do života nielen v Slovenskej republike, ale aj mimo nášho štátu. Tolerancia, demokracia, asertívne správanie, sebakontrola, identita a podobne, by mali byť vlastnosti, ku ktorým by multikultúrna výchova mala smerovať.

Ciele vyučovacieho predmetu (všeobecne pre všetky ročníky):

Cieľom praktického ovládania ruského jazyka v základnej škole je, aby žiak po piatich rokoch učenia dosiahol základnú úroveň komunikatívnej kompetencie, ktorá vytvára predpoklady pre jeho ďalšie štúdium a využívanie v profesionálnej praxi. Aby bol dosiahnutý tento cieľ, je potrebné:

- vzbudiť konštruktívnu zvedavosť a podporiť ochotu vžiť sa do danosti inej krajiny a komunikovať s ľuďmi,
- preniknúť do podstaty kultúry a civilizácie danej krajiny,
- rozvíjať uvedomenie si povahy jazyka,
- používať jazyk pri komunikácii v skutočných situáciách mimo triedy (výmena listov, audiokazety, videokazety)-
- rozvíjať u žiakov chápanie seba samých a svojej vlastnej kultúry
- klásť dôraz na vlastnú tvorbu jazykových prejavov, prácu s informáciami, čitateľskú gramotnosť, schopnosť argumentovať a pod.
- naučiť žiakov všetky formy dorozumievania sa v danom jazyku
- viesť žiakov k samostatnosti v štúdiu jazyka tým, že majú dostatok priestoru pre intenzívnu a tvorivú prácu
- naučiť používať rôzne materiály na štúdium a vedieť pracovať so slovníkmi
- vedieť sa dorozumieť v rôznych komunikačných situáciách
- Prehlbovať pozitívny vzťah k osvojeniu cudzieho jazyka

Obsah:

Obsahom vyučovania ruského jazyka je systematické rozvíjanie rečových zručností - receptívnych, t.j. porozumenie vypočutého prejavu a čítaného textu, a produktívnych, t.j. ústne a písomné vyjadrovanie na základe osvojených jazykových prostriedkov, t.j. výslovnosti, slovnej zásoby, gramatiky a pravopisu v podmienkach rečových tém a situácií, v ktorých sa používajú rôzne funkcie jazyka a informácie z reálií.

I Kompetencie

Podľa *Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky* pri používaní a učení sa jazyka sa rozvíja celý rad kompetencií. Učiaci sa využíva nielen všeobecné kompetencie, ale aj celý rad komunikačných jazykových kompetencií, ktoré spolupôsobia v rozličných kontextoch a v rôznych podmienkach. Zapája sa do jazykových činností, ktoré sa týkajú jazykových procesov, pri ktorých si vytvára alebo prijíma texty vo vzťahu k témam z konkrétnych oblastí. Pri tomto procese aktivuje tie stratégie, ktoré sa mu zdajú na splnenie úloh najvhodnejšie. Kompetencie definujeme ako súhrn vedomostí, zručností, postojov a hodnôt, ktoré umožňujú osobe konať. Preto základným princípom jazykového vzdelávania na báze kompetencií je zabezpečiť, aby učiaci sa:

- dokázal riešiť každodenné životné situácie v cudzej krajine a v ich riešení pomáhal cudzincom, ktorí sú v jeho vlastnej krajine,
- dokázal vymieňať si informácie a nápady s mladými ľuďmi a dospelými, ktorí hovoria iným jazykom a sprostredkujú mu svoje myšlienky a pocity,
- viac a lepšie chápal spôsob života a myslenia iných národov a ich kultúrne dedičstvo.

II Všeobecné kompetencie

Všeobecné kompetencie sú tie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale ktoré sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností.

Učiaci sa na úrovni A1 rozvíja všeobecné kompetencie tak, aby dokázal:

- získať uvedomene nové vedomosti a zručnosti,
- získať uvedomene nové vedomosti a zručnosti,
- opakovať si osvojené vedomosti a dopĺňať si ich,
- uvedomovať si stratégie učenia pri osvojovaní si cudzieho jazyka,
- opísať rôzne stratégie učenia s cieľom pochopiť ich a používať,
- pochopiť potrebu vzdelávania sa v cudzom jazyku,
- dopĺňať si vedomosti a rozvíjať rečové zručnosti, prepájať ich s poznaným, systematizovať ich a využívať pre svoj ďalší rozvoj a reálny život,
- kriticky hodnotiť svoj pokrok, prijímať spätnú väzbu a uvedomovať si možnosti svojho rozvoja,
- udržať pozornosť pri prijímaní poskytovaných informácií,
- pochopiť zámer zadanej úlohy,
- účinne spolupracovať vo dvojiciach i v pracovných skupinách,
- aktívne a často využívať doteraz osvojený jazyk,

- využívať dostupné materiály pri samostatnom štúdiu,
- byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti.

III Komunikačné jazykové kompetencie

Komunikačné jazykové kompetencie sú tie, ktoré umožňujú učiacemu sa konať s použitím konkrétnych jazykových prostriedkov. Na uskutočnenie komunikačného zámeru a potrieb sa vyžaduje komunikačné správanie, ktoré je primerané danej situácii a bežné v krajinách, kde sa cudzím jazykom hovorí.

Učiaci sa, ktorý dosiahne úroveň A1:

- rozumie známym každodenným výrazom a najzákladnejším frázam, ktorých účelom je uspokojenie konkrétnych potrieb, tieto výrazy a frázy dokáže používať,
- dokáže predstaviť seba aj iných, dokáže klásť a odpovedať na otázky o osobných údajoch, ako napríklad kde žije, o ľuďoch, ktorých pozná a o veciach, ktoré vlastní,
- dokáže sa dohovoriť jednoduchým spôsobom za predpokladu, že partner v komunikácii rozpráva pomaly a jasne a je pripravený mu pomôcť

1 Jazyková kompetencia

Učiaci sa na úrovni A1:

- používa iba základný rozsah jednoduchých výrazov týkajúcich sa osobných údajov a potrieb konkrétneho typu,
- má základný repertoár slovnej zásoby izolovaných slov a slovných spojení vzťahujúcich sa na dané konkrétne situácie,
- prejavuje iba obmedzené ovládanie základných gramatických štruktúr a typov viet, ktoré sú súčasťou osvojeného repertoáru,
- ovláda výslovnosť obmedzeného repertoáru naučených slov a slovných spojení zrozumiteľnú pre rodených hovoriacich, ktorí sú zvyknutí komunikovať s cudzincami,
- dokáže odpísať známe slová a krátke slovné spojenia, napríklad jednoduché pokyny alebo inštrukcie, názvy každodenných predmetov, názvy obchodov a bežne používané ustálené spojenia,
- dokáže vyhlásť svoju adresu, štátnu príslušnosť a ostatné osobné údaje

2 Sociolingvistická kompetencia

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže nadviazať základnú spoločenskú konverzáciu tak, že použije najjednoduchšie spôsoby vyjadrenia zdvorilosti: dokáže pozdraviť aj

rozlúčiť sa, predstaviť sa, poďakovať, ospravedlniť sa, atď.

3 Pragmatická kompetencia

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže spájať slová alebo skupiny slov pomocou najzákladnejších lineárnych spojovacích výrazov, napríklad „a“ alebo „potom“,
- dokáže zvládnuť veľmi krátke izolované a väčšinou vopred naučené výpovede, ktoré sú poznamenané mnohými pauzami, nevyhnutnými na hľadanie výrazových prostriedkov, na artikuláciu menej známych slov a na pokusy o vhodnejšiu formuláciu.

IV Komunikačné zručnosti

Komunikačné zručnosti nemožno chápať izolovane, pretože sa navzájom prelínajú a dopĺňajú (integrované zručnosti).

1 Počúvanie s porozumením

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže rozoznať známe slová a najzákladnejšie slovné spojenia týkajúce sa jeho samého, jeho rodiny a bezprostredného konkrétneho okolia, keď ľudia hovoria pomaly a jasne,
- rozumie, ak sa hovorí veľmi pomaly a pozorne, a ak dlhšie pauzy poskytujú čas na pochopenie zmyslu,
- rozumie jednoduchým pokynom, ktoré sú pomaly a zreteľne adresované a dokáže porozumieť krátkemu jednoduchému popisu cesty.

2 Čítanie s porozumením

Učiaci sa na úrovni A1

- rozumie známym menám, názvom, slovám a veľmi jednoduchým vetám, napríklad na oznámeniach a plagátoch alebo v katalógoch, na pohľadniciach,
- rozozná základné slovné spojenia v jednoduchých oznamoch z každodenného života,
- dokáže si pri jednoduchšom informačnom materiáli a krátkych, jednoduchých opisoch urobiť predstavu o obsahu, najmä ak má k dispozícii vizuálnu pomoc,
- rozumie krátkemu jednoduchému písomnému popisu cesty.

3 Písomný prejav

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže napísať krátky osobný list alebo pohľadnicu, napríklad pozdrav z dovolenky,

- dokáže vyplniť jednoduché registračné formuláre s osobnými údajmi ako meno, štátna príslušnosť, adresa, telefón a podobne,
- dokáže napísať jednoduché slovné spojenia a vety o sebe a iných ľuďoch, o tom kde žijú a čo robia,
- vie si písomne vyžiadať informácie alebo ich podať ďalej,
- vie napísať jednoduché slovné spojenia alebo vety a použiť v nich spojovacie výrazy ako „a“, „ale“ alebo „pretože“.

4 Ústny prejav

Ústny prejav – monológ

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže využívať jednoduché slovné spojenia a ucelenými vetami opísať seba, miesto, kde žije, čo robí a ľudí, ktorých pozná.

Ústny prejav – dialóg

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže komunikovať jednoduchým spôsobom za predpokladu, že jeho partner v komunikácii je pripravený zopakovať alebo preformulovať svoju výpoveď pri pomalšej rýchlosti reči, a že mu pomôže sformulovať, čo sa pokúša povedať,
- dokáže klásť a odpovedať na jednoduché otázky z oblasti jeho základných potrieb alebo na známe témy,
- používať jednoduché zdvorilostné formulácie ako pozdrav, lúčenie, opýtať sa niekoho ako sa má,
- vie predstaviť seba a iných a reaguje, keď ho predstavujú,
- rozumie každodenným výrazom, ktoré sú zamerané na uspokojenie jednoduchých konkrétnych komunikačných potrieb a vie reagovať na jednoduché informácie, ktoré sa dozvie.

Prehľad spôsobilostí a funkcií komunikácie stanovených pre úrovne A1

podľa SERR pre jazyky:

Učebné osnovy predmetu

	Spôsobilosti	Funkcie
1.	Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou	Upútať pozornosť. Pozdraviť. Odpovedať na pozdrav. Rozlúčiť sa. Poďakovať a vyjadriť svoje uznanie.
2.	Vypočuť si a podať informácie	Informovať sa. Potvrdiť (trvať na niečom). Začleniť informáciu. Odpovedať na žiadosť.
3.	Vybrať si z ponúkaných možností	Identifikovať. Opísať. Potvrdiť/Odmietnuť (vyjadriť nesúhlas). Opraviť (korigovať).
4.	Vyjadriť svoj názor	Vyjadriť svoj názor. Vyjadriť svoj súhlas. Vyjadriť svoj nesúhlas. Vyjadriť presvedčenie. Vyjadriť vzdor. Protestovať. Vyjadriť stupeň istoty.
5.	Vyjadriť svoju vôľu	Vyjadriť svoje želania/túžby. Vyjadriť svoje plány (blízke a budúce).
6.	Vyjadriť svoju schopnosť	Vyjadriť vedomosti/poznatky/zistenia. Vyjadriť neznalosť. Vyjadriť svoju schopnosť vykonať nejakú činnosť.
7.	Vnímať a prejavovať svoje city	Vyjadriť radosť z niečoho, šťastie, uspokojenie. Vyjadriť smútok, sklúčenosť. Vyjadriť sympatie. Vyjadriť fyzickú bolesť. Utešiť, podporiť, dodať odvahy.
8.	Vyjadriť očakávania a reagovať na ne	Vyjadriť nádej. Vyjadriť sklamanie. Vyjadriť strach, znepokojenie, obavu. Ubezpečiť. Vyjadriť úľavu. Vyjadriť spokojnosť. Vyjadriť nespokojnosť, poťažovať si. Zistiť spokojnosť/nespokojnosť niekoho s niekým/s niečím.
9.	Predstaviť svoje záľuby a svoj vkus	Vyjadriť, čo mám rád, čo sa mi páči, čo uznávam Vyjadriť, že niekoho/niečo nemám rád Vybrať si z ponúkaných možností najobľúbenejšiu
10.	Stanoviť, oznámiť a prijať pravidlá alebo povinnosti	Vyjadriť príkaz/zákaz. Vyjadriť morálnu alebo sociálnu normu. Získať povolenie, súhlas. Dať súhlas, povoliť niečo. Odmietnuť. Zakázať. Vzoprieť sa proti zákazu/Spochybníť zákaz. Vyhrážať sa. Sľúbiť.
11.	Reagovať na nesplnenie pravidiel alebo povinností	Obviniť, obvinieť sa, priznať sa. Ospravedlniť sa. Odmietnuť obvinenie. Vyčítať.
12.	Reagovať na príbeh alebo udalosť	Vyjadriť záujem o niečo. Vyjadriť záujem o to, čo niekto rozpráva. Vyjadriť prekvapenie. Vyjadriť, že ma niekto/niečo neprekvapil/-lo. Vyjadriť nezáujem.
13.	Ponúknuť a reagovať na ponuku	Žiadať od niekoho niečo. Odpovedať na žiadosť. Navrhnuť niekomu, aby niečo vykonal. Navrhnuť niekomu, aby sme spoločne niečo vykonali. Ponúknuť pomoc (urobiť niečo namiesto niekoho iného). Navrhnuť, že niečo požičiam/darujem. Odpovedať na návrh niekoho iného.
14.	Reagovať na niečo, čo sa má udiť v budúcnosti	Varovať pred niekým/niečím. Poradiť. Dodať odvahy/Podporiť. Adresovať niekomu svoje želanie.
15.	Reagovať pri prvom stretnutí	Predstaviť niekoho. Predstaviť sa. Reagovať na predstavenie niekoho. Privítať. Predniesť prípitok.

Učebné osnovy predmetu

16.	Telefonovať	Začať, udržiavať a ukončiť telefonický rozhovor.
17.	Vymieňať si názory, komunikovať s niekým	Začať rozhovor. Ujať sa slova v rozhovore. Vypýtať si slovo. Vrátiť sa k nedopovedanému, keď ma prerušili. Zabrániť niekomu v rozhovore.
18.	Uistiť sa v rozhovore, že moje slová/môj výklad/môj argument boli pochopené	Uistiť sa, že účastníci komunikácie pochopili moje vyjadrenia Uistiť sa, že som dobre pochopil to, čo bolo povedané Požiadat' o pomoc pri vyjadrovaní ohľadom problematického slova/vyjadrenia/frázy Nahradiť zabudnuté/nepoznané slovo Hľadať slovo/vetu Opraviť sa, vrátiť sa k rozhovoru

Slovná zásoba

Slovná zásoba je popri gramatike základným „stavebným materiálom“ pre tvorbu zmysluplných verbálnych výpovedí. Preto aj pri vyučovaní a učení sa cudzieho jazyka je potrebné venovať jej výberu a osvojovaniu si náležitú pozornosť.

Nížšia úroveň vždy tvorí základ pre navšenie lexiky na vyššej úrovni (až po úroveň B2).

Témy pre komunikačné úrovne

Zoznam tém pre komunikačné úrovne A1 až B2:

Rodina a spoločnosť	Osobné údaje. Tlačivá/dokumenty. Rodina - vzťahy v rodine. Vzťahy medzi ľuďmi. Národnosť/štátna príslušnosť. Náboženstvo
Domov a bývanie	Môj dom/byt. Bývanie v meste a na dedine. Zariadenie bytu. Spoločnosť a životné prostredie. Domov a jeho okolie. Spoločnosť a jej životný štýl
Ľudské telo	Starostlivosť o zdravie. Ľudské telo.Fyzické charakteristiky. Charakterové vlastnosti človeka. Choroby a nehody. Hygiena a starostlivosť o telo Zdravý spôsob života. Nemocnica a klinika, lekáreň a lieky, poistenie
Doprava a cestovanie	Dopravné prostriedky. Osobná doprava. Príprava na cestu a cestovanie Turistika a cestovný ruch. Problémy cestných, železničných a leteckých sietí.
Vzdelávanie a práca	Škola a jej zariadenie. Celoživotné vzdelávanie. Pracovné podmienky. Učebné predmety. Pracovné činnosti a profesie. Školský systém
Človek a príroda	Zvieratá/fauna. Počasie. Rastliny/flóra. Klíma. Človek a jeho životné prostredie. Príroda okolo nás – ochrana životného prostredia.
Voľný čas a záľuby	Záľuby. Knihy a čítanie. Rozhlas, televízia a internet. Výstavy a veľtrhy. Kultúra a jej vplyv na človeka. Umenie a rozvoj osobnosti.

Učebné osnovy predmetu

Stravovanie	Stravovacie návyky. Mäso a mäsové výrobky. Zelenina a ovocie. Nápoje. Cestoviny a múčne výrobky. Mliečne výrobky. Stravovacie zariadenia. Príprava jedál. Kultúra stolovania. Zdravá výživa.
Multikultúrna spoločnosť	Cudzie jazyky. Rodinné sviatky. Cudzojazyčná komunikácia. Štátne a cirkevné sviatky. Zvyky a tradície v rôznych krajinách. Zbližovanie kultúr a rešpektovanie tradícií.
Obliekanie a móda	Základné druhy oblečenia. Odevné doplnky. Výber oblečenia na rôzne príležitosti. Druhy a vzory odevných materiálov. Móda a jej trendy.
Šport	Druhy športu: zimné a letné, individuálne a kolektívne. Športové disciplíny. Význam športu pre rozvoj osobnosti. Nové trendy v športe. Fair play športového zápolenia.
Obchod a služby	Nákupné zariadenia. Pošta a telekomunikácie. Druhy a spôsoby nákupu a platenia. Hotely a hotelové služby. Centrá krásy a zdravia (kaderníctva, fitness). Kultúra nakupovania a služieb
Krajiny, mestá a miesta	Krajiny a svetadiely. Moja krajina a moje mesto. Geografický opis krajiny Kultúrne a historické pamiatky krajín a miest.
Kultúra a umenie	Druhy umenia. Kultúra a jej formy. Umenie – spoločnosť – kultúra
Človek a spoločnosť Komunikácia	Jazyk ako dorozumievací prostriedok. Formy komunikácie. Kultúra komunikácie
Mládež a jej svet	Aktivity mládeže. Vzťahy medzi rovesníkmi Generačné vzťahy. Predstavy mládeže o svete.
Zamestnanie	Pracovné pomery a kariéra. Platové ohodnotenie. Nezamestnanosť.
Veda a technika v službách ľudstva	Technické vynálezy. Vedecký pokrok.
Vzory a ideály	Človek, jeho vzory a ideály. Pozitívne a negatívne vzory.
Slovensko	Geografické údaje. História. Turistické miesta, kultúrne zvyky a tradície.
Rusko	Krajina, ktorej jazyk sa učím. Geografické údaje. História. Turistické miesta, kultúrne zvyky a tradície.

Štruktúra predmetu :

9. ročník :

Počet hodín ročne	66
--------------------------	----

Učebné osnovy predmetu

Počet hodín týždenne	2
Úvodná hodina	1
Opakovanie učiva 8. ročníka	1 h
Doprava a cestovanie	5 h
Vzdelávanie a práca	10 h
Obliekanie a móda	4 h
Šport, voľný čas, záľuby	4 h
Krajiny, mestá a miesta	8 h
Človek a príroda	14 h
Krajina, ktorej jazyk sa učím	10 h
Ľudské telo, starostlivosť o zdravie	4 h
Opakovanie, testy, vyhodnotenia	5 h

Tematický celok/počet hodín	Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Kompetencie
Opakovanie a systemizácia učiva	Úvodná hodina	Obsah a ciele vyučovania ruského jazyka v 8. ročníku Materiálne požiadavky	Žiaci boli oboznámení s obsahom, cieľmi a materiálnymi požiadavkami vyučovania ruského jazyka v 7. ročníku Žiaci chápu : význam ruského jazyka pre komunikáciu v EU a vo svete Žiaci si pamätajú poznatky o azbuke, ruskej výslovnosti a tvorbe ruskej vety v porovnaní so slovenskou, základné	Rozumieť výrazom a najzákladnejším frázam používaným na vyuč. hodine, pochopiť potrebu vzdelávania sa v cudzom jazyku Opakovať si osvojené vedomosti a dopĺňovať si ich, uvedomovať si stratégie učenia pri osvojovaní si cudzieho jazyka, aktívne a často
	Opakovanie učiva 8.ročníka	Ahoj škola Spomíname na leto		

Učebné osnovy predmetu

8.ročníka (1h)			pravidlá čítania Žiak vie : používať slovnú zásobu k danej tému, upútať pozornosť, klásť otázky, Žiak dokáže spievať pieseň v cudzom jazyku Žiak ovláda ruskú rečovú etiketu pri zoznamovaní	využívať doteraz osvojený jazyk Doplňovať si vedomosti a rozvíjať rečové zručnosti, účinne spolupracovať vo dvojiciach, nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou
Doprava a cestovanie (5 h)	1. lekcia Leto sa skoro skončilo	Opakovanie poznatkov o azbuke Rozšíriť lexiku k téme Prázdniny Zoznamovania sa Pieseň Úsmev Genitív podstatných mien ženského rodu s koncovkou –ия Intonácia opytovacej vety Poviedka»Дружок»	Žiak vie : používať slovnú zásobu k danej tému, začleniť informáciu, pochopiť odlišný školský systém v Rusku a u nás, v komunikácii používať správne tvary podstatných mien ženského rodu Žiak vie : používať slovnú zásobu k danej tému	Byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti, potreba vzdelávať sa v cudzom jazyku, vedieť klásť otázky k danej tému
Vzdelávanie a práca (5 h)	2. lekcia Učiť sa vždy oplatí	Škola Učebné predmety Hodnotenie v ruskej škole Organizácia v ruskej škole Skloňovanie podstatných mien	Žiak dokáže : správne používať slovesá dokonavého a nedokonavého vidu типу одеть, одевать a вāzbu slovesa спросить s predložkou «у», povedať naspamäť aspoň 2 príslovia alebo	Vybrať si z ponúknutých

Učebné osnovy predmetu

Obliekanie a móda (4 h)	16. lekcia Šaty robia človeka	ženského rodu s koncovkou –ия Poviedka Moja učiteľka Hádanky, vtipy	porekadlá	možností, účinne spolupracovať vo dvojiciach,
		Rozšíriť slovnú zásobu k danej téme – Názvy odevov a obuvi Časovanie a použitie slovies «одеть», «надеть», «одеться», «надевать», «одевать», «одеваться», Väzba slovesa «спросить» / у кого/ Výslovnosť spoluhlásky „č“ v slovách Príslovia a porekadlá V lete – čítanie textu	Žiak vie : používať slovnú zásobu a vetné konštrukcie k danej tému, správne tvary slovies Žiak dokáže zaspievať ruskú pieseň	Efektívne pracovať vo dvojiciach, vyjadriť svoju schopnosť, predstaviť svoje záľuby
		Rozšíriť slovnú zásobu k danej téme – Druhy športu Časovanie slovies typu : искать, чистить Vyjadrenie časových vzťahov : по понедельникам,... Poviedka „Priateľ z detstva“ Pieseň o rozcvičke	Žiak vie : používať slovnú zásobu k danej tému, v komunikácii správne používať príslovky miesta a častice не, нет, počítať do 1000 Žiak vie : rozprávať o zime, vážiť si prírodu, vyjadriť svoje želanie, v komunikácii správne používať získanú slovnú zásobu, používať správne tvary prídavných mien vo všetkých rodoch	

Učebné osnovy predmetu

Šport Voľný čas a záľuby (4 h)	17. lekcia	Budovy a stavby		Udržať zámer zadanej úlohy
	Športujeme	Príslovky miesta : здесь-там, туда-сюда Vyjadrenie záporu s pomocou častíc «не», «нет» Číslovky 100-1000 Prídavné mená – rod, číslo Skloňovanie prídavných mien v mužskom, ženskom a strednom rode Intonácia opytovacích viet s opakovaním otázky	Žiak vie : správne používať v komunikácii základnú slovnú zásobu v tematických okruhoch Naša vlasť a príroda Žiak dokáže : používať sloveso читать v rôznych významoch, správne čítať dátum, byť hrdý na svoju vlasť	Udržať pozornosť pri prijímaní poskytovaných informácií Opakovať si osvojené vedomosti a dopĺňať ich, účinne spolupracovať vo dvojiciach,
Krajiny, mestá a miesta Človek a príroda (4 h)	18. lekcia	Rozšíriť slovnú zásobu v tematickom okruhu Zimné sviatky	Žiak vie v komunikácii : správne používať slovnú zásobu v tematickom okruhu Človek a príroda, používať správne tvary podstatných mien Žiak dokáže : chrániť životné prostredie, má kladný vzťah k zvieratám	reagovať na niečo, čo sa má odohrať v budúcnosti
	Na návšteve na dedine	Reálie o Slovensku Sloveso «читать» v rôznych významoch Výraz s predložkou «с» na začiatku deja Pravopis názvov štátov Čítanie dátumu	Žiak dokáže : porozprávať o najväčšom ruskom básnikovi Puškinovi, zamýšľať sa nad vzormi z detstva, nadviazať kontakt, uvedomiť si rozdielnosť medzi slovenskou a ruskou výslovnosťou	Vedieť vyjadriť záujem o niečo nové, vedieť klásť otázky na danú tému, využívať dostupné materiály pri samostatnom
Človek a príroda (5h)	9. lekcia	Výslovnosť spoluhláskových skupín		
	Zima – Nový rok			

Učebné osnovy predmetu

Vzdelávanie a práca Slovensko (5 h)	19. lekcia Neobyčajná hodina geografie	Rozšíriť slovnú zásobu v tematickom okruhu Človek a príroda Počasie počas roka Predpoveď počasia Divé zvieratá Listnaté a ihličnaté stromy Skloňovanie podstatných mien mužského rodu s –йна konci Detstvo, štúdium a dielo A.S. Puškina 7. pád podstatných mien slovný základ ktorých sa končí na –ж, -ш, -ч, -щ, -ц Názvy obyvateľov miest a ich pravopis Výslovnosť mäkkých a tvrdých sykaviek	Žiak vie : v komunikácii správne používať slovnú zásobu tematického celku Človek a príroda, správne tvary prídavných mien odvodených od ročných období Žiak dokáže : naučiť sa báseň, vážiť si prírodu Žiak vie : v komunikácii správne používať slovnú zásobu k téme Ľudské telo, opísať zovňajšok osoby, oceniť hodnoty človeka	štúdiu, byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti Spolupracovať vo dvojiciach, nadviazať základnú spoločenskú konverzáciu
Človek	3. lekcia Príroda nemá zlé počasie	Svetové strany Počasie v jari Tvorenie prídavných mien od názvov ročných období Časové výrazy s predložkami с-до Výslovnosť - -ого, -	Žiak vie : rozprávať o Bratislave, v komunikácii uplatňuje správne skloňovanie podstatných mien, je hrdý na svoju vlasť a jej hlavné mesto Žiak vie : rozprávať o Moskve, Kremli, v komunikácii používa správne skloňovanie podstatných mien, orientovať sa na mape	Vedieť klásť otázky na danú tému, potreba sa vzdelávania v cudzom jazyku, vnímať a prejavovať svoje pocity

Učebné osnovy predmetu

a príroda		его, -ого, -его		Vymieňať si názory, komunikovať s niekým
(5 h)		Rozšíriť slovnú zásobu k danej téme Časovanie slovies МЫТЬ, ПЕТЬ Ruské aforizmy Výslovnosť opytovacích viet s opytovacím slovom a oznamovacích viet s počítaním predmetov	4. lekcia A.S. Puškin	
Kultúra a umenie		Slovná zásoba v tematickom okruhu „Mesto“ Pamätihodnosti Bratislavy Skloňovanie podstatných mien stredného rodu s koncovkou -ие		Vyjadriť svoj názor, schopnosť
Krajina, ktorej jazyk sa učím (5 h)		Rozširujúce poznatky o hlavnom meste Ruska – Moskve, o Kremli a jeho pamätihodnostiach Používanie prísloviek справа-слева, впереди – сзади, позади Skloňovanie	15. lekcia Na jar	
Človek a príroda				Vypočut' si a podať

Učebné osnovy predmetu

(4 h)		podstatných mien ženského rodu s mäkkým znakom na konci		informáciu, vyjadriť očakávanie
Ľudské telo, starostlivosť o zdravie (4 h)	5. lekcia Buď krásny, ne šťastný			Vypočúť si a podať informáciu, vymieňať si názory, komunikovať s niekým
Krajiny, mestá a miesta (4 h)	6. lekcia Naša krajina. Bratislava			

Krajina, jazyk ktorej sa učím (5 h)	7. lekcia Moskva			
--	-------------------------	--	--	--

Stratégia vyučovania (pre všetky ročníky) :

Učebný komplex ruského jazyka tvorí učebnica, pracovný zošit a A-O program, ktorý obsahuje nahrávky východiskových dialógov, fonetické cvičenia z učebnice, texty určené na posluš, básne, piesne.

Na hodinách ruského jazyka budú využívané nasledovné metódy a formy práce : **motivačné metódy** (rozhovor, rozprávanie, demonštrácia, problém ako motivácia, pochvala, povzbudenie, kritika), **expozičné** (rozprávanie, opis, vysvetľovanie, rozhovor, beseda, pozorovanie, demonštračné metódy, projekty, samostatná práca s knihou, slovníkom), **fixačné** (ústne opakovanie učiva žiakom, metóda otázok a odpovedí, písomné opakovanie, opakovací rozhovor, opakovanie s využitím učebnice a inej literatúry, beseda, domáce úlohy), **diagnostické a klasifikačné** (ústne skúšanie, písomné skúšanie – testy, domáce úlohy).

Formy práce : individuálna práca, práca vo dvojiciach, práca v skupinách, súťaže, kvízy, hry.

Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenie žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

9. ročník :

Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálne výučbové prostriedky	Ďalšie zdroje (internet, knižnica,.....
Metodická príručka	CD MC	Učebnica RJ pre 6. a 7. ročník - Kováčiková, Glendová Slovníky RJ Pracovný zošit	Internet Časopisy Plagáty Mapy

Učebné osnovy predmetu

		Veľká mapa azbuky	Knižnica - rozprávky
--	--	-------------------	----------------------

Hodnotenie predmetu :

Žiaci budú hodnotení známku v súlade s metodickými pokynmi na hodnotenie žiakov ZŠ. Hodnotený (ústne a písomne) budú všetky 4 kľúčové kompetencie : počúvanie s porozumením, rozprávanie s porozumením, čítanie s porozumením a písanie s porozumením.

9. ročník (pokročilý) :

Testy tvoria 40% celkovej známky. Určitá forma testu nasleduje po každej lekcii. V počiatočnej fáze nasleduje test po 3. lekcii.

Krátke písomné práce, päťminútovky – tvoria 20%. Počúvanie, čítanie s porozumením sa podľa náročnosti priradia k testom alebo k päťminútovkám.

Projekt tvorí 10% - jeho výtvarná, obsahová stránka a prezentácia).

Ústna reč tvorí 20 % - hodnotí sa bohatosť slovnej zásoby, pohotovosť vyjadrovania, výslovnosť, gramatická správnosť. Ústna reč sa hodnotí percentami a známku nasledovne :

20%-18%.....1

17%-15%.....2

14%-12%.....3

11%-9%.....4

8 a menej %.....5

Aktivita na vyučovaciu hodinu a domáce úlohy tvoria 10%.

Stupnica pre testy a výslednú klasifikáciu :

100%-90%.....1

89%-75%.....2

74%-50%.....3

49%-30%.....4

29%-0%.....5

Človek a príroda

Učebné osnovy všeobecnovzdelávacieho predmetu

Názov predmetu	Fyzika
Časový rozsah výučby	9. ročník – 1 hodina týždenne/33 hodín ročne
Ročník	deviaty
Škola (názov, adresa)	ZŠ s MŠ Sedlice, 082 43 Sedlice
Názov ŠkVP	Škola pre každého
Kód a názov ŠVP	ŠVP pre 2. stupeň v Slovenskej republike
Stupeň vzdelania	nižšie sekundárne vzdelávanie
Dĺžka štúdia	5 rokov
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Základnou charakteristikou predmetu je hľadanie zákonitých súvislostí medzi pozorovanými vlastnosťami prírodných objektov a javov, ktoré nás obklopujú v každodennom živote.

Porozumenie podstate javov a procesov si vyžaduje interdisciplinárny prístup, a preto aj úzku

spoluprácu s chémiou, biológiou, geografiou a matematikou. Okrem rozvíjania pozitívneho vzťahu k prírodným vedám sú prírodovedné poznatky interpretované aj ako neoddeliteľná a nezastupiteľná súčasť kultúry ľudstva. V procese vzdelávania sa má žiakom sprostredkovať poznanie, že neexistujú bariéry medzi jednotlivými úrovňami organizácie prírody a odhaľovanie jej zákonitostí je možné len prostredníctvom koordinovanej spolupráce všetkých prírodovedných odborov s využitím prostriedkov IKT.

Formy aktívneho poznávania a systematického bádania vo fyzike sú si v metódach a prostriedkoch výskumnej činnosti príbuzné so statnými prírodovednými disciplínami. Žiaci preto budú mať čo najviac príležitostí na aktivitách osvojovať si vybrané (najčastejšie experimentálne) formy skúmania fyzikálnych javov. Každý žiak dostane základy, ktoré z neho spravia prírodovedne gramotného jedinca tak, aby vedel robiť prírodovedné úsudky a vedel použiť získané vedomosti na efektívne riešenie problémov.

Pri výučbe je najväčšia pozornosť venovaná samostatnej práci žiakov – aktivitám, ktoré sú zamerané na činnosti vedúce ku konštrukcii nových poznatkov. Dôraz sa kladie aj na také formy práce, akými sú diskusia, brainstorming, vytváranie logických schém a pojmových máp a práca s informáciami.

Okrem objavovania a osvojovania si nových poznatkov a rozvíjania kompetencií fyzikálne vzdelávanie poskytne žiakovi možnosť získania informácií o tom, ako súvisí rozvoj prírodných vied s rozvojom techniky, technológií a so spôsobom života spoločnosti.

Výučba fyziky v rámci prírodovedného vzdelávania má u žiakov prehĺbiť aj hodnotové a morálne aspekty výchovy, ku ktorým patria predovšetkým objektivita a pravdivosť poznania. To bude možné dosiahnuť slobodnou komunikáciou a nezávislou kontrolou spôsobu získavania dát alebo overovania hypotéz.

Učebné osnovy predmetu

Žiak prostredníctvom fyzikálneho vzdelávania získa vedomosti na pochopenie vedeckých ideí a postupov potrebných pre osobné rozhodnutia, na účasť v občianskych a kultúrnych záležitostiach a dá mu schopnosť zmysluplne sa stavať k lokálnym globálnym záležitostiam, ako zdravie, životné prostredie, nová technika, odpady a podobne. Žiak by mal byť schopný pochopiť kultúrne, spoločenské a historické vplyvy na rozvoj vedy, uvažovať nad medzinárodnou povahou vedy a vzťahoch s technikou.

V štátnom vzdelávacom programe je povinný (minimálny) obsah predmetu fyzika na 2. stupni

základnej školy (ISCED2) rozvrhnutý spolu na 150 vyučovacích hodín (spolu 5 hodinová týždenná časová dotácia x 30 hodín). Aspoň na jednej hodine týždenne sa trieda delí na skupiny podľa príslušných predpisov. Rozloženie vyučovacích hodín do jednotlivých ročníkov je v kompetenciikáždzej školy. Vzhľadom na experimentálny charakter predmetu sa neodporúča fyziku zaradiť vdanom ročníku s časovou dotáciou jedna hodina týždenne, lebo sa tak sťažísplnenie vytyčených cieľov na požadovanej úrovni. Navrhujesa riaditeľom škôl minimálnu týždennú dotáciu predmetu doplniť z voliteľných hodín určených na školský vzdelávací program tak, aby sa vyučovaniu fyziky na 2. stupni základnej školy venovalo aspoň 6 hodín týždenne. Na predmet fyzika nadväzujú v rámci školského vzdelávacieho programu rozširujúce hodiny fyziky a vyučovacie predmety obsahovo a tematicky blízke fyzike.

CIELE PREDMETU

Intelektuálna oblasť

vedieť vysvetliť na primeranej úrovni prírodné javy v bezprostrednom okolí a vedieť navrhnúť metódy testovania hodnovernosti vysvetlení, rozvíjať schopnosti myslieť koncepčne, kreatívne, kriticky a analyticky, vedieť aplikovať logické postupy a kreativitu v skúmaní javov v bezprostrednom okolí, vedieť získať, triediť, analyzovať a vyhodnocovať informácie z rozličných vedeckých a technologických informačných zdrojov, využívať informácie na riešenie problémov, efektívne rozhodnutia a pri rozličných činnostiach, vedieť rozlíšiť argumenty od osobných názorov, spoľahlivé od nespoľahlivých informácií, vedieť obhájiť vlastné rozhodnutia a postupy logickou argumentáciou založenou na dôkazoch, vedieť analyzovať vzájomné vzťahy medzi vedou, technikou a spoločnosťou.

Schopnosti a zručnosti

porovnávať vlastnosti látok a telies pozorovaním aj pomocou meradiel fyzikálnych veličín, nájsť súvislosti medzi fyzikálnymi javmi a aplikovať ich v praxi, využívať každú príležitosť na rozvíjanie logického myslenia, vedieť pripraviť, uskutočniť aj vyhodnotiť jednoduchý fyzikálny experiment, dodržiavať pravidlá bezpečnosti práce počas experimentovania, trénovať schopnosť sústredene pracovať a trpezlivo sa dopracovať k výsledku, vynakladať na dosiahnutie cieľa maximálne úsilie a zvládať prípadný neúspech, zdokonaľovať sa v komunikácii so spolužiakmi, vedieť pracovať v skupinách, vedieť správne formulovať aj otázky aj odpovede, ale aj počúvať druhých. Dokázať obhájiť svoj názor a nehanbiť sa priznať vlastnú chybu riešiť problémové situácie, vedieť nájsť, získať a spracovať informácie z odbornej literatúry a iných zdrojov aj ich kriticky zhodnotiť z hľadiska ich správnosti, presnosti a spoľahlivosti.

Postojová oblasť

naučiť žiakov pristupovať k riešeniu problémov, byť otvoreným k novým objavom, vedeckým a technickým informáciám, vzbudiť u žiakov záujem o prírodu, prírodné vedy a svet techniky,

snažiť sa pochopiť fyzikálne zákony a využívať ich vo svojom živote, lebo človek je súčasťou prírody, v ktorej platia fyzikálne zákony, osvojiť si a rozvíjať schopnosť cielene experimentovať, lebo experiment je jednou zo základných metód aktívneho poznávania vo fyzike a rozvíja nielen manuálne zručnosti, ale aj rozumové schopnosti, vytvárať pozitívny vzťah žiakov k procesu poznávania a zdokonaľovania svojich schopností.

Sociálna oblasť

uvedomiť si poslanie prírodných vied ako ľudského atribútu na vysvetlenie reality nášho okolia

uvedomiť si možnosti, ale aj hranice využitia vedy a techniky v spoločnosti, vedieť kriticky posúdiť úžitok a problémy spojené s využitím vedeckých poznatkov a techniky pre rozvoj spoločnosti, vedieť sa učiť, komunikovať a spolupracovať v tímoch, vedieť sa rozhodovať, byť autoregulatívny napr. pri dodržiavaní pracovnej disciplíny, vlastnom samovzdelávaní, mať cit pre hranice vlastných kompetencií a svoje miesto v spoločnosti.

8. ročník

Ciele vyučovacieho predmetu

Intelektuálna oblasť

- vedieť vysvetliť na primeranej úrovni prírodné javy v bezprostrednom okolí a vedieť navrhnúť metódy testovania hodnovernosti vysvetlení,
- rozvíjať schopnosti myslieť koncepčne, kreatívne, kriticky a analyticky,
- vedieť aplikovať logické postupy a kreativitu v skúmaní javov v bezprostrednom okolí,
- vedieť získať, triediť, analyzovať a vyhodnocovať informácie z rozličných vedeckých a technologických informačných zdrojov,
- využívať informácie na riešenie problémov,
- vedieť rozlíšiť argumenty od osobných názorov, spoľahlivé od nespoľahlivých informácií,
- vedieť obhájiť vlastné rozhodnutia a postupy logickou argumentáciou založenou na dôkazoch,
- vedieť analyzovať vzájomné vzťahy medzi vedou, technikou a spoločnosťou.

Schopnosti a zručnosti

- porovnávať vlastnosti látok a telies pozorovaním aj pomocou meradiel fyzikálnych veličín,
- nájsť súvislosti medzi fyzikálnymi javmi a aplikovať ich v praxi,
- využívať každú príležitosť na rozvíjanie logického myslenia,
- vedieť pripraviť, uskutočniť aj vyhodnotiť jednoduchý fyzikálny experiment,
- dodržiavať pravidlá bezpečnosti práce počas experimentovania,
- trénovať schopnosť sústredene pracovať a trpezlivo sa dopracovať k výsledku,
- vynakladať na dosiahnutie cieľa maximálne úsilie a zvládať prípadný neúspech,
- zdokonaľovať sa v komunikácii so spolužiakmi, vedieť pracovať v skupinách,
- vedieť správne formulovať aj otázky aj odpovede, ale aj počúvať druhých, dokázať obhájiť svoj názor a nehanbiť sa priznať vlastnú chybu,
- riešiť problémové situácie,
- vedieť nájsť, získať a spracovať informácie z odbornej literatúry a iných zdrojov aj ich kriticky zhodnotiť z hľadiska ich správnosti, presnosti a spoľahlivosti.

Postojová oblasť

- naučiť žiakov pristupovať k riešeniu problémov,
- byť otvoreným k novým objavom, vedeckým a technickým informáciám,
- vzbudiť u žiakov záujem o prírodu, prírodné vedy a svet techniky,

Učebné osnovy predmetu

- snažiť sa pochopiť fyzikálne zákony a využívať ich vo svojom živote, lebo človek je súčasťou prírody, v ktorej platia fyzikálne zákony,
- osvojiť si a rozvíjať schopnosť cielene experimentovať, lebo experiment je jednou zo základných metód aktívneho poznávania vo fyzike a rozvíja nielen manuálne zručnosti, ale aj rozumové schopnosti,
- vytvárať pozitívny vzťah žiakov k procesu poznávania a zdokonaľovania svojich schopností.

Sociálna oblasť

- uvedomiť si poslanie prírodných vied ako ľudského atribútu na vysvetlenie reality nášho okolia,
- uvedomiť si možnosti, ale aj hranice využitia vedy a techniky v spoločnosti,
- vedieť kriticky posúdiť úžitok a problémy spojené s využitím vedeckých poznatkov a techniky pre rozvoj spoločnosti,
- vedieť sa učiť, komunikovať a spolupracovať v tímoch,
- vedieť sa rozhodovať, byť autoregulatívny napr. pri dodržiavaní pracovnej disciplíny, vlastnom samovzdelávaní,
- mať cit pre hranice vlastných kompetencií a svoje miesto v spoločnosti.

Prierezové témy

Do obsahu vyučovacieho predmetu sú integrované prierezové témy *Ochrana človeka a zdravia, Environmentálna výchova, Tvorba projektu a prezentačné zručnosti*.

Štruktúra kompetencií rozvíjaných vyučovaním fyziky

- Kompetencie (spôsobilosť) k celoživotnému učeniu sa.
- Kompetencie (spôsobilosti) sociálne a personálne.
- Kompetencie pracovné.
- Kompetencia (spôsobilosť) v oblasti informačných a komunikačných technológií.
- Kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy, uplatňovať základ matematického myslenia a základné schopnosti poznávať v oblasti vedy a techniky.
- Sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti).
- Kompetencie (spôsobilosti) občianske.
- Kompetencie (spôsobilosti) smerujúce k iniciatívnosti a podnikavosti.

9. ročník

Obsah vzdelávania vyučovacieho predmetu

Tematický celok	Téma (obsahový štandard)	Vzdelávací výstup (výkonový štandard)	Stratégie vyučovania – metódy a formy práce
-----------------	-------------------------------	--	---

Učebné osnovy predmetu

	)		
Magnetické a elektrické javy	Magnet a jeho vlastnosti. Póly magnetu. Magnetické pole. Zem ako magnet. Kompas. Elektrizovanie telies. Elektrický náboj. Elektrické pole. Elektrometer.	Dospieť k všeobecnému vysvetleniu dejov súvisiacich pôsobením magnetu na telesá a elektrizovaním. V rámci tematického celku sa žiaci naučia graficky znázorniť pôsobenie elektrického a magnetického poľa siločiarami.	- navrhnúť experiment na overenie pólov magnetu - vysvetliť princíp určovania svetových strán kompasom - poznať prírodný magnet - znázorniť indukčné čiary magnetického poľa - pokusom ilustrovať silové pôsobenie elektrického poľa na zelektrozované teleso, - rozlíšiť pojmy elektrický náboj, elementárny elektrický náboj. - graficky znázorniť elektrické pole siločiarami medzi dvoma zelektrovanými telesami, siločiaru rovnomerného el. pole.
Elektrický obvod	Elektrický obvod. Časti elektrického obvodu. Znázornenie elektrického obvodu schematickými značkami. Žiarovka a jej objavenie. Elektrické vodiče a izolanty z pevných látok. Sériové zapojenie žiaroviek. Porovnanie jasů niekoľkých žiaroviek v sériovom	Dospieť k všeobecnému vysvetleniu pohybu telies. K splneniu cieľa by sa malo dospieť experimentálne. Dominantnými pojmami sú elektrický obvod, elektrický prúd, napätie, žiarovka, batéria, zdroj napätia, odpor, rôzne typy zapojenie elektrického obvodu. Vzájomné súvislosti medzi jednotlivými veličinami sa vyjadrujú slovne, matematicky a názorne graficky. Žiaci si precvičia meranie napätia,	Žiak vie: získať informácie o objave žiarovky · zakresliť elektrický obvod pomocou schematických značiek · zapojiť elektrický obvod podľa schémy · odmerať veľkosť elektrického prúdu a

Učebné osnovy predmetu

zapojení. Paralelné zapojenie žiaroviek. Elektrický prúd. Jednotka elektrického prúdu 1 A. Meranie veľkosti elektrického prúdu ampérmetrom. Elektrické napätie. Jednotka napätia 1 V. Meranie veľkosti elektrického napätia. Zdroje elektrického napätia. Rezistor. Experimentálne odvodenie Ohmovho zákona ($I = U/R$). Zostrojenie grafu závislosti elektrického prúdu od elektrického napätia. Elektrický odpor. Jednotka elektrického odporu 1 Ω. Vedenie elektrického prúdu v kvapalinách. Model vedenia elektrického prúdu v pevných a kvapalných látkach. Elektrická energia a jej premeny. Elektrické spotrebiče v domácnosti. Bezpečnosť pri práci s elektrickými	prúdu. Na vysvetlenie pojmov je vhodné voliť čo najjednoduchší pojmový aparát, vyberať pojmy, ku ktorým možno dospieť pozorovaním, experimentálnou činnosťou, meraním, spracovaním údajov z meraní, využitie grafickej metódy zobrazovania fyzikálnych závislostí ako matematického modelovania.	elektrického napätia na žiarovke v sériovo zapojenom elektrickom obvode · zostrojiť graf priamej úmernosti medzi prúdom a napätím z nameraných hodnôt · riešiť výpočtové úlohy · riešiť úlohy na praktické zapájanie elektrických obvodov a merania v nich · rešpektovať pravidlá bezpečnosti pri práci s elektrickými spotrebičmi · využiť tvorivo poznatky na vypracovanie projektu
---	---	--

Učebné osnovy predmetu

	spotrebičmi.		
Astronómia	História astronómie Vznik a vývoj vesmíru Slnko a slnečná sústava Hviezdy a galaxie Planéty Denný pohyb Slnka	Opísať vývoj astronómie ako vedy. Poznať vznik a vývoj vesmíru, rôzne názory a modely vesmíru. Vedieť základné údaje o Slnku a Slnečnej sústave. Charakterizovať niekoľkými vetami planéty slnečnej sústavy.	- opísať vývoj astronómie ako vedy, vývoj astronomických kalendárov - opísať geocentrický a heliocentrický model vesmíru - opísať slnečnú sústavu a vyhľadať údaje o telesách slnečnej sústavy z MFCHT - opísať vznik , zánik a život hviezd - charakterizovať galaxie a Mliečnu dráhu rozdeliť planéty na vnútorné a vonkajšie, vedieť charakterizovať planéty 2,3 vetami

Hodnotenie predmetu

Pri hodnotení žiaka sa prihliada na jeho osobnostný rast, ako zvládol učivo, ako vie využiť získané vedomosti v bežnom živote. Hodnotenie pôsobí na žiaka motivačne.

Na kontrolu a hodnotenie žiakov sa budú uplatňovať nasledovné formy:

1. Verbálna forma

- zisťovať a hodnotiť sa bude osvojenie základných poznatkov stanovených výkonovým štandardom
- pri prezentovaní vedomostí sa budú uprednostňovať žiaci na základe dobrovoľnosti

2. Písomná forma

- kontrolovať a hodnotiť sa bude osvojenie základných poznatkov prostredníctvom testu na konci tematického celku alebo skupiny podobných učebných tém v časovom limite 20 minút v rozsahu 10 – 20 otázok zostavených podľa výkonového štandardu

3. Praktické aktivity

- hodnotenie praktických zručností
- hodnotenie správnosti nákresov a schém
- samostatnosť a správnosť tvorby záverov

Učebné zdroje

J. Janovič, V. Lapitková, Fyzika pre 9.roč. ZŠ, SPN 2007
odborné časopisy, DVD, CD, encyklopédie, internet

Učebné osnovy všeobecnovzdelávacieho predmetu

Názov predmetu	Chémia
Časový rozsah výučby	9. ročník - 2 hodiny týždenne/66 hodín ročne
Ročník	deviaty
Škola (názov, adresa)	ZŠ s MŠ Sedlice, 082 43 Sedlice
Názov ŠkVP	Škola pre každého
Kód a názov ŠVP	ŠVP pre 2. stupeň v Slovenskej republike
Stupeň vzdelania	nižšie sekundárne vzdelávanie
Dĺžka štúdia	5 rokov
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk

1. Charakteristika učebného predmetu

Predmet chémia vo vzdelávacej oblasti Človek a príroda svojim experimentálnym charakterom vyučovania umožňuje žiakom hlbšie porozumieť zákonitostiam chemických javov a procesov. Obsah učiva tvoria poznatky o vlastnostiach a použití látok, s ktorými sa žiaci stretávajú v každodennom živote. Sú to predovšetkým tieto oblasti: chémia potravín a nápojov, kozmetiky, liečiv, čistiacich prostriedkov, atď.

Zvlášť významné je, že pri štúdiu chémie špecifickými poznávacími metódami si žiaci osvojujú i dôležité spôsobilosti. Ide predovšetkým o rozvíjanie spôsobilosti objektívne a spoľahlivo pozorovať, experimentovať a merať, vytvárať a overovať hypotézy v procese riešenia úloh rôznej zložitosti.

Organickou súčasťou učebného predmetu chémia je aj systém vhodne vybraných laboratórnych prác, ktorých správna realizácia si vyžaduje osvojenie si základných manuálnych zručností a návykov bezpečnej práce s chemickými látkami.

2.Ciele učebného predmetu

Cieľom vyučovania chémie na základnej škole je oboznámiť žiakov s významom poznatkov z chémie pre človeka, spoločnosť a prírodu, čo umožňuje u žiakov vytvorenie pozitívneho vzťahu k učebnému predmetu chémia. Ďalším významným cieľom vyučovania chémie na ZŠ je v čo najväčšej miere prispieť k splneniu všeobecných cieľov vzdelávania, vytváraniu a rozvíjaniu kľúčových kompetencií prostredníctvom obsahu chémie.

Cieľom vyučovania chémie je podieľať sa na rozvíjaní prírodovednej gramotnosti, v rámci ktorej je potrebné rozvíjať aj čitateľskú gramotnosť a prácu s odborným textom. Žiaci by mali porozumieť odborným textom na

primeranej úrovni a majú vedieť aplikovať získané poznatky pri riešení konkrétnych úloh. V rámci samostatnej práce majú byť schopní samostatne získavať potrebné informácie súvisiace s chemickou problematikou z rôznych informačných zdrojov (odborná literatúra, internet) a využívať multimediálne učebné materiály.

Vyučovanie chémie na hodinách základného typu a laboratórnych cvičeniach realizované metódami aktívneho poznávania, výraznou mierou prispieva k formovaniu a rozvíjaniu logického, kritického a tvorivého myslenia žiakov, ktoré im umožňuje nachádzať vzťahy medzi štruktúrou a vlastnosťami látok ako aj osvojenie dôležitých manuálnych zručností. Významným cieľom vyučovania chémie je aj oboznámenie sa žiakov s chemickými látkami, ktoré pozitívne a negatívne ovplyvňujú život človeka (chemické aspekty racionálnej výživy, vplyv alkoholu, nikotínu a iných drog na ľudský organizmus).

V predmete chémie si žiaci majú v dostatočnej miere osvojiť zručnosti a návyky bezpečnej práce v chemickom laboratóriu. Potrebné je, aby žiaci dosiahli takú úroveň pochopenia a zvládnutia učiva, aby vedeli využiť na hodinách získané vedomosti, spôsobilosti a návyky v každodennom živote.

Obsahový štandard

Význam chémie pre život človeka, chémie ako veda, chemické laboratórium, chemická výroba, chemický výrobok, prírodná surovina, chemicky čistá látka (chemická látka), vlastnosti látok (horľavosť, skupenstvo, vôňa, zápach, vzhľad, rozpustnosť), zmes, rôznorodá zmes, rovnorodá zmes – roztok, vodný roztok, nasýtený roztok, rozpúšťadlo, rozpustená látka, metódy oddeľovania zložiek zmesí (usadzovanie, filtrácia, odparovanie, destilácia, kryštalizácia), voda, vzduch.

Výkonový štandard

- zistiť pozorovaním vlastnosti konkrétnych látok,
- rozpoznať chemicky čisté látky, rôznorodé zmesi, rovnorodé zmesi (roztoky tuhé, kvapalné a plyné),
- uviesť príklady látok rozpustných vo vode, látok nerozpustných vo vode, vodných roztokov používaných v domácnosti, základných metód oddeľovania zložiek zmesí (usadzovanie, filtrácia, odparovanie, destilácia, kryštalizácia), využitia metód oddeľovania zložiek zmesí v praktickom živote,
- chápať význam vody pre život človeka, zvieratá a rastliny, rozdelenie vôd podľa výskytu (zrážková, povrchová, podzemná, minerálna) a podľa použitia (pitná, úžitková, odpadová, destilovaná),
- vysvetliť rozdiely medzi rôznymi druhmi vôd (zrážková, povrchová, podzemná, pitná, úžitková, odpadová, destilovaná),
- poznať možnosti úpravy a čistenia vôd, dôsledky znečistenia vôd,
- vymenovať hlavné zložky vzduchu, skleníkové plyny (napr. oxid uhličitý), hlavné zdroje znečistenia ovzdušia (spaľovanie odpadov – potreba separovaného zberu),
- poznať význam kyslíka pre živé organizmy,
- poznať príčiny vzniku ozónovej diery a skleníkového efektu a ich následky pre našu planétu, význam ozónovej vrstvy,
- vymenovať významné chemické závody vo svojom okolí a priradiť im výrobok,
- poznať problematiku obmedzených zdrojov surovín a dôležitosť ich hospodárneho využitia (potreba separácie odpadov, recyklácie),

Učebné osnovy predmetu

- poznať zásady bezpečnej práce v chemickom laboratóriu, základné piktogramy (napr. žieravina, horľavina),
- poznať telefónne čísla prvej pomoci,
- dodržiavať zásady bezpečnej práce v chemickom laboratóriu,
- dodržiavať zásady bezpečnej práce s chemickými látkami v praxi,
- vedieť používať ochranné pomôcky – okuliare, rukavice, ochranný štít,
- poznať základné pomôcky pre základné metódy oddeľovania zložiek zmesí: skúmavka, kadička, banka, kryštalizačná miska, filtračný lievnik, filtračný papier, držiak, kruh, svorka, stojan, chladič, odparovacia miska, krycie sklíčko, chemická lyžička, kahan, tyčinka, odmerný valec, pipeta,
- vykonať podľa návodu: filtráciu, kryštalizáciu,

vedieť pozorovať javy sprevádzajúce pokus, vyhodnotiť a interpretovať ich,

zaznamenať výsledok pokusu.

Štruktúra predmetu

0,5 hodiny týždenne / 17 hodín ročne

1. Obsah vzdelávania vyučovacieho predmetu

9. ročník

Tématický celok / počet hodín	Téma (obsahový štandard)	Vzdelávací výstup (výkonový štandard)	Stratégie vyučovania – metódy a formy práce
Chemické výpočty - 13 h	vyjadrovanie zloženia roztokov Látkové množstvo Mol Molárna hmotnosť Hmotnostný zlomok Hmotnostné percento Roztok Látková koncentrácia Mol na liter Nasýtený a nenasýtený roztok	vypočítat' molárnu hmotnosť zlúčenín zo známych molárnych hmotností atómov prvkov tvoriacich zlúčeninu, vypočítat' látkové množstvo, vypočítat' hmotnosť látky a vody potrebnej na prípravu roztoku, vypočítat' látkové množstvo a hmotnosť látky potrebnej na prípravu roztoku s určitým objemom a koncentráciou látkového množstva. Uplatňovať vo výpočtoch vzťahy medzi m , n , M a c , w , V	

Organické látky – uhľovodíky - 20 h	Charakteristika organických látok, organická chémia, štvorväzbovosť uhlíka, molekulový, štruktúrny a zjednodušený štruktúrny vzorec, uhlíkový reťazec, otvorený reťazec, uzavretý reťazec, jednoduchá väzba, dvojité väzba a trojitá väzba, uhľovodíky, alkány, alkény, alkíny, nasýtené a nenasýtené uhľovodíky, polymerizácia, makromolekula, prírodné zdroje uhľovodíkov, oktánové číslo benzínu, deriváty uhľovodíkov, halogénderiváty, kyslíkaté deriváty,	vymenovať príklady anorganických a organických látok, poznať typ väzby medzi atómami v alkánoch, alkénoch a alkínoch, napísať vzorce uhľovodíkov: metán, etán, propán, bután, etén, etín a opísať vlastnosti, vymenovať produkty horenia uhľovodíkov, opísať polymerizáciu vymenovať prírodné zdroje uhľovodíkov spôsob ich získavania a využitia vyznačiť na konkrétnych príkladoch derivátov uhľovodíkov uhľovodíkový zvyšok a charakteristickú skupinu, roztriediť príklady zlúčenín na uhľovodíky a deriváty uhľovodíkov poznať názvy a vzorce: chlórmetán, metanol, etanol, kyselina mravčia, kyselina octová poznať najdôležitejšie vlastnosti a možnosti využitia chloroformu, metanolu a etanolu, kyseliny octovej a acetónu, vysvetliť zaradenie halogénderivátov medzi ekologické jedy, poznať vplyv metanolu, etanolu a acetónu na ľudský organizmus, dôsledky pôsobenia etanolu ako návykovej látky,	
Organické látky v živých organizmoch - 10 h	prírodné látky, sacharidy, monosacharidy, oligosacharidy polysacharidy, fotosyntéza, tuky, bielkoviny, vitamíny, hormóny, drogy.	uviesť rozdelenie sacharidov podľa zloženia vysvetliť význam fotosyntézy pre život poznať výskyt, vlastnosti a možnosti využitia sacharidov, roztriediť tuky podľa zloženia a pôvodu vysvetliť funkcie tukov v živých organizmoch, poznať vplyv rastlinných a	

Učebné osnovy predmetu

	Fruktóza Glukóza Cholesterol Bielkoviny Potravinové zdroje vitamínov Enzýmy	živočíšnych tukov na ľudský organizmus, vysvetliť vplyv cholesterolu na ľudský organizmus, poznať zloženie a vlastnosti bielkovín, poznať funkcie bielkovín v ľudskom tele, vymenovať zdroje rastlinných a živočíšnych bielkovín poznať význam vitamínov a ich potravinové zdroje, poznať význam enzýmov a hormónov pre človeka.	
Organické látky v bežnom živote - 10 h	plasty, (polyetylén, polyvinylchlorid, polystyrén), syntetické vlákna (silon, nylon, polyester), mydlá, saponáty, kozmetické prípravky, Polymerizácia Polykondenzácia Polyetylén Polyesterové vlákna Tenzidy lieky Pesticidy, hnojivá	vymenovať príklady a použitie plastov a syntetických vlákien, opísať úžitkové vlastnosti a možnosti použitia syntetických vlákien, uviesť rozdiely medzi mydlami a saponátmi, opísať výhody a nevýhody používania pesticídov, poznať účinky skupín liekov (antibiotiká, analgetiká, antipyretiká), uviesť príklady a negatívne pôsobenie tolerovaných a zakázaných drog	
Laboratorné práce - 7 h	Príprava roztokov Prítomnosť sacharidov v potravinách Dôkaz vitamínu C	vykonať podľa návodu školský pokus, vedieť pozorovať javy sprevádzajúce pokus, vyhodnotiť a interpretovať ich	
Prezentácie projektov Záverečné opakovanie	súbor pojmov, vzťahov, faktov, zručností používanie správnej terminológie	tvorivo využívať poznatky na vypracovanie projektu prezentovať a obhájiť svoju prácu v triede	

- 6 h			
-------	--	--	--

Učebné zdroje

Adamkovič, E. – Šimeková, J. – Chémia 9

Adamkovič, E. – Pracovný zošit z chémie pre 9.ročník ZŠ a 4.ročník gymnázií s osemročným štúdiom

DVD, internet, odborná literatúra

Hodnotenie predmetu

Použité budú adekvátne metódy a prostriedky hodnotenia. Hodnotiť sa budú ústne odpovede, písomne testy a projekty. Cieľom je ohodnotiť prepojenie vedomostí so zručnosťami a spôsobilosťami. Pri hodnotení a klasifikácii budeme vychádzať z metodických pokynov pre hodnotenie a klasifikáciu. Hodnotiť sa bude známku.

Formy hodnotenia:

- ústne skúšanie
- písomné odpovede
- didaktické testy
- laboratórne práce
- prezentácia projektu
- aktivita na hodine

Spôsob hodnotenia:

- sebahodnotenie
- hodnotenie spolužiakmi
- hodnotenie učiteľom

Kritéria hodnotenia:

- všeobecne dané klasifikačným poriadkom
- konkrétne dané kľúčovými kompetenciami a výkonovým štandardom

Učebné osnovy všeobecnovzdelávacieho predmetu

Názov predmetu	Biológia
Časový rozsah výučby	9. ročník - 1 hodina týždenne/33 hod. ročne
Ročník	deviaty
Škola (názov, adresa)	ZŠ s MŠ Sedlice, 082 43 Sedlice

Názov ŠkVP	Škola pre každého
Kód a názov ŠVP	ŠVP pre 2. stupeň v Slovenskej republike
Stupeň vzdelania	nižšie sekundárne vzdelávanie
Dĺžka štúdia	5 rokov
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk

Charakteristika učebného predmetu

Učebný predmet umožňuje rozvíjať a prehĺbovať poznatky o živých organizmoch s dôrazom na vzájomné vzťahy organizmov a vzťahy k prostrediu, ako aj človeka k živým a neživým zložkám prostredia. Predmet je zameraný na chápanie živej a neživej prírody ako celku. To predstavuje poznanie konkrétnych prírodných celkov a život organizmov v ich životnom prostredí. Orientuje sa na prejavy života a vzájomné vzťahy organizmov, chápanie základných súvislostí živých a neživých zložiek prírody ako výsledku vzájomného pôsobenia rôznych procesov. Vedie k schopnosti triediť informácie a poznatky, využívať ich v praktickom živote, rozvíjať aktívny a pozitívny vzťah k prírode, človeku a ochrane jeho zdravia.

Základným štrukturálnym prvkom je špirálovité usporiadanie obsahu v jednotlivých ročníkoch a tematických celkoch. Poznatky sa rozvíjajú na základe princípu od vonkajších k vnútorným štruktúram vo vzájomných vzťahoch a súvislostiach.

Ciele učebného predmetu

Ciele sú zamerané na poznávanie živej a neživej prírody ako celku, čo predstavuje:

1. Poznať a chápať život v prírodných celkoch a život organizmov v nich žijúcich.
2. Poznať väzby organizmov na životné prostredie v prejavoch života a vzájomných vzťahoch ako súčastiach celku.
3. Chápať základné súvislosti a vzťahy prírodných objektov ako výsledok vzájomného pôsobenia prírodných procesov a javov.
4. Chápať základné biologické procesy vo väzbe na živé a neživé zložky prírody.
5. Viest' k schopnosti triediť informácie a osvojené poznatky a využívať ich v praktickom živote.

Kompetencie v oblasti prírodných vied:

- Poznávať živé organizmy a ich význam v prírode a pre život človeka. Chápať lesný, vodný, trávny, poľný ekosystém a ľudské obydľia ako životný priestor organizmov, poznať typických predstaviteľov podľa vonkajších znakov, životných prejavov a potravinových vzťahov, zásady prevencie a spôsob ochrany pred škodlivými druhmi.
- Poznať základnú stavbu, funkcie a životné prejavy rastlinných a živočíšnych buniek, jednobunkových a mnohobunkových organizmov.
- Porozumieť vzťahu neživej a živej prírody a významu jej poznávania. Poznať základné podmienky života, faktory prostredia a vzťahy organizmov, následky vplyvu človeka na biosféru a možnosti ich odstránenia.

Učebné osnovy predmetu

- Poznať hlavné znaky základných životných procesov baktérií, rastlín, húb a živočíchov, podstatu a význam dedičnosti v prírode a pre človeka.
- Poznať zložky životného prostredia, ich vzájomný vzťah, význam pre podmienky života organizmov a človeka a faktory vplývajúce na kvalitu životného prostredia, zdravie a spôsob života človeka a organizmov, základné hľadiská ochrany životného prostredia a prírody.

Stanovené ciele sa dosahujú rozvíjaním ďalších **kľúčových kompetencií** žiakov:

- *V oblasti komunikačných schopností:*
 - identifikovať a správne používať základné pojmy, objektívne opísať, vysvetliť alebo zdôvodniť základné znaky biologických objektov a procesov, podstatu procesov a vzťahov, vecne správne sa vyjadrovať verbálne, písomne a graficky k danej učebnej téme, vedieť využiť informačné a komunikačné zdroje, vyhľadávať, triediť a spracovávať informácie a dáta z rôznych zdrojov, zrozumiteľne prezentovať svoje poznatky, skúsenosti a zručnosti, vedieť spracovať jednoduchú správu z pozorovania na základe danej štruktúry, vedieť spracovať a prezentovať jednoduchý projekt so zameraním na ciele, metódy, výsledky a ich využitie.
- *V oblasti identifikácie problémov, navrhovania riešenia a schopnosti ich riešiť:*
 - riešiť úlohy zamerané na rozvoj porozumenia a aplikácie, navrhovať rôzne riešenia úloh, postupov a prístupov, rozvíjať schopnosti a zručnosti pri riešení praktických úloh, spracovávaní jednoduchých správ z pozorovaní a jednoduchých školských projektov, využívať tvorivosť a nápaditosť, samostatne tvoriť závery na základe zistení, skúmaní alebo riešení úloh, predpokladať a určiť príčinné súvislosti, pozorovať, experimentovať a odhadovať.
- *V oblasti sociálnych kompetencií:*
 - vyjadrovať svoje názory, postoje a skúsenosti, pracovať vo dvojiciach alebo v skupinách, vzájomne radiť a pomáhať, prezentovať a zhodnotiť výsledky svojej alebo skupinovej činnosti, hodnotiť vlastné výkony a pokroky v učení.
- *V oblasti získavania, osvojovania a rozvíjania manuálnych zručností:*
 - používať správne postupy a techniky pri praktických činnostiach, dodržiavať pravidlá bezpečnosti a ochrany zdravia, využívať učebné, kompenzačné a iné pomôcky, rozvíjať zručnosti pri práci s prírodninami a pri terénnych pozorovaniach, aplikovať teoretické poznatky a skúsenosti v praktických podmienkach.

9. Ročník

1. Charakteristika predmetu

Obsah učiva v 9. ročníku je orientovaný na základné životné procesy z hľadiska funkčných častí tela organizmov, poznatky o podstate života z hľadiska bunkovej štruktúry a dedičnosti. Záver tvorí problematika životného prostredia, ktorá smeruje k pochopeniu základných vzájomných vzťahov, vzťahov k prostrediu s vyústením do poznania vzťahov človeka k prírode a jej ochrane.

2. Ciele učebného predmetu

Ciele sú zamerané na poznávanie živej a neživej prírody ako celku, čo predstavuje:

1. Poznať a chápať život v prírodných celkoch a život organizmov v nich žijúcich.
2. Poznať väzby organizmov na životné prostredie v prejavoch života a vzájomných vzťahoch

ako súčastí celku.

3. Chápať základné súvislosti a vzťahy prírodných objektov, ako výsledok vzájomného pôsobenia prírodných procesov a javov.

4. Chápať základné biologické procesy vo väzbe na živé a neživé zložky prírody.

5. Viest' k schopnosti triediť informácie a osvojené poznatky a využívať v praktickom živote.

3. Výchovné a vzdelávacie stratégie

Výchovné a vzdelávacie stratégie predmetu vychádzajú z potreby viesť žiakov k pozitívnemu rozvíjaniu osobných schopností

- sebarealizácia, sebauvedomovanie svojich schopností, predností a nedostatkov
- rozvíjanie kreativity

Učiteľ má poskytnúť encyklopédie, internet, odborné časopisy, aby mali možnosť získavať poznatky z rôznych informačných zdrojov. Nechať pracovať žiakov v skupinách.

4. Obsah vzdelávania vyučovacieho predmetu

TEMATICKÝ CELOK	TÉMA OBSAHOVÝ ŠTANDARD	VZDELÁVACÍ VÝSTUP VÝKONOVÝ ŠTANDARD	STRATÉGIA VYUČOVANIA – METÓDY A FORMY PRÁCE
Základné životné procesy organizmov	Životné procesy organizmov. Výživa, dýchanie, vylučovanie, rozmnožovanie, rast a vývin, dráždivosť a citlivosť, pohyb a ich význam pre život.	Poznať základné životné procesy organizmov. Chápať význam jednotlivých životných procesov pre život organizmov. Porovnať spoločné a odlišné znaky životných procesov rastlín a živočíchov.	Klasické hodiny, motivačné metódy- motivačná demonštrácia, expozičné metódy- manipulácia s rastlinami a atlasmi, fixačné metódy- ústne opakovanie učiva žiakom, praktické cvičenie - pozorovanie plesne lupou a mikroskopom a poznávanie regionálnych živočíchov, expozičné metódy- manipulácia s encyklopédiami živočíchov, práca vo dvojiciach, praktické cvičenie- pozorovanie mikroskopických preparátov hmyzu, fixačné metódy opakovanie učiva žiakmi- metóda otázok a odpovedí, opakovací rozhovor, písomná kontrolná práca po tematickom celku, koncoročné opakovanie učiva, písomná kontrolná práca po tematickom celku

Učebné osnovy predmetu

	Životné procesy baktérií, rastlín a húb. Výživa a dýchanie baktérií a húb.	Poznať výživu a prijímanie živín baktérií (rozkladných, kvasných, mliečnych, hľúzkových, parazitických). Rozlíšiť výživu saprofytickej a parazitickej huby.	
	Výživa a dýchanie rastlín. Proces a význam fotosyntézy rastlín. Autotrofná výživa rastlín. Proces a význam dýchania rastlín pre organizmy a človeka.	Poznať podstatu výživy rastlín. Opísať podľa schémy podstatu procesu fotosyntézy. Zdôvodniť autotrofnú výživu rastlín. Poznať podstatu dýchania rastlín. Vymenovať látky, ktoré pri dýchaní prijíma a vylučuje rastlina, živočích, človek. Poznať význam fotosyntézy a dýchania pre rastliny, živočíchy a človeka.	
	Rozmnožovanie baktérií a húb. Rozmnožovanie delením, pučaním a výtrusmi.	Poznať spoločné a odlišné znaky rozmnožovania baktérií a húb. Rozlíšiť na príkladoch rozmnožovanie delením, pučaním a výtrusmi.	
	Rozmnožovanie rastlín. Nepohlavné a pohlavné rozmnožovanie rastlín. Opelenie a oplodnenie. Vznik plodu a semena.	Poznať podstatu nepohlavného a pohlavného rozmnožovania rastlín. Uviesť príklady rozmnožovania poplazi, hľuzami, odrezkami, podzemkom a cibulou. Poznať význam pohlavných buniek rastlín. Chápať podstatu oplodnenia vajíčka rastlín. Rozlíšiť uloženie pohlavných buniek a semien ihličnatých drevín, listnatých drevín a bylín.	
	Dráždivosť, citlivosť a pohyb rastlín. Pôsobenie fyzikálnych, chemických, biologických faktorov. Reakcie rastlín na svetlo, teplo, vodu, chemické látky, žiarenie, dotyk, gravitáciu.	Chápať súvislosť dráždivosti a pohybu. Poznať aspoň jeden faktor dráždivosti rastlín. Uviesť príklad pohybu častí rastlinných tel spôsobeného svetlom, vodou, teplom, gravitáciou, chemickými látkami, dotykom a žiarením.	
	Život rastlín. Klíčenie semena, rast a vývin rastliny.	Charakterizovať proces klíčenia. Vymenovať podmienky klíčenia semien. Porovnať podmienky klíčenia	

Učebné osnovy predmetu

	Život rastlín počas roka, dĺžka života rastlín.	a rastu rastliny. Poznať podľa ročného životného cyklu jednoročnú, dvojročnú a trvácú rastlinu. Porovnať na príklade vývin jednoklíčnolistovej a dvojklíčnolistovej rastliny.	
	Životné procesy živočíchov Heterotrofná výživa živočíchov. Príjem živín živočíchmi a ich význam. Osobitosti výživy bezstavovcov a stavovcov.	Poznať význam živín pre živočíchy. Zdôvodniť heterotrofnú výživu živočíchov. Porovnať časti tráviacej rúry bezstavovcov a stavovcov, v ktorých prebieha trávenie a vstrebávanie. Poznať bezstavovca s mimotelovým trávením. Poznať význam zubov, jazyka a slinných žliaz pri spracovaní potravy. Zdôvodniť súvislosť stavby chrupu cicavcov s prijímanou potravou. Porovnať stavbu tráviacej sústavy mäsožravcov a bylinožravcov.	
	Dýchanie živočíchov. Význam dýchania živočíchov. Osobitosti dýchania bezstavovcov a stavovcov.	Charakterizovať proces dýchania. Rozlíšiť vnútorné a vonkajšie dýchanie. Preukázať na príklade dýchanie povrchom tela. Poznať osobitosti dýchania vodných a suchozemských bezstavovcov. Poznať princíp dýchania stavovcov žiabrami, kožné dýchanie obojživelníkov. Zdôvodniť význam vzdušných vakov vtákov. Poznať princíp vonkajšieho a vnútorného dýchania cicavcov.	
	Vylučovanie živočíchov. Význam a osobitosti vylučovania bezstavovcov a stavovcov.	Poznať význam vylučovania. Uviesť príklad bezstavovca s vyvinutou vylučovacou sústavou. Vymenovať odpadové látky v organizme stavovcov. Poznať sústavy orgánov stavovcov, ktorými sa vylučujú odpadové látky. Zdôvodniť význam močovej sústavy stavovcov.	
	Obeh telových tekutín živočíchov. Význam a osobitosti obehu tekutín bezstavovcov a stavovcov.	Poznať význam obehu telových tekutín. Poznať obeh telových tekutín v otvorenej a zatvorenej obehovej sústave bezstavovcov. Poznať význam krvi stavovcov. Chápať princíp obehu krvi v zatvorenej obehovej sústave stavovcov. Uviesť funkciu ciev a srdca	

Učebné osnovy predmetu

		stavovcov. Vysvetliť súvislosť obehu krvi stavovcov so stálou telesnou teplotou.	
	Regulácia tela živočíchov. Význam a osobitosti regulácie tela a zmyslového vnímania bezstavovcov a stavovcov.	Poznať význam regulovania organizmu živočíchov. Rozlíšiť význam hormonálnej a nervovej regulácie. Rozlíšiť typy nervovej sústavy bezstavovcov. Poznať súvislosť dráždivosti a nervového riadenia. Poznať súvislosť prijímania informácií zmyslovými receptormi s nervovou sústavou. Porovnať zmyslové vnímanie zástupcu bezstavovca a stavovca. Poznať regulačný význam nervovej sústavy stavovcov. Opísať princíp prenosu informácií stavovcov. Uviesť príklad cicavca s dobre vyvinutými zmyslovými orgánmi potrebnými na lov koristi. Rozlíšiť aspoň dva nepodmienené a dva podmienené reflexy, významné pre život stavovcov.	
	Pohyb živočíchov. Význam a osobitosti pohybu bezstavovcov a stavovcov.	Poznať význam pohybu živočíchov. Poznať a zdôvodniť odlišnosti pohybového systému aspoň dvoch zástupcov bezstavovcov. Uviesť príklad spôsobu pohybu jedného bezstavovca. Poznať a zdôvodniť prispôbenie pohybu zástupcov stavovcov životnému prostrediu a spôsobu života.	
	Rozmnožovanie a vývin živočíchov. Osobitosti rozmnožovania a vývinu bezstavovcov a stavovcov.	Charakterizovať proces rozmnožovania. Poznať podstatu oplodnenia vajíčka. Odlíšiť na príklade pohlavné a nepohlavné rozmnožovanie. Poznať rozmnožovanie obojpohlavného živočícha. Porovnať priamy a nepriamy vývin jedinca. Rozlíšiť na ukážke (schéme) úplnú a neúplnú premenu hmyzu. Odlíšiť vonkajšie a vnútorné oplodnenie stavovcov. Opísať nepriamy vývin obojživelníkov. Rozlíšiť starostlivosť vtákov o mláďatá na príklade kŕmivého a nekŕmivého vtáka. Poznať vývin a spôsob výživy mláďat cicavcov.	

Učebné osnovy predmetu

Organizácia živej hmoty organizmov	Bunka a jej štruktúra. Štruktúra a funkcie rastlinnej a živočíšnej bunky.	Poznať význam bunky pre organizmy. Poznať stavbu a funkciu jednotlivých častí bunky. Odlíšiť živé a neživé súčasti bunky. Porovnať znaky a funkcie rastlinnej a živočíšnej bunky. Zdôvodniť odlišnosť stavby rastlinnej a živočíšnej bunky. Pomenovať časti bunky, ktoré zabezpečujú dýchanie, fotosyntézu a tvorbu bielkovín.	Klasické hodiny, expozičné metódy- manipulácia s predmetmi- praktické cvičenie- pozorovanie buniek cibule, pozorovanie a rozlišovanie vyživovacích a rozmnožovacích orgánov rastliny, pozorovanie črievičky v sennom náleve, pozorovanie a rozlišovanie plodov, fixačné metódy- ústne opakovanie učiva žiakom, domáca úloha- kresliť stavby tiel, kontrolná práca po tematickom celku
	Život bunky. Základné životné procesy v bunke – príjem a výdaj látok, fotosyntéza a dýchanie, dráždivosť a citlivosť, pohyb, rozmnožovanie. Bunka ako celok.	Poznať význam príjmu a výdaja látok, fotosyntézy a dýchania ako procesov premeny látok v bunke. Rozlíšiť aktívny a pasívny pohyb bunky. Poznať súvislosť rozmnožovania bunky s prenosom dedičných informácií. Opísať na schéme rozmnožovanie bunky delením.	
Dedičnosť a premenlivosť organizmov	Dedičnosť a jej podstata. Jednotka genetickej informácie.	Opísať prejavy dedičnosti organizmov. Pomenovať časť bunky, v ktorej sú uložené dedičné informácie. Vysvetliť význam nukleových kyselín pri prenose genetickej informácie. Poznať uloženie genetickej informácie v bunke. Opísať stavbu chromozómu.	Klasické hodiny, motivačné metódy- motivačná demonštrácia, fixačné metódy- ústne opakovanie učiva žiakmi
	Prenos genetických informácií, podstata a princíp prenosu.	Poznať význam zníženia počtu chromozómov pri vzniku pohlavných buniek. Chápať príčinu tvorby kópií nukleovej kyseliny pred delením jadra bunky. Poznať význam vzťahu alela, gén a znak. Opísať podľa schémy kríženia vznik určitého znaku nového jedinca.	
	Význam dedičnosti. Premennosť a rozmanitosť organizmov, druhové vlastnosti, vlastnosti jedinca.	Poznať význam premenlivosti. Odlíšiť nededičnú a dedičnú premenlivosť. Uviesť príklad premenlivosti orga-nizmov. Opísať podstatu šľachtenia. Uviesť príklad odrody rastliny alebo plemena živočícha. Uviesť príklad vplyvu dedičnej choroby na život človeka.	
Životné prostredie	Životné prostredie.	Charakterizovať životné prostredie človeka. Uviesť	Klasické hodiny, motivačné metódy- motivačná demonštrácia,

Učebné osnovy predmetu

organizmov a človeka	Zložky životného prostredia, vzájomné vzťahy a ich význam.	príklad prírodnej, umelej, sociálnej zložky prostredia. Poznať význam pracovného, obytného a rekreačného životného prostredia človeka. Vysvetliť rozdiel medzi vednými odbormi ekológia a environmentalistika.	expozičné metódy- manipulácia s rastlinami a atlasmi, fixačné metódy- ústne opakovanie učiva žiakom
	Faktory ovplyvňujúce životné prostredie a podmienky života. Vplyv na zdravie, život organizmov a ľudí.	Uviesť príklad vplyvu znečistenej vody, pôdy, ovzdušia na život organizmov a človeka. Poznať príčiny znečisťovania vody, pôdy, ovzdušia. Uviesť príklad nepriaznivého vplyvu priemyselnej výroby a dopravy na životné prostredie. Poznať možnosti alternatívnych zdrojov energie.	
	Starostlivosť o prírodné prostredie a životné prostredie človeka. Ochrana prírody. Chránené rastliny, živočíchy, územia a ich význam.	Rozlíšiť všeobecnú ochranu prírody a osobitnú ochranu prírody a krajiny. Poznať a pomenovať na ukážke aspoň tri druhy chránených rastlín, chráneného obojživelníka, plaza, vtáka a cicavca. Poznať aspoň tri kategórie chránených území. Uviesť príklad národného parku, chránenej krajinej oblasti a prírodnej rezervácie.	
Praktické aktivity	Rozlíšenie typických znakov húb a rastlín podľa životných procesov. Pozorovanie rozmnožovacích orgánov výtrusných a semenných rastlín. Rozlíšenie živočíchov podľa typických znakov a funkcií sústav orgánov. Pozorovanie a odlíšenie bunkovej stavby tiel organizmov. Porovnanie vonkajšej a vnútornej stavby tiel rastlín a živočíchov.	Pozorovať a pomenovať typické znaky rastliny a huby, podmienky rastu rastliny ,pomenovať orgány rastliny a ich význam opísať stavbu jedlej a jedovatej huby ,význam húb, pomenovať stavbu tela, spôsob života rastlín a živočíchov, rozlíšiť živočíchy podľa typických znakov, pozorovať a odlíšiť bunkovú stavbu tiel organizmov, porovnať vonkajšiu a vnútornú stavbu tiel rastlín a živočíchov.	samostatná a skupinová práca žiakov na aktivitách
Samostatné krátkodobé a	Zložky životného	Pozorovať životné prostredie okolia.	samostatná práca žiakov na

Učebné osnovy predmetu

dlhodobé pozorovania a aktivity žiakov	prostredia našej triedy (školy, bydliska).		aktivitách
Projekt	Návrh optimálneho životného prostredia našej triedy (školy, bydliska). Ako zlepšiť životné prostredie našej triedy (vybraného priestoru školy a pod.).	Zbierať informácie a vytvoriť projekt.	samostatná práca žiakov na projekte

Učebné zdroje

Učebnice biológie 9.ročník,preparáty,atlasy,encyklopédie, plagáty, modely časti kvetu, modely húb, herbár, mikroskop, lupa, mikroskopické preparáty, modely plodov.

HODNOTENIE:

Hodnotenie žiakov podľa klasifikačného poriadku na základe ústnych odpovedí, známok z kontrolných prác, známok z praktických aktivít, z projektov a na základe aktivity žiakov na hodinách.

Slovné hodnotenie zohľadňuje kognitívne schopnosti žiakov, ich postoje k školskej práci, individuálne i sociálne správanie, celkovú aktivitu. Pomáha pri vytváraní sebahodnotenia žiaka. Slovné hodnotenie poskytuje priestor na hodnotenie iných žiakov ako aj seba samého. Kombinujú sa obidva spôsoby hodnotenia.

Človek a spoločnosť

Učebné osnovy

všeobecno-vzdelávacieho predmetu

Názov predmetu	Dejepis
Časový rozsah výučby	deviaty – 3 hodiny týždenne / 99 hodín ročne

Učebné osnovy predmetu

Ročník	deviaty
Škola (názov, adresa)	ZŠ s MŠ Sedlice, 082 43 Sedlice
Názov ŠkVP	Škola pre každého
Kód a názov ŠVP	ŠVP pre 2. stupeň v Slovenskej republike
Stupeň vzdelania	nižšie sekundárne vzdelávanie
Dĺžka štúdia	5 rokov
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk

Charakteristika predmetu

Dejepis spolu s humánnou zložkou zemepisu a občianskou výchovou tvorí vzdelávaciu oblasť spoločenskovedných predmetov. Je v nej však samostatným predmetom a spolu s nimi v integratívnych vzťahoch predstavuje jeden z významných prostriedkov procesu humanizácie žiakov. V jeho priebehu si žiaci postupne osvojujú kultúru spoločenskej komunikácie a demokratické spôsoby svojho konania na základe oboznamovania sa s vývojom ľudskej spoločnosti najmä z hľadiska aspektu konajúcich osôb, či skupín ľudí a tiež prostredníctvom pohľadov na dôležité formy života spoločnosti v jednotlivých historických obdobiach.

Hlavnou funkciou dejepisu je kultivovanie historického vedomia žiaka ako celistvej osobnosti a uchovanie kontinuity historickej pamäti v zmysle odovzdávania historickej skúsenosti či už z miestnej, regionálnej, celoslovenskej, európskej alebo svetovej perspektívy. Súčasťou jej odovzdávania je predovšetkým postupné poznávanie takých historických udalostí, dejov, javov a procesov v priestore a čase, ktoré zásadným spôsobom ovplyvnili vývoj slovenskej spoločnosti a premietli sa do obrazu našej prítomnosti. Pričom kladie dôraz na dejiny 19. a 20. storočia, v ktorých môžeme nájsť z väčšej časti korene súčasných spoločenských javov i problémov.

Takto vedie žiakov k úcte k vlastnému národu, k rozvíjaniu vlastenectva ako súčasť kultivovania ich historického vedomia, v ktorom rezonuje i úcta k iným národom a etnikám, rovnako tak rešpektovanie kultúrnych a iných odlišností, ľudí, rôznych diverzifikovaných skupín a spoločenstiev. Prispieva tak k rozvíjaniu hodnotovej škály demokratickej spoločnosti. Rovnako dôležitosť pripisuje aj demokratickým hodnotám európskej civilizácie.

Ciele vyučovacieho predmetu

Za základnú cieľovú kategóriu výučby dejepisu považujeme tvorbu študijných predmetových, medzipredmetových kompetencií – spôsobilostí, schopností využívať kvalitu získaných znalostí v rôznych poznávacích i praktických situáciách, ktoré umožnia žiakom, aby nepristupovali k histórii len ako k uzavretej minulosti, ale aj k rozvíjaniu celej škály kompetencií (spôsobilostí) klásť si v aktívnej činnosti kognitívne rôznorodé otázky, pomocou ktorých sa cez prizmu prítomnosti pýtajú na minulosť a vytvárajú si tak postupne vlastný názor.

Významným prostriedkom k tomu je súbor primeraných školských historických prameňov (aj exemplárne mnohostranných), ktorý sa považuje za integrálnu súčasť didaktického systému výučby dejepisu i dejepisných učebníc na základných školách.

Učebné osnovy predmetu

Závažným predpokladom rozvíjania a uplatňovania uvedených cieľových kategórií je prekonávať transmisívnu výučbu dejepisu, ktorej podstatou je odovzdávanie poznatkov v hotovej podobe prevažne explikačnými (vysvetľujúcimi) metódami a prostredníctvom frontálnej výučby, a v širšej miere aplikovať prístupy, ktoré kladú dôraz na aktívne učenie, na proces hľadania, objavovania a konštruovania (vytvárania) poznatkov na základe vlastnej činnosti a skúsenosti v interakcii s učiteľom a spolužiakmi v kooperatívnom učení.

Napĺňanie cieľov jednotlivých vzdelávacích oblastí vyučovacieho predmetu sa realizuje prostredníctvom rozvíjania kľúčových kompetencií žiakov. Kľúčové kompetencie majú procesuálny charakter. Žiaci si ich osvojujú na vekuprímeranej úrovni prostredníctvom obsahu, metód vzdelávania a činností.

V súlade so Spoločným európskym rámcom kľúčových kompetencií ako základným orientačným nástrojom pre vymedzenie kľúčových kompetencií ŠVP vymedzil nasledovné kľúčové kompetencie:

- ✚ Kompetencia (spôsobilosť) k celoživotnému učeniu sa
- ✚ Sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti)
- ✚ Kompetencie (spôsobilosti) uplatňovať matematické myslenie a poznávanie v oblasti vedy a techniky
- ✚ Kompetencie (spôsobilosti) v oblasti informačných a komunikačných technológií
- ✚ Kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy
- ✚ Kompetencie (spôsobilosti) občianske
- ✚ Kompetencie (spôsobilosti) sociálne a personálne
- ✚ Kompetencie (spôsobilosti) pracovné
- ✚ Kompetencie (spôsobilosti) smerujúce k iniciatívnosti a podnikavosti
- ✚ Kompetencie (spôsobilosti) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

Základné predmetové kompetencie (spôsobilosti)

Žiaci si kladú otázky:

- použijú ich na osvojovanie daných významov, ktoré súvisia s riešením základných operácií:

- **s historickým časom**
 - zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti chronologicky
 - zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti synchronne
 - rozpoznať postupne nerovnomernosť historického vývoja
 - využívať medzníky ako prostriedok orientácie v minulosti
- **s historickým priestorom**
 - rozlišovať miestny, regionálny, národný, globálny historický priestor
 - zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti priestorovo
 - rozpoznať podmienenosť medzi historickým priestorom a spôsobom života a obživy človeka, spoločnosti
- **s historickými faktami, udalosťami, javmi a procesmi a ich hodnotiacim posudzovaním**
 - vymedziť jednotlivú historickú udalosť, jav, proces, osobnosť
 - popísať jednotlivé historické udalosti, javy, procesy, osobnosti na základe určujúcich znakov
 - rekonštruovať konanie a postoje ľudí v minulosti
 - skúmať konanie ľudí v daných podmienkach a vysvetľovať ho
 - určiť príčiny jednotlivých historických udalostí, javov, procesov

Učebné osnovy predmetu

- vymedziť dôsledky jednotlivých historických udalostí, javov, procesov
- rozpoznať charakteristické znaky jednotlivých historických období
- rozpoznať základné faktory, ktoré ovplyvňovali historický vývoj

-aplikujú ich v nových situáciách, v „skúmateľských“ postojoch a pracovných postupoch pri vyšetrovaní, pátraní v školských historických písomných, obrazových, grafických a hmotných prameňoch - stopách po minulosti

- pri vymedzovaní predmetu skúmania
Žiaci vymedzia, čo môžu skúmať pri priamom pozorovaní pästného klinu.
- pri vytvorení plánu skúmania
Žiaci zostavia plán skúmania pästného klinu.
- pri komunikácii v tíme o výsledkoch skúmania
Žiaci v pracovnom tíme zhrnú výsledky svojho skúmania pästného klinu ako najstaršieho pracovného nástroja

- pri vytvorení záznamu zo skúmania
Žiaci v pracovnom tíme urobia záznam o skúmaní pästného klinu

- **pri vyhľadávaní relevantných informácií**

- z rôznych zdrojov – textov verbálnych, obrazových, grafických, i z textov kombinovaných
- z učebníc, cvičebníc, pracovných zošitov, slovníka cudzích slov, atlasov, novín, časopisov, webových stránok
- z populárnovedeckej literatúry a historickej beletrie

- **pri využívaní týchto informácií a verifikovaní ich hodnoty**

- vyberaní informácií
- organizovaní informácií
- porovnávaní informácií
- rozlišovaní informácií
- zaraďovaní informácií.
- kritickom zhodnotení rôznych zdrojov informácií

- **pri štruktúrovaní výsledkov, výstupov a potvrdení vybraného postupu**

zoradení výsledkov

- rozpoznaní podstatného od nepodstatného
- integrovaní výsledkov do chronologického a historického rámca
- vyhodnocovaní správnosti postupu
- tvorbe súboru vlastných prác

Uvedený komplex študijných (predmetových) kompetencií (spôsobilostí) sa spresňuje, konkretizuje v učebných požiadavkách v jednotlivých tematických celkoch učebného obsahu v podobe systematizovaného výkonového štandardu.

Štruktúra predmetu : 9. ročník

Počet hodín ročne	99 hodín
1. TC – Európa v medzivojnovom období	
2. TC – Česko-Slovensko v medzivojnovom období	
3. TC – Druhá svetová vojna	
4. TC – Slovenská republika (1939 – 1945)	
5. TC – Povojnový svet	
6. TC – Československo za železnou oponou	
7. TC – Slovenská republika 1993	
8. TC – Súčasný svet	
Úvodná hodina, opakovanie, vyhodnotenie	

Tematický celok/počet hodín	Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Kompetencie
I. TC : Európa v medzivojnovom období	Nové štáty na mape Európy Ako sa Lenin dostal k moci Mussolini a jeho čiernoodenci	Mierový program Wilson Nové štáty Rozpad R-U Lenin, Stalin Parlamentná demokracia, diktatúra, komunizmus Mussolini Fašizmus, fašisti agresia	Žiaci sú schopní : uviesť zmeny, ktoré nastali v Európe ako dôsledok povojnovej krízy, ukázať na historickej mape nové štáty, ktoré vznikli v Európe, opísať situáciu v Rusku v roku 1917, rozlíšiť demokraciu od diktatúry, charakterizovať stalinistickú diktatúru, vysvetliť príčiny vzniku fašizmu v Taliansku, vysvetliť príčiny vzniku	pochopiť a pracovať s historickým časom, priestorom, faktami a javmi, využívať medzníky ako prostriedok orientácie v minulosti rozpoznať osobnosti a základné faktory, ktoré ovplyvňovali historický vývoj

Učebné osnovy predmetu

II. TC : Česko-Slovensko v medzivojnovom	Hitler proti Európe	Koniec demokracie	nacizmu v Nemecku,	
		Rím	uviesť dôvody diktatúr,	skúmať konanie ľudí v daných podmienkach a vysvetľovať ho
		Hitler	opísať vplyv vedy a techniky na zvyšovanie životnej úrovne	
		Propaganda		
		NSDAP		
		Diktatúra		spostredkovať informácie vhodným spôsobom, vyjadriť alebo sformulovať svoj názor
		nacizmus		
		Rasové zákony		
		Otvorená agresia		
		Tajná polícia		
	Koncentračné tábory		zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti priestorovo	
	Míľniky vedy a techniky	Teória relativity	Žiaci sú schopní :	
		Veda a technika	analyzovať postavenie Slovákov v ČSR,	
	„Zlaté dvadsiate roky“	Každodennosť	identifikovať národnostné menšiny v ČSR,	
		Zmena životného štýlu, vzhladu miest, kultúry bývania,	zhodnotiť úlohu osobností : Masaryk, Štefánik, Hlinka, Hodža,	rozpoznať postupne nerovnomernosť historického vývoja, popísať jednotlivé udalosti
		Voľný čas		
	Slovensko vstupuje do česko-slovenského štátu	Nástupnícky štát	prezentovať významné slovenské osobnosti napísaním krátkej práce alebo urobiť prezentáciu v power pointe,	
		Republika		využívať medzníky ako prostriedok orientácie v minulosti
		Česi, Slováci		
		Centralizmus	zdôvodniť vplyv kultúry, spolkov, škôl na každodenný život,	
Malá dohoda				
Ústava		analyzovať historické pramene,	chronologicky a synchrónne zoraďovať historické udalosti, javy	
Ministerstvo s plnou mocou pre správu Slovenska		rozpoznať zmeny, ktoré nastali po vzniku ČSR		

Učebné osnovy predmetu

	Bratislava – metropola Slovenska	T.G. Masaryk	a ich vplyv na každodenný život,	a procesy
		Vavro Šrobár	charakterizovať politický systém ČSR, vznik strán a ich vplyv na politickú scénu,	rozvíjať vlastnú aktivitu, samostatnosť
		Prešporok		
		Korunovačné mesto	zhodnotiť hospodársky rozmach ČSR,	vymedziť historickú osobnosť
	Slovensko hľadá svoju cestu	Hlavné mesto Uhorska	porovnať Slovensko a Česko,	Žiak je schopný rozpoznať postupne nerovnomernosť historického vývoja, popísať jednotlivé udalosti
		metropola	opísať hospodárske a politické postavenie Slovenska v ČSR,	
		Autonómia	vysvetliť úsilie slovenských strán o autonómiu v rámci ČSR	
		Slovenská národná strana		
	Zápas o každodenný chlieb	Sociálno-demokratická strana		
		Slovenská ľudová strana		
		Komunistická strana		
		A. Hlinka. Hodža		
	Nepoznaná sloboda	Hospodárska kríza		
		Hladové doliny		
		Exekúcie		
		Vyst'ahovalectvo		
	Škola – základ života	Parlamentná demokracia	Žiaci sú schopní :	
		Ústava	uviesť príčiny vypuknutia 2. svetovej vojny,	využívať medzníky ako prostriedok orientácie v minulosti
		Spolky	pochopiť význam vzniku protihitlerovskej koalície,	chronologicky a synchrónne zoraďovať historické udalosti, javy a procesy
		Obnovenie a budovanie slovenských škôl	rozpoznať nebezpečenstvo ideológií, ktoré hlásajú	
		Univerzita Komenského		

Učebné osnovy predmetu

III. tematický celok : Druhá svetová vojna	Spoluobčania či protivníci	Vysoká škola technická	rasovú neznášanlivosť,	rozvíjať vlastnú aktivitu, samostatnosť
		Mnohonárodnostný štát	opísať príčiny a priebeh 2. svetovej vojny,	
		Národnostné menšiny	ukázať na historickej mape najväčšie bitky,	
	Kultúrny rozlet Slovenska	Kultúra	v chronologickom poradí zoradiť štáty napadnuté Nemeckom,	vymedziť historickú osobnosť
		Umenie, veda, rozhlas	opísať protifašistický odboj a život v čase vojny,	
	Európa – obeť diktátorov	Anšlus	zhodnotiť holokaust,	skúmať konanie ľudí v danom období a vysvetliť ho
		Pakt o neútočení		
		1. september 1939	Žiaci sú schopní :	
		agresor	uviesť príčiny, ktoré viedli k okliešteniu a zániku ČSR,	pochopiť a pracovať s udalosťami chronologicky, synchrónne, priestorovo, dokáže rozlíšiť historický priestor
	Život v okupovanej Európe	Satelit	opísať mníchovskú dohodu,	
		Koncentračné tábory	opísať vyhlásenie autonómie Slovenska,	
	Holokaust		analyzovať viedenskú arbitráž,	
		Koncentračný tábor		
		Šoa	kriticky zhodnotiť postoj západných mocností voči ČSR,	skúmať konanie ľudí v daných podmienkach a vysvetľovať ho
		Osvienčim		
		Židia	uviesť príčiny vzniku SR (1939-1945),	
	Veľmoci proti Hitlerovi	Európa, ZSSR	rozlíšiť autoritatívny režim od demokracie,	
		Tichomorie		určiť príčiny a dôsledky jednotlivých historických udalostí, javov a procesov
		Protihitlerovská koalícia	kriticky zhodnotiť postoj Nemecka voči SR,	
	Konečne mier	Protifašistický odboj	analyzovať dôsledky židovského kódexu,	
		2. front	dokumentovať význam Slovenského národného	skúmať konanie ľudí
		Kapitulácia Nemecka		

Učebné osnovy predmetu

IV. tematický celok : Slovenská republika (1939-1945)		Konferencie	povstania,	v daných podmienkach a vysvetľovať ho
		Hirošima, Nagasaki	charakterizovať SR,	
		Porážka Japonska	analyzovať politický systém SR,	
	Mračná nad Československom		analyzovať hospodárstvo SR,	využívať medzníky ako prostriedok orientácie v minulosti
		M. Hodža	zhodnotiť dôsledky holokaustu,	
		Mníchovská dohoda	opísať domáci odboj,	
	Od autonómie k samostatnosti	Územné straty	uviesť význam SNP,	rozpoznať medzníky ako prostriedok orientácie v minulosti
		Sudety	napísať krátku úvahu o každodennom živote obyvateľstva v Slovenskej republike	
		Viedenská arbitráž		
		HSEŠ		
	Vznik nového štátu	Jozef Tiso	Žiaci sú schopní : opísať dôsledky 2. svetovej vojny,	rozpoznať základné faktory, ktoré ovplyvňovali historický vývoj
		Autonómia		
		Autoritatívny režim		
		Hlinkove gardy		
	Slovenská republika na mape Európy	Slovenská republika	uviesť príčiny vzniku dvoch mocenských blokov	rozpoznať základné faktory, ktoré ovplyvňovali historický vývoj
		14. marec 1939		
		Karol Sidor	dokumentovať proces sovietyzácie strednej a východnej Európy,	
	Aká bola Slovenská republika?	Prezident		rozpoznať základné faktory, ktoré ovplyvňovali historický vývoj
		9-členná vláda		
		Spojenec nemeckej ríše	charakterizovať studenú vojnu,	
		Okupácia	opísať spoluprácu západoeurópskych krajín a politikov, ktorí stáli na začiatku integrácie Európy,	rozpoznať podstatné od nepodstatného
	Život v Slovenskej	Deravá totalita		
		Židovský kódex		
		Deportácie		

Učebné osnovy predmetu

	republike		opísať prejavy odporu východoeurópskych štátov proti komunistickej diktatúre,	vedieť samostatne pracovať
	Slovenské národné povstanie	Vojnový stav Arizácia Hospodárstvo kultúra	vysvetliť hromadenie bohatstva v rukách jednotlivcov,	formulovať a prezentovať svoje postoje
	Rozdelenie Európy	Slováci v odboji Partizáni Slovenská národná rada Vianočná dohoda Ozbrojené povstanie Banská Bystrica	zaujať stanovisko k procesu dekolonizácie pochopiť nevšednosť nového druhu umenia,	rozpoznať základné faktory, ktoré ovplyvňovali historický vývoj
	Nové plány a spojenectvá	Železná opona Pomoc európskemu hospodárstvu Studená vojna Politické bloky Strach z atómovej vojny	pochopiť začiatok konca studenej vojny, postupné otepľovanie vzťahov medzi Východom a Západom, úlohu ZSSR a Gorbačova, opísať vplyv vedy a techniky na rozvoj životnej úrovne ľudí,	skúmať konanie ľudí v daných podmienkach a vysvetľovať ho vyhľadávať relevantné informácie
	Na východ od „železnej opony“	OSN Integrácia západoeurópskych krajín a politikov EHS, NATO Integrácia východoeurópskych štátov	Žiaci sú schopní : uviesť príčiny narastania vplyvu KSČ, zhodnotiť februárový prevrat,	vedieť vyjadriť záujem o niečo kriticky zhodnotiť rôzne druhy informácií vymedziť historickú udalosť, jej

Učebné osnovy predmetu

V. tematický celok : Povojnový svet	Koniec kolonializmu	RVHP, Varšavská zmluva Komunistická diktatúra Čiernobiely svet Bohatstvo a chudoba	analyzovať 50-te roky a procesy s buržoáznymi nacionalistami, vysvetliť znaky socializmu,	dôsledky skúmať konanie ľudí v daných podmienkach a vysvetľovať ho
	Rovnováha strachu	Dekolonizácia Nezávislosť	zhodnotiť industrializáciu a kolektivizáciu,	skúmať konanie ľudí v daných podmienkach a vysvetľovať ho
	Koniec nehybnosti	Protikomunistické povstania Pražská jar Ján Pavol II. Solidarita	dokumentovať narastanie krízy a jej vyvrcholenie v „socializme s ľudskou tvárou“,	
		Uvoľňovanie politického napätia Helsinská konferencia	charakterizovať rok 1968 a osobnosť Alexandra Dubčeka,	využívať medzníky ako prostriedok orientácie v minulosti
	Výslnie a tieň civilizácie	Dohody o kontrole zbrojenia Perestrojka, glasnosť / Gorbačov /	charakterizovať normalizáciu a osobnosť Gustáva Husáka,	rozpoznať medzníky ako prostriedok orientácie v minulosti
		Dobýjanie vesmíru / kozmický vek / Rozvoj elektroniky a informatiky	zdôvodniť príčiny nespokojnosti a prejavy odporu voči režimu, zdôvodniť podstatu Charty 77,	rozpoznať základné faktory, ktoré ovplyvňovali historický vývoj
	Umenie „salónov a ulíc“	Vedecký a technický pokrok	opísať disident	
		Abstrakcionizmus, pop-art, architektúra, film, hudba	Žiaci sú schopní :	
	Návrat Slovenska do		uviesť význam	

Učebné osnovy predmetu

VI. tematický celok : Československo za železnou oponou	obnovené republiky	Karpatsko-duklianska operácia Vláda Národného frontu Čechov a Slovákov Košický vládny program Obnova hospodárskeho a verejného života	sviečkovej manifestácie, vysvetliť pád železnej opony a „nežnú revolúciu“, vymenovať negatíva a pozitíva socializmu, vymenovať príčiny rozdelenia Českej a Slovenskej republiky, opísať vznik SR,	rozpoznať podstatné od nepodstatného vedieť samostatne pracovať formulovať a prezentovať svoje postoje
	Zápas o demokraciu	Februárový prevrat Totalitný režim	uviesť výhody a nevýhody vstupu Slovenska do NATO a EÚ, zhodnotiť prijatie eura	
	Sovietizácia Československa	Obete totality Odpor proti totalite Buržoázny nacionalizmus	Žiaci sú schopní : uviesť rozdiely v hospodárskom a politickom systéme súčasného sveta,	
	Dve tváre komunistickej totality	Menová reforma Industrializácia	uviesť výhody a nevýhody zjednocovania Európy,	
	Kultúra pre všetkých	Kolektivizácia Ideológia Cenzúra Socialistická kultúrna revolúcia Masová kultúra	hľadať dôvody vzniku terorizmu vo svete, zaujať stanovisko k teroristickým útokom, zistiť príčiny globálneho otepľovania, rozlíšiť výhody a nevýhody internetu	
	Neúspešný pokus o reformu	Veda, šport, umenie Pražská jar Socializmus s ľudskou		
VII. tematický celok Slovenská republika				

Učebné osnovy predmetu

1993		tvárou A. Dubček okupácia Normalizácia G. Husák Charta 77 Disident		
	Umŕtvená spoločnosť			
	Na ceste k demokracii a samostatnosti	Sviečková manifestácia Nežná revolúcia Koniec totality Návrat k parlamentnej demokracii		
	Vstup SR do NATO, EU,	NATO, SCENGEN, EU, Euro		
VIII. tematický celok : Súčasný svet	SHENGEN, prijatie eura			
	Doba premien			
	Pád železnej opony	Pád železnej opony		
	Koniec rozdeleného sveta			
	Zjednocovanie	Zjednocovanie Európy		

Učebné osnovy predmetu

	Európy	EU, NATO		
	Fenomény súčasnosti – globalizácia, terorizmus, internet, globálne otepľovanie	Globalizácia Terorizmus Internet Globálne otepľovanie		

STRATÉGIA VYUČOVANIA (PRE VŠETKY ROČNÍKY) :

Na hodinách dejepisu budú využívané nasledovné metódy, postupy a formy :

Metódy : vysvetľovanie, motivačné rozprávanie, heuristická a projektová metóda, motivačný rozhovor, samostatná práca, inovačné metódy, metódy aktívneho učenia.

Postupy : práca s učebnicou, populárno-náučnou literatúrou a encyklopédiami, kronikami, čítanie doplnkových textov s porozumením, analýza obrazového materiálu, videodokumenty, prezentácie k témam.

Formy vyučovania : klasická vyučovacia hodina, hodina v múzeu alebo archíve, dejepisná vychádzka, exkurzia, hromadná, skupinová, párová a individuálna forma vyučovania.

UČEBNÉ ZDROJE

9. ročník

Názov tematického celku	Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálne výučbové prostriedky	Ďalšie zdroje (internet, knižnica,.....)
Európa v medzivojnovom období	D. Kováč : Slovensko na prahu nového veku, Orbis Pictus Istropolitana, 1994 D. Kováč : Na prahu moderného sveta, Orbis Pictus Istropolitana ,	CD	Učebnice dejepisu	Internet knižnica
Česko-Slovensko v medzivojnovom období		DVD	Mapy	
Druhá svetová vojna		Tabuľa	Pracovné listy	
Slovenská republika (1939 – 1945)		PC	Historické časopisy	
Povojnový svet		Videotechnika	Dejepisná čítanka	
		(Napoleon, Prvá svetová vojna)	Denná tlač	

Učebné osnovy predmetu

Československo za železnou oponou	1994			
Slovenská republika 1993	Dejepisné atlasy			
	Encyklopédie			
Súčasný svet	Historická revue			

Hodnotenie predmetu (pre všetky ročníky) :

Priebežné hodnotenie v predmete sa bude uskutočňovať pri hodnotení čiastkových výsledkov a prejavov žiaka na vyučovacích hodinách a bude mať hlavne motivačný charakter, učiteľ bude zohľadňovať vekové a individuálne osobitosti žiaka a bude prihliadať na jeho momentálnu psychickú i fyzickú disponovanosť.

Celkové hodnotenie žiaka v predmete sa bude uskutočňovať na konci 1. polroka a druhého polroka v školskom roku a má čo najobjektívnejšie zhodnotiť úroveň jeho vedomostí, zručností a návykov vo vyučovacom procese.

V procese hodnotenia bude učiteľ uplatňovať primeranú náročnosť, pedagogický takt voči žiakovi, rešpektovať práva dieťaťa a humánne sa správať voči žiakovi. Prejavom hodnotenia budú najmä učebné výsledky žiaka, ktoré dosiahol v predmete v súlade s požiadavkami vymedzenými v učebných osnovách, osvojené kľúčové kompetencie, ako aj usilovnosť, osobnostný rast, rešpektovanie práv iných osôb, ochota spolupracovať a správanie žiaka podľa školského poriadku.

Podklady na hodnotenie výchovno – vzdelávacích výsledkov a správanie žiaka získa učiteľ najmä týmito metódami, formami a prostriedkami :

- sústavné diagnostikovanie žiaka,
- sústavné sledovanie výkonu žiaka a jeho pripravenosti na vyučovanie,
- rôzne druhy skúšok (písomné, ústne), didaktické testy,
- analýza výsledkov rôznych činností žiaka,
- konzultácie s ostatnými pedagogickými zamestnancami a podľa potreby s odbornými zamestnancami zariadenia výchovného poradenstva a prevencie.

Žiak bude z predmetu skúšaný ústne najmenej raz v polročnom hodnotiacom období a písomne najmenej dvakrát v polročnom hodnotiacom období. Žiak vytvorí minimálne jeden projekt za polročné hodnotiace obdobie. Učiteľ oznámi žiakovi výsledok každého hodnotenia a posúdi klady a nedostatky hodnotených prejavov a výkonov. Po ústnom skúšaní učiteľ oznámi žiakovi výsledok ihneď. Výsledky hodnotenia písomných činností oznámi žiakovi a predloží k nahliadnutiu najneskôr do 10 dní. Druhy skúšok rozvrhne učiteľ rovnomerne na celý školský rok, aby zabránil preťažovaniu žiaka.

Podkladom na celkové hodnotenie vyučovacieho predmetu budú :

- známka za ústnu odpoveď,
- známky za rôzne písomné druhy skúšok, didaktické testy, projekt,
- posúdenie prejavov žiaka.

- písomné práce, vstupné a výstupné práce, testy - stupnica

100% - 90%.....1

89% - 75%.....2

74% - 50%.....3

49% - 30%.....4

29% - 0%.... 5

Učebné osnovy všeobecnovzdelávacieho predmetu

Názov predmetu	Geografia
Časový rozsah výučby	9. ročník – 1/33 hodín ročne
Ročník	deviaty
Škola (názov, adresa)	ZŠ s MŠ Sedlice, 082 43 Sedlice
Názov ŠkVP	Škola pre každého
Kód a názov ŠVP	ŠVP pre 2. stupeň v Slovenskej republike
Stupeň vzdelania	nižšie sekundárne vzdelávanie
Dĺžka štúdia	5 rokov
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk

Charakteristika predmetu

Učebný predmet geografia rozvíja u žiakov poznanie jedinečnosti planéty Zem. Od toho sa odvíja obsah predmetu. Žiaci pochopia význam zákonitostí Zeme. Uvedomia si, že dokonalé pochopenie princípov existencie Zeme im ju pomôže využívať a chrániť. Kompetencie, ktoré žiaci prehľbujú štúdiom geografie, im umožňujú spoznávať krajinu, zákonitosti jej usporiadania, možnosti optimálneho využitia a ochrany krajiny človekom. Obsah geografie sa sústreďuje aj na väzby prírody a ľudskej spoločnosti. Vzhľadom na nárast problémov vyplývajúcich z aktivít človeka a ich dopadu na prírodné prostredie i na spoločnosť, žiaci získajú aj skúsenosti, ako reagovať na zmeny v priestore, pochopiť ich a v budúcnosti riešiť.

Geografia rozvíja súbor kľúčových kompetencií, ktoré majú prevažne priestorový a integrujúci charakter. Ide o súbor vedomostí, zručností a schopností, ktoré vie žiak správne skombinovať, a tak porozumieť, interpretovať a prakticky využívať danosti krajiny.

Prostredníctvom geografie žiaci získavajú schopnosť rozpoznať a pochopiť význam tolerancie a úcty k iným národom, dôležitosť poznania a ochrany prírodnej a kultúrnej krajiny, kladný postoj k svojmu okoliu a k sebe samému.

Nezanedbateľnou súčasťou kompetencií, ktoré geografia buduje sú analýzy premien krajiny v čase a priestore. Ich cieľom je poznať zákonitosti vývoja krajiny a možnosti tvorby prognóz pri jej ďalšom využívaní, ochrane a zveľaďovaní.

Základom obsahu vyučovania zemepisu v základnej škole je regionálna geografia. V regionálnej geografii sveta je obsah zameraný na charakterizovanie polohy, prírodných pomerov, obyvateľstva a hospodárstva.

Regionálna geografia Európy tvorí základ vyučovania geografie v 6-9. ročníku. Pre žiakov je prijateľným spôsobom podané ako získať veľa zaujímavých informácií o štátoch tohto svetadielu a pritom sa o nich naučiť potrebné informácie. Regionálna geografia nie je len opis javov v jednotlivých regiónoch, ale prostredníctvom konkrétnych príkladov žiaci získajú informácie, naučia sa ich porovnávať, triediť, vyhladávať vzťahy a vysvetľovať ich.

Ciele predmetu

Rozvíjať chuť učiť sa.

Rozvíjať schopnosť objavovať a snahu vysvetľovať.

Všimáť si priestor, v ktorom žijeme a jeho zmeny.

Prejavovať záujem o spôsob života ľudí v rôznych častiach sveta.

Vedieť čítať mapu, orientovať sa na nej a podľa nej v praxi - plány miest, autoatlas.

Vnímať jedinečnosť prírodných javov a výtvorov na Zemi a vysvetliť prírodné javy na základe vedomostí.

Rozumieť grafom, diagramom.

Hľadať riešenia na otázky, hľadať informácie, svoje riešenia problémov interpretovať (riešiť projekt, prezentovať ho).

Diskutovať o návrhoch.

Oceňiť krásu kultúrnych pamiatok, naučiť sa vážiť si ich a chrániť.

Ciele predmetu

Rozvíjať chuť učiť sa.

Rozvíjať schopnosť objavovať a snahu vysvetľovať.

Všimáť si priestor, v ktorom žijeme a jeho zmeny.

Prejavovať záujem o spôsob života ľudí v rôznych častiach sveta.

Vedieť čítať mapu, orientovať sa na nej a podľa nej v praxi - plány miest, autoatlas.

Vnímať jedinečnosť prírodných javov a výtvorov na Zemi a vysvetliť prírodné javy na základe vedomostí.

Rozumieť grafom, diagramom.

Hľadať riešenia na otázky, hľadať informácie, svoje riešenia problémov interpretovať (riešiť projekt, prezentovať ho).

Diskutovať o návrhoch.

Oceňiť krásu kultúrnych pamiatok, naučiť sa vážiť si ich a chrániť.

Získať základné vedomosti o Afrike a Ázii, geografických charakteristikách obidvoch svetadielov rozvíjať si chuť učiť sa, rozvíjať schopnosť objavovať a snahu vysvetľovať, hľadať vzájomné vzťahy a vysvetľovať ich, prejavovať záujem o spôsob života ľudí v rôznych častiach sveta, vedieť čítať mapu, orientovať sa na nej a podľa nej v praxi – plány miest, autoatlas, mapy na internete, riešiť modelové situácie vnímať jedinečnosť prírodných javov a výtvorov na Zemi a vysvetliť prírodné javy na základe vedomostí, rozumieť grafom, diagramom, hľadať riešenia na otázky, hľadať informácie, svoje riešenia problémov interpretovať (riešiť projekt, prezentovať ho, diskutovať o návrhoch, oceňiť krásu kultúrnych

pamiatok, naučiť sa ich vážiť si a chrániť, orientovať sa na mape podľa súradníc, podľa príkladov vysvetliť ako vzniká pohorie, kaňon, rieka, ľadovec, púšť, dažďový prales, uviesť príklady v jednotlivých regiónoch sveta so zameraním na Afriku a Áziu, pripraviť projekt, získavať informácie, hľadať odpovede na otázky, porovnávať, triediť, vyhodnocovať vypracovať a odprezentovať ho, diskutovať o geografických zaujímavostiach – prírodných a kultúrnych, získavať údaje zo zdrojov, využiť internet, odbornú literatúru. získavať základné vedomosti o Európe, geografických charakteristikách svetadiela, rozvíjať chuť učiť sa, rozvíjať schopnosť objavovať a snahu vysvetľovať, hľadať vzájomné vzťahy a vysvetľovať ich, prejavovať záujem o spôsob života ľudí v rôznych štátoch, rozvíjať kompetencie vedúce k iniciatívnosti a tvorivej práci žiakov spracúvaním referátov. Žiaci samostatne s pomocou literatúry a internetu spracúvajú informácie o krajine. kultúrne kompetencie rozšíriť prostredníctvom poznania rôznych kultúr vo vybraných regiónoch. Geografia učí vážiť si iné kultúry pri zachovaní vlastnej identity, venuje sa ľudovej kultúre a kultúrnym tradíciám. Kultúrne pamiatky sú súčasťou obsahu regionálnej geografie. vedieť čítať mapu, orientovať sa na nej a podľa nej v praxi – plány miest, autoatlas, mapy na internete, orientovať sa na mape podľa súradníc, oceniť krásu kultúrnych pamiatok, naučiť sa ich vážiť si a chrániť, získavať informácie, hľadať odpovede na otázky, porovnávať, triediť, vyhodnocovať, vypracovať referát a odprezentovať ho diskutovať o geografických zaujímavostiach – prírodných a kultúrnych, získavať údaje zo zdrojov, využiť internet, odbornú literatúru, rozvíjať jednotlivé druhy funkčnej gramotnosti: čitateľská gramotnosť – čítať s porozumením odborný text, vyberať z neho informácie, triediť ich, využívať, prezentovať. Získavať údaje z nesúvislých textov – grafov, diagramov, máp, tabuliek, štatistických údajov, vizuálna gramotnosť - čítanie obrázkov, prírodovedná gramotnosť - vysvetľovanie vzniku a procesu prírodných dejov v jednotlivých oblastiach Európy, kultúrna gramotnosť- získavanie informácií o rôznych kultúrach a jej hodnotenie, matematická gramotnosť - je spojená najmä so štatistikou, vyjadrením údajov humánnej geografie, mediálna gramotnosť sa rozvíja u žiakov najmä v častiach regionálnej geografie pri hodnotení vzťahov jednotlivých skupín obyvateľstva medzi sebou. Dôležitým cieľom je naučiť žiakov chápať odlišnosti medzi jednotlivými kultúrami, vážiť si tradície národov, snažiť sa o spolužitie so všetkými národmi a národnosťami. Pritom je dôležité mať dostatočné vedomosti o svojej vlasti, vážiť si prostredie, v ktorom žijeme a zachovať si svoju kultúru a národnú identitu v európskom priestore. Spolu s osvojením vedomostí a zručností má predmet aj spoločenský význam, ktorý spočíva v uvedomovaní si a chápaní existujúcich a hroziacich problémov a tým vedie k zvýšeniu environmentálneho vedomia obyvateľstva. Výchovným cieľom je prehĺbiť aj estetické a etické cítenie žiakov.

Základné otázky geografie sú:

Čím je to zaujímavé? Kde to je? Ako to vyzerá? Ako to vzniklo? Ako tam žijú ľudia?

Štruktúra predmetu

Počet hodín týždenne: 1

Počet hodín ročne: 33

Stratégia vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledujúce metódy a formy vyučovania

Metódy	Formy práce
Motivačné – vstupné: motivačné rozprávanie, rozhovor, demonštrácia, problém ako motivácia, heuristický rozhovor - priebežné: aktualizácia obsahu učiva, pochvala, kritika Expozičné – metódy priameho prenosu poznatkov: rozprávanie, opis, výklad, - metódy problémové: problémové vyučovanie - metódy samostatnej práce a autodidaxie: samostatná práca s knihou, encyklopédiami, internetom Fixačné - metódy opakovania a precvičovania vedomostí: ústne opakovanie, metóda otázok a odpovedí, písomné opakovanie, domáca úloha Diagnostické a klasifikačné – klasické: ústne, písomné skúšanie / písomné preverky, sebahodnotenie, rozbor žiackych prác, - hodnotenie a klasifikácia: klasifikačná symbolika (známky, body, slovom (výborne), slovné hodnotenie (opisom)	Frontálna práca žiakov Individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou Exkurzia, vychádzka, výlet Práca s mapou a glóbusom Práca s internetom Práca s odbornou literatúrou

Učebné zdroje

Učebné osnovy predmetu

Názov tematického celku	Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálne výučbové prostriedky	Ďalšie zdroje
<i>Európa</i>	RNDR.I. Ružek a kol. Geografia pre 8. ročník	počítač Interaktívna tabuľa	Nástenná mapa atlas	Internet, DVD, zemepisné encyklopédie Obrazový materiál Štatistický materiál

Názov tematického celku	Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálne výučbové prostriedky	Ďalšie zdroje
<i>Úvod do vyučovania</i>	L. Tolmáči a kol. Učebnica ZEMEPIS 9 Šk.zem.atlas	počítač Interaktívna tabuľa	Nástenná mapa atlas	Internet, DVD, zemepisné encyklopédie Obrazový materiál Štatistický materiál
<i>Geografická charakteristika vybraných makroregiónov sveta</i>	L. Tolmáči a kol. Učebnica ZEMEPIS 9 Šk.zem.atlas	počítač Interaktívna tabuľa	Nástenná mapa atlas	Internet, DVD, zemepisné encyklopédie Obrazový materiál Štatistický materiál
<i>Záver učiva Opakovanie učiva</i>	L. Tolmáči a kol. Učebnica ZEMEPIS 9 Šk.zem.atlas	počítač Interaktívna tabuľa	Nástenná mapa atlas	Internet, DVD, automapa, turistická mapa, slepá mapa

Učebné osnovy predmetu geografia pre 9. ročník ZŠ

Obsah (Obsahový štandard)	Výstupový štandard
---------------------------	--------------------

Zemepisné súradnice Mapy a mapové značky Svetadiely, kontinenty, oceány Príroda svetadielov Vývoj počtu obyvateľstva Rasa, národ, náboženstvá Sídla a mestá Štáty sveta podľa zriadenia Previerka učiva Rozvinuté a rozvojové štáty Zjednocovanie sveta Globálne ekologické problémy Severná Európa Britské ostrovy BENELUX a Alpské štáty Stredomorská oblasť Stredná Európa Juhovýchodná Európa Spoločenstvo nezávislých štátov Aktivizácia učiva India a južná Ázia Čína Japonsko a ázijské tigre Juhozápadná Ázia a sev. Afrika Stredná a Južná Afrika USA a Kanada Latinská Amerika a Brazília Austrália a Oceánia Záverečné zhrnutie učiva Hodnotenie a klasifikácia	- orientovať sa na mape podľa zemepisných súradníc - orientovať sa v pláne mesta, autoatlase, v mape alebo pláne na internete - vedieť čítať mapy všeobecnogeografické, tematické a rozumieť im - interpretovať údaje získané z grafu, diagramu - charakterizovať dané územie v štruktúre poloha, povrch, podnebie, vodstvo, pôdy, rastlinstvo a živočíšstvo, lesy, poľnohospodárstvo, priemyselné odvetvia, obyvateľstvo, sídla, doprava, cestovný ruch, zaujímavosti - pripraviť projekt, vypracovať a odprezentovať ho - diskutovať o geografických zaujímavostiach – prírodných a kultúrnych - získavať údaje zo zdrojov, využívať internet, odbornú literatúru - tvoriť mentálne mapy so symbolmi.
--	---

Hodnotenie predmetu

Predmet geografia v 5 - 9. ročníku klasifikujeme. Prebieha v súlade s príslušným metodickým pokynom. Pri hodnotení a klasifikovaní žiakov so špecifickými potrebami dodržiavame metodické pokyny na hodnotenie a klasifikáciu žiakov so špecifickými potrebami.

Žiak bude hodnotený priebežne i sumárne na konci jednotlivých polrokov. Hodnotenie práce žiaka bude pozostávať :

z ústnych odpovedí

z písomných odpovedí

z tvorby a prezentácie referátov a prezentácií v PowerPointe

samostatnej práce na hodinách, aktivity pri plnení úloh

vytvorenia pracovného listu pri opakovaní

písomné úlohy budú hodnotené známkou, ostatné slovne i známkou

Učebné osnovy predmetu

U žiakov rozvíjame správne sebahodnotenie i hodnotenie navzájom.

Pri hodnotení a klasifikácii žiaka posudzujeme získané kompetencie v súlade so školským vzdelávacím programom.

Hodnotíme a klasifikujeme:

- komunikačné zručnosti
- jazykové schopnosti
- manuálne zručnosti a ich využitie
- umelecké a psychomotorické schopnosti
- analýzy problémov a schopnosti ich riešenia

Pri klasifikácii v prípade písomného skúšania žiakov používame túto 5-stupňovú klasifikačnú škálu:

100- 90 % 1

89 - 75 % 2

74 - 50 % 3

49 - 25 % 4

24 - 0 % 5

Učebné osnovy všeobecnovzdelávacieho predmetu

Názov predmetu	Občianska výchova
Časový rozsah výučby	9. ročník – 1hodina týždenne/33 hodín ročne
Ročník	deviaty
Škola (názov, adresa)	ZŠ s MŠ Sedlice
Názov ŠkVP	Škola pre každého
Kód a názov ŠVP	ŠVP pre 2. stupeň v Slovenskej republike
Stupeň vzdelania	nižšie sekundárne vzdelávanie
Dĺžka štúdia	5 rokov
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk

Charakteristika predmetu

Predmet prispieva k orientácii žiakov v rodinnom a školskom prostredí. Vede ich k poznávaniu svojej obce, regiónu, vlasti a Európskej únie. Umožňuje žiakom pochopiť seba samých a pomáha im v ich socializačnom procese. Učí ich demokraticky myslieť a konať, poznávať svoje práva a povinnosti a obhajovať práva druhých. Poskytuje žiakom základné vedomosti z oblasti štátu a práva a vedie ich k aktívnej občianskej angažovanosti a umožňuje im pochopiť ekonomický život spoločnosti.

Ciele predmetu

Predmet sa cieľmi spolupodieľa na utváraní a rozvíjaní kľúčových kompetencií tým, že vedie žiaka k:

- podpore vedomia jedinečnosti a neopakovateľnosti každého človeka v spoločnosti,
- utváraní vedomia vlastnej identity a identity druhých ľudí,
- realistickému sebaopoznávaní a sebahodnoteniu,
- akceptovaniu vlastnej osobnosti a osobnosti druhých ľudí,
- aktívnemu občianstvu a osobnej angažovanosti, uvedomovaniu si práv a povinností, rešpektovaniu základných princípov demokracie a tolerancie,
- vytváraní pozitívnych vzťahov k opačnému pohlaviu v prostredí školy a mimo školy,
- rozpoznávaní stereotypných názorov na postavenie muža a ženy,
- získaní základných vedomostí o ekonomickom fungovaní spoločnosti,
- uplatňovaní vhodných komunikačných prostriedkov k vyjadrovaniu vlastných myšlienok, citov, názorov a postojov,
- k obhajovaniu vlastných postojov a k primeranému obhajovaniu svojich práv,
- vytváraní schopnosti využívať ako zdroj informácií rôzne verbálne a neverbálne texty spoločenského a spoločenskovedného charakteru,
- rešpektovaniu a uplatňovaní mravných princípov a pravidiel spoločenského spolunažívania a prebratíu zodpovednosti za vlastné názory, správanie sa a dôsledky konania.

Obsah predmetu

Štruktúra predmetu	9. roč.	Počet hodín týždenne Počet hodín ročne TC	1 hod. 33 hod. Ekonomický život v spoločnosti /33 hod./
---------------------------	----------------	---	--

Tematický celok 9. ročník Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Ekonomický život v spoločnosti Základné pojmy	Ľudské potreby Uspokojovanie ľudských potrieb Statky Výrobný proces Výrobné zdroje Vzácnosť výrobných zdrojov Rozhodovanie Rozhodovací proces Výber Alternatívne náklady	Vie vysvetliť uvedené pojmy. Vie odlíšiť uvedené pojmy. Vie uviesť uvedené pojmy vo vzájomných súvislostiach. Vie vypracovať návrh využitia konkrétneho vzácneho výrobného zdroja vo výrobnom procese s uplatnením jednotlivých etáp rozhodovacieho procesu. Uvedomuje si dôsledky rozhodnutí. Učí sa konať rozvážne a zodpovedne .
Ekonomika a ekonómia	Ekonomika Ekonómia Mikroekonómia Makroekonómia	Vie vysvetliť uvedené pojmy. Vie odlíšiť jednotlivé pojmy. Vie uviesť uvedené pojmy vo vzájomných súvislostiach. Vie zdôvodniť potrebu osvojovania týchto pojmov z hľadiska ich uplatnenia v jeho praktickom živote.
Základné ekonomické otázky	Čo vyrábať? Ako vyrábať? Pre koho vyrábať?	Vie vytipovať príklady riešenia jednotlivých ekonomických otázok

Učebné osnovy predmetu

Typy ekonomík	Príkazová ekonomika Trhová ekonomika Zmiešaná ekonomika	Vie vysvetliť podstatu troch typov ekonomík. Vie porovnať jednotlivé ekonomiky z hľadiska pozitív i negatív. Na konkrétnych príkladoch vie aplikovať riešiteľnosť základnej ekonomickej otázky podľa typu ekonomiky
Trhová ekonomika	Trhová ekonomika Vlastnícke práva	Vie charakterizovať trhovú ekonomiku tromi znakmi. Vie uviesť charakteristiku vlastníckych práv.
Tematický celok 9. ročník Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard
		Vie vysvetliť vzťah medzi vlastníckymi právami a efektívnym využívaním zdrojov.
Trhový mechanizmus	Trh Ponuka Zmeny ponuky – príčina, dôsledok Dopyt Zmeny dopytu – príčina, dôsledok Cena	Vie vysvetliť uvedené pojmy. Vie na praktických príkladoch vysvetliť vzájomný vzťah medzi ponukou, dopytom a cenou tovaru a služieb. Vie určiť faktory, ktoré ovplyvňujú zmeny ponuky a dopytu. Vie uviesť praktické príklady dôsledkov zmien v ponuke a dopyte.
Základné formy podnikania	Podnik Formy podniku Podnikanie Fyzická osoba Zisk Strata	Vie vysvetliť uvedené pojmy. Vie charakterizovať základné podmienky úspešného podnikania. Na konkrétnom príklade zo života opíše úspešného alebo neúspešného podnikateľa z obce alebo regiónu.
Výroba, výrobca	Výroba Výrobca Produktivita práce Konkurencieschopnosť	Vie vysvetliť uvedené pojmy. Vie zdôvodniť priamu úmeru medzi produktivitou práce a množstvom tovaru. Vie zdôvodniť priamu úmeru medzi produktivitou práce

Učebné osnovy predmetu

		a konkurencieschopnosťou.
Spotrebiteľ, spotreba	Spotrebiteľ Spotreba Súkromná spotreba Verejná spotreba	Vie definovať uvedené pojmy. Vie uviesť rozdiely medzi súkromnou a verejnou spotrebou. Na konkrétnych príkladoch vie uviesť obmedzenie súkromnej spotreby. Vie použiť príklady na obmedzenie spotreby verejných statkov.
Peniaze a finančné inštitúcie v trhovej ekonomike	Peniaze Funkcie peňazí Banky Sporiteľne	Vie vysvetliť a rozlíšiť uvedené pojmy. Vie určiť faktory, vytvárajúce hodnotu peňazí.
Tematický celok 9. ročník Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard
	Poist'ovne Nebankové subjekty	Vie zdôvodniť opodstatnenosť finančných inštitúcií v trhovej ekonomike. Vie porovnať z hľadiska služieb jednotlivé finančné inštitúcie. Vie posúdiť mieru rizika pri využití nebankového subjektu ako typu finančnej inštitúcie.

Kompetencie

9. ročník	Ekonomický život v spoločnosti	Dokáže systematicky organizovať prácu, vyhľadávať informácie a vyhodnocovať výsledky práce. Získava schopnosť citlivo vnímať situáciu a nachádzať správne stanoviská. Uprednostňuje asertívne správanie.
------------------	---------------------------------------	---

Stratégia vyučovania

Ročník	Metódy	Formy práce
9. ročník	Motivačné: -motivačné rozprávanie, -rozhovor, -demonštrácia, -problém ako motivácia, -heuristický rozhovor, -aktualizácia obsahu učiva, -pochvala, -kritika. Expozičné: -rozprávanie, -opis, -výklad, -problémové vyučovanie (brainstorming), -situačné metódy, -rolové metódy, -metódy samostatnej práce a autodidaxie, -tvorba projektu, -diskusia, -práca s encyklopédiami a internetom. Fixačné: -ústne opakovanie, -metóda otázok a odpovedí, -písomné opakovanie, -domáca úloha Diagnostické a klasifikačné: -ústne skúšanie, -písomné skúšanie, -sebahodnotenie.	Frontálna práca žiakov Individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s učebnicou

Učebné zdroje

Ročník	Odborná literatúra	Didaktická technika a materiálne výučbové prostriedky	Ďalšie zdroje

Učebné osnovy predmetu

9. ročník	Občianska náuka pre 9. ročník základných škôl, doc.Ing. Rudolf Šlosár, CSc.a kol. SPN , Bratislava 1998, tretie vydanie.	Datapojektor PC Videopojektor Magnetická tabuľa Interaktívna tabuľa CD časopisy denníky pracovné listy Ústava SR	Internet Knižnica
-----------	---	---	----------------------

Hodnotenie predmetu

Učebné výsledky žiakov budú hodnotené v súlade s metodickým materiálom **Metodický pokyn č.22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy.**

Hodnotenie sa bude realizovať ústnou i písomnou formou.

Stupnica hodnotenia previerok:

100 % - 90 %	= 1
89 % - 75 %	= 2
74 % - 50 %	= 3
49 % - 30 %	= 4
29 % - 0 %	= 5

Pri hodnotení žiakov treba mať na pamäti komplexnosť hodnotenia založenú na prirodzenom individuálnom prístupe k osobnosti žiaka.

Pravidelne treba uplatňovať aj sebahodnotenie. Hlavným cieľom je naučiť žiaka hodnotiť samého seba, aby vedel posudzovať vlastné sily a schopnosti. Hodnotí sa osvojenie základných poznatkov, zručností a postojov stanovených výkonovou časťou vzdelávacieho štandardu v predmete občianska náuka. Učiteľ dáva žiakom šancu vyvíjať sa primeraným tempom.

Metódy a prostriedky hodnotenia: Sebahodnotenie, hodnotenie spolužiakmi, pochvala, uznanie, prezentácia prác, diagnostický rozhovor, debata, reflexia, odmena, pozornosť, podanie ruky.

Matematika a práca s informáciami

Matematika

Učebné osnovy

všeobecnovzdelávacieho predmetu

Názov predmetu	matematika
Časový rozsah výučby	5 hodín týždenne / 165 hodín ročne
Ročník	deviaty
Škola (názov, adresa)	ZŠ s MŠ Sedlice, 082 43 Sedlice
Názov ŠkVP	Škola pre každého
Kód a názov ŠVP	ŠVP pre 2. stupeň ZŠ v Slovenskej republike
Stupeň vzdelania	nižšie sekundárne vzdelávanie
Dĺžka štúdia	5 rokov
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk

Charakteristika predmetu

Učebný predmet matematika v nižšom sekundárnom vzdelávaní (na 2. stupni ZŠ) je zameraný na rozvoj matematickej kompetencie, t. j. schopnosť rozvíjať a používať matematické myslenie na riešenie rôznych problémov v každodenných situáciách. Kladie dôraz na postup, aktivitu, ako aj na vedomosti. Zahŕňa na rôznych stupňoch schopnosť a ochotu používať matematické modely myslenia (logické a priestorové myslenie) a prezentácie (vzorce, modely, diagramy, grafy, tabuľky). Potrebné vedomosti z matematiky zahŕňajú dobré vedomosti o počtoch, mierkach a štruktúrach, základné operácie a základné matematické prezentácie, chápanie matematických termínov

a konceptov a povedomie o otázkach, na ktoré matematika ponúka odpovede. Jednotlivec by mal mať zručnosti na uplatňovanie základných matematických princípov a postupov v každodennom kontexte doma a v práci a na chápanie a hodnotenie sledu argumentov. Jednotlivec by mal byť schopný myslieť matematicky, komunikovať v matematickom jazyku a používať vhodné pomôcky.

Pozitívny postoj v matematike je založený na rešpektovaní pravdy a na ochote hľadať príčiny a posudzovať ich platnosť.

Ciele predmetu

Cieľom matematiky na 2. stupni je:

- rozvíjať u žiaka schopnosť používať matematiku v svojom budúcom živote,
- rozvíjať žiakovo logické a kritické myslenie, schopnosť argumentovať, komunikovať a spolupracovať v skupine pri riešení problému,
- rozvíjať u žiakov vedomie, že matematika vždy bola, je a bude súčasťou ľudskej kultúry a súčasne dôležitý nástroj pre spoločenský pokrok,
- umožniť žiakom, aby získavali nové vedomosti špirálovite a s množstvom propedeutiky, prostredníctvom riešenia úloh s rôznorodým kontextom, tvorili jednoduché hypotézy a skúmali ich pravdivosť, vedeli používať rôzne spôsoby reprezentácie matematického obsahu (text, tabuľky, grafy, diagramy), rozvíjali svoju schopnosť orientácie v rovine a priestore,

Učebné osnovy predmetu

- napomôcť rozvoju algoritmického myslenia žiakov, schopnosti pracovať s návodmi a tvoriť ich,
- naučiť žiakov správne používať matematickú symboliku, znázorňovanie a schopnosť čítať s porozumením súvislé texty obsahujúce čísla, závislosti, vzťahy a nesúvislé texty obsahujúce tabuľky, grafy a diagramy,
- viesť žiaka k správne mu využívaniu osvojených postupov a algoritmov pri riešení úloh,
- viesť žiakov k budovaniu vzťahu medzi matematikou a realitou,
- podieľať sa na rozvíjaní schopností žiakov používať prostriedky IKT na vyhľadávanie, spracovanie, uloženie a prezentáciu informácií. Použitie vhodného softvéru by malo uľahčiť niektoré namáhavé výpočty alebo postupy a umožniť tak sústredenie sa na podstatu riešeného problému,
- viesť žiakov k získaniu a rozvíjaniu zručností súvisiacich s procesom učenia sa, k aktivite na vyučovaní a k racionálnemu a samostatnému učeniu sa,
- podporiť a upevňovať kladné morálne a vôľové vlastnosti žiakov, ako je samostatnosť, rozhodnosť, vytrvalosť, húževnatosť, sebakritickosť, kritickosť, cieľavedomá sebakvencia a sebazvedávanie, dôvera vo vlastné schopnosti a možnosti, systematickosť pri riešení úloh.

Štruktúra predmetu

Ročník		deviaty
Počet hodín týždenne	ŠVP	4
	ŠkVP	1
	spolu	5
Počet hodín ročne		165

Matematiku sme posilnili o hodiny uvedené v tabuľke. Tieto hodiny využijeme v jednotlivých ročníkoch na:

- úvodné opakovanie učiva predchádzajúceho ročníka
- posilnenie počtu vyučovacích hodín v jednotlivých tematických celkoch
- záverečné opakovanie učiva.

Obsah predmetu

9. ročník

Opakovanie učiva 8. ročníka

I. Mocniny a odmocniny, zápis veľkých čísel

Druhá a tretia mocnina a odmocnina.

Mocniny s mocniteľom – prirodzeným číslom.

Mocniny čísla 10, predpony a ich súvis s mocninami.

Zápis veľkých čísel v tvare $a \cdot 10^n$ (pre $1 \leq a < 10$ a $n \in \mathbb{N}$) a práca s takýmito číslami na kalkulačke.

Vytváranie predstavy o veľmi veľkých a veľmi malých číslach.

Počítanie s veľkými číslami, zaokrúhľovanie a odhad výsledku.

II. Riešenie lineárnych rovníc a nerovníc

Riešenie jednoduchých lineárnych rovníc pomocou ekvivalentných úprav.

Riešenie jednoduchých lineárnych nerovníc, ich vzťah k príslušnej lineárnej rovnici. (Ako propedeutika jednoduché grafické znázornenie riešenia).

Riešenie jednoduchých lineárnych rovníc s neznámou v menovateli.

Vyjadrenie neznámej zo vzorca.

Riešenie slovných (kontextových) úloh, ktoré vedú k lineárnej rovnici alebo nerovnici.

III. Niektoré ďalšie telesá, ich objem a povrch

Valec, ihlan, kužeľ a ich siete.

Objem a povrch valca, ihlana a kužeľa.

Guľa a rez guľou. Objem a povrch gule.

Použitie vzorcov na výpočet objemu a povrchu valca, ihlana, kužeľa a gule (aj v slovných úlohách z praxe).

IV. Súmernosť v rovine

Osová súmernosť, os súmernosti.

Stredová súmernosť, stred súmernosti.

Konštrukcia obrazu v osovej súmernosti .

Konštrukcia obrazu v stredovej súmernosti .

Ukážky stredovej súmernosti – útvarov (aj v štvorcovej sieti).

V. Pytagorova veta

Pytagorova veta, jej odvodenie.

Použitie Pytagorovej vety pri riešení praktických úloh.

VI. Grafické znázorňovanie závislostí

Karteziánsky (pravouhlý - dvojrozmerný) súradnicový systém.

Rôzne spôsoby znázorňovania – grafy závislostí.

Súvis grafu s niektorými základnými vlastnosťami závislostí (rast, klesanie, najväčšie a najmenšie hodnoty).

Lineárna závislosť (lineárna funkcia), jej vlastnosti a graf.

Všeobecná rovnica lineárnej funkcie: $y = k \cdot x + q$; ($k \neq 0$).

Koeficienty k a q v predpise lineárnej funkcie.

Znázornenie priamej a nepriamej úmernosti graficky.

Graf a predpis priamej a nepriamej úmernosti.

VII. Podobnosť trojuholníkov

Podobnosť geometrických útvarov, pomer podobnosti.

Úsečka rozdelená v danom pomere.

Podobnosť trojuholníkov.

Riešenie primeraných matematických (numerických) a konštrukčných úloh.

Použitie podobnosti pri meraní výšok a vzdialeností, topografické práce v reálnych situáciách.

VIII. Štatistika

Štatistické prieskumy, triedenie, náhodný výber.

Realizácia vlastných jednoduchých štatistických prieskumov - projektov, ich spracovanie.

Tabuľky, grafy a diagramy, ich čítanie, interpretácia a tvorba, prechod od jedného typu znázornenia k inému.

Tematický celok/počet hodín	Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Kompetencie
Opakovanie učiva 8. ročníka/15	Celé čísla, kladné a záporné čísla. Operácie s kladnými a zápornými číslami.	Kladné a záporné celé a desatinné čísla, abs. hodnota čísla. Počtové výkony s kladnými a zápornými číslami.	Sčítavať a odčítavať celé a desatinné čísla. Vedieť spamäti i písomne násobiť a deliť celé čísla. Riešiť primerané slovné úlohy na sčítanie, odčítanie, násobenie a delenie celých čísel.	Vykonávať spamäti a písomne základné počtové výkony. Kontrolovať správnosť výsledkov počtových výkonov.
	Trojuholník, rovnobežník, lichobežník. Významné	Trojuholník, kosoštvorec, kosodĺžnik, rovnobežník,	Poznať základné vzorce pre výpočet obvodu a obsahu štvorca, kosoštvorca,	Poznať, vedieť popísať, pomenovať, načrtnúť, narysovať a zostrojiť základné rovinné útvary,

Učebné osnovy predmetu

	prvky trojuholníka. Obsah a obvod trojuholníka, rovnobežníka, lichobežníka.	lichobežník, obvod, obsah, jednotky délky a obsahu. Výška a řádnice trojuholníka. Vlastnosti troj., rovn., lichob.	obdĺžnika, kosodĺžnika, trojuholníka a lichobežníka. Riešiť slovné (kontextové a podnetové) úlohy z reálneho života s využitím poznatkov o obsahu a obvode rovnobežníkov, trojuholníka, lichobežníka a s využitím premeny jednotiek dĺžky a obsahu.	poznať ich základné prvky a ich vlastnosti. Vedieť vykonať v praxi potrebné najdôležitejšie merania a výpočty obvodu, obsahu geometrických útvarov.
	Hranoly, objem a povrch hranola.	Kocka, kváder, hranol, povrch, objem, jednotky objemu.	Vedieť použiť príslušné vzorce na výpočet objemu a povrchu (kocky, hranola a kvádra). Vypočítať objem a povrch kocky, hranola a kvádra (aj v slov. úlohách).	Vedieť vykonať v praxi potrebné najdôležitejšie merania a výpočty povrchu a objemu geometrických útvarov. Analyzovať a riešiť aplikačné geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu.
	Výrazy, číselné výrazy, výrazy s premennou. Rovnice.	Číselný výraz, výraz s premennou, hodnota číselného výrazu, úpravy výrazov s premennou. Ekvivalentné úpravy pri riešení jednoduchých lineárnych rovníc, koreň rovnice.	Určiť hodnotu výrazu, keď je daná hodnota premennej. Sčítavať a odčítavať výrazy s premennou. Násobiť a deliť primerané výrazy s premennou číslom rôznym od nuly. Vedieť vyjadriť a vypočítať neznámu z jednoduchých vzorcov. Vedieť riešiť rovnice pomocou ekv. úprav.	Matematizovať jednoduché reálne situácie s využitím písmen vo význame čísla (premennú, určit hodnotu výrazu). Matematizovať a riešiť reálnu situáciu pomocou rovníc.
	Obvod a obsah kruhu.	Obvod, obsah kruhu, dĺžka kružnice, Ludolfovo číslo.	Poznať približnú hodnotu Ludolfovoho čísla. Poznať základné vzťahy (vzorce) na výpočet obsahu a obvodu kruhu a dĺžky kružnice.	Vedieť vykonať v praxi potrebné najdôležitejšie merania a výpočty obvodu, obsahu, geometrických útvarov.
	Pomer	Jednoduchý, postupný pomer, zmeniť a rozdeliť v danom pomere.	Vedieť rozlišovať jednoduchý a postupný pomer, uplatniť vedomosti pri riešení úloh.	Riešiť modelovaním a výpočtom situácie vyjadrené pomerom, pracovať s mierkou máp a plánov.
I. Mocniny a odmocniny, zápis veľkých	Druhá a tretia mocnina a odmocnina.	Súčin rovnakých činiteľov, druhá mocnina, druhá mocnina ako obsah	Prečítať správne zápis druhej a tretej mocniny ľubovoľného rac. čísla a určiť v ňom mocnen-	Čítať, zapisovať a porovnávať čísla, používať, zapisovať a čítať vzťah rovnosti

Učebné osnovy predmetu

číslo/15	Mocniny s mocniteľom – prirodzeným číslom. Mocniny čísla 10, predpony a ich súvis s mocninami.	štvorca, zápis druhej mocniny reálneho čísla, základ mocniny (mocnenec), exponent (mocniteľ), $x^2 = (-x)^2$, druhá odmocnina, znak odmocnenia, základ odmocniny (odmocnenec), zápis druhej odmocniny ($\sqrt{x}$; $x \geq 0$), tretia mocnina, tretia mocnina ako objem kocky, zápis tretej mocniny x^3, $x^3 \neq (-x)^3$, zápis tretej odmocniny ($\sqrt[3]{x}$), mocniny čísla 10, n-tá mocnina ľubovoľného čísla (a^n) pre konkrétne hodnoty n, n je prirodzené číslo.	ca (základ) a mocniteľa (exponent). Vedieť zapísať druhú a tretiu mocninu ľubovoľ. rac. čísla ako súčinnorvnakých činiteľov. Zapísať aj súčin konkrétneho väčšieho počturovnakých činiteľov do tvaru mocniny opačne. Vedieť vysvetliť vzťah $x^2 = (-x)^2$ a $x^3 \neq (-x)^3$. Prečítať správne zápis druhej a tretej odmocniny ľubovoľného kladného rac. čísla a určiť v ňom stupeň odmocnenia a odmocnenca (základ). Vedieť zapísať druhú a tretiu odmocninu kladného rac. čísla. Poznať zápis n-tej mocniny ľubovoľného čísla a, kde n je prirodzené číslo (a^n). Vypočítať druhú mocninu ľubovoľného racionálneho čísla a druhú odmocninu kladného racionálneho čísla na kalkulačke.	a nerovnosti. Vykonávať spamäti aj písomne základné počtové výkony. Zaokrúhľovať čísla, vykonávať odhady a kontrolovať správnosť výsledkov počtových výkonov.
------------------------	---	--	--	--

Učebné osnovy predmetu

	Zápis veľkých čísel v tvare $a \cdot 10^n$ (pre $1 \leq a < 10$ a $n \in \mathbb{N}$) a práca s takýmito číslami na kalkulačke. Vytváranie predstavy o veľmi veľkých a veľmi malých číslach. Počítanie s veľkými číslami, zaokrúhľovanie a odhad výsledku.	Zápis čísla, veľmi veľké a veľmi malé čísla, čísla zapísané v tvare $a \cdot 10^n$, odhad, zaokrúhľovanie,...	Vypočítať spamäti hodnotu druhej a tretej mocniny malých prirodzených čísel a hodnotu druhej odmocniny z čísel 4, 9, 16, 25, ..., 100. Vedieť zapísať ako mocninu čísla: 100, 1000, 10 000, Vedieť zapísať veľmi veľké čísla v tvare $a \cdot 10^n$ (pre $1 \leq a < 10$ a $n \in \mathbb{N}$). Napr.: $70\,000 = 7 \cdot 10^4$. Riešiť primerané numerické a slovné úlohy s veľkými číslami s využitím zručností odhadu a zaokrúhľovania. Používať zaokrúhľovanie a odhad pri riešení praktických úloh.	Vykonávať spamäti aj písomne základné počtové výkony. Zaokrúhľovať čísla, vykonávať odhady a kontrolovať správnosť výsledkov počtových výkonov.
II. Riešenie lineárnych rovníc a nerovníc /22	Riešenie jednoduchých lineárnych rovníc pomocou ekvivalentných úprav. Riešenie jednoduchých lineárnych nerovníc, ich vzťah k príslušnej lineárnej rovnici. (Ako propedeutika jednoduché grafické znázornenie riešenia).	Rovnosť a nerovnosť dvoch algebrických výrazov, lineárna rovnica s jednou neznámou, lineárna nerovnica s jednou neznámou, ľavá a pravá strana rovnice (nerovnice), riešenie (koreň) rovnice a nerovnice, znamienka rovnosti (nerovnosti), skúška správnosti, znaky nerovnosti, ostré a neostré nerovnice, ...	Vedieť rozhodnúť o rovnosti (nerovnosti) dvoch číselných (algebrických) výrazov. Vedieť rozlíšiť zápisy rovnosti, nerovnosti, rovnice, nerovnice. Riešiť jednoduchú lineárnu rovnicu (napr. $2x + 3 = 3x - 6$) a urobiť skúšku správnosti. Riešiť jednoduché lineárne nerovnice (napr.: $2(x + 8) > 42$) Riešiť lineárne rovnice, napr.: $2(x - 3) + 1 = x + 4$ $\frac{x - 3}{2} - \frac{x + 1}{4} = \frac{1}{8}$	Vykonávať spamäti aj písomne základné počtové výkony (sčítanie, odčítanie, násobenie a delenie), kontrolovať správnosť výsledkov počtových výkonov.

Učebné osnovy predmetu

	Riešenie jednoduchých lineárnych rovníc s neznámou v menovateli. Vyjadrenie neznámej zo vzorca.	Výraz, lomený výraz, výraz s neznámou v menovateli, rovnica s jednou neznámou, podmienky pre riešenie rovnice (neznámu v menovateli), skúška správnosti,...	Riešiť jednoduché rovnice s neznámou - v menovateli (napr.: $\frac{12 - 3x}{x} = 5$). Vedieť urobiť skúšku správnosti riešenia lin. rovnice s neznámou v menovateli. Vedieť určiť podmienky riešenia rovnice (výrazu) s neznámou v menovateli. Vedieť vyjadriť neznámu - zo vzorca (z primeraných matematických a fyzikál. vzorcov).	Matematizovať a riešiť reálnu situáciu pomocou rovníc a ich sústav. Tvoriť a riešiť úlohy, v nich aplikovať osvojené poznatky o číslach a počtových výkonoch a algebrickom aparáte.
	Riešenie slovných (kontextových) úloh, ktoré vedú k lineárnej rovnici alebo nerovnici.	Slovná (kontextová) úloha, zápis, matematizácia textu úlohy, postup riešenia, zostavenie lineárnej rovnice (nerovnice), skúška, odpoveď,...	Vedieť urobiť zápis úlohy a zapísať postup riešenia slovnej úlohy. Vedieť určiť a vybrať vhodnú stratégiu riešenia slovnej úlohy (rovnica, nerovnica, tipovaním, ...). Riešiť jednoduché slovné (kontextové) úlohy vedúce k lineárnej rovnici (nerovnici). Vedieť overiť správnosť riešenia slovnej úlohy.	Matematizovať a riešiť reálnu situáciu pomocou rovníc a ich sústav. Tvoriť a riešiť úlohy, aplikovať osvojené poznatky o číslach a počtových výkonoch a algebrickom aparáte.
III. Niektoré ďalšie telesá, ich objem a povrch/13	Valec, ihlan, kužeľ a ich siete. Objem a povrch valca, ihlana a kužeľa.	Teleso, rotačný valec, ihlan (pravidelný štvorboký), rotačný kužeľ, sieť, podstava, kruh, kružnica, plášť, objem valca, povrch valca, polomer, výška, výška steny, vrchol, strana kužeľa, horná dolná podstava, jednotky obsahu objemu.	Vedieť opísať valec, ihlan, kužeľ a pomenovať ich základné prvky. Vedieť určiť počet hrán, stien a vrcholov ihlana. Načrtnúť valec, ihlan, kužeľ vo voľnom rovnobežnom premietaní. Zostrojiť sieť valca, ihlana, kužeľa.	Rozoznať, pomenovať a opísať jednotlivé základné priestorové geometrické tvary, nachádzať v realite ich reprezentáciu; dokázať špecifikovať ich jednotlivé prvky (telesová uhlopriečka, vzťah hrán).
	Guľa a rez guľou. Objem a povrch gule.	Teleso, guľa, guľová plocha, rovina, hlavná kružnica guľovej plochy, povrch	Vedieť opísať guľu a pomenovať jej základné prvky. Dosadením do vzorcov vedieť vypočítať	Rozoznať, pomenovať a opísať jednotlivé základné priestorové geometrické tvary, nachádzať v realite ich

Učebné osnovy predmetu

		a objem gule, stred gule, polomer, rez guľou, kruh.	objem a povrch gule.	reprezentáciu; dokázať špecifikovať ich jednotlivé prvky.
	Použitie vzorcov na výpočet objemu a povrchu valca, ihlana, kužeľa a gule (aj v slovných úlohách z praxe).	Objem, povrch, valec, ihlan, kužeľ, guľa, vzorec, výpočet, jednotky obsahu a objemu.	Používať vzorce na výpočet objemu a povrchu valca, ihlana, kužeľa a gule. Riešiť primerané slovné úlohy na výpočet objemu a povrchu valca, ihlana, kužeľa a gule.	Vedieť vykonať v praxi výpočty povrchu a objemu geometrických útvarov. Poznať meracie prostriedky a ich jednotky, vedieť ich samostatne používať aj pri praktických meraniach.
IV. Súmernosť v rovine/9	Osová súmernosť, os súmernosti. Stredová súmernosť, stred súmernosti.	Súmernosť geometrických útvarov, zhodnosť, stred súmernosti, stredová súmernosť, os súmernosti, osová súmernosť, útvary osovo a stredovo súmerné, vzor, obraz.	Vedieť určiť či sú geometrické útvary súmerné podľa osi resp. podľa stredu. Nájsť os súmernosti osovo súmerného útvaru.	Rozoznávať osovo a stredovo súmerné útvary v rovine.
	Konštrukcia obrazu v osovej súmernosti . Konštrukcia obrazu v stredovej súmernosti .	Základné pravidla rysovania, konštrukcia rovinného geometrického útvaru v osovej a stredovej súmernosti.	Zostrojiť obraz bodu, úsečky, priamky, kružnice alebo jednoduchého útvaru (obrazca) zloženého z úsečiek a častí kružnice v osovej (aj v stredovej) súmernosti.	Vedieť narysovať základné rovinné útvary. Rozoznávať a modelovať osovo a stredovo súmerné útvary v rovine, získať schopnosť pochopiť a osvojiť si jednoduché geometrické transformácie, poznať základné vlastnosti dvojíc súmerných útvarov a využívať ich pri jednoduchých konštrukciách.
	Ukážky stredovej súmernosti – útvarov (aj v štvorcovej sieti).	Kreslenie, vzory, ornamenty, piktogramy, symboly, značky, ...	Vedieť určiť osi súmernosti (štvorec, obdĺžnik, trojuholníky, kružnica – kruh, atď.). Vedieť určiť stredovo súmerné rovinné útvary (štvorec, obdĺžnik, kruh).	Analyzovať a riešiť aplikačné geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu.
V. Pytagorova veta/17	Pytagorova veta, jej odvoodenie.	Pravouhlý trojuholník, základné prvky a vlastnosti pravouhlého	Poznať a vymenovať základné prvky pravouhlého trojuholníka (odvesna, prepona, súčet dvoch	Rozoznať, pomenovať a opísať jednotlivé základné priestorové geometrické tvary, nachádzať v realite ich

Učebné osnovy predmetu

		trojuholníka – pravý uhol, odvesny, prepona, Pytagoras, Pytagorova veta pre pravouhlý ΔABC , Pytagorova vetav kontextových úlohách, význam a využitie Pytagorovej vety, vyjadrenie neznámej zo vzorca...	ostrých uhlov je 90 stupňov). Vedieť pre aký útvar platí Pytagorova veta. Poznať a vedieť formuláciu Pytagorovej vety a jej význam. Zapišať Pytagorovu vetu vzťahom $c^2 = a^2 + b^2$, ale aj vzťahom pri danom označení strán pravouhlého trojuholníka. Samostatne vyjadriť a zapísať zo základné-ho vzťahu Pytagorovej vety obsah štvorca nad odvesnou a ($a^2 = c^2 - b^2$) a nad odvesnou b ($b^2 = c^2 - a^2$). Vyjadriť vzťah na výpočet odvesien a, b ($a = \sqrt{c^2 - b^2}$; $b = \sqrt{c^2 - a^2}$) alebo ich druhých mocnín. Vedieť vypočítať dĺžku tretej strany pravouhlého trojuholníka, ak sú známe dĺžky jeho dvoch zvyšných strán.	reprezentáciu, dokázať špecifikovať ich jednotlivé prvky. Matematizovať jednoduché reálne situácie s využitím písmen vo význame čísla.
	Použitie Pytagorovej vety pri riešení praktických úloh.	Vzťahy $c^2 = a^2 + b^2$, $a^2 = c^2 - b^2$, $b^2 = c^2 - a^2$, $a = \sqrt{c^2 - b^2}$, $b = \sqrt{c^2 - a^2}$, vzťah medzi geometriou a aritmetikou (algebrou),...	Samostatne používať Pytagorovu vetu na riešenie kontextových úloh z reálneho praktického života.	Analyzovať a riešiť aplikačné geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu.
VI. Grafické znázorňovanie závislostí/ 16	Karteziánsky (pravouhlý – dvojrozmerný) súradnicový systém.	Pravouhlý systém súradníc, sústava súradníc v rovine, osi súradníc, priesečník súradnicových osí, súradnice bodu, , sústava súradníc, karteziánsky súradnicový systém, ...	Opísať a zostrojiť pravouhlý súradnicový systém. Zobrazíť bod (úsečku, trojuholník, atď.) v pravouhlom súradnicovom systéme (napr. $A[3; 2]$; úsečka XY , ak $X[2; -4]$ a $Y[-3; 3]$, atď....).	Udávať tabuľky jednoduchých lineárnych súvislostí, doplňovať chýbajúce údaje na základe objaveného pravidla a znázorňovať údaje.

Učebné osnovy predmetu

Rôzne spôsoby znázorňovania – grafy závislostí. Súvis grafu s niektorými základnými vlastnosťami závislostí (rast, klesanie, najväčšie a najmenšie hodnoty).	Grafy, hodnota, hodnoty v tabuľke, najmenšia hodnota, nulová hodnota, najväčšia hodnota, závislosť dvoch hodnôt, priebeh, rast funkcie, klesanie funkcie,...	Zostrojiť graf lineárnej závislosti podľa údajov z tabuľky pre hodnoty x a y. Vedieť opísať základné vlastnosti grafu lineárnej funkcie (lineárnej závislosti) – tvar grafu, súvislosť čísla k v predpise lineárnej funkcie $y = kx + q$ s jej rastom alebo klesaním.	Udávať tabuľky jednoduchých lineárnych súvislostí, doplňovať chýbajúce údaje na základe objaveného pravidla a znázorňovať údaje. Objavovať funkčné vzťahy medzi premennými a znázorňovať ich v pravouhlej súradnicovej sústave. Vyjadriť lineárne funkcie rovnicou, tabuľkou, grafom, vedieť uviesť príklady nelineárnych funkcií a vytvárať tabuľky a grafy pre jednoduché funkcie. Objavovať a riešiť úlohy z praxe na priamu a nepriamu úmernosť. Znázorňovať údaje na diagrame, z diagramu čítať znázornené údaje.
Lineárna závislosť (lineárna funkcia), jej vlastnosti a graf. Všeobecná rovnica lineárnej funkcie: $y = k \cdot x + q$; ($k \neq 0$). Koeficienty k a q v predpise lineárnej funkcie. Znázornenie priamej a nepriamej úmernosti graficky. Graf a predpis priamej a nepriamej úmernosti.	Lineárna závislosť, lineárna funkcia, priama úmernosť, obor reálnych čísel, nezávislá (napr. x) a závislá premenná (napr. y), priamka v karteziánskom súradnicovom systéme, priamka = graf lineárnej závislosti (funkcie), vlastnosti grafu lineárnej funkcie, konštantná funkcia,...	Vedieť uviesť dvojicu veličín, medzi ktorými je lineárna funkčná súvislosť. Vedieť zostaviť tabuľku a zostrojiť graf lineárnej funkcie v obore reálnych čísel. Poznať význam koeficientov k a q v predpise lineárnej funkcie $y = kx + q$. Vedieť určiť, či je lineárna funkcia rastúca (klesajúca). Vedieť zapísať tvar konštantnej funkcie napr. $y = a$, kde a je reálne číslo. Čítať údaje z grafu priamej a nepriamej úmernosti a vedieť ich použiť pri výpočte. Vedieť určiť druhú súradnicu bodu, ktorý leží na grafe. Riešiť slovné úlohy na využitie závislosti prvkov v priamej a nepriamej úmernosti.	Udávať tabuľky jednoduchých lineárnych súvislostí, doplňovať chýbajúce údaje na základe objaveného pravidla a znázorňovať údaje. Objavovať funkčné vzťahy medzi premennými a znázorňovať ich v pravouhlej súradnicovej sústave. Vyjadriť lineárne funkcie rovnicou, tabuľkou, grafom, vedieť uviesť príklady nelineárnych funkcií. Vytvárať tabuľky a grafy pre jednoduché funkcie. Objavovať a riešiť úlohy z praxe na priamu a nepriamu úmernosť. Znázorňovať údaje na diagrame, z diagramu čítať znázornené údaje.

Učebné osnovy predmetu

VII. Podobnosť trojuholníkov /17	Podobnosť geometrických útvarov, pomer podobnosti. Úsečka rozdelená v danom pomere.	Geometrické útvary, rovinné, zhodnosť geometrických útvarov, podobnosť geometrických útvarov v rovine, podstata podobnosti, pomer podobnosti k dvoch geometrických útvarov, pomer, postupný pomer, rozdeliť úsečku podľa daného pomeru k,...	Vedieť vysvetliť podstatu podobnosti dvoch geometrických útvarov. Rozhodnúť o podobnosti dvojice daných útvarov v rovine (štvorce, obdĺžniky, trojuholníky, atď.). Vypočítať pomer podobnosti k pre dva rovinné útvary. Vedieť použiť pomer podobnosti k dvoch podobných rovinných útvarov pri výpočtovej a primeranej konštrukčnej úlohe.	Poznať meracie prostriedky a ich jednotky, vedieť ich samostatne používať aj pri praktických meraniach. Analyzovať a riešiť aplikačné geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu.
	Podobnosť trojuholníkov. Riešenie primeraných matematických (numeric-kých) a konštrukčných úloh.	Trojuholník, podobnosť trojuholníkov, vety o podobnosti trojuholníkov (sss, sus, uu),...	Poznať základné vety o podobnosti trojuholníkov (sss, sus, uu). Na základe viet o podobnosti trojuholníkov riešiť primerané matematické (numeric-ké) a konštrukčné úlohy. Vedieť použiť pomer podobnosti k dvoch podobných útvarov pri výpočtovej úlohe.	Používať k argumentácii a pri výpočtoch vety o zhodnosti a podobnosti trojuholníkov. Poznať meracie prostriedky a ich jednotky, vedieť ich samostatne používať aj pri praktických meraniach. Analyzovať a riešiť aplikačné geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu.
	Použitie podobnosti pri meraní výšok a vzdialeností, topografické práce v reálnych situáciách.	Podobnosť útvarov v praxi, vety o podobnosti geometrických útvarov - trojuholníkov, pomer podobnosti, ...	Vedieť využívať vlastností podobnosti trojuholníkov pri riešení praktických úloh zo života pri meraní (odhadovaní) vzdialeností a výšok. Riešiť jednoduché praktické topografické úlohy s využitím vlastností podobnosti trojuholníkov. Vedieť určiť skutočnú vzdialenosť – mierka mapy a skutočné rozmery predmetov – mierka plánu.	Analyzovať a riešiť aplikačné geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu.

Učebné osnovy predmetu

VIII. Štatistika/ 12	Štatistické prieskumy, triedenie, náhodný výber. Realizácia vlastných jednoduchých štatistických prieskumov - projektov, ich spracovanie.	Štatistický prieskum, štatistický súbor, rozsah štatistického súboru, štatistický znak, štatistická jednotka, absolútna početnosť, štatistické triedenie, náhodný výber, početnosť a relatívna početnosť javu, ...	Vedieť zrealizovať primeraný štatistický prieskum. Vedieť popísať triedenie štatistických jednotiek a náhodný výber zo súboru. Pripraviť a spracovať jednoduchý vlastný projekt zameraný na štatistický prieskum určitej udalosti s vyjadrením početnosti určitého javu. Riešiť primerané úlohy zo štatistiky s využitím výpočtu aritmetického priemeru.	Prostredníctvom hier a manipulatívnych činností získavať skúsenosti s organizáciou konkrétnych súborov predmetov. Vedieť z daného počtu prvkov vybrať skupinu s daným počtom prvkov a vypočítať počet možností výberu. Vedieť prisúdiť výrokom z blízkeho okolia správnu pravdivostnú hodnotu. Vedieť posudzovať realitu zo štatistického a pravdepodobnostného pohľadu, v jednoduchých prípadoch rozlíšiť istý a nemožný jav.
	Tabuľky, grafy a diagramy, ich čítanie, interpretácia a tvorba, prechod od jedného typu znázornenia k inému.	Tabuľka, graf – diagram, hodnoty – údaje, interpretácia, znázornenie hodnôt - údajov, rôzne spôsoby znázornenia hodnôt – údajov, využitie IKT v štatistike,...	Vedieť spracovávať získané hodnoty - údaje z vlastného štatistického prieskumu do tabuľky. Interpretovať údaje z tabuľky a prostredníctvom viacerých druhov diagramov - grafov, (kruhový, koláčový, úsečkový, stĺpcový, spojnicový) znázorniť hodnoty - údaje.	Vykonávať zber, zápis, interpretáciu údajov a ich grafické znázornenie, byť schopný orientovať sa v množine údajov.
Opakovanie /10 + 19	Školské úlohy Testy <i>Opakovanie (7)</i> <i>Príprava na testovanie (5)</i> <i>Záverečné opakovanie (6)</i> <i>Hodnotenie práce (1)</i>	1. školská úloha 2. školská úloha 3. školská úloha 4. školská úloha Vstupný a výstupný test <i>Opakovanie učiva 9. roč. a nižších ročníkov v priebehu šk. roka</i> <i>Riešenie testových úloh</i>	 záverečné opakovanie vedomostí, využiť v maximálnej miere IKT	

Kompetencie

Čísla, premenná a početové výkony s číslami

Kompetencie, ktoré má žiak získať:

- používa prirodzené, celé a racionálne čísla pri opise reálnej situácie,
- číta, zapisuje a porovnáva prirodzené, celé a racionálne čísla, používa, zapisuje a číta vzťah rovnosti a nerovnosti,
- zobrazí čísla na číselnej osi,
- vykonáva spamäti aj písomne základné početové výkony (sčítanie, odčítanie, násobenie a delenie),
- zaokrúhľuje čísla, vykonáva odhady a kontroluje správnosť výsledkov početových výkonov,
- pozná a funkčne využíva rôzne spôsoby kvantitatívneho vyjadrenia celok – časť (prirodzeným číslom, zlomkom, desatinným číslom, percentom), rieši kontextové a aplikačné úlohy,
- rieši modelovaním a výpočtom situácie vyjadrené pomerom, pracuje s mierkou máp a plánov,
- matematizuje jednoduché reálne situácie s využitím písmen vo význame čísla (premennú, určí hodnotu výrazu),
- matematizuje a rieši reálnu situáciu pomocou rovníc a ich sústav,
- tvorí a rieši úlohy, v ktorých aplikuje osvojené poznatky o číslach a početových výkonoch a algebrickom aparáte.

Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy

Kompetencie, ktoré má žiak získať:

- udáva tabuľky jednoduchých lineárnych súvislostí, dopĺňa chýbajúce údaje na základe objaveného pravidla a znázorňuje údaje,
- objavuje funkčné vzťahy medzi premennými a znázorňuje ich v pravouhlej súradnicovej sústave,
- vyjadrí lineárne funkcie rovnicou, tabuľkou, grafom, vie uviesť príklady nelineárnych funkcií vytvára tabuľky a grafy pre jednoduché funkcie,
- objavuje a rieši úlohy z praxe na priamu a nepriamu úmernosť,
- znázorňuje údaje na diagrame, z diagramu číta znázornené údaje.

Geometria a meranie

Kompetencie, ktoré má žiak získať:

- rozozná, pomenuje a opíše jednotlivé základné priestorové geometrické tvary, nachádza v realite ich reprezentáciu; dokáže špecifikovať ich jednotlivé prvky (telesová uhlopriečka, vzťah hrán),
- pozná, vie popísať, pomenovať, načrtnúť, narysovať a zostrojiť základné rovinné útvary, pozná ich základné prvky a ich vlastnosti a najdôležitejšie relácie medzi týmito prvkami a ich vlastnosťami,
- používa k argumentácii a pri výpočtoch vety o zhodnosti a podobnosti trojuholníkov,
- rozoznáva a modeluje osovo a stredovo súmerné útvary v rovine, manipulatívnu činnosťou získava schopnosť pochopiť a osvojiť si jednoduché geometrické transformácie, pozná základné vlastnosti dvojíc súmerných útvarov a vie ich využívať pri jednoduchých konštrukciách,
- vie vykonať v praxi potrebné najdôležitejšie merania a výpočty obvodu, obsahu, povrchu a objemu geometrických útvarov,
- pozná spôsob merania uhlov a počítanie s uhlami, využíva vlastnosti známych dvojíc uhlov (susedné, striedavé, doplnkové) pri výpočte vnútorných a vonkajších uhlov rovinných útvarov,
- pozná meracie prostriedky a ich jednotky, vie ich samostatne používať aj pri praktických meraniach,
- analyzuje a rieši aplikačné geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu.

Kombinatorika, pravdepodobnosť, štatistika

Kompetencie, ktoré má žiak získať:

- prostredníctvom hier a manipulatívnych činností získa skúsenosti s organizáciou konkrétnych súborov predmetov podľa zvoleného ľubovoľného a podľa vopred daného určitého kritéria,
- vie z daného počtu prvkov vybrať skupinu s daným počtom prvkov podľa určeného pravidla a vypočítať počet možností výberu,
- vykonáva zber, zápis, interpretáciu údajov a ich grafické znázornenie,
- je schopný orientovať sa v množine údajov,

- vie prisúdiť výrokom z blízkeho okolia správnu pravdivostnú hodnotu,
- vie posudzovať realitu zo štatistického a pravdepodobnostného pohľadu, v jednoduchých prípadoch vie rozlíšiť istý a nemožný jav.

Logika, dôvodenie, dôkazy

Kompetencie, ktoré má žiak získať:

- dokáže kvantifikovať všeobecné výroky a uskutočniť negáciu kvantifikovaných výrokov,
- vie posúdiť jednoznačnosť jednoduchých návodov, vyhlášok a nariadení,
- posúdi správnosť použitých spojok „a“, „alebo“, buď alebo“, „ak, tak“,
- posúdi pravdivosť alebo nepravdivosť matematických výrokov,
- pozná miesto definície, hypotézy a dôkazu v matematických textoch.

Ďalšie kompetencie:

aplikačná matematika:

- matematické myslenie, matematická argumentácia,
- vymedzenie problému, modelovanie, komunikácia,
- numerácia, práca s dátami, zobrazovanie,
- objektívnejšie a kritickejšie zhodnotenie informácií, ich tvorivé spracovanie a praktické využívanie,
- kvalitnejšia verbálna a písomná interpretácia problémov a výsledkov riešenia,
- rešpektovanie názorov jednotlivcov v tíme, uplatnenie rôznych foriem komunikácie, efektívna spolupráca v tíme,
- formulovanie vlastných záverov, argumentácia, zdôvodňovanie a obhajoba svojich výsledkov.

Kompetencie k celoživotnému učeniu sa a k uplatňovaniu matematického myslenia:

- rozvíjať abstraktné, exaktné, logické aj kombinatorické myslenie,
- zdokonaľovať grafický prejav vykonávaním rozborov a zápisov úloh,
- vedieť obhájiť vlastné rozhodnutia a postupy logickou argumentáciou založenou na dôkazoch.

Kompetencie k riešeniu problémov:

- rozvíjať dôveru vo vlastné schopnosti a možnosti pri riešení úloh,
- prehlbovať systematickosť, vytrvalosť, presnosť a sebakontrolu pri riešení problémov,
- vynakladať na dosiahnutie cieľa maximálne úsilie a zvládať prípadný neúspech,
- aktívne pristupovať k riešeniu problémov.

Kompetencie komunikatívne:

- používať matematický jazyk a jeho symboliku k presnému a stručnému vyjadrovaniu,
- vedieť zrozumiteľne vysvetliť a popísať myšlienkové postupy,

Kompetencie sociálne a personálne:

- vedieť zrozumiteľne a vecne argumentovať, kriticky myslieť, vedieť si kolegiálne pomôcť a poradiť,
- vedieť pracovať v tímoch rôzneho zloženia, vo dvojiciach, byť flexibilný,
- organizovať prácu v rámci skupiny s cieľom dosiahnuť čo najlepší výsledok.

Kompetencie občianske:

- učiť sa hodnotiť svoju činnosť i prácu iných,
- vedieť byť ohľaduplný a taktný,
- vedieť sa rozhodovať.

Kompetencie pracovné

- vedieť vyhľadávať a kombinovať informácie z rôznych zdrojov a predmetov pri riešení reálnych situácií,
- vedieť interpretovať rôzne texty, obrazové materiály, grafy a iné formy záznamov,
- trénovať schopnosť sústredene pracovať a trpezlivo sa dopracovať k výsledku.

Stratégia vyučovania

Na dosiahnutie vytýčených cieľov vyučovania matematiky je nevyhnutné používať aktivizujúce vyučovacie metódy, a to najmä samostatnú prácu žiakov, prácu vo dvojiciach a skupinovú prácu. Okrem samostatnej práce je nevyhnutné, aby žiaci objavovali nové poznatky experimentovaním a vlastnou činnosťou. Vo výchovno – vzdelávacom procese sa musíme snažiť v čo najväčšej miere redukovať zabehnutú koncepciu transmisívnej výuky a zamerať sa na efektívne využitie metód kooperatívneho, problémového, konštruktivistického vyučovania, prvky daltonskej školy a pod.

Učebné osnovy predmetu

Vo vzťahu k individuálnemu rozvoju žiakov treba zadávať úlohy s postupne narastajúcou obtiažnosťou, čo pre učiteľa znamená, že individuálnym prístupom objavuje a usmerňuje rozvoj schopností jednotlivých žiakov, riadi tvorivú prácu kolektívu triedy.

Pri vyučovaní treba dbať na priebežné opakovanie a precvičovanie učiva. Účinnou formou na rýchle zopakovanie a upevnenie učiva sú krátke písomné práce /testy/, ktoré budeme spravidla zaraďovať na začiatok vyučovacej hodiny. V procese opakovania a precvičovania získaných vedomostí budeme častejšie tiež využívať prostriedky IKT / riešenie Hot potatoes testov v rámci vyučovacích hodín, formou domácich úloh/.

Žiakov s hlbším záujmom o matematiku zapojíme do matematických súťaží,

ako napr. Matematická olympiáda, Pytagoriáda a iné.

Neoddeliteľnou súčasťou individuálneho prístupu k žiakom bude starostlivosť o zaostávajúcich a integrovaných(začlenených) žiakov. U týchto žiakov je nevyhnutné individuálnym prístupom doplniť osvojenie si základných pojmov a vedomostí. Na zvládnutie numerických zručností u týchto žiakov výrazne pomáhajú kalkulačky.

Z didaktických metód vyučovania sa v matematike využije niekoľko variant metód.

Ich použitie bude závisieť od témy a štruktúry vyučovacej hodiny. Okrem klasických metód / motivačný rozhovor, vysvetľovanie, rozprávanie, precvičovanie a opakovanie učiva.../ sa veľký dôraz kladie na:

- začlenenie práce s didaktickou technikou, využívanie prezentácií pri výklade a precvičovaní učiva, vhodným softvérom uľahčiť niektoré namáhavé výpočty alebo postupy a umožniť tak sústredenie sa na podstatu riešeného problému,
 - začlenenie skupinovej práce a práce vo dvojiciach, kedy si šikovnejší žiaci utvrdia učivo takým spôsobom, že ho opakovane vysvetlia spolužiakom, ktorí majú problémy, precvičia si riešenie úloh, postupy pri riešení, vzorce, a pod.,
 - maximálne využitie IKT vo výučbe -výukové programy, dataprojektor, počítač, interaktívne testy a cvičenia.
- Výuka by mala prebiehať nielen v triede, ale i v PC učebniach.

Metódy a formy vyučovania

Formy	Metódy
skupinová (práca v tímoch, práca vo dvojiciach)	- <i>metóda pokusov a omylov</i> , - <i>heuristická metóda</i> - <i>metóda riadeného objavovania</i> , - <i>problémová metóda</i> , - <i>metódy na</i> <i>systematizáciu a upevnenie vedomostí</i> , - <i>metódy didaktických hier v matematike</i>
individuálna	- <i>vytváranie logických schém a pojmových máp</i> , - <i>práca s informáciami</i> , - <i>metódy na systematizáciu a upevnenie vedomostí</i>
hromadná	- <i>ilustratívno-výkladová</i> , - <i>brainstorming</i> (burza dobrých nápadov) - s cieľom vyprodukovať čo najviac myšlienok v minimálnom čase, zistiť, aké poznatky žiaci majú a aké im chýbajú, - <i>dialóg a diskusia</i> - pri frontálnom opakovaní, pri riešení problémov na zvýšenie individuálneho porozumenia, - <i>vytváranie logických schém a pojmových máp</i> .

Metódy:

- motivačné metódy (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačný problém, motivačná demonštrácia),
- aktivizujúce metódy (situačná metóda, inscenačná metóda, didaktické hry, kooperatívne vyučovanie),
- expozičné metódy (rozprávanie, vysvetľovanie, rozhovor, demonštračná metóda, pozorovanie, manipulácia s predmetmi, inštruktáž),
- problémové metódy (heuristická metóda, projektová metóda, brainstorming),
- fixačné metódy (metódy opakovania a precvičovania - písomného aj ústneho),
- diagnostické metódy (pozorovanie, ústne skúšanie, písomné skúšanie).

Formy:

- vyučovacia hodina,
- praktické aktivity,
- samostatná práca žiakov,
- práca žiakov vo dvojiciach,
- skupinová práca,
- kooperatívne vyučovanie (forma skupinového vyučovania založená na vzájomnej závislosti členov heterogénnej skupiny),
- práca s knihou a textom (čítanie s porozumením, spracovanie textových informácií, učenie sa z textu, orientácia v štruktúre textu, vyhľadávanie, triedenie, využívanie podstatných informácií),
- samostatné učenie prostredníctvom informačnej a komunikačnej techniky,
- experimentovanie (samostatné hľadanie, skúšanie, objavovanie),
- projektové vyučovanie.

Iné metódy a formy práce:

a/ žiaci s hlbším záujmom o matematiku:

- Zapojenie do celoročných matematických súťaží Pytagoriáda, Matematická olympiáda, ...

b/ žiaci začlenení:

- Vypracovanie individuálneho plánu s doplnením metód a foriem práce
- Výrazná redukcia učiva a používanie pomôcok najmä kalkulačiek

Učebné zdroje

Ročník	Učebnice
deviaty	Kolbaská, V. : Matematika pre 9. ročník základnej školy a 4. ročník gymnázia s osemročným štúdiom, 1. časť a 2. časť, SPN - Mladé letá, 2012 Bálint: Vzdelávací štandard s exemplifikačnými úlohami z matematiky pre 2. stupeň základnej školy, MŠ SR, 2002

Učebné zdroje:

napr. www.sgp.cz/cz/html/hadanky.htm, www.matika.sk, www.infovek.sk/predmety/matem/, kekule.science.upjs.sk/matematika/, www.kazdodenamatika.szm.sk/, www.zborovna.sk a ďalšie.

Výučbové programy

Interaktívne testy vo Worde a Exceli

Prezentácie

Rôzne knihy hlavolamov

Zbierky úloh, pracovné listy, IKT pre samostatnú a skupinovú prácu

Hodnotenie predmetu

1. **Verbálna forma** - zisťovať a hodnotiť najmä osvojenie základných poznatkov stanovených výkonovou časťou vzdelávacieho štandardu.
2. **Písomná forma** – krátke písomné previerky (tzv. päťminútovky) – preverovanie nového učiva, matematické diktáty, kontrolné práce - na konci tematického celku, testy a e-testy, školské úlohy – 4 štvrťročné písomné práce zostavené podľa výkonovej časti vzdelávacieho štandardu.
4. **Samostatná práca žiakov.**

5. Prezentácia projektov podľa kritérií na základe vzájomnej dohody učiteľov.

Pri oprave písomných previerok budeme používať klasifikačnú stupnicu:

100% – 90%	výborný
89% – 75%	chválitebný
74% – 50%	dobrý
49% – 30%	dostatočný
29% – 0%	nedostatočný

Žiaci budú hodnotení známku v súlade s Metodickým pokynom č. 22/2011 z 1. mája 2011 na hodnotenie žiakov ZŠ.

Informatika

Učebné osnovy všeobecnovzdelávacieho predmetu

Názov predmetu	Informatika
Časový rozsah výučby	9. ročník – 1/33 hodín ročne
Ročník	deviaty
Škola (názov, adresa)	ŽŠ s MŠ Sedlice, 082 43 Sedlice 3
Názov ŠkVP	Škola pre každého
Kód a názov ŠVP	ŠVP pre 2. stupeň ZŠ v Slovenskej republike
Stupeň vzdelania	Nižšie sekundárne vzdelávanie
Dĺžka štúdia	5 rokov
Vyučovací jazyk	slovenský

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Úlohou modernej školy je pripraviť žiaka pre informačnú a vzdelanostnú spoločnosť. Informatika má dôležité postavenie vo vzdelávaní, pretože podobne ako matematika rozvíja myslenie žiakov, ich schopnosť analyzovať a syntetizovať, zovšeobecňovať, hľadať vhodné stratégie riešenia problémov a overovať ich v praxi. Vedie k presnému vyjadrovaniu myšlienok a postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie.

Poslaním vyučovania informatiky je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník používaných pri práci s údajmi a toku informácií v počítačových systémoch. Buduje tak informatickú kultúru, t.j. vychováva k efektívnemu využívaniu prostriedkov informačnej civilizácie s rešpektovaním právnych a etických zásad používania informačných technológií a produktov. Toto poslanie je potrebné dosiahnuť spoločným pôsobením predmetu informatika a aplikovaním informačných technológií vo vyučovaní iných predmetov, medzipredmetových projektov, celoškolských programov a pri riadení školy. Systematické základné vzdelanie v oblasti informatiky a využitia jej nástrojov zabezpečí

rovnakú príležitosť pre produktívny a plnohodnotný život obyvateľov SR v informačnej a znalostnej spoločnosti, ktorú budujeme.

CIELE PREDMETU

Cieľom vyučovania informatiky na 2. stupni ZŠ je sprístupniť základné pojmy a techniky používané pri práci s údajmi a pri tvorbe algoritmov a výpočtových procesov. Podobne ako matematika aj informatika v spojení s informačnými technológiami vytvára platformu pre všetky ďalšie predmety. V predmete informatika je potrebné dôkladnejšie sa zamerať na štúdium základných univerzálnych pojmov, ktoré prekračujú súčasné technológie. Dostupné technológie majú poskytnúť vyučovaniu informatiky široký priestor na motiváciu a praktické projekty.

Výchovno-vzdelávací proces na 2. stupni základnej školy smeruje k tomu, aby sa žiaci oboznámili s pojmami údaj a informácia, s rôznymi typmi údajov, s ich zbieraním,

uchovávaním, zobrazovaním, spracovaním a prezentovaním, aby porozumeli pojmom algoritmus a program (formálny zápis automatizovaného spracovania údajov). Žiaci sa ďalej majú oboznámiť so systémami na spracovanie údajov – z pohľadu ich architektúry (počítač, prídavné zariadenia, médiá, komunikácie) a logickej štruktúry (napr.

operačný systém), rozvíjať schopnosť algoritmizovať zadaný problém, rozvíjať svoje programátorské zručnosti, naučiť sa pracovať v prostredí bežných aplikačných programov, naučiť sa efektívne vyhľadávať informácie uložené na CD alebo na sieti a naučiť sa komunikovať cez sieť.

Žiaci majú nadobudnúť schopnosti potrebné pre výskumnú prácu (t. j. schopnosť realizovať jednoduchý výskumný projekt, sformulovať problém), rozvíjať svoje formálne a logické myslenie, naučiť sa viaceré metódy na riešenie problémov. Majú rozvíjať svoje schopnosti kooperácie a komunikácie (naučiť sa spolupracovať v skupine pri riešení problému, verejne so skupinou o ňom diskutovať a referovať), rozvíjať svoju osobnosť, tvorivosť, logické myslenie, zodpovednosť, morálne a vôľové vlastnosti, húževnatosť, sebakritickosť a snažiť sa o sebavzdelávanie. Majú sa tiež naučiť rešpektovať intelektuálne vlastníctvo a autorstvo informatických produktov, systémov a aplikácií, chápať, že informácie, údaje a programy sú produkty intelektuálnej práce, sú predmetmi vlastníctva a majú hodnotu), pochopiť sociálne, etické a právne aspekty informatiky.

predmet	INFORMATIKA
ročník	deviaty
časová dotácia	1 hodina týždenne / 33 hodín ročne

OBSAH VZDELÁVANIA PREDMETU

Obsah vzdelávania je zadefinovaný nasledovnými tematickými celkami:

- Informácie okolo nás
- Komunikácia prostredníctvom IKT
- Postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie
- Princípy fungovania IKT
- Informačná spoločnosť

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Informácie okolo nás	Powerpoint - zvuky, videá, zložitejšie prezentácie. Powerpoint - vlastná prezentácia. Texty v obrázkoch. Úprava fotografie. Koláž. Fotografie - sťahovanie z fotoaparátu, mobilu, hromadná úprava veľkosti pre web. Fotoalbumy. Zvuk a video. Jednoduché www stránky. Poskytovatelia služieb free web stránok. Vytváranie jednoduchej www stránky - zásady. Osobná www stránka pomocou sites.google.com	Vytvoriť, editovať a uložiť zložitejšiu prezentáciu v Powerpointe, aj s použitím zvukov a videí. Upravovať fotografie. Sťahovať fotografie z mobilu, fotoaparátu. Vytvoriť vlastný fotoalbum na webe. Poznať poskytovateľov služieb free web stránok. Poznať zásady vytvárania jednoduchej www stránky. Vytvoriť jednoduchú osobnú web stránku.
Princípy fungovania IKT	Archivácia dát, komprimovanie.	Logicky triediť data na disku a externých pamäťových médiách. Archivovať data na pamäťové média, komprimovať data pomocou ZIP a RAR metód komprimácie.
Informačná spoločnosť	Pravidlá bezpečného správania sa v počítačovej učebni. Potreba informatického vzdelávania sa ako súčasť modernej výchovy človeka. Legálnosť použitia obrázkov a textov z internetu	Poznať pravidlá správania sa v PC učebni. Poznať využitie IKT v bežnom živote a znalostnej spoločnosti. Rozlíšiť voľne šíriteľné obrázky a texty na internete od obrázkov a textov s copyrightom.

KOMPETENCIE

- vytvára a upravuje zložitejšie prezentácie v Powerpointe
- upravuje obrázky, aj pre ich zdieľanie na internete
- sťahuje dáta z digitálneho fotoaparátu, z mobilu do počítača
- vyvorí si svoj album na webe
- vytvorí jednoduchú web stránku

Učebné osnovy predmetu

- ovláda zásady prehľadného umiestňovania súborov a priečinkov na disku
- achivuje a komprimuje dáta
- vie, čo sú autorské práva, legálny a nelegálny software
- uvedomuje si dôležitosť využívania IKT v rôznych oblastiach spoločenského aj súkromného života
- uvedomuje si bezpečnostné riziká pri práci s internetom

PRIEREZOVÉ TÉMY

Prierezová téma	Východisko	Zmysel / cieľ	Tematický celok prierezovej témy	Téma prierezovej témy	Téma predmetu	Tematický celok predmetu	Organizačné zabezpečenie
Mulikultúrna výchova	Občan	Rešpektovať autorské práva	Výchova k občianstvu	Právne súvislosti	Legálnosť použitia obrázkov a textov z internetu	Informačná spoločnosť	Diskusia, skupinová práca
Mulikultúrna výchova	Umenie a estetické hodnoty	Rozvíjať kultúrnosť prejavu	Estetická výchova	Kultúra prejavu	Vytvárame osobnú www stránku pomocou sites.google.com	Informácie okolo nás	Praktické aktivity s internetom
Regionálna výchova	Rodné mesto	Poznať kultúrne pamätihodnosti, monumenty mesta	Môj rodný kraj	Kultúrne pamätihodnosti, monumenty nášho mesta	Powerpoint - vlastná prezentácia	Informácie okolo nás	Skupinová práca, tvorba projektu

STRATÉGIE

Metódy

- motivačné metódy (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačný problém, motivačná demonštrácia)
- aktivizujúce metódy (situačná metóda, kooperatívne vyučovanie)
- expozičné metódy (rozprávanie, vysvetľovanie, rozhovor, demonštračná metóda, inštruktáž)
- problémové metódy (projektová metóda, brainstorming)
- fixačné metódy (metódy opakovania a precvičovania pomocou úloh na pracovných listoch)
- diagnostické metódy (pozorovanie)

Postupy

- analýza (od celku k častiam)

Učebné osnovy predmetu

- syntéza (od časti k celku, pochopenie vzťahov a súvislostí)
- indukcia (od jednotlivých faktov k všeobecným pojmom, k pravidlám, k definíciám)
- dedukcia (od zákonov, poučiek, pravidiel, definícií, pojmov k ich aplikácii na konkrétne príklady)
- genetický (vývinový) postup (rozvíjanie vedomostí postupnosťou)
- dogmatický postup (učenie bez zdôvodňovania a vysvetľovania)
- porovnávanie, t.j. synkritický postup (zisťovanie zhody alebo rozdielu dvoch a viacerých predmetov a javov podľa určitých znakov)
- podobnosť, t.j. analógia (z podoby istých znakov predmetov a javov usudzujeme na ďalšie podrobnosti)

Formy

- vyučovacia hodina v počítačovej učebni, práca s počítačom
- vyučovacia hodina v učebni s interaktívnou tabuľou
- praktické aktivity
- samostatná práca žiakov
- práca žiakov vo dvojiciach
- skupinová práca
- samostatné učenie prostredníctvom informačnej a komunikačnej techniky
- experimentovanie (samostatné hľadanie, skúšanie, objavovanie)
- projektové vyučovanie

UČEBNÉ ZDROJE

Literatúra

- Varga, M. a Hrušecká, A.: Tvorivá informatika – 1. zošit s internetom, CD – 2006 – 11016/26870

Didaktická technika

- počítače s pripojením na internet
- interaktívna tabuľa
- dataprojektor

Materiálne výučbové prostriedky

- skener
- tlačiareň
- digitálny fotoaparát
- čítačka pamäťových kariet
- USB kľúčik
- mobilný telefón

Ďalšie zdroje

- internet
- pripravené prezentácie
- pracovné listy

- skúsenosti

Hodnotenie

Žiaci budú hodnotení známkou v súlade s Metodickým pokynom č. 22/2011 z 1. mája 2011 na hodnotenie žiakov ZŠ.

Umenie a kultúra

Učebné osnovy všeobecnovzdelávacieho predmetu

Názov predmetu	výchova umením
Časový rozsah výučby	9. ročník - 1 / 33 hodín ročne
Ročník	deviaty
Škola (názov, adresa)	ZŠ s MŠ Sedlice, 082 43 Sedlice
Názov ŠKVP	Škola pre každého
Kód a názov ŠVP	ŠVP pre 2. stupeň ZŠ v Slovenskej republike
Stupeň vzdelania	nižšie sekundárne vzdelávanie
Dĺžka štúdia	5 rokov
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk

Charakteristika predmetu

Predmet výchova umením, ktorý patrí do vzdelávacej oblasti Umenie a kultúra, nadväzuje na predmety hudobná výchova a výtvarná výchova v predchádzajúcich ročníkoch základnej školy. Má žiakom sprostredkovať živú skúsenosť umenia a svetové a národné kultúrne dedičstvo. Ťažiskovo vychádza z hudobného umenia a z vizuálnych umení – výtvarného, architektúry, dizajnu a filmu. Prierezovo obsahuje prvky literárneho a dramatického umenia.

Zámerom tohto predmetu je optimálne formovať osobnosť – emocionalitu a intelekt žiakov tak, aby si prostredníctvom tvorivých činností a komunikácie s umením vytvárali svoj autentický spôsob bytia. Prostredníctvom činnostného vyučovania, vzájomným prepojením tvorivého a objaviteľského princípu vytvárať predpoklady na poskytovanie zážitkov, radosti, pozitívnych životných podnetov a znalostí tak, aby sa umenie stalo imanentnou súčasťou života žiakov.

Predpokladaný prínos predmetu **výchova umením**:

- vyvážené rozvíjať intuitívnu, citovú aj racionálnu stránku osobnosti žiakov;
- zdokonaľovať gramotnosť (zručnosti, vedomosti a postoje) získanú v rámci výtvarnej a hudobnej výchovy v predchádzajúcich ročníkoch;

Učebné osnovy predmetu

- rozvíjať tvorivosť žiakov;
- rozvíjať komplexný pohľad na umenie, chápať rôznosť poslania (spoločenskú funkciu) jednotlivých druhov umenia, rozumieť ich vyjadrovacím prostriedkom, médiám, žánrom a komunikačným stratégiám;
- rozumieť súčasným tendenciám umenia a poznať vlastnú kultúrnu tradíciu;
- vnímať hudbu a výtvarné umenie z hľadiska ich obrazného, metaforického vyjadrovania sveta, a to nie cez encyklopedické vedomosti, ale hlavne prostredníctvom zážitkov a tvorivých činností;
- naučiť sa orientovať v komunikačnom prostredí kultúry, získavať a vyhodnocovať informácie z rôznych zdrojov kultúrnej prevádzky (koncerty, festivaly, výstavy, prehliadky, internet, literatúra, reklama, masmédiá ...);
- experimentovať pri spájaní médií, žánrov a druhov umenia;
- vytvárať možnosť projektov, prepájajúcich výtvarné a hudobné umenie so slovesným umením, divadlom, filmom, pohybovou výchovou;
- formovať a usmerňovať hodnotovú a vkusovú orientáciu žiakov,
- umožňovať alternatívne metódy práce (skupinové vyučovanie, projektové vyučovanie, brainstorming, tvorivé dielne, ateliéry a pod.).

Cieľ predmetu

Kognitívne ciele

Na základe vedomostí o rôznych druhoch umenia, ktoré žiaci získajú predovšetkým vlastnou činnosťou,

- nadobudnú schopnosť uplatňovať tieto vedomosti pri aktívnom vnímaní a obsahovom sprístupňovaní umeleckých diel,
- spoznajú najvýznamnejších slovenských a svetových tvorcov diel rôznych umeleckých druhov a ich interpretov, diela typické pre kľúčové tendencie súčasného umenia, ako aj diela charakterizujúce štýlové znaky historických epoch;
- spoznajú najdôležitejšie vlastnosti vyjadrovacích prostriedkov rôznych umení, technické postupy, nástroje a médiá;
- na základe spoznávania a osvojovania si umeleckej výpovede domácich diel (výtvarných, hudobných, literárno-dramatických) v kontexte s európskou kultúrou získavajú úctu ku tvorcom a dielam svojej krajiny;
- na základe svojich činností v tomto predmete získavajú schopnosť vyjadrovať svoje emócie, vzťahy a postoje, teda komunikovať umeleckými prostriedkami,
- nadobudnú schopnosť otvorene prijímať, hodnotiť a oceňovať umelecké diela a umelecké prejavy vlastného národa, ale i iných národov a etník;
- dokážu analyzovať, porovnávať a syntetizovať poznatky a podnety z prírodných vied, geografie, histórie, etiky, literatúry, cudzích jazykov a vyhodnocovať ich vplyv na umenie,
- dokážu vytvárať projekty, v ktorých budú syntetizovať vlastné i prevzaté nápady z jednotlivých umeleckých oblastí v intenciách polyestetického výchovy.

Socioafektívne ciele

- prostredníctvom precítenia a pochopenia umeleckých diel žiaci dokážu prekonať svoj egocentrizmus a stotožniť sa do istej miery s autormi týchto diel (empatia) pri zachovaní svojich vlastných názorov a postojov (asertivita);

Učebné osnovy predmetu

- uprednostňovať autentické tvorivé riešenia vo vlastnom vyjadrovaní prostriedkami umenia

a pri vnímaní umeleckých diel;

- dokážu bez predsudkov pristupovať k vnímaniu a rozširovaniu umeleckých hodnôt rôznych kultúr,

- vedia prežívať výnimočnosť významných umeleckých osobností a hľadajú v ich tvorivých osudoch inšpiráciu pre vlastný život,

- získavajú schopnosti spolupracovať v tíme, prevziať zodpovednosť za plánovanie, propagáciu, realizáciu i prezentáciu vlastnej práce i skupinových projektov,

- chápu umenie v jeho mnohokrakých podobách a súvislostiach nielen ako ušľachtilý spôsob vyplňania voľného času, ale aj ako prostriedok skvalitnenia a skultúrenia svojho života.

Psychomotorické ciele

- na základe získaných zručností žiaci dokážu na primeranej úrovni realizovať svoje hudobné, výtvarné, pohybové a literárne predstavy a integrovať ich v individuálnych alebo skupinových projektoch;

- dokážu zostavovať auditívne, vizuálne i dramatické prvky do celkov tak, aby prostredníctvom nich vedeli vyjadriť svoje myšlienky, predstavy, postoje, a tak komunikovať s okolitým svetom;

- osvojujú si technické postupy potrebné na spracovanie materiálu (nahrávanie, montáž, strih, úprava akustického signálu, komunikácia a elaborácia prostredníctvom softvérov, vyhľadávanie umeleckých podnetov na internete a pod.

Štruktúra predmetu

Ročník	deviaty
Počet hodín týždenne	1
Počet hodín ročne	33

Obsah predmetu

9. ročník

1. tematický celok: PODNETY UMENIA			
Tematické okruhy	Edukačné témy	Odporúčané ukážky a východiskový materiál	Proces a edukačný výstup
1. podnety výtvarného umenia	1.1. postmoderna - výtvarné umenie v historickom priereze, výber motívov, štýlov a ich spracovanie	ukážky: typické diela z rôznych epoch histórie umenia do 20. stor. (na Slovensku i vo svete); typické diela rôznych	1.1. použitie niektorého z postupov charakteristických pre postmoderné umenie (koláž,

Učebné osnovy predmetu

	vo vlastnej práci; citácia, prisvojenie, parafráza, dekonštrukcia, synkretizmus a) spracovanie vybratého výtvarného diela – reprodukcie na svoj spôsob (citácia), alebo jeho koláž, kombinovanie s iným dielom, rozstrihanie a zlepenie v inej podobe...(roláž, krkváž, alchymáž...) b) kópia podľa reprodukcie realizovaná rôznymi štýlmi, rukopismi, s rôznym posunom mierky na tom istom obraze... inšpirované ukážkami rôznorodých štýlov zobrazovania, 1.2. konceptuálne umenie / umenie na rozmyšľanie; reakcia na vybrané konceptuálne dielo.	tendencií umenia od pol. 19. stor. (svetoví i slovenskí autori); konceptuálni autori (vizuálne umenia, hudba, literatúra); ukážky citácií, prisvojenia, parafrázovania, dekonštrukcie, synkretizmu v umení.	maľba, kresba) 1.2. konceptuálne spracovanie vybranej témy (kresba, fotografia, text); diskusia.
2. podnety hudby. Špirála života – vzťahy medzi generáciami	2.1. hudba v historickom priereze - u nás doma, v Európe, ale aj inde (Čína, India, Afrika, Stredný východ...); vkus generácií; staroba a jej hodnota; tolerancia; úcta k minulosti: archeologický výskum, muzeálny výskum; stará krása, zapadnutá prachom času - jej obnovovanie; reštaurátorstvo v maliarstve, ale aj v hudbe...; mediálne prezentované vzory aj hudobné vzory –	2.1. hudba rôznych epoch, zábavná hudba stredoveku a renesancie, trubadúri, truvéři, minnesänger...ich dnešní pokračovatelia: rockové skupiny...Staré pamiatky hudby; hudobné Uhorsko ako kolíska slovenskej hudby...Vzťahy slov. ľud. piesne k poľskej, českej, nemeckej, maďarskej, balkánskej, židovskej, ukrajinskej tradícii ľud. hudby...Vkus a móda na príkladoch...	2.1. projekt „výletu" do minulosti populárnej hudby, hra na trubadúrov, hra na potulných muzikantov z rôznych storočí, 2.2. rockový koncert...výchovný koncert pre prváčikov na vlastnej škole, program o hudbe pre domov dôchodcov, pre rodičov, starých rodičov...

	hudobný priemysel.		
2. tematický celok: PRIENIKY UMENIA A VEDY			
Tematické okruhy	Edukačné témy	Odporúčané ukážky a východiskový materiál	Proces a edukačný výstup
3. výtvarné reakcie na témy vedy	proces v umení / podnety rôznych disciplín / intermedialita výtvarné transpozície fyzikálnych / chemických / biologických procesov 3.1. žiaci analyzujú javy ako napr. zmena skupenstva, kondenzácia, podtlak a pretlak, sublimácia, šírenie a lom svetla, zvuku, magnetizmus, meteorologické javy, elektrické javy... a hľadajú ich vyjadrenie vo výtvarnom jazyku (figuratívne alebo nefiguratívne zobrazenie), 3.2. žiaci analyzujú javy ako napr. správanie častíc pri chemickej reakcii, zmena jednej látky na inú, kyslé – zásadité – neutrálne prostredie, leptanie... 3.3. žiaci analyzujú javy ako napr. starnutie, rast, navieranie, hnitie, rôzne spôsoby rozmnožovania, pohyb a migráciu, mimikry, rôzne zmyslové vybavenie živočíchov, symbiózu, asimiláciu, predátorstvo...	ukážky: procesuálne umenie; spolupráca vedeckého výskumu a umeleckej tvorby.	a) návrh riešenia; b) procesuálny objekt alebo inštalácia.
4. hudba a príroda, človek voči prírode - príroda ako partner človeka	hudba prírody, Zeme, vesmíru...; základy akustiky; prírodné motívy v hudbe; obrazy a výjavy z prírody v hudbe; pastorálnosť; ľudové piesne o hore,	zvuky okolo nás – živá a neživá príroda... C. Saint-Saëns: Karneval zvierat; ľudové a umelé piesne; Čajkovskij, Vivaldi, Haydn (vtáčiky); Hatrík: Vysoký otec,	ochranárske a environmentálne využitie hudby, piesne a hudba na výlete, k táboráku, k plavbe loďou,

Učebné osnovy predmetu

	poli, lese, kvetoch, zvieratách; podobne pop. piesne (Balada o poľných vtákoch...); prejavy ťivota v hudbe: rast, delenie, genetické väzby - hudba národov, rás...	široká mať / Nie som človek, predsa žijem / Ecce quod Natura..., všetko vhodné z iných okruhov... piesne a skladby o rastlinách, živočíchoch...	k pobytu pri mori; country; skauti; rituály mimoeurópskych kultúr - privolávanie dažďa v Afrike, víťanie slnka v Číne, černošské spevy o Mississippi...hudba k jazdeniu na koni...
3. tematický celok: POPULÁRNA KULTÚRA			
Tematické okruhy	Edukačné témy	Odporúčané ukážky a východiskový materiál	Proces a edukačný výstup
5. umenie a gýč	tvorivé umenie, stredoprúdová produkcia, gýč; páčivosť; vkusové preferencie rôznych vekových a sociálnych skupín; vzťahy medzi umením a gýčom; manipulácia vkusu reklamou, televíznymi zábavnými formátmi; ľudová pieseň a jej spracovania; dychovka; hudba k reklame; hudobné videoklipy a prezentované hodnoty; hudobné relácie vo verejnoprávnej komerčných TV z pohľadu konzumu žiakov; vzory správania v hud. videonahrávkach; symbolické reprezentácie kultúry mladých, štýlu života vo videoklipoch.	ukážky hudobného, výtvarného, filmového, literárneho gýča; hudba k reklame a jej pôvod v umení; hudba ku gýčovým filmom, Senzi Senzus apod., cigánska kaviarenská hudba, F. K. Veselý, retro, oldies... umelecká aktualizácia gýča: Lasica spieva Veselého, Bratislava Hot Serenaders; pop artové reakcie na gýč, reakcie na gýč a na stratégie reklamy v súčasnom výtvarnom umení.	vytváranie reklám s použitím umeleckej hudby, paródia, irónia, hľadanie sentimentálnych spomienok ("Takí sme boli", Stučková mojich rodičov, Babička a dedko si hrajú a spomínajú, deformovanie hudby do podoby "automatu", neznesiteľnej sladkosti, sentimentu - tvorba skečov, scénok, humorných výstupov...
6. vzory a vlastná tvár	1. možnosť: telový dizajn / úprava tváre a účesu, vizážistika, make-up žiak analyzuje štýl obliekania, účesu a tváre svojich obľúbených hrdinov,	ukážky: <i>možnosti vizážistiky; rôzne štýly; bodyart; štýly hviezd showbiznisu,</i>	návrhy (na fotografiách), alt. realizácie úprav na tvárach spolužiakov; odevné doplnky; prezentácia: módna prehliadka, dokumentácia (foto,

	hviezd, vzorov a hľadá vlastný štýl; a) žiaci vychádzajú z fotografie tváre (vlastnej, spolužiakovej.); z papiera vystrihujú a prikladajú rôzne tvary účesu, doplnky; vzájomne si skúšajú niektoré možnosti líčenia tváre s posilnením rôznych typov výrazu; výsledky môžu zaznamenávať fotograficky; úlohu je možné simulovať aj v počítači b) návrh vzoru tetovania; realizácia na časti tela fixmi, ktoré napodobňujú tetovanie. 2. možnosť: postfotografia / digitálne montáže, aplikácie, transformácie fotografie, alt.: fotoinštalácia a) zmeny fotografie prostredníctvom digitálneho spracovania (transformácie, filtre, morfig, montáže...); digitálny obraz vo svojej technickej podstate – pixle ako výtvarný výrazový prostriedok (mozaika – podobnosť a rozdiely s digitálnym obrazom) b) fotoinštalácia: inštalovanie fotografií v prostredí, hľadanie súvislostí fotografického obrazu a prostredia (nadväznosť tvarov, to isté na fotografii konfrontované s tým	ukážky: rôzne polohy postfotografie; technické možnosti filtrov, vrstiev a transformácií,	video), digitálne manipulovaná fotografia; fotografovanie a postprodukcia v počítači; prezentácia – výstava a diskusia
--	--	--	--

	<i>istým v skutočnosti, vtipné komentovanie, významová zmena prostredia</i>		
4. tematický celok: KOMPLEXNÉ PROJEKTY			
Tematické okruhy	Edukačné témy	Odporúčané ukážky a východiskový materiál	Proces a edukačný výstup
7. spoločný interdisciplinárny projekt skupiny žiakov	1. možnosť: film, video komplexná projektová úloha – príprava a nakrútenie filmového záberu, (akcie, scény) a) projektová kolektívna úloha - filmový štáb: žiaci si rozdelia úlohy v tvorivej skupine (scenárista, režisér, skladateľ hudby, zvukové efekty, scénograf a kostymér, kameramani, herci, šepkári, produkcia, klapka ...) a nakrútia filmový záber, krátky filmový klip, b) projektová individuálna úloha: žiaci si pripraví krátky scenár, rozpracuje jednotlivé zábery, postavu(y), navrhne prostredie a krátky príbeh (možnosť minimalistického riešenia); podľa scenára realizuje krátky videofilm (v prípade nedostatočného technického vybavenia ostáva pri návrhu), 2. možnosť: architektúra architektonický návrh a model a) architektonická súťaž na konkrétne zadanie	teoretická príprava na rôzne funkcie vo filmovom štábe; ukážky z práce štábu, teoretická príprava na rôzne funkcie v práci projektanta a architekta; ukážky rôznych štádií projektovania architektúry; ukážky rôznych polôh a typov architektúr,	krátky videoklip, návrh (príp. model) ako kolektívna práca podľa zadania;

Učebné osnovy predmetu

	- <i>architektonická úloha,</i> - <i>architektonický návrh,</i> (kresba, model) - <i>architektonický</i> <i>„projekt“,</i> <i>b) návrh budovy</i> <i>vo vzťahu k</i> <i>prostrediu: prírodné,</i> <i>mestské, vidiecke,</i> <i>historické podzemné,</i> <i>nadzemné, vodné,</i> <i>vzdušné,</i> 3. možnosť výchovný koncert pre žiakov 1.-5. roč. 4. možnosť Fantastické a magické v umeniach. Hudba a zvuk ako zdroj emocionálnych zážitkov... Balada. Nocturno. Rituál. Rozprávka.	výber hudby, balady J. Bottu: Žltá ľalia, Margita a Besná, B. Felix: Nitriansky perníkár (HV/5) J. Hatrík: Balady o dreve, Statočný cínový vojačik, Bájk o levovi H. Berlioz: Fantastická symfónia, M. de Falla: Začarovaná láska A.Dvořák: Svatební košile, Vodník, Holoubek... F. Chopin: Nokturná, M. P. Musorgskij: Noc na Lysej hore P. Ducas: Čarodejníkov učeň F. Schubert: Kráľ duchov	scenár, výber hudby, realizácia koncertu, reprodukovaná hudba, vlastná produkcia žiakov 9. ročníka, možnosti zapojenia scénografie, video. Vytvorenie vizuálneho prostredia k balade, rozprávke. Výber vhodnej hudby na umocnenie deja. Zhudobnenie vybraných častí predlohy. Hra na hudobných režisérov. Hra na hudobných skladateľov. Vytvorenie videoklipu. Ozvučenie filmu. Vytvorenie zvukového a vizuálneho nosiča (CD, DVD).
--	--	--	---

UO sú navrhnuté komplexne a s metaforickou konotatívnosťou. Umožňujú uchopiť problémy, ktoré žiak daného veku pociťuje ako prirodzenú súčasť svojho sveta, pri ktorých vníma a hodnotí dôsledky ich existencie a má ambíciu i motiváciu sa k nim vyjadriť, nachádzať a prijať nové riešenia...

Dôraz sa kladie na aktívne prežívanie súvislostí, pestovanie komunikácie a schopnosti sebaujadrenia cez médium umení. Kompetencie sa prejavujú v "ready made", v konkrétnych výsledkoch, artefaktoch, projektoch... Sú bohaté a široko diferencované - podľa podmienok školy - na báze slobodnej spolupráce učiteľov umeleckých výchov i učiteľov predmetov z iných oblastí ako umenie

a kultúra. V medznom prípade je možné striedanie akcentu na hudbu a výtvarno (prípadne ďalšie umelecké oblasti). Dominancia hudby bude najmä v dramatickej výchove, vo filme je partnerstvo vyrovnané, v mediálnej kultúre viac dominuje vizualita, tým aj výtvarno...

K jednotlivým tematickým celkom je hudobný (i ďalší) materiál priradený iba voľne, asociatívne, bez do detailu predpísanej skladby, autora, problému. O konkrétnom výbere materiálu rozhoduje učiteľ.

Komplexnosť získa daná téma až úsilím žiakov, v spolupráci učiteľa s nimi. Ide o tvorivé uplatnenie princípov **projektového vyučovania**.

Prierezovosť tém a navrhovaných prístupov k hudbe sa nevyčerpá len prienikmi a "križovatkami" s inými umeleckými oblasťami (výtvarnou, dramatickou, filmovou, mediálnou...). Je potrebné zahrnúť do umeleckej edukácie aj podnety a poznatky najmä z prírodných vied (fyzika, chémia...), histórie a humánnej i prírodnej geografie. Treba odstrániť kliše historizmu, ale aj falošného, módného akcentu na "súčasnosť" - integrácia hľadísk rôznych umení vyžaduje aj integráciu časových dimenzií; vo výklade tém a problémov sa voľne prelína súčasné, minulé i budúce... Výchova umením má integráciou časových a historických rovín prispievať k budovaniu úcty k tradíciám, koreňom, k životnej zrelosti staroby, k budovaniu medzigeneračnej a medzikultúrnej tolerance a úcty...

Ročníkový umelecký projekt môže mať podoby inscenácie, výstavy, prezentácie (i počítačovej), inštalácie, relácie, koncertu, filmu, animácie ap.

Dôraz sa kladie na vlastnú aktivitu žiakov. Zverejnením a dokumentáciou projektu získava škola materiál pre ďalšie rozvíjanie tohto predmetu - príklad, východisko, zdroj pre ďalšiu prácu. Daná forma umeleckého projektu vychádza v ústrety prirodzenej súťaživosti žiakov tohto veku. Je preto možné spájať projektový charakter umeleckej výchovy v 8. a 9. ročníku s rôznymi súťažami (napr. typu "Supertrieda školského roka"), prehliadkami, verejnou i webovou prezentáciou školy, s podujatiami v kultúrnych strediskách, divadlách, kluboch, výchovnými koncertmi pre mladšie ročníky spolužiakov atď. - kde môže dôjsť k ďalšiemu prehĺbeniu motivácie zainteresovaných učiteľov i žiakov...

PC zložka umeleckej edukácie, programy, Internet ap. majú dôležitú úlohu zdroja informácií i analyticko-syntetického média pri narábaní s umeleckými artefaktmi, v niektorých prípadoch i priamo umeleckého zážitku. Existujúce programy uľahčujú učiteľom i žiakom nielen vstup, ale aj vhlád do špecifického materiálu, vnášajú transparentnosť do jeho triedenia, hodnotenia i používania. Aj tu treba vyžadovať tvorivosť, vlastný názor, autentický produkt činnosti.

V prípade využívania IKT je **možné delenie triedy na skupiny**.

Najvhodnejšou formou výučby sa javia **hodinové celky pri striedaní výtvarnej a hudobnej zložky**.

Obsah tematických okruhov aj edukačných tém môže učiteľ zaradiť do vyučovania podľa **vlastného uváženia**.

Odporúčaný materiál je možné využívať a dopĺňať **primerane k zvolenému prístupu**.

Je možný aj obsahový **prienik** z 8. do 9. ročníka a naopak.

Výučba hudobnej zložky predmetu by sa mala dotknúť **všetkých tematických okruhov**.

Edukačné témy sú navrhnuté tak, že niektoré z nich je možné využiť **vo všetkých tematických okruhoch**.

Vzhľadom na to aj prvky edukačného výstupu môžu **súhrnne reprezentovať** viacero tematických okruhov. **Rozsah** využitia odporúčaného materiálu ako **edukačné výstupy z toho vyplývajúce** tak závisia od **zvolenej stratégie** učiteľa.

Edukačné témy a odporúčaný materiál **špecificky viazané** na príslušný námetový okruh možno podľa podmienok vzdelávacieho programu **aj redukovať alebo primerane nahrádzať**.

Kompetencie

Žiak by mal po absolvovaní vyššieho primárneho vzdelania mať vedomosti, ovládať zručnosti a byť schopný zaujímať postoje:

Vedomosti

Vo výchove umení je väčšina vedomostí získavaná a zároveň overovaná prostredníctvom praktických činností žiaka – zážitku z vytvárania a vnímania umeleckého diela; časť vedomostí o výtvarnom umení, hudbe, performatívnych umeniach, filme, dizajne, architektúre, o vizuálnej a akustickej kultúre sa utvára počas motivačnej, expozičnej a diskusnej časti vyučovacej jednotky a je podporená vizuálnymi materiálmi (edukačné DVD, knihy, časopisy, internet).

Absolvent nižšieho sekundárneho stupňa vzdelania sa naučil:

- poznať charakteristické diela a štýl kľúčových epoch európskeho umenia,
- poznať znaky ťažiskových tendencií moderného a súčasného výtvarného a hudobného umenia,
- orientovať sa v systémoch dizajnu a architektúry,
- poznať žánre filmu a základné tendencie v jeho vývoji,
- poznať najdôležitejšie médiá, nástroje a technické (realizačné) postupy v rôznych druhoch umenia,
- poznať základné vyjadrovacie prostriedky a kompozičné princípy v hudbe a vo výtvarnom umení,
- orientačne poznať najdôležitejších autorov svetového a slovenského umenia,
- diskutovať o umeleckých dielach,
- identifikovať a správne používať pojmy z podnetov ponúkaných z rôznych smerov hudobného a výtvarného umenia.

Zručnosti a spôsobilosti

Formálne zručnosti

Vyjadrovacie zručnosti, ktoré predstavujú základy znalostí vyjadrovacích prostriedkov (jazyka) vizuálnych umení (gramotnosť v oblasti vizuálnej kultúry).

Žiak dokáže:

- zvládnuť základy proporčnej stavby zobrazovaného predmetu (výška a šírka, pomer hlavných častí),
- vybrať časť videnej skutočnosti za účelom zobrazenia – záber (fotografia, film, komiks), rám, pohľad (obraz), charakteristický tvar (plastika),
- hrať sa s jednoduchými animačnými trikmi, kamuflážou a napodobneninou (filmový trik, kulisa, maskovanie, mimikry),
- vytvárať formálne série z jedného motívu a jednoduché variácie motívu,
- vyjadriť sa základnými technickými postupmi kreslenia, maľovania, jednoduchých grafických techník, fotografovania, priestorového vytvárania objektu, plastiky a skulptúry, spevu, inštrumentácie,
- vytvoriť základný rozvrh architektonického tvaru a priestoru, kresbu jednoduchého dizajnerskeho návrhu,
- tvorivo používať vybrané médiá, vyjadrovacie prostriedky, nástroje a techniky komponovať a štylizovať
- prostredníctvom toho vedieť vyjadriť vlastné nápady a koncepty,
- vo svojom vyjadrovanom procese spracovať charakteristické podnety z prostredia svojej obce (regiónu), svojho sociálneho prostredia,
- vo svojom vyjadrovanom procese spracovať charakteristické podnety rôznych (vybraných) tendencií umenia 20. st. až po súčasnosť,
- vo svojom vyjadrovanom procese (výtvarnom, hudobnom, literárnom) spracovávať podnety z iných predmetov,

Technické zručnosti

Žiak dokáže:

- zvládnuť základy narábania s rôznymi výtvarnými a hudobnými nástrojmi,
- narábať s farbou, hmotou, tónom, gestom na úrovni gramotnosti,
- zvládnuť konštrukčno - technické úkony s materiálmi,
- zvládnuť základy modelovania predmetných tvarov,
- zvládnuť techniku skladania a spájania priestorových tvarov do asambláží,
- zvládnuť základné grafické operácie na počítači.

Mentálne spôsobilosti

Rozvoj schopností a získavanie zručností v oblasti vnímania skutočnosti a prežívania zážitku, vyjadrovania fantázie, predstáv a nápadov (vlastných koncepcií), rozumového posudzovania, konvergentného a divergentného myslenia.

Žiak dokáže:

- vedieť odôvodniť výber časti alebo prvkov zobrazovanej skutočnosti (čo zobrazíť), alebo hľadiska (dôležité – nepodstatné, zaujímavé – nezaujímavé), alebo hudobného motívu,
- chápať niektoré spôsoby notácie (mapa, partitúra, plán) ako rôzne spôsoby vyjadrovania skutočnosti,
- vnímať a analyticky porovnávať charakter okolitej krajiny, svojej obce, svojho bydliska, hudobných tradícií s inými typmi kultúr – uvedomiť si a dokázať reflektovať špecifiká svojho kultúrneho a fyzického prostredia (charakteristické prvky obce, mesta; pamiatky; hudba, folklór) ...,
- uvedomovať si možnosti výtvarného a hudobného vyjadrenia niektorých podnetov prírodovedy (napr. premeny látok, váhy, zmeny skupenstva, magnetizmu, páky), geometrie (tvarov, povrchov, línií, bodov, obsahov), matematiky (počtu, množín, sčítania, odčítania, násobenia, delenia) ...
- pokúšať sa o sebacharakterizáciu, o vyjadrenie svojich typických znakov, o vlastnú ikonografiu, erb, značku, logo, zvučku.

Postoje

Hlavnou kompetenciou v oblasti postojov je a priori tvorivý prístup – žiak je vedený k tomu, aby pri každej edukačnej téme volil svoje vlastné, teda autentické riešenie a postupne formuloval svoj estetický (vkusový) i hodnotiaci názor. Formovanie takéhoto prístupu je dôležitým momentom edukácie, ktorý vyvažuje prevažne propozičné a konvergentné myslenie formované väčšou časťou kurikula.

U žiaka sa sformovali tieto postoje:

- otvorenosť voči experimentovaniu s vyjadrovacími prostriedkami, technikou, postupom, motívom a témou,
- otvorenosť voči hľadaniu analógií,
- náklonnosť k uvedenému hľadaniu vlastných riešení, odklon od vyjadrovacích schém – inovovanie stereotypov na základe podnetov fantázie a vlastného názoru (myslenia),
- tolerancia voči rôznym typom vyjadrovania, vkusu iných ľudí,
- aktívny prístup ku svojmu prostrediu, citlivá reflexia jeho hodnôt – jeho poznávanie a pretváranie,
- vyjadriť a vyhodnotiť štýl ľudí, ktorých obdivuje (považuje za svoj vzor) a porovnať ho so svojím štýlom,
- hľadať vlastné cesty sebayjadrenia, budovania vlastného vkusu a tváre (imidžu).
- spolupracovať pri realizácii vlastných konceptov a zosúlaďovať ich s ponímaním iných žiakov.

Učebné zdroje

edukačné DVD, knihy, časopisy, hudobné ukážky, ukážky výtvarných diel, prezentácie, internet

Hodnotenie predmetu

Hodnotenie má v prvom rade funkciu pozitívne motivovať žiaka a usmerniť jeho osobnostný vývoj. Učiteľ musí brať ohľad na jeho schopnosti, nadanie, ambície a vkus. Pri hodnotení žiaka má prednosť porovnávanie jeho výkonu s jeho predchádzajúcimi výkonmi a s nastavenými kritériami

pre porovnávanie s výkonmi iných žiakov. Až v druhom rade je teda hodnotenie porovnaním v rámci skupiny žiakov (triedy). Toto porovnanie má mať najmä výchovný charakter. Pri zohľadnení osobitosti každého žiaka poskytuje obraz o rozvrstvení škály kvality prístupu, výkonu, poznania, schopnosti zaujať

stanovisko a výsledku činnosti v porovnaní medzi jednotlivými žiakmi. Nehodnotíme teda len (alebo v prvom rade) výsledok činnosti (vytvorený artefakt), ale celý proces a prístup žiaka v rámci tohto procesu.

Forma hodnotenia

Ťažiskovou formou hodnotenia je osobný rozhovor so žiakom, v ktorom učiteľ žiakovi poskytne citlivú, veku primeranú, analyticky podloženú spätnú väzbu o rôznych aspektoch jeho činnosti (viď kritéria hodnotenia). Vo vzájomnej komunikácii má žiak možnosť klásť otázky alebo zdôvodniť svoj prístup. Túto formu odporúčame príležitostne kombinovať aj so sebahodnotením žiaka.

Nevyhnutnou formou hodnotenia je aj škálovanie formou známok.

Hodnotíme škálou od 1 do 5. Nie je nutné známkovať každú prácu a každý výkon žiaka. Je na voľbe učiteľa, ktoré úlohy bude hodnotiť, aby poskytl žiakovi i prostrediu dostatočný obraz o jeho kvalitách a vývoji. Žiak by mal byť hodnotený z úloh v rámci rozličných metodických radov, aby bola vyváženosť výkonu žiaka, nakoľko môžu byť rozdiely vzhľadom na rôznorodosť záujmov a schopností žiakov.

Kritériá hodnotenia

Učiteľ má brať ohľad na to, že výtvarný prejav súvisí s fantáziou, seba projekciou, záujmami a intímny svetom žiaka a že toto hľadisko sa bude prejavovať aj v jeho riešení výtvarných úloh iniciovaných učiteľom. Preto sa pri hodnotení musí vyvarovať paušálnych súdov a šablónovitých kritérií, ktoré by sa mohli necitlivo dotknúť osobnostného zamerania žiaka.

Uprednostňujeme osobný, diferencovaný prístup. Predložené kritériá sú orientačné, učiteľovi poskytujú štruktúru analýzy jednotlivých hľadísk uplatniteľných na činnosť žiaka v rámci výtvarnej výchovy. Výsledok výtvarných činností (artefakt) nie je jediným predmetom hodnotenia, ale učiteľ zvažuje všetky nižšie vymenované kritériá. Výsledok výtvarnej činnosti je síce dôležitý, u žiaka naň vzniká obyčajne citová väzba – spokojnosť dieťaťa s vlastným výkonom, čo ho následne motivuje pre ďalšiu výtvarnú prácu a udržiava jeho záujem o seba vyjadrovanie. Je teda potrebné, aby učiteľ k nemu zaujímal stanovisko. Okrem neho treba hodnotiť, a niekedy aj uprednostniť, proces výtvarných činností, pretože práve v rámci tohto procesu dochádza k formácii osobnosti žiaka a k získavaniu kompetencií – k napĺňaniu cieľov výtvarnej výchovy.

Kritériá hodnotenia sú vypracované v súlade s ročníkovými kompetenciami a je potrebné, aby učiteľ pri hodnotení mal tieto kompetencie a ich postupné dosahovanie na zreteli.

Učiteľ u žiaka hodnotí, primerane veku:

a) priebeh vytvárania postojov:

- prístup k činnostiam z hľadiska tvorivosti, t. j. uplatnenie vlastných inovatívnych nápadov a vlastného zamerania pri realizácii edukačnej úlohy,
- otvorenosť voči experimentovaniu, skúšanie iných, svojských riešení,
- cieľavedomosť riešení,
- záujem o činnosti v rámci edukačných úloh a prípravy pomôcok,
- schopnosť spolupracovať,
- schopnosť zaujímať stanoviská k výsledkom svojej práce a práce spolužiakov;

b) priebeh získavania zručností a spôsobilostí:

- technické zručnosti (ovládanie požadovaných nástrojov, materiálov a technických operácií s nimi),
- formálne zručnosti (vyjadrovanie sa prostredníctvom výtvarného jazyka),
- mentálne spôsobilosti na úrovni rozvoja vnímania a prežívania,
- mentálne spôsobilosti na úrovni rozvoja predstavivosti a fantázie,
- mentálne spôsobilosti na úrovni myslenia (vlastné témy, koncepcie, návrhy; schopnosť analyzovať a syntetizovať, pomenovať procesy, interpretovať zážitky);

c) priebeh získavania vedomostí:

- znalosti oblasti vizuálnej kultúry a výtvarného umenia súvisiacich s preberanými edukačnými úlohami,
- pochopenie výtvarného diela a schopnosť interpretovať ho,
- znalosť materiálov, techník, médií a procesov ich používania;

d) schopnosť realizácie výsledného artefaktu.

stupeň hodnotenia	opis kritérií	poznámka
výborný	• žiak je iniciatívny a tvorivý vo výtvarnom vyjadrovaní, uplatňuje vlastné nápady, je otvorený voči novým podnetom a experimentovaniu, • žiak dokáže vyjadriť veku primerané postoje (vkus, názor, spolupráca, individualita) v oblasti vizuálnej kultúry, • žiak ovláda zručnosti (technické, nástrojové, materiálové) podľa požiadaviek ročníkových kompetencií na vynikajúcej úrovni,	proporcie medzi jednotlivými kritériami zvažuje učiteľ podľa individuálnych

Učebné osnovy predmetu

	• žiak preukazuje veku primerané mentálne spôsobilosti – na úrovni vnímania, prežívania, fantázie a predstavivosti, vytvárania vlastných koncepcií, • žiak dokáže veku primerane pomenúvať a interpretovať svoje zážitky, činnosti a ich výsledky, • žiak preukazuje vedomosti z oblasti vizuálnej kultúry primerané edukačným úlohám (v nižších ročníkoch najmä vedomosti o materiáloch nástrojoch, základných technikách a druhoch vizuálnych umení; v sekundárnom vzdelávaní o štýloch, ťažiskových obdobiach, nosných umelcoch a médiách), • žiak dokáže rešpektovať vlastný tvorivý výsledok a je tolerantný voči tvorivým prejavom, názorom a vkusu iných, • žiak zrealizoval artefakt primerane svojmu veku a schopnostiam.	daností žiaka
chváľitebný	Žiak v podstate spĺňa kritériá 1. stupňa hodnotenia ale je menej samostatný, iniciatívny a tvorivý.	
dobrý	Žiak realizuje edukačné úlohy priemerne, chýba mu iniciatívnosť, tvorivosť, tolerancia, nerozširuje svoju flexibilitu, neosvojuje si nové vyjadrovacie prostriedky, podlieha predsudkom a stereotypom.	
dostatočný	Žiak realizuje edukačné úlohy na nízkej úrovni, bez vlastného vkladu, s ťažkosťami aplikuje získané zručnosti a poznatky v nových oblastiach.	
nedostatočný	Žiak nespĺňa kritériá, nemá záujem o výtvarné aktivity, neguje vyučovací proces.	neodporúčame používať stupeň nedostatočný v celkovom hodnotení žiaka; v čiastkovom hodnotení len vo výnimočných prípadoch (napr. zámerne negovanie vyučovacieho procesu)

Poznámky:

– učiteľ by sa mal vyvarovať paušálnych súdov a šablónovitých kritérií, nakoľko výtvarný prejav, ako aj vyjadrovacia úroveň žiakov v jednotlivých ročníkoch ZŠ majú veľmi širokú škálu, mnohokrát sú tu rozdiely vo vyjadrovacích schopnostiach v rozmedzí 2 – 3 ročníkov – ale to nemusí znamenať nižšiu tvorivosť a výtvarnú kvalitu práce žiaka,

– je potrebné, aby učiteľ primerane hodnotil výtvarné prejavy detí zo sociálne zaostalého prostredia, ako aj integrovaných žiakov s dyslexiou, dyskalkúliou a pod.

Človek a hodnoty

Učebné osnovy všeobecnovzdelávacieho predmetu

Názov predmetu	Náboženská výchova
Časový rozsah výučby	9. roč. - 1 hod. týždenne/33 hodín ročne
Ročník	deviaty
Škola (názov, adresa)	ŽŠ s MŠ Sedlice, 082 43 Sedlice 3
Názov ŠkVP	Škola pre každého
Kód a názov ŠVP	
Stupeň vzdelania	Nižšie sekundárne vzdelávanie
Dĺžka štúdia	5 rokov
Vyučovací jazyk	slovenský

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Keďže človek je z psychologického a sociologického hľadiska prirodzene bytosť náboženská, má potrebu smerovať k tomu, čo ho presahuje. Vyučovací predmet náboženská výchova má preto opodstatnenú úlohu v celistvom ponímaní výchovy v škole.

Vyučovací predmet náboženská výchova formuje v človeku náboženské myslenie, svedomie, náboženské vyznanie a osobnú vieru ako osobný prejav náboženského myslenia a integrálnej súčasti identity človeka. Ponúka prístup k biblickému posolstvu, k učeniu kresťanských cirkví a k ich tradíciám, otvára pre neho možnosť života s cirkvou.

Vyučovací predmet náboženská výchova sa zameriava na pozitívne ovplyvnenie hodnotovej orientácie žiakov tak, aby sa z nich stali slušní ľudia s vysokým morálnym kreditom, ktorých hodnotová orientácia bude prínosom pre ich osobný a rodinný život i pre život spoločnosti. Náboženská výchova

je výchovou k zodpovednosti voči sebe, voči iným jednotlivcom i celej spoločnosti. Učí žiakov kriticky myslieť, nenechať sa manipulovať, rozumieť sebe, iným ľuďom a svetu, v ktorom žijú.

Výučba predmetu zároveň nadväzuje na ďalšie spoločenskovedné predmety, umožňuje žiakom ozrejmiť si morálny pohľad na mnohé témy otvorenej spoločenskej diskusie. Učí žiakov rozlišovať medzi tým, čo je akceptované spoločnosťou, a tým, čo je skutočne morálnym dobrom pre jednotlivca i pre celú spoločnosť.

Ciele vyučovacieho predmetu

Predmet náboženská výchova umožňuje žiakom:

- formulovať otázky týkajúce sa základných životných hodnôt, postojov a konania
- konfrontovať ich s vedecky a nábožensky (kresťansky) formulovanými pohľadmi na svet
- hľadať svoju vlastnú životnú hodnotovú orientáciu
- formovať svedomie
- prehlbovať medziľudské vzťahy cez skvalitnenie komunikácie
- spoznávať spôsoby komunikácie človeka s Bohom
- oceniť komunikáciu s Bohom prostredníctvom sviatosti, liturgického slávenia čítania Božieho slova
- rozvíjať kritické myslenie hodnotením pozitívnych aj negatívnych javov v spoločnosti a v cirkvi

Ciele

9. ročník

- Posúdiť hodnotu zodpovednosti.
- Uvedomiť si osobnú zodpovednosť za seba, za iných a za svet, v ktorom žijem.
- Formovať návyk kresťanského životného štýlu v rodinnom a spoločenskom živote.

Témy:

9. ročník

ZODPOVEDNOSŤ ČLOVEKA

Mladý človek si kladie existencionalne otázky a hľadá na ne odpovede. Vlastným výberom si zostavuje hierarchiu hodnôt, na základe ktorých si formuje životný štýl. Zaoberá sa aj otázkou viery. Je otvorený pre náboženské prijímanie rozmeru viery v nádeji, ktorú ponúka Boh človeku. Otvorenosť na náboženské nazeranie na svet vytvára priestor na formáciu osobnosti k mravnej zodpovednosti. Mladý človek sa v procese stotožnenia s kresťanskými hodnotami pripravuje na život v zodpovednej kresťanskej angažovanosti.

Ročníkové symboly: 9. ročník - kvet

Rozvoj kompetencií – očakávané postoje žiakov

9. ročník

komunikačné kompetencie

Žiak

- rozumie empatickej komunikácii a empatickému správaniu sa z pohľadu zodpovednosti človeka za človeka

- rozumie potrebu komunikácie ako potrebu sebarozvoja
- prispieva k diskusii v pracovnej skupine
- kladie si otázky a zisťuje odpovede
- formuluje a vyjadruje svoje myšlienky a názory
- rozumie reči Cirkvi – metaforickej reči dogiem
- objavuje rozmer novej reči Cirkvi – odkazu II. Vatikánskeho koncilu
- prispieva k diskusii v pracovnej skupine
- formuluje a vyjadruje svoje myšlienky a názory
- rozumie potrebe asertívnej komunikácie pri budovaní vzťahov priateľstva, v manželstve, a pri budovaní medzigeneračných vzťahov
- rozumie potrebe asertívnej komunikácie pri prekonávaní konfliktov
- prispieva k diskusii v pracovnej skupine
- kladie si otázky a zisťuje odpovede na otázky ekológie
- formuluje a vyjadruje svoje myšlienky a názory
- rozumie potrebe ekumenického dialógu

kompetencie k učniu sa:

Žiak

- učí sa učiť spoluprácou
- učí sa triediť a hľadať informácie

kultúrne kompetencie:

Žiak

- objavuje prínos kresťanského humanizmu pre rozvoj zodpovednosti jednotlivca a spoločnosti
- objavuje prínos kresťanstva ako cestu sebarozvoja a hľadania životného zmyslu človeka
- objavuje prínos kresťanstva ako cestu sebarozvoja a hľadania životného zmyslu človeka
- objavuje prínos kresťanstva pre ochranu manželstva a rodiny
- oceňuje prínos kresťanskej kultúry v ľudskej kultúre

sociálne a interpersonálne kompetencie:

Žiak

- dokáže si uvedomiť svoje potrebu zodpovednosti za seba a za iných
- uvažuje nad princípmi zodpovednosti
- uvažuje nad potrebou vzorov
- uvažuje nad prínosom spirituality pre sociálnu zrelosť
- učí sa tolerancii, ústretovosti, ale aj kritickosti k iným, učí sa chápať ich potreby a postoje
- prispieva k upevňovaniu medziludských vzťahov osvojovaním postoja náboženskej tolerancie a ústretovosti

existenciálne kompetencie:

Žiak

- dokáže si uvedomiť rozmer zodpovednosti
- objavuje kresťanský pohľad na zmysel zodpovednosti za život
- dokáže si uvedomiť opakovanosť archetypálnych skúseností opakujúcich sa v dejinách ľudstva
- oceňuje skúsenosť druhých ľudí - vzorov z dejín cirkvi

Učebné osnovy predmetu

- dokáže si uvedomiť potrebu osobného vyznania viery ako rozhodnutia pre vieru
- aplikuje vo svojom živote jednotlivé prvky spirituality
- objavuje kresťanský pohľad na ekologickú otázku
- preberá zodpovednosť za angažovanosť v spoločnosti a Cirkvi
- oceňuje duchovné dedičstvo katolíckej Cirkvi

kompetencie k riešeniu problémov

Žiak

- plánuje a podieľa sa na riešení úloh s inými
- obhajuje svoj názor
- je schopný kritického pohľadu na mediálne vzory
- je schopný korekcie ponúkaných vzorov
- je schopný kritického pohľadu na dôvody pre náboženskú vieru
- zaujíma sa o problém siekt
- je schopný logického zdôvodnenia poverčivosti ako prejavu nezrelej religiozity
- je schopný kritického pohľadu na rozdiel rodiny a pseudorodiny
- je schopný kritického riešenia konfliktov vo vzťahoch
- je schopný kritického pohľadu na otázku ekológie
- je schopný kritického pohľadu na otázku ekumenickej spolupráce
- vníma, rozpozná a pochopí existenciu kresťanských denominácií ako dôsledku historického vývinu

Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

Odborná literatúra	Didaktická technika a materiálne výučbové prostriedky	Ďalšie zdroje
• Metodické príručky „Poznávanie cez dialóg“ „Poznávanie pravdy“ „Sloboda človeka“ „Cesta viery“ „Dôstojnosť človeka“ „Zodpovednosť človeka“ • Sväté písmo • Katechizmus katolíckej cirkvi • Dokumenty katolíckej cirkvi • Biblické mapy	- CD prehrávač, - PC - Tabuľa, zošit - Videoprojektor - Magnetická tabuľa - Magnetofón - Interaktívna tabuľa	- Internet, - CD - Magnetofónové nahrávky - Videokazety - DVD

Stratégia vyučovania

Pri voľbe vyučovacích metód a foriem prihliada učiteľ na usporiadanie obsahu vyučovania, vlastné činnosti a činnosti žiakov zacielené na dosiahnutie stanovených cieľov a kľúčových kompetencií žiakov. Voľba metód závisí od obsahu učiva, cieľov vyučovacej hodiny, vekových a iných osobitostí žiakov a materiálneho vybavenia.

Názov tematického celku	Metódy	Formy práce
9. ročník Zodpovednosť /4 hod Zodpovednosť za seba /6 hod. Zodpovednosť za svoju vieru /6 hod. Zodpovednosť za budovanie vzťahov /9 hod. Zodpovednosť človeka za svet, v ktorom žije /8 hod.	motivačné metódy: • <i>motivačné rozprávanie</i> (približovanie obsahu učenia) • <i>motivačný rozhovor</i> (aktivizovanie poznatkov a skúseností žiakov) • <i>motivačný problém</i> (upútanie pozornosti prostredníctvom nastoleného problému) • <i>motivačnú demonštráciu</i> (vzbudenie záujmu pomocou umeleckého diela) expozičné metódy: • <i>rozprávanie</i> (vyjadrovanie skúseností a aktívne počúvanie) • <i>vysvetľovanie</i> (logické systematické sprostredkovanie učiva) • <i>rozhovor</i> (verbálna komunikácia formou otázok a odpovedí na vyjadrenie faktov, posúdenie situácie, hodnotenie javov) demonštračné metódy: (<i>demonštrácia obrazov</i>) • <i>pozorovanie</i> (cielené systematické vnímanie objektov a procesov) • <i>manipulácia s predmetmi</i> (práca so symbolom, didaktická hra) problémové metódy: • <i>heuristická metóda</i> (učenie sa riešením problémov založenom na vymedzení a rozboře problému, tvorbe a výbere možných riešení a vlastnom riešení) • <i>projektová metóda</i> (riešenie projektu, komplexná praktická úloha, problém, téma, ktorej riešenie teoretickou aj praktickou činnosťou vedie k vytvoreniu produktu) aktivizujúce metódy: • <i>diskusia</i> (vzájomná výmena názorov, uvádzanie argumentov, zdôvodňovanie za účelom riešenia daného problému) • <i>situačná metóda</i> (riešenie problémového prípadu situácie so stretom záujmov) • <i>inscenačná metóda</i> (sociálne učenie v modelovej predvádzanej situácii, pri ktorej sú žiaci aktérmi danej situácie) • <i>didaktické hry</i> (seberealizačné aktivity na uplatnenie záujmov, a spontánnosti) • <i>kooperatívne vyučovanie</i> (forma skup. vyučovania založená na vzájomnej závislosti členov heterogénnej skupiny) • <i>dramatizácia</i> (plánovaný dramatizovaný prednes hry, príbehu a pod.) • <i>simulácia</i> (napodobňovanie životných situácií, aktivity, ktoré vyžadujú interakciu medzi skupinou žiakov a jednotlivcami) fixačné metódy:	Frontálna práca žiakov Individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s pracovným zošitom

Učebné osnovy predmetu

	• metódy opakovania a precvičovania, (ústne a písomné opakovanie, opakovanie s využitím hry, domáce úlohy)	
--	--	--

9.ročník

Tematický celok	Téma	Obsahový štandard / pojmy	Výkonový štandard
Zodpovednosť / 6 hod.	• Spoznať svoje silné a slabé stránky • Objaviť svoje sny Pozvanie k zodpovednosti	Etymológia pojmu zodpovednosť Život – pozvanie k zodpovednosti (podobenstvo o talentoch) Zodpovednosť	• vysvetliť etymológiu pojmu zodpovednosť • objaviť posolstvo biblického textu podobenstva o talentoch • aplikovať podobenstvo o talentoch ako pozvanie k zodpovednosti pre svoj život • formovať postoj zodpovednosti za svoj život
Zodpovednosť za seba /11 hod.	• Moje vzory • Ísť za hviezdou • Kto bol a je pre ľudí Ježiš • Ježiš – Boží Syn	Sebarozvoj (sebaocenenie a prijatie) Potreba životných vzorov Korekcia mediálnych vzorov (imitovanie vzorov) Výzva k hľadaniu a odkrývaniu životného zmyslu Ponuka kresťanských vzorov (Jn 1,35-39) sebarozvoj, vzory, životné hľadanie Prečo veriť? (dôvody pre vieru, dôvody pre neveru) Poverčivosť – nesprávna forma religiozity Nebezpečenstvo siekt a ich ponuky dnes Vyznanie viery - rozhodnutie pre vieru Reč Cirkvi - metaforická reč dogiem Nová reč Cirkvi – II. vatikánsky koncil Kresťanská zrelosť (sviatostný	• racionálne sa konfrontovať s potrebou životných vzorov • kriticky analyzovať ponuku mediálnych vzorov a konfrontovať svoj postoj voči vzorom • rozlíšiť medzi manipulačným vzorom a vzorom ponúkajúcim sprevádzanie • rozvíjať schopnosť sebakapozumenia • vnímať sebaocenenie a prijatie ako podmienku sebarozvoja • formovať postoj sebakorekcie vychádzajúcej z rovnováhy medzi potrebou originality a potrebou začleneniasa • z pohľadu humanizmu oceniť kresťanskú ponuku nasledovania Ježiša Krista ako životného vzoru • analyzovať dôvody pre náboženskú vieru • prijať skutočnosť religiozity človeka ako prejavu túžby po presahu samého seba • logicky zdôvodniť poverčivosť ako prejav nezrelej religiozity • opísať znaky sekty • porovnať sektu a Cirkev • vysvetliť pôvod siekt a techniky manipulácie
Zodpovednosť za svoju vieru /7 hod.	• Čo znamená veriť? • Komu vlastne verím? • Dogmy – reč viery • Sekty		

Učebné osnovy predmetu

Zodpovednosť za budovanie vzťahov /4 hod.	• Túžba po láske • Priateľstvo a láska • Čas na lásku • Láska a partnerstvo • Význam pohlavia • Rodina	život) viera, nevera, kresťanská zrelosť Túžba po presiahnutí seba (ontologická potreba lásky človeka k človeku a človeka k Bohu) Vzťahy muž a žena (Pieseň piesní) Priateľstvo a láska Ideál rodiny a pseudorodina Medzigeneračné vzťahy potreba lásky, ľudské vzťahy	• interpretovať biblické texty obsahujúce vyznanie viery Ježišových učeníkov a nájsť súvislosť s apoštolským vyznaním viery • reprodukovať vyznanie viery ako akt dôvery • jednoduchým spôsobom vysvetliť historický kontext vzniku apoštolského a nicejsko-carhradského vyznania viery • rozlíšiť jednotlivé časti vyznania viery a ich konkrétnych významov • porozumieť vývoju reči Cirkvi v historickom kontexte • na odkaze II. vatikánskeho koncilu predstaviť potrebu novej reči Cirkvi súčasnej spoločnosti • vnímať sekularizmus ako prejav neporozumenia reči Cirkvi • rozvíjať kresťanské prvky spirituality v osobnostnom raste • objaviť ontologickú potrebu lásky človeka k človeku a človeka k Bohu • nájsť rozdiely medzi priateľskou láskou, láskou muža a ženy, láskou rodičovskou a láskou k Bohu • oceniť význam budovania vzťahov ako naplnenia života zmyslom • vnímať hodnotu lásky ako proces dozrievania • uvedomiť si riziká zneužitia túžby človeka po láske • zostaviť hierarchiu hodnôt v partnerských vzťahoch • oceniť význam kvalitného budovania partnerského vzťahu ako základ hodnotného manželstva a rodiny • formovať návyk vonkajších prejavov úcty k človeku • rozlíšiť rôzne formy spolužitia dvoch ľudí v súčasnosti • predstaviť rodinu ako optimálne Bohom chcené spoločenstvo osôb zamerané pre dobro jej členov a na prijatie a výchovu detí • porozumieť svojmu postaveniu v rodine a osvojiť si riešenia rodinných konfliktov • na modelových situáciách si precvičiť riešenia
---	---	--	---

Učebné osnovy predmetu

Zodpovednosť človeka za svet, v ktorom žije /5 hod.	• Pohľad kresťana na vzťah človeka k prírode • Ekologická uvedomelosť kresťanov • Kresťanské posolstvo ľudskosti • Požiadavka spravodlivosti, čestnosti a zodpovednosti • Pravda, dobro, krása • Nádej pre človeka a celé stvorenie	Ekológia a zodpovednosť Gn 1,28-29 (globálne problémy) Angažovanosť kresťana v spoločnosti (politika, štátny režim) Úloha Cirkvi v spoločnosti Kresťanské denominácie na Slovensku Ekumenizmus ekológia, angažovanosť, ekumenizmus	rodinných konfliktov • vie hľadať kompromis pri riešení medzigeneračných konfliktov • na základe analýzy súčasných ekologických javov v konfrontácii s posolstvom biblického textu Gn 1,28-29 • vyjadriť dôležitosť ekologického myslenia a správania sa človeka • vnímať potrebu ekologického myslenia človeka • praktizovať zručnosti triedenia odpadu v domácnosti a šetrného zaobchádzania s prírodnými zdrojmi • akceptovať vlastnú zodpovednosť prijatím svojej úlohy na spoluvytváraní sveta • zdôvodniť potrebu angažovanosti kresťanov v politike a verejnom živote • osvojovať si postoj kresťanskej angažovanosti v spoločnosti a v Cirkvi • charakterizovať jednotlivé kresťanské denominácie na Slovensku a objaviť spoločné základy viery • akceptovať existenciu kresťanských denominácií ako dôsledok historického vývinu • oceniť asertívnu komunikáciu a správanie ako prejav spolupráce • rozvíjať postoj tolerancie ku kresťanom iných denominácií • formovať postoj spolupráce v ekumenickom duchu v sociálnej oblasti
---	--	---	--

Kritéria hodnotenia

Na hodine náboženskej výchovy žiakov učiteľ nehodnotí známku. Pri praktických aktivitách je vhodné slovné hodnotenie praktických zručností s dôrazom na samostatnosť a správnosť tvorby záverov z riešenia úloh. Optimálne je slovné hodnotenie so stručným komentárom k výkonu žiaka. Úroveň kombinovaných verbálnych, písomných, výtvarných, literárnych prejavov a komunikatívnych zručností je vhodné kontrolovať a hodnotiť prostredníctvom prezentácie.

Cieľom je prepojenie vedomostí s ich uvádzaním do každodenného života v kolektíve triedy, školy, v rodine a pod.

Pri hodnotení je potrebné dbať na to, aby bol úspešný každý žiak, t.j. sledovať jeho osobnostný vývoj.

Medzipredmetové vzťahy

Predmet náboženská výchova je potrebné rozvíjať v rámci medzipredmetových vzťahov. Ide o témy, ktoré sú rozpracované v rámci základných predmetov – SJL, VYV, OBN, DEJ

Začlenenie prierezových tém

Prostredníctvom začlenenia prierezových tém do obsahu učiva náboženskej výchovy, žiak rozvíja nasledovné kompetencie:

9. ročník

Prierezové témy:

Osobnostný a sociálny rozvoj

Žiak

- je pripravený preberať zodpovednosť za svoj život
- dokáže obhájiť svoj názor
- je schopný empaticky komunikovať a osvojovať sa empatický postoj k ľuďom
- vníma potrebu sebaocenenia a prijatia
- pri vnímaní potreby životných vzorov prehodnocuje ponuku kresťanských vzorov
- je otvorený pre transcendentný rozmer života
- je ochotný osvojovať si postoj kultivovanej religionistiky
- dokáže rozlíšiť a kriticky posúdiť manipulačné techniky siekt
- vníma potrebu osobného rozhodnutia pre vieru
- je schopný kritického prehodnotenia pre ponuky pseudorodiny
- je pripravený stotožniť sa s ideálom rodiny
- vníma kvalitu partnerského vzťahu ako základ manželstva a rodiny
- je otvorený pre asertívne riešenie medzigeneračných konfliktov
- je otvorený pre ekumenický dialóg medzi kresťanskými denomináciami na Slovensku
- je si vedomý prebratia zodpovednosť za angažovanosť v spoločnosti

Environmentálna výchova

Žiak

- vníma človeka ako súčasť prírody
- aktívne sa podieľa na ochrane životného prostredia (triedenie odpadu v domácnosti, udržiavanie čistoty v prírode, šetrenie energií a zdrojmi)

Mediálna výchova:

Žiak

- je schopný korekcie mediálnych vzorov

Učebné osnovy všeobecnovzdelávacieho predmetu

Názov predmetu	Etická výchova
Časový rozsah výučby	9. ročník - 1 hodina týždenne/ 33 hodín ročne
Ročník	ôsmy,deviaty
Škola (názov, adresa)	ZŠ s MŠ Sedlice, 082 43 Sedlice
Názov ŠkVP	Škola pre každého

Kód a názov ŠVP	ŠVP pre 2. stupeň v Slovenskej republike
Stupeň vzdelania	nižšie sekundárne vzdelávanie
Dĺžka štúdia	5 rokov
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk

1. Charakteristika vyučovacieho predmetu

Poslaním povinnej voliteľného predmetu etická výchova je vychovávať osobnosť s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej úcta k človeku a k prírode, spolupráca, prosociálnosť a národné hodnoty zaujímajú významné miesto. Pri plnení tohto cieľa sa neuspokojuje iba s poskytovaním informácií o morálnych zásadách, ale zážitkovým učením účinne podporuje pochopenie a interiorizáciu (zvnútornenie) mravných noriem a napomáha osvojeniu správania sa, ktoré je s nimi v súlade. Pripravuje mladých ľudí pre život v tom zmysle, aby raz ako dospelí prispeli k vytváraniu harmonických a stabilných vzťahov v rodine, na pracovisku, medzi spoločenskými skupinami, v národe a medzi národmi.

Etická výchova sa prvom rade zameriava na výchovu k prosociálnosti, ktorá sa odráža v morálnych postojoch a v regulácii správania žiakov. Pre etickú výchovu je primárny rozvoj etických postojov a prosociálneho správania. Jej súčasťou je aj rozvoj sociálnych zručností /otvorená komunikácia, empatia, pozitívne hodnotenie iných.../ ako aj podpora mentálnej hygieny, podieľa sa na primárnej prevencii porúch správania a učenia.

2. Ciele vyučovacieho predmetu

Cieľometickej výchovy ako povinnej voliteľného predmetu na II. stupni základných škôl

je

- poskytnúť žiakom impulzy a pozitívne skúsenosti, ktoré podporujú základnú dôveru, autonómiu a iniciatívu
- umožniť im osvojiť si základné komunikačné zručnosti, základné úkony spoločenského správania, učiť ich pozitívne hodnotiť seba aj druhých, tvorivo riešiť každodenné situácie v medziľudských vzťahoch
- vysvetliť žiakom pojmy empatia, asertivita, spolupráca a prosociálne (sociálne pozitívne) správanie
- umožniť žiakom osvojiť si ďalšie sociálne zručnosti, napr. vyjadrovanie citov, empatie, asertívne správanie
- umožniť žiakom osvojiť si základné postoje, ktoré podmieňujú kultivované dospievanie, učiť ich poznávať sám seba, objavovať svoju identitu, rozvíjať sebaocenenie
- spoznávať a osvojovať si práva a povinnosti v rodine, učiť sa kultivovane prejaviť svoj názor, postupne preberať zodpovednosť za svoje rozhodnutia, zároveň však rešpektovať rodičov a viesť s nimi konštruktívny dialóg
- umožniť žiakom uvedomiť si svoju sexuálnu identitu, chápať pozitívne hodnoty priateľstva, lásky, manželstva a rodiny, uvedomiť si riziká spojené s predčasným sexuálnym životom zdôvodniť základné mravné normy, zaujať správny postoj k otázkam súvisiacim so sexualitou
- rozvíjať u žiakov pozitívny postoj k postihnutým, chorým, a iným skupinám obyvateľstva,

ktoré potrebujú pomoc a porozumenie

- vysvetliť žiakom základné pojmy súvisiace s voľbou životných cieľov, svetonázorom, náboženstvom, etickými hodnotami a normami
- umožniť žiakom pochopiť základné etické problémy súvisiace s ekonomickými hodnotami, pravdou a dobrým menom
- vysvetliť žiakom základné pojmy súvisiace s ochranou prírody a životného prostredia
- učiť žiakov rešpektovať ľudí s inými názormi, zároveň však ostať sám sebou; formulovať svoje životné ciele, byť odolný voči nevhodným ponukám, ostať slobodný od závislostí, ktoré znehodnocujú a ohrozujú náš život
- rozvíjať u žiakov povedomie vlastnej dôstojnosti a hodnoty ľudskej bytosti, v tomto zmysle byť schopný kriticky hodnotiť masmediálne vplyvy, vychovať kritického diváka.

3. Prínos predmetu k rozvoju kľúčových kompetencií - výchovné a vzdelávacie stratégie. Stratégia vyučovania

Osvojenie základných sociálno-komunikačných zručností :

Úrovne komunikácie, verbálna a neverbálna komunikácia, pozdrav, otázka, poďakovanie, ospravedlnenie, prejavenie úcty voči iným v komunikácii, komunikačné šumy, chyby a prekážky.

Osvojenie si zručností pozitívneho hodnotenia seba aj druhých:

Sebapoznanie, sebahodnotenie, sebaúcta, sebaovládanie, poznanie svojich silných a slabých stránok, povedomie vlastnej hodnoty, elementy formujúce sebaúctu v školskom veku (rodina, škola, vrstovníci, zovňajšok, úspech, vzťahy, záujmy...).

Pozitívne hodnotenie druhých v bežných podmienkach, pozitívne hodnotenie najbližších (rodina, kamaráti, učitelia...) hľadanie dôvodov pre pozitívne hodnotenie iných, ich verbálne vyjadrenie, prípadne písomné vyjadrenie pozitív iných, reflexia nad dobrom, ktoré od iných prijímame. Úcta k postihnutým, starým, chorým a pod.

Osvojenie tvorivého riešenia každodenných situácií v medziľudských vzťahoch:

Rozvíjanie základnej tvorivosti, objavovanie darov prostredníctvom širokej ponuky pre ľudskú tvorivosť (pohybová, výtvarná, imitačná, literárne, prosociálna...) radosť z tvorivosti, tvorivosť a iniciatíva v medziľudských vzťahoch (čo môžem urobiť pre mojich spolužiakov, pre našu triedu, pre rodinu, pre ľudí v núdzi...).

Osvojenie základných pojmov súvisiacich s ochranou prírody a životného prostredia:

Vnímanie prírody, obdiv a úcta ku všetkým formám života, dôležitosť ochrany prírody z hľadiska prosociálnosti (úcta k tým, čo prídu do prírody po nás, či už o týždeň, alebo o sto rokov...) ekologická etika z pohľadu žiaka (zber odpadu, neznečisťovať okolie, šetriť prírodu konkrétnou citlivosťou v bežných životných situáciách –tečúci vodovodný kohútik, zbytočne zažaté svetlo).

4.. Hodnotenie výsledkov žiakov - metódy a prostriedky

Na hodine etickej výchovy žiakov nehodnotíme známkou. Je vhodné a žiaduce jednotlivcov slovom oceniť počas hodiny a skupinu žiakov priebežne i na konci hodiny. Žiaci by mali tiež mať priestor na vyjadrenie, ako sa cítili, ako sa im hodina páčila, v čom by privítali zmenu.

Metódy

- motivačný rozhovor, rozprávanie, diskusia, sokratovský rozhovor, demonštrácia, uvádzanie príkladov z praxe, aktivity, podnecovanie žiakovej pozornosti
- hra, ilustrácia, metódy samostatnej práce, problémové metódy, metódy heuristického charakteru
- ústne i písomné opakovanie, exkurzia, dramatizácia, domáce úlohy - referáty, nácvik zručností – praktické využitie
- pozorovanie žiaka v náročných, dôležitých situáciách, rozbor prác žiakov, diagnostikovanie záujmov, výkonov, tvorivosti

Formy

- samostatná práca, práca v dvojiciach a v skupinách, kolektívna práca
- práca s knihou a internetom
- systém rôznych organizačných foriem uplatňovaný pri realizácii projektov
- vyučovací a výchovný proces v triede, domáca príprava žiakov, exkurzie a vychádzky

5. Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

Literatúra: Lencz, L.: Pedagogika etickej výchovy. Výchova k prosociálnosti. Bratislava : Metodické centrum v Bratislave, 1998.

Lencz, L.: Metódy etickej výchovy. Bratislava: Metodické centrum v Bratislave, 1993.

Lencz, L. – Križová, O.: Metodický materiál k predmetu etická výchova, Bratislava: Metodické centrum v Bratislave, 1997.

Výchova k rodičovstvu a manželstvu

Ľudské práva; Práva detí a mládeže

Učebnice: Hudobná výchova, Výtvarná výchova, Literárna výchova, Envirovmentálna výchova

Odborná literatúra, ktorá sa zaoberá životným prostredím

Poznaj sám seba, Nechaj ma chcem sa učiť sám – metodická príručka

Didaktická technika

Učebňa audiovizuálnej techniky (Dataprojektor, počítač, DVD, tabuľa)

Tabuľa

Internet, knižnica

Materiálne výučbové prostriedky (učebné pomôcky)

- tabuľa
- zošit
- pracovné listy
- písacie potreby
- výstrižky
- hárky papiera
- rôzne materiály na prípravu projektov
- hlavolamy, hádanky, rébusy, anekdoty

rôzne hry, aktivity, kartičky so situáciami na dramatizáciu

Ďalšie zdroje

- Internet – www stránky - ovce.sk, unicef.sk, slobodazvierat.sk, styrilabky.sk, dobrovolnictvo.sk a iné
- Brožúry a bilteny

9.ročník

Tematický celok	Ciele	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Úvodná hodina	Oboznámiť žiakov so systémom práce a témami etickej výchovy	Priblížiť žiakom predmet etická výchova	Žiak: vymenuje témy etickej výchovy preberané v nižších ročníkoch; vysloví svoje návrhy a pripomienky k priebehu vyučovacích hodín; zoznámi sa so skupinou
Dôstojnosť a hodnota ľudskej osoby	Rozvíjanie povedomia vlastnej dôstojnosti a hodnoty ľudskej bytosti	Objavovanie nových darov, ich kultivovanie a rozvoj záujmov. Dar priateľstva pre rozvoj ľudskej osoby. Ľudské možnosti, túžby, odvážne sny a odvaha konať. Plány do budúcnosti.	Žiak: vymenuje a nehanbí sa za svoje silné a slabé stránky; hodnotí sebaovládanie ako prvok sebaúcty; rešpektuje svetonázor, sexuálnu orientáciu, rasu, etnikum iných osôb
Prehľbovanie komunikačných spôsobilostí	Prehľbovanie žiackych komunikačných spôsobilostí orientovaných na riešenie problémov a vedenie dialógu.	Počúvanie, vedenie dialógu, riešenie konfliktov. Asertivita, orientovaná na prosociálnosť, požiadať o láskavosť, hovoria adresne, vedieť povedať nie, oprávnená a neoprávnená kritika.	Žiak: chápe dôležitosť rozvoja vlastnej komunikácie pre rozvoj vzťahov; vníma vlastné omyly ,čo ho vedie k väčšej otvorenosti prijať kritiku; je schopný vyjadriť i prijať kompliment; pokojne prijíma oprávnenú kritiku; na neoprávnenú kritiku reaguje podľa zásad

Učebné osnovy predmetu

			asertívneho správania
Zdravý životný štýl	Oboznámenie sa s niektorými vlastnosťami podporujúcimi zdravý životný štýl	Povedomie vlastnej hodnoty, rozvíjanie skromnosti (opak neprimeraného sebaocenenia) nepovyšovať sa nad iných vo vystupovaní, v nárokoch, dobroprajnosť, cieľavedomosť, pracovitosť, usilovnosť, čistota zmýšľania, reči, prejavov správania v oblasti sexuality, význam studu a intimity v prejavoch náklonnosti medzi chlapcom a dievčaťom, kultivované vyjadrovanie svojich citov, hlavne negatívnych, veselosť, sebaovládanie. Zmysluplné využitie voľného času.	Žiak: vysvetľuje zásady, ktoré súvisia so zdravým životným štýlom; popisuje význam studu a intimity v prejavoch náklonnosti medzi chlapcom a dievčaťom; vymenuje možnosti trávenia voľného času vo svojom prostredí; voľný čas využíva na rozvíjanie vzťahov, pomoc a zábavu
Závislosti	Preberanie zodpovednosti pri ponuke rozličných typov závislostí	Poukázať na škodlivosť závislostí, ktoré znehodnocujú a ohrozujú život – fajčenie, alkohol, omamné látky, konzumný a nezodpovedný sex, hracie automaty, nadmerné sledovanie televízie, sekty a kulty, skupiny orientované na rasovú neznášanlivosť.	Žiak: vymenuje faktory, ktoré spôsobujú závislosti v živote mladého človeka; pozná škodlivosť závislosti od fajčenia, alkoholu, omamných látok, hracích automatov, televízie, internetu, sexu, siekt, skupín orientovaných na rasovú neznášanlivosť; posudzuje mieru pri rôznych ponukách zábavy, argumentuje ich; neprejavuje neznášanlivosť voči ľahko ovplyvniteľným ľuďom; navrhuje riešenia na agitáciu proti závislostiam a snaží sa byť príkladom pre mladších
Masmediálne vplyvy	Preberanie zodpovednosti pri voľbe rozličných masmediálnych prvkov. Kritické hodnotenie reklamy. Rozoznávajú vhodné a nevhodné televíznych programov pre rozvoj osobnosti či zábavu vhodnú veku.	Reflektovať vplyv masmédií prosociálne vzory v masmédiách, kritické hodnotenie videoprodukcie a televíznych programov analýza filmu, výchova kritického diváka, možnosti pozitívneho ovplyvňovania televíziou.	Žiak: vymenuje pozitíva i negatíva masmédií hlavne televízie a internetu; je citlivý na zábery filmovej produkcie (etický odkaz); vyberá televízne programy vyhodnocuje etické prvky filmu alebo vysielania (vhodného pre svoju vekovú kategóriu); vo virtuálnej realite hľadá to, čo podporuje jeho zdravý životný štýl
Radosť a optimizmus	Aktivácia a aplikácia pojmov etickej výchovy do bežného života prostredníctvom optimizmu a radosti.	Trvalé nastavenie ľudského života. Radosť ako dôsledok objavovania hodnôt. Radosť ako výsledok vynaloženej námahy pri dosahovaní cieľa. Radosť ako predpoklad socializácie a dar pre iných. Pozitívny vzťah k životu a ľuďom.	Žiak: na hodine i mimo nej je optimisticky naladený, čo sa prejavuje na jeho správaní sa k sebe i okoliu; prejavuje pozitívny vzťah k životu a prírodu chápe ako zdroj života; prejavuje prosociálne správanie

Učebné osnovy

všeobecno-vzdelávacieho predmetu

Názov predmetu	Telesná a športová výchova
Časový rozsah výučby	9. roč. - 3 hodiny týždenne/ 99 hodín ročne
Ročník	deviaty
Škola (názov, adresa)	ZŠ s MŠ Sedlice, 082 43 Sedlice
Názov ŠkVP	Škola pre každého
Kód a názov ŠVP	ŠVP pre 2. stupeň v Slovenskej republike
Stupeň vzdelania	nižšie sekundárne vzdelávanie
Dĺžka štúdia	5 rokov
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk

Charakteristika vyučovacieho predmetu

Predmet telesná a športová výchova poskytuje základné informácie o biologických, fyzických a sociálnych základoch zdravého životného štýlu. Žiak si v ňom rozvíja schopnosti a osvojuje vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré sú súčasťou zdravého životného štýlu nielen počas školskej dochádzky, ale i v dospelosti. Osvojí si zručnosti a návyky na efektívne využitie voľného času a zároveň vedomosti o zdravotnom účinku osvojených zručností a návykov.

Ciele vyučovacieho predmetu

Všeobecným cieľom telesnej a športovej výchovy ako vyučovacieho predmetu je umožniť žiakom rozvíjať kondičné a koordinačné schopnosti na primeranej úrovni, osvojovať si, zdokonaľovať a upevňovať pohybové návyky a zručnosti, zvyšovať svoju pohybovú gramotnosť, zvyšovať všeobecnú pohybovú výkonnosť a zdatnosť, prostredníctvom vykonávanej pohybovej aktivity pôsobiť a dbať o zdravie, vytvárať trvalý vzťah k pohybovej aktivite, telesnej výchove a športu s ohľadom na ich záujmy, predpoklady a individuálne potreby ako súčasť zdravého životného štýlu a predpokladu schopnosti celoživotnej starostlivosti o vlastné zdravie.

Špecifické ciele predmetu sú vyjadrené pomocou nasledovných kľúčových a predmetových kompetencií:

Pohybové kompetencie

- Žiak si vie vybrať a vykonávať pohybové činnosti, ktoré bezprostredne pôsobia ako prevencia civilizačných chorôb.

Učebné osnovy predmetu

- Žiak dokáže rozvíjať všeobecnú pohybovú výkonnosť s orientáciou na udržanie a zlepšenie zdravia.
- Žiak má osvojené primerané množstvo pohybových činností vo vybraných odvetviach telesnej výchovy a športu a vie ich uplatniť vo voľnom čase.

Kognitívne kompetencie

- Žiak vie vysvetliť dôvody potreby vykonávania pohybovej činnosti v dennom režime so zameraním na úlohy ochrany vlastného zdravia.
- Žiak používa odbornú terminológiu osvojených pohybových činností a oblastí poznatkov.
- Žiak vie zostaviť a používať rozcvičenie pred vykonávaním pohybovej činnosti.
- Žiak dodržiava osvojené pravidlá pri vykonávaní pohybových činností súťažného charakteru.
- Žiak vie, ktoré sú základné olympijské idey a riadi sa nimi vo svojom živote.
- Žiak vie posúdiť a diagnostikovať úroveň svojej pohybovej výkonnosti a telesného rozvoja podľa daných noriem.
- Žiak vie poskytnúť prvú pomoc pri úraze v rôznom prostredí.
- Žiak dodržiava bezpečnostné a hygienické požiadavky pri vykonávaní pohybovej činnosti.
- Žiak pozná životné priority a priority v starostlivosti o vlastné zdravie.
- Žiak pozná negatívne účinky návykových látok na organizmus.

Komunikačné kompetencie

- Žiak sa dokáže jasne a zrozumiteľne vyjadrovať.
- Žiak používa správnu odbornú terminológiu v edukačnom procese i počas voľno - časových aktivít.

Učebné kompetencie

- Žiak vie zdôvodniť potrebu zaradenia pohybových aktivít do svojho denného režimu.
- Žiak vie zdôvodniť potrebu rozohriatia organizmu a rozcvičenia pre športový výkon i ako prevenciu pred zranením.

Interpersonálne kompetencie

- Žiak prejavuje pozitívny vzťah k sebe i iným.
- Žiak efektívne pracuje v kolektíve.
- Žiak vie racionálne riešiť konfliktné situácie, najmä v športe.
- Žiak sa správať empaticky a asertívne pri vykonávaní telovýchovných a športových činností, ale i v živote.

Postojové kompetencie

- Žiak má zážitok z vykonávanej pohybovej činnosti.
- Žiak dokáže zvíťaziť, ale i prijať prehru v športovom záporení i v živote, uznať kvality súpera.
- Žiak dodržiava princípy fair-play.
- Žiak sa zapája do mimoškolskej telovýchovnej a športovej aktivity.

- **Žiak využíva poznatky, skúsenosti a zručnosti z oblasti telesnej výchovy a športu a iných predmetov so zameraním na zdravý spôsob života a ochranu prírody.**

Obsah

Zabezpečenie uvedených kompetencií sa uskutočňuje prostredníctvom obsahu, ktorý tvoria základné poznatky o význame pohybových aktivít pre zdravie, prevenciu ochorení, správnej životosprávy, športovej činnosti a jej organizovaní, pohybovej výkonnosti a jej hodnotení a pohybové prostriedky. V predmete telesná a športová výchova sú rozdelené do štyroch modulov.

- 1. Zdravie a jeho poruchy**
- 2. Zdravý životný štýl**
- 3. Zdatnosť a pohybová výkonnosť**
- 4. Športové činnosti pohybového režimu**

Ciele jednotlivých modulov

Zdravie a jeho poruchy

- pochopiť účinok pohybovej aktivity na zdravie,
- mať vedomosti o potrebe prevencie pred civilizačnými ochoreniami pohybovými prostriedkami,
- vedieť poskytnúť prvú pomoc,
- vedieť sa správať v situáciách ohrozujúcich zdravie,
- mať vytvorený hodnotový systém, v ktorom zdravie a pohyb majú popredné miesto.

Zdravý životný štýl

- poznať a dodržiavať zásady správnej výživy,
- využívať športové a pohybové činnosti vo svojom voľnom čase,
- mať predstavu o svojich pohybových možnostiach,
- pochopiť význam aktívneho odpočinku pre odstránenie únavy,
- pochopiť kompenzačný účinok telesných cvičení a poznať vhodné cvičenia na jeho dosiahnutie.

Zdatnosť a pohybová výkonnosť

- poznať úroveň vlastnej pohybovej výkonnosti,
- vedieť využiť cvičenia na rozvoj pohybových schopností,
- vedieť diagnostikovať a hodnotiť pohybovú výkonnosť vlastnú i spolužiakov,
- vedieť využiť pohybové prostriedky na rozvoj pohybovej výkonnosti.

Športové činnosti pohybového režimu

- využiť svoje vedomosti na zdokonaľovanie sa vo vlastnej športovej výkonnosti,
- vedieť uplatniť osvojené pravidlá športových disciplín v športovej činnosti,
- prezentovať svoju športovú výkonnosť na verejnosti,
- preukázať pohybovú gramotnosť v rôznych športových odvetviach,
- mať príjemný zážitok z vykonávanej pohybovej činnosti.

Základom obsahu telesnej výchovy v škole je učivo. Štruktúru učiva tvoria tematické celky (ďalej len TC), ktoré sú rozdelené na základné a výberové. V ročnom cykle sa počíta vo všetkých ročníkoch so 99 vyučovacími hodinami.

Obsah základných TC je koncipovaný tak, aby si ho mohla a zároveň i mala osvojiť väčšina žiakov.

REHLAD TEMATICKÝCH CELKOV

- *Poznatky z telesnej výchovy a športu*
- *Všeobecná gymnastika*
- *Atletika*
- *Základy gymnastických športov*
- *Športové hry*
- *Plávanie*
- *Testovanie*

Výstupný vzdelávací štandard

Poznatky z telesnej výchovy a športu

V telovýchovnom procese sú poznatky základným predpokladom uvedomelého osvojovania si pohybových činností, rozvíjania pohybových schopností a výchovy charakterových a iných vlastností osobnosti. Majú dôležitý význam pri vytváraní postojov k zdravému životnému štýlu i k celoživotnej pohybovej aktivite. Sú podmienkou úspešného vykonávania praktických činností. Delia sa na **všeobecné a špecifické**. Špecifické poznatky sa dotýkajú každého tematického celku.

KOMPETENCIE

Žiak vie vysvetliť dôvody potreby vykonávania pohybovej činnosti v súvislosti s ochranou vlastného zdravia.

VÝKONOVÝ ŠTANDARD

- **poznať** drobné organizačné formy telesnej výchovy,
- **vedieť** vysvetliť potrebu rozcvičenia pred vykonávaním pohybovej činnosti,
- **dodržiavať** pravidlá správnej životosprávy,
- **vedieť** posúdiť a diagnostikovať úroveň svojej pohybovej výkonnosti a telesného rozvoja podľa daných noriem,
- **poznať** základné olympijské idey a riadiť sa nimi vo svojom živote,
- **vedieť** poskytnúť prvú pomoc pri úraze v rôznom prostredí,
- **dodržiavať** bezpečnostné a hygienické požiadavky pri vykonávaní pohybovej činnosti,
- **dodržiavať** osvojené pravidlá pri vykonávaní pohybových činností,
- **používať** odbornú terminológiu osvojených pohybových činností.

OBSAHOVÝ ŠTANDARD

Všeobecné poznatky:

Učebné osnovy predmetu

- základné poznatky o formách pohybovej aktivity v režime dňa (ranné cvičenie, spontánna pohybová aktivita, racionálne využívanie voľného času a pod.),
- úloha rozcvičenia pred vykonávaním pohybových činností,
- význam správnej životosprávy pre pohybový výkon a negatívne vplyvy fajčenia, alkoholu a nedovolených látok na zdravie a pohybový výkon,
- telesné zaťaženie, meranie a vyhodnocovanie údajov o pulzovej frekvencii,
- poznatky o rozvoji a diagnostikovaní základných pohybových schopností,
- poznatky o telesnom vývine a jeho diagnostikovaní,
- základné poznatky z biológie človeka súvisiace s účinkom pohybovej aktivity na vlastný organizmus,
- úspechy našich športovcov na OH, MS, ME,
- olympijská výchova so zameraním na poznatky o Medzinárodnom olympijskom výbore, Slovenskom olympijskom výbore (poznať jeho symboliku), o olympijských hrách, kalokagatii a fair-play,
- prvá pomoc pri drobných poraneniach.

Špecifické poznatky:

- odborná terminológia vo všetkých TC,
- technika, taktika a metodika osvojovaných pohybových činností,
- pravidlá súťaženia v osvojených pohybových činnostiach a základné činnosti rozhodcu.

VŠEOBECNÁ GYMNASTIKA

KOMPETENCIA:

Žiak v tematickom celku všeobecnej gymnastiky dosahuje takú úroveň osvojovania gymnastických činností – polôh, pohybov, cvičebných tvarov, väzieb, že je schopný predviesť pohybový celok, pohybovú skladbu individuálne a skupinovo, podľa stanovených požiadaviek (pravidiel). Dosahuje tak zvýšenie úrovne pohybových schopností, osvojovanie gymnastických zručností, ktoré pomáhajú zlepšiť zdravotne orientovanú zdatnosť bežnej školskej populácie.

VÝKONOVÝ ŠTANDARD

- vedieť správne pomenovať, popísať jednotlivé cvičebné polohy, pohyby, cvičebné tvary;
- vedieť zostaviť a viesť rozcvičenie,
- vedieť prakticky ukázať gymnastické cvičenia, zvládnuť cvičebné väzby a pohybové kombinácie s ich vykonaním v zostave jednotlivca alebo skupiny,
- vedieť preukázať poznatky z organizácie, bezpečnosti, dopomoci, záchrany, uplatňovať optimálnu techniku pri vykonávaní základných gymnastických polôh, lokomočných pohybov, cvičebných tvarov,
- vedieť ohodnotiť techniku, estetiku a kompozíciu (obsahovú skladbu) konaného gymnastického cvičenia, postrehnúť a posúdiť chyby v predvedení, držaní tela, rozsahu pohybov, svalovom napätí, ochabnutosti tela,
- vedieť posúdiť reálne svoju individuálnu pohybovú úroveň.

OBSAHOVÝ ŠTANDARD

Vedomosti:

- zásady držania tela, správne držanie tela, chybné držanie tela,
- základné názvoslovie telesných cvičení,
- pohybové prostriedky všeobecnej gymnastiky,
- štruktúra gymnastickej jednotky - úvodná, prípravná, hlavná, záverečná časť vyučovacej hodiny,
- prípravné, imitačné cvičenie, metodický postup osvojovania a zdokonaľovania polôh, pohybov, cvičebných tvarov, väzieb,
- organizačná činnosť na vyučovacej jednotke (hodine),
- zdravotne orientovaná zdatnosť, pohybový režim, redukcia hmotnosti, obezity,
- pozitívny životný štýl.

Na základe týchto a ďalších vedomostí je možné u žiakov rozvíjať schopnosti a nadobudnúť nasledovné zručnosti :

Zručnosti a schopnosti:

- cvičenia rozvíjajúce kondičné, kondično-koordinačné, koordinačné schopnosti,
- technicky správne polohy a pohyby hlavy, trupu, nôh, paží, lokomócie, cvičenie na- a s náradím, s náčiním, tyče, aeróbne činky, expandre, netradičné), výrazová estetika rytmických a aerobikových pohybov vykonávania všeobecných gymnastických činností,
- cvičebný program na zlepšovanie stavu pohybového a oporného aparátu tela s cieľným rozvojom pohybových schopností a zručností,
- formovanie telesných proporcií, kultivovaného prejavu osobnosti žiaka.

1. Kondičná gymnastika - posilňovacie cvičenie paží, nôh, chrbtového svalstva, brušného svalstva s jednorazovým, niekoľkonásobným opakovaním, s cieľným zameraním na jednotlivé časti tela:

- kľuky v kľaku, kľuky vo vzpore stojmo vpredu, vzadu, kľuky vo vzpore ležmo vpredu, vzadu znožmo, roznožmo,
- výpony, poskoky, skoky odrazom obojnožne, jednonožne,
- záklony trupu v ľahu vpredu; sed – ľah vzadu,
- zhyby vo vise, vo vise stojmo, vise ležmo na rebrine, hrazde, kruhoch, bradlách.

Podľa cieľa rozvoja kondičných, kondično-koordinačných schopností:

- *tonizačný program* zameraný na držanie tela v správnom napätí svalov v ľahu, kľakoch, sedoch, podporoch, postojoch bez náčinia, náradia, s náčiním (fit lopty, over baly, dynabandy, ..), náradím, na náradí,
- *všeobecný kondičný program* s obsahom statických, dynamických cvičení,
- *plyometrický program* zameraný na rozvoj dynamickej sily nôh,
- *vytrvalostno-silový program*, cvičenia paží, nôh, trupu, brucha, bokov (kľuky, zhyby vo vise stojmo, prednosy v sede, vo vise, mierne záklony v ľahu, dvíhanie trupu, nôh v ľahu na boku.

2. Základná gymnastika

Akrobatické cvičenie:

- ľah vznesmo; stojka na lopatkách znožmo, s čelným, bočným roznožením; sed roznožmo, hlboký predklon; sed znožmo predklon; - kotúle vpred, kotúle vzad s rôznou východiskovou a výslednou polohou, väzby kotúľov so skokmi a obratmi,
- stojka na rukách oporou rúk na lavičku, stojka na rukách s dopomocou o rebrinu (stenu), stojka na rukách s polohou nôh bočne, čelne,

Učebné osnovy predmetu

- premet bokom s dopomocou, premet bokom samostatne,
- podpor stojmo prehnute vzad (most na hlave, most vo vzpore na rukách).

Skoky a obraty:

- skoky odrazom obojnožne – znožmo, skrčmo prípäťmo, skrčmo roznožmo čelne, bočne, s obratom o 180° - 360° ,
- obraty obojnožne v postojoch – prestupovaním, krížením, prísunom. Obraty jednonožne prednožením o 180° - 360° .

Cvičenie na náradí a s náradím:

- rebriny: rúčkovanie v podpore ležmo, vo vise prednosy skrčmo, prednosy, postupovanie po rebrinách, výdrž v zhybe, odrazom z nôh zhyby,
- lavičky, nízka kladinka: chôdza vpred, vzad, bokom; beh; poskoky, skok striedavo strižný; váha predklonmo; obrat znožmo o 180° v drepe, podrepe, stojí; zoskok odrazom obojnožne – znožmo, roznožmo čelne, skrčmo prípäťmo, skrčmo prednožmo. Vázby, zostava (1 - 2 – 3 dĺžky náradia),
- preskok: opakované odrazy z mostíka pri opore (rebrina, spolu cvičiaci), nadväzné odrazy z viacerých mostíkov, letová fáza znožmo, roznožmo čelne, skrčmo prípäťmo, skrčmo roznožmo s doskokom na žinenky (medzi mostíkmi krátky beh); odrazom z mostíka výskok do vzporu drepmo, vzporu roznožmo; skrčka, roznožka, odbočka,
- hrazda: zhyb stojmo, zhyb; vis vznesmo, vis strmhlav, vis vznesmo roznožmo bočne; výmyk; prešvihy únožmo vpred, vzad; zoskoky - prekot vpred, zákmihom doskok na podložku,
- lano: šplhanie.

Cvičenie s náčiním:

- švihadlo – preskoky na mieste, z miesta znožmo, jednonožne, skrižmo, striedavonožne. Vázby, zostava, pohybová skladba,
- tyč – priamivé cvičenia, cvičenia zvyšujúce rozsah pohyblivosti kĺbov, chrbtice, elasticitu svalov,
- plná lopta, lopta – kotúľanie, hádzanie a chytanie,
- šatka – oblúky, kruhy osmy, vlnenie, hádzanie a chytanie. Vázby, zostava, pohybová skladba, rope skipping.

Relaxačné a dychové cvičenie:

- aktívna kinetická relaxácia,
- pasívna kinetická relaxácia,
- cvičenie prehĺbenia nádychu a výdychu v stojí, vo vzpore kľáčmo, v sede, drepe, predklone.

Poradové cvičenie:

- nástup, pochod, povel.

3. Rytmická gymnastika:

- cvičenie na taktovanie (tlieskanie, tamburínka), hudbu - pérovanie, pohupy, kroky, chôdza, behy, rovnováhové cvičenie, obraty, skoky s pohybmi hlavy, paží, trupu vo vysokých a nízkych polohách v $2/4$, $3/4$ a $4/4$ takte bez náčina, s náčiním. Prísunný, poskočný, premenný (polkový) krok v $2/4$ takte; prísunný, valčíkový, mazurkový v $3/4$ takte. Rytmické cvičenie navzájom spájať,
- pohybová skupinová skladba na 32 – 64 dôb na hudbu.

4. Kompenzačné cvičenia:

- odstraňovanie a korigovanie telesných a pohybových nedostatkov spôsobených jednostrannou sedavou činnosťou,
- cvičenia kĺbovej pohyblivosti a elasticity svalov, pasívne – sed roznožmo, predklon; ľah vznesmo; pohyby ťahom – v ľahu prednožiť skrčmo P/L nohu, chytiť za predkolenie a ťahať k trupu; aktívne – švihanie nohy v ľahu, stojí do prednoženia, unoženia, zanoženia,

Učebné osnovy predmetu

- cvičenia posilňovacie zamerané lokálne na problematické časti tela.

Za pomoci týchto vedomostí, zručností a schopností v priebehu vyučovacieho procesu predpokladáme vytvorenie postojov u žiakov:

Postoje:

- mať pozitívny vzťah ku gymnastickým činnostiam, ako potreby ich celoživotného vykonávania,
- vedieť účelovo využiť voľný čas s cieľom podporiť zdravie, zdatnosť,
- pestovať pozitívne spoločenské vzťahy medzi ľuďmi všetkých vekových kategórií,
- využívať bohatý pohybový obsah gymnastických cvičení na dosiahnutie fyzickej výkonnosti, zdravotne orientovanej zdatnosti, pozitívnych psychických, emocionálnych a estetických pocitov z pohybu,
- mať vytvorený pozitívny postoj k správneho životného štýlu so snahou o sebazdokonaľovanie, prítomnosť, húževnatosť, disciplínu,
- prijímať a dodržiavať normy a pravidlá kolektívu.

ATLETIKA

KOMPETENCIA:

Žiak vie využívať základné atletické lokomócie pri udržiavaní a zvyšovaní svojej telesnej zdatnosti a uplatňuje získané vedomosti, zručnosti a návyky v každodennom živote.

VÝKONOVÝ ŠTANDARD

- vedieť sa orientovať v základných atletických disciplínach, charakterizovať ich a prakticky demonštrovať,
- poznať význam a vplyv základných prostriedkov kondičnej prípravy na zdravý rozvoj organizmu a využívať ich vo svojej spontánnej pohybovej aktivite,
- poznať základné pravidlá atletických disciplín a pod dohľadom pedagóga je schopný pomáhať pri organizácii a rozhodovaní atletických súťaží,
- poznať význam rozcvičenia a vie sa aktívne zapojiť do jeho vedenia,
- poznať a v živote uplatňovať zásady fair-play ako súťažiaci, rozhodca, organizátor, divák.

OBSAHOVÝ ŠTANDARD

Vedomosti:

- základná terminológia a systematika atletických disciplín,
- technika atletických disciplín,
- základné pravidlá súťažení a rozhodovania atletických súťaží,
- organizácia súťaží (časomerač, rozhodca, zapisovateľ),
- zásady fair-play,
- bezpečnosť a úrazová zábrana,
- zásady hygieny a vplyv atletiky na zdravý vývin mládeže.

Na základe týchto a ďalších vedomostí možno u žiakov rozvíjať schopnosti a nadobudnúť nasledovné zručnosti :

Zručnosti a schopnosti:

- základy racionálnej techniky pohybových činností (atletická abeceda, nízky a polovysoký štart, švihový a šliapavý beh, šprint, vytrvalostný beh, štafetový a prekážkový beh, skok do diaľky skrčmo a kročmo, skok do výšky, hod loptičkou a granátom, vrh guľou),
- rozvoj kondičných a koordinačných schopností,
- základné (pomocné) funkcie rozhodcu a organizátora atletických súťaží,
- využitie základných atletických lokomócií pri rozvoji telesnej zdatnosti a pohybovej výkonnosti.

Za pomoci týchto vedomostí, zručností a schopností v priebehu vyučovacieho procesu predpokladáme vytvorenie nasledovných postojov u žiakov:

Postoje:

- mať trvalý pozitívny vzťah k atletickým činnostiam ako predpokladu pre ich celoživotné uplatňovanie v individuálnej pohybovej aktivite a udržiavaní zdravia,
- preukazovať pozitívny postoj k súťaženiu,
- preukazovať pozitívny vzťah k súperom,
- dodržiavať prijaté zásady v rámci skupiny,
- vedieť súperiť, kooperovať a tolerovať súperov,
- prejavovať snahu o seba zdokonaľovanie, húževnatosť, vytrvalosť, cieľavedomosť.

Z á k l a d y g y m n a s t i c k ý c h š p o r t o v

KOMPETENCIA:

Žiak v tematickom celku „základy gymnastických športov“ dosahuje takú úroveň osvojenia činností gymnastického športu, že je schopný predviesť individuálne alebo v skupine zostavu podľa daných pravidiel.

VÝKONOVÝ ŠTANDARD

- poznať gymnastické športy, vedieť popísať disciplíny, ich cvičebný obsah, zameranie, a cieľ
- vedieť správne pomenovať cvičebné polohy, pohyby, cvičebné tvary,
- vedieť zostaviť a viesť rozcvičenie so zameraním na vybraný gymnastický šport,
- vedieť prakticky ukázať imitačné, prípravné cvičenia, základné cvičebné tvary, zaradiť a predviesť pohybové kombinácie v zostave jednotlivca alebo skupiny,
- uplatňovať optimálnu techniku pri vykonávaní gymnastických polôh, lokomočných pohyboch, cvičebných tvaroch,
- vedieť ohodnotiť techniku, estetiku a skladbu gymnastického cvičenia v disciplínach vybraného gymnastického športu,
- dokázať postrehnúť chyby v predvedení, držaní tela, rozsahu pohybu, svalovom napätí, poznať práva a povinnosti v gymnastických pretekoch,
- vedieť posúdiť reálne svoju individuálnu športovú úroveň.

OBSAHOVÝ ŠTANDARD

Vedomosti:

- význam a zmysel vykonávania gymnastických športov,
- zásady držania tela, esteticko-pohybové prostriedky gymnastických športov,
- terminológia polôh a pohybov, cvičebných tvarov,
- disciplíny a cvičebný obsah športovej gymnastiky žien, mužov; športového aerobiku, modernej gymnastiky, gymteamu,

Učebné osnovy predmetu

- prípravné, imitačné cvičenie, metodický postup osvojovania a zdokonaľovania polôh, pohybov, cvičebných tvarov, väzieb, zostavy, spoločnej pohybovej skladby,
- zásady motorického učenia v gymnastických športoch, organizácia pretekov,
- zásady bezpečného správania, pomoc, záchrana pri cvičení,
- zdravotne orientovaná výkonnosť, redukcia hmotnosti, obezity,
- pozitívny životný štýl.

Na základe týchto a ďalších vedomostí je možné u žiakov rozvíjať schopnosti a nadobudnúť nasledovné zručnosti :

Zručnosti a schopnosti:

- cvičenia rozvíjajúce kondičné, kondično-koordinačné, koordinačné schopnosti,
- prípravné a imitačné cvičenia, polohy a pohyby častí tela, lokomočné pohyby, akrobacia, cvičenie na- a s náradím, s náčiním, výrazovo-estetické prostriedky gymnastických a aerobikových pohybov,
- kondičná zložka, technická zložka gymnastických športov.

1. Športová gymnastika – prostné, hrazda, preskok, kladina - D, kruhy – CH:

Prostné – zostava na páse (žinenkách), 1 - 2 rady.

Akrobacia:

- ľah vznesmo; stojka na lopatkách znožmo, s čelným, bočným roznožením; kotúle vpred, kotúle vzad v rôznych obmenách východiskovej, hlavnej, výslednej polohy, kotúľové väzby,
- stojka na rukách s rôznou polohou nôh, stojka na rukách – kotúľ vpred,
- premet bokom, väzby s kotúľom vpred, vzad, stojkou na rukách -kotúľ vpred,
- podpor stojmo prehnute vzad.

Skoky a obraty:

- skoky odrazom obojnožne – znožmo, skrčmo prípäťmo, skrčmo, roznožmo čelne, bočne, s obratom o 180° - 360°. Skok odrazom jednonožne s prednožením striedavonožne (nožnice), upažiť,
- obraty obojnožne v postojoch.

Rovnovážne cvičenie – váha predklonmo.

Cvičenie kĺbovej pohyblivosti a elasticity svalov – sed roznožný.

Hrazda po ramená, zostava minimálne 4 cvičebné tvary:

- výmyk, toč jazdmo vpred, toč vzad alebo vpred, prešvihy únožmo vpred, vzad, zoskok.

Preskok, koza na šírku D, na dĺžku CH, kôň na dĺžku CH:

- skrčka, roznožka, odbočka.

Nízka kladinaD (do 110 cm) - zostava 2 dĺžky náradia:

- chôdza, tanečné kroky, predskok, 2 skoky, rovnovážny cvičebný tvar, obrat jednonožne o 180°; ľah vznesmo/kotúľ vpred, zoskok odrazom obojnožne s roznožením čelne, skrčmo prednožmo.

Kruhy CH

- kmihanie vo vise, vis vznesmo, vis strmhlav, zhyb vo vise.

2. Moderná gymnastika dievčatá – švihadlo, lopta, šatka:

švihadlo – preskoky na mieste, z miesta znožmo, jednonožne, skrižmo, striedavonožne; krúženie – kruhy, osmičky; kmihanie; hádzanie a chytanie,

lopta – kotúľanie a prevaľovanie; odrážanie; hádzanie a chytanie; vyvažovanie,

šatka (závoj) – oblúky, kruhy osmičky, vlnovky, hádzanie a chytanie.

- Zostava, spoločná pohybová skladba s náčiním na hudbu 30 – 60 sekúnd.

Za pomoci týchto vedomostí, zručností a schopností v priebehu vyučovacieho procesu predpokladáme vytvorenie postojov u žiakov:

Postoje:

- mať vytvorený trvalý pozitívny vzťah ku gymnastickým športom, ako predpokladu pre ich celoživotný záujem,
- preukázať kladný postoj k účelnému zameraniu využitia voľného času, k udržaniu fyzického a psychického zdravia,
- preukázať pozitívny postoj k telovýchovnému a športovému procesu, s kladnou motiváciou k súťaženiu v rámci pretekov,
- mať vyformované estetické cítenie pri formovaní telesných proporcií a kultivovaného prejavu osobnosti žiaka,
- pestovať pozitívne spoločenské vzťahy medzi ľuďmi všetkých vekových kategórií,
- využívať bohatý cvičebný obsah gymnastických športov na dosiahnutie pohybovej výkonnosti, zdravotne orientovanej zdatnosti, pozitívnych psychických, emocionálnych a estetických pocitov,
- prejaviť pozitívny postoj k správneho životného štýlu so snahou o sebazdokonaľovanie, práceschopnosť, húževnatosť, disciplínu, zdravé sebavedomie,
- prijímať a dodržiavať normy a pravidlá kolektívu, zásady fair-play,
- reálne prijímať víťazstvá a prehry v športovej súťaži i v spoločenskom prostredí.

ŠPORTOVÉ HRY

KOMPETENCIA:

Žiak vo vybraných športových hrách dosahuje takú úroveň osvojenia herných činností jednotlivca, herných kombinácií a systémov, že je schopný hrať stretnutie podľa pravidiel.

VÝKONOVÝ ŠTANDARD

- vedieť správne pomenovať, popísať, prakticky ukázať, v hre (stretnutí) uplatniť techniku základných herných činností jednotlivca a využiť herné kombinácie a systémy,
- vedieť pomenovať a popísať funkcie hráčov v obrane i v útoku,
- vedieť vysvetliť základné pravidlá vybraných športových hier,
- vedieť zostaviť a prakticky viesť rozcvičenie (vlastné, aj skupinu spolužiakov) pred hrou, resp. stretnutím,
- vykonávať funkciu rozhodcu (pomocného rozhodcu), zapisovateľa, časomerača na hodinách určených na hru (stretnutie) a v záujmovej forme športových hier a viesť jednoduchý pozorovací hárok o hráčskom výkone družstva,
- vedieť posúdiť reálnu hodnotu svojho individuálneho športového výkonu a aj výkonu svojho družstva.

OBSAHOVÝ ŠTANDARD

Vedomosti:

- systematika herných činností, základná terminológia,
- technika herných činností jednotlivca,
- herné kombinácie a herné systémy,
- herný výkon v športových hrách, hodnotenie športového výkonu,
- funkcie hráčov na jednotlivých postoch,
- základné pravidlá vybraných športových hier,

Učebné osnovy predmetu

- organizácia jednoduchých súťaží v športových hrách (rozhodcovia, časomerači, zapisovatelia, pozorovatelia a pod.)
- zásady fair-play.

Na základe týchto a ďalších vedomostí možno u žiakov rozvíjať schopnosti a nadobudnúť nasledovné zručnosti :

Zručnosti a schopnosti:

- kondičná príprava, základné kondičné a koordinačné schopnosti,
- popísať a prakticky ukázať správnu techniku herných činností jednotlivca:
basketbal – prihrávka jednou rukou od pleca, dribling, streľba zhora z miesta, z krátkej a strednej vzdialenosti, bránenie hráča bez lopty a s loptou.

bedminton - forhendové a bekhendové držanie rakety,- základné postavenie hráča,práca nôh,pohyb hráča v hernom priestore,podanie nízke, vysoké,príjem podania,obránné a útočné údery.

Iné vyučované športové hry,

- plniť úlohy (funkcie) súvisiace s realizáciou hry v stretnutí: hráčske funkcie, funkcie rozhodcov, jednoduché organizačné funkcie,
- efektívne plniť taktické úlohy družstva v hre (stretnutí),
- poznať a vykonávať pohybové činnosti, ktoré pôsobia na rozvoj kondičnej pripravenosti pre dané športové hry.

Za pomoci týchto vedomostí, zručností a schopností v priebehu vyučovacieho procesu predpokladáme vytvorenie postojov u žiakov:

Postoje:

- prejavovať trvalý pozitívny vzťah k športovým hrám ako predpokladu na ich celoživotné uplatňovanie v individuálnej pohybovej aktivite,
- súťažením v športových hrách preukázať pozitívny postoj k telovýchovnému procesu
- mať pozitívny vzťah k spoluhráčom i k súperovi,
- dodržiavať prijaté normy a pravidlá,
- dodržiavať zásady fair-play,
- prejavovať snahu o sebazdokonaľovanie, húževnatosť, statočnosť, vytrvalosť,
- mať zážitok z vykonávanej pohybovej činnosti,
- vedieť zvíťaziť a prijať prehru v športovom stretnutí i v živote, uznať kvality súpera.

Plávanie

KOMPETENCIA:

Žiak - **plavec** – dokáže preplávať technicky správne s príslušným štartovým skokom a obrátkou 200 m jedným alebo viacerými plaveckými spôsobmi .

VÝKONOVÝ ŠTANDARD

- vedieť správne vykonať a prakticky ukázať základné plavecké pohyby zo zvoleného plaveckého spôsobu v plaveckom bazéne, plaveckej učebni,
- vedieť pomenovať a popísať základné obrátky pri zvolenom plaveckom spôsobe,
- vedieť vysvetliť základné pravidlá plaveckých pretekov,

Učebné osnovy predmetu

- vedieť správne používať plavecké okuliare a nadľahčovacie pomôcky.
- Preplávať technicky správne s príslušným štartovým skokom a obrátkou :
 - a) **minimálna úroveň : 50 m** jedným plaveckým spôsobom
 - b) **pokročilá úroveň : 200 m** jedným alebo viacerými plaveckými spôsobmi.

OBSAHOVÝ ŠTANDARD

Vedomosti:

- základné poznatky o TC,
- základné hygienické pravidlá, otužovanie, disciplína,
- technika plaveckých spôsobov ,
- bezpečnosť, úrazová zábrana, uvedomelá pomoc v núdzi,
- zdravotný význam plávania,
- plávanie v životnom štýle súčasného človeka,
- vedenie rozcvičenia na suchu pred zahájením plávania ,
- základná terminológia, názvy plaveckých spôsobov,
- plavecký výstroj , príprava a starostlivosť o výstroj, bezpečnosť pri plávaní a pohybe v bazénových a vedľajších priestoroch,
- základné pravidlá žiackych plaveckých pretekov.

Zručnosti a schopnosti:

Obsah základného plaveckého nácviku :

1. Hry vo vode. Nácvik hrbíka, lovenie predmetov.
2. Nácvik a zdokonaľovanie splývania s dýchaním
3. Nácvik práce dolných končatín pri plaveckých spôsoboch K, P, Z
4. Zdokonaľovanie práce dolných končatín K, Z,P+ dýchanie do vody
5. Individuálne odstraňovanie chýb
6. Nácvik práce paží K, Z, P
7. Zdokonaľovanie práce paží P, K, Z v súhre s dýchaním do vody
8. Nácvik súhry zvoleného plaveckého spôsobu K, Z alebo P
9. Zdokonaľovanie súhry: K, Z, P
10. Štafetové súťaže . Dopomoc unavenému plavcovi.

Obsah zdokonaľovacieho plaveckom výcviku :

1. Kraulové a znakové dolné končatiny (DK) s dosku + dýchanie, (resp. prsia)
2. Kraulové a znakové paže s doskou medzi (DK) + dýchanie (resp. prsia/)
3. Súhra (PS) kraul, znak, prsia + dýchanie Odstraňovanie nedostatkov

4. Lovenie predmetov so skokom
5. Štafetové súťaže
6. Zdokonaľovanie súhry. Plávanie K, Z, P/50m vzdial./
7. Plavecké obrátky
8. Plávanie pod vodou
9. Dopomoc vo dvojici
10. Štartový skok

Za pomoci týchto vedomostí, zručností a schopností v priebehu vyučovacieho procesu predpokladáme vytvorenie postojov u žiakov:

Postoje:

- emotívnosťou vodného prostredia získať trvalý pozitívny vzťah k plávaniu v bazéne a aj v prírode (pod dozorom).
- mať trvalý vzťah k plaveckým a iným vodným športom
- v pravidelnej pohybovo-rekreačnej činnosti využívať plávanie,
- mať pozitívny vzťah k ostatným účastníkom vykonávajúcim plavecké aktivity

5. Proces

Predpokladom pre úspešné splnenie cieľov telesnej a športovej výchovy na 2. stupni základnej školy je:

- dokonalé poznanie žiakov, kladenie požiadaviek primerane k ich telesným a pohybovým predpokladom;
- účelné plánovanie a rozvrhnutie učiva v konkrétnych podmienkach školy (triedy);
- uplatňovanie účelnej organizácie práce, bezpečnosti práce pri výcviku a zásad hygieny;
- všestranné a sústavné využívanie pomôcok a materiálneho vybavenia;
- primerané opakovanie a objektívne hodnotenie žiakov;
- systematické vedenie evidencie postupov a výsledkov práce;
- premyslené spojenie výchovno-vzdelávacieho procesu v telesnej výchove s ďalšími formami pohybovej aktivity a s celým procesom výchovno-vzdelávacej práce v škole i mimo školy a úzku spoluprácu s ostatnými výchovnými činiteľmi.

Na spoznávanie žiakov sa využíva priebežné a systematické sledovanie žiakov na hodinách telesnej a športovej výchovy i mimo nich, štúdium záznamov triedneho učiteľa a školského lekára a konzultácie s ostatnými pedagogickými pracovníkmi, rodičmi a ďalšími výchovnými činiteľmi na škole i mimo nej.

Vyučovacích hodín telesnej výchovy sa zúčastňujú všetci žiaci zaradení do I. a II. zdravotnej skupiny. Pre žiakov zdravotne oslabených je potrebné vytvárať podmienky na samostatné povinné vyučovacie hodiny zdravotnej telesnej výchovy. Obsah vyučovania sa realizuje podľa samostatných učebných osnov. V prípade, že oddelenie zdravotnej telesnej výchovy nie je vytvorené, žiaka ponecháme na vyučovacích hodinách telesnej výchovy s intaktnými žiakmi a realizujeme integrované vyučovanie. Zásady integrácie

na hodinách telesnej výchovy sú uvedené v učebných osnovách zdravotnej telesnej výchovy: Učebné osnovy pre zdravotnej telesnej výchovy I. a II. stupeň základnej školy (ISCED 1,2): schválené: 9.5.2003, č.526/2003-41, platné od 1.9.2003.

5.1 Metodicko-organizačné pokyny na vyučovanie tematických celkov

Základný tematický celok

Poznatky z telesnej kultúry sú v učebných osnovách zaradené ako samostatný TC (všeobecné poznatky) a aj v každom tematickom celku (špecifické poznatky). Nie sú obsahom samostatných teoretických vyučovacích hodín, ale sú zakomponované podľa aktuálnosti do jednotlivých vyučovacích hodín.

Všeobecná gymnastika tvorí pohybový základ pre každú vyučovaciu hodinu. Všetky jej súčasti sa vyučujú priebežne.

Atletika sa do vyučovania zaraďuje v odporúčanom časovom rozvrhu s možnosťou členiť učivo do dvoch TC v jeseni a na jar. Na jej vyučovanie treba využívať predovšetkým vonkajšie a prírodné prostredie.

Základy gymnastických športov (športová gymnastika a moderná gymnastika) sa vyučujú vo všetkých ročníkoch. Modernú gymnastiku sa odporúča vyučovať iba v skupinách dievčat. Ďalšie druhy gymnastických športov (športový aerobik, gymteamy) je možné vyučovať v rámci výberového tematického celku.

Športové hry - basketbal, bedminton.

Športové hry odporúčame vyučovať tak, aby sa žiaci v priebehu základnej školy zoznámili so všetkými uvedenými športovými hrami. Hodiny telesnej výchovy sa v TC Športové hry rozdeľujú na *nácvikové, opakovacie a zdokonaľovacie* a na hodiny určené na *zápasy*. V školách, ktoré nemajú potrebné materiálne podmienky na výučbu hier, možno počty hodín určené na nácvik a zdokonaľovanie herných systémov využiť na nácvik herných činností jednotlivca a kombinácií. Na hodinách určených na zápasy učiteľ vhodne zaradí súťaže a zápasy v prípravných hrách a zápasy podľa pravidiel zvolenej športovej hry (resp. upravených pravidiel), pričom nehrajúci žiaci sa učia plniť funkciu rozhodcu, zapisovateľa a pod.

Plávanie odporúčame organizovať priebežne v ucelenom 10-hodinovom celku. Školy, ktoré nemajú podmienky na priebežnú výučbu plávania, organizujú ju v 5 - 7-dňových kurzoch s minimálne 10-hodinovým výcvikom.

Tematický celok – podľa podmienok má rozsah 10 vyučovacích hodín

Na začiatku a na konci tematického celku sa overuje plavecká výkonnosť.

Vo vstupnom teste sa zisťuje plavecká zručnosť žiakov v osvojenom plaveckom spôsobe, prípadne v druhom plaveckom spôsobe.

Vyučovaný plavecký spôsob odporúčame zvoliť podľa lepšej úrovne práce dolných končatín v splývavej polohe (prsia, kraul).

Počas celého výcviku je potrebné klásť dôraz na dýchanie.

Na každej vyučovacej hodine je potrebné venovať pozornosť nácviku i zdokonaľovaniu plaveckých spôsobov.

Do každej vyučovacej hodiny je potrebné zaradiť krátke teoretické vstupy učiteľa, ktorých obsahom sú poznatky o vyučovanej problematike doplnené o poznatky o bezpečnosti a zdravotnom vplyve plávania.

Hodnotenie v sa vykoná na základe porovnania vstupných a výsledných testov plaveckých zručností.

Termíny kontroly a hodnotenia všeobecnej pohybovej výkonnosti:

Učebné osnovy predmetu

1. 5. ročník ZŠ - začiatok školského roka (vstupné testovanie)

2. 5. ročník ZŠ - koniec školského roka

T E S T Y CHLAPCI DIEVCATÁ	Chlapci			Dievčatá		
	A	B	C	A	B	C
1. Člnkový beh 10 x 5 m (s)	26	21	16	28	23	18
2. Skok do diaľky z miesta (cm)	135	185	235	110	150	190
3. Ľah – sed (počet za 30 sekúnd)	28	39	50	20	31	40
4.a) Beh za 12 minút (m)	1580	2210	2840	1310	1830	2350
4.b) Člnkový vytrvalostný beh (počet 20 m úsekov)	44	61	78	24	33	42
- test je alternatívou testu behu za 12 minút						
5. Výdrž v zhybe (sekúnd)	22	30	38	9	13	17

Legenda: A = minimálny základný štandard

B = priemerný štandard

C = nadpriemerný štandard